

Sophie
Tragedy
Blood

IA 97
4

SOPHOCLIS
TRAGOEDIAE.

RECENSUIT ET EXPLNAVIT

EDUARDUS WUNDERUS.

VOL. II. SECT. I.

CONTINENS

ELECTRAM.

EDITIO QUARTA,

QUAM CURAVIT

N. WECKLEIN.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXVI.

SOCIETATI
PHILOLOGORUM GRAECORUM
CONSTANTINOPOLITANAE

QUINQUE LUSTRA
CUM SUMMA LAUDE ET MAXIMA
LITERARUM GRAECARUM UTILITATE

FELICITER PERACTA GRATULANS

D. D.

N. WECKLEIN,
SOCIUS HONORIS CAUSA ADSCITUS.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.
ΚΑΤΤΑΙΜΗΣΤΡΑ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Υπόκειται ὡδε· τροφὸς δεικνὺς τῷ Ὀρέστη τὰ ἐν Ἄργει. μικρὸν γὰρ αὐτὸν ὄντα κλέψασα ἡ Ἡλέκτρα, ἥνικα ὁ πατὴρ ἐσφάζετο, δέδωκε τῷ τροφῇ φοβουμένη μὴ καὶ αὐτὸν φονεύσῃ σὺν τῷ πατρὶ.

Τροφὸς ἐστὶν ὁ προλογίζων πρεσβύτης [παιδαγωγὸς ὁ ὑποκείμενος καὶ ὑπευθύνος τὸν Ὀρέστην εἰς τὴν Φωκίδα πρὸς Στρόφιον καὶ ὑποδεικνὺς αὐτῷ τὰ ἐν Ἄργει]. μικρὸν γὰρ αὐτὸν κλέψας ἐκ τοῦ Ἄργους ὁ παιδαγωγὸς ἐφυγεν, καὶ διὰ εἰκοσιν ἔτων*) ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ἄργος μετ' αὐτοῦ δεικνυσὶν αὐτῷ τὰ ἐν Ἄργει.

*) De aetate Orestis cogitavisse videtur. Vide quae ad v. 14 annotata sunt. Accuratus dicere debebat διὰ ἑπτὰ (vel ὄκτώ) ἔτων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὡ τοῦ στρατηγήσαντος ἐν Τροίᾳ ποτὲ Ἄγαμέμνονος παῖ, νῦν ἐκεῖν' ἐξεστὶ σοὶ παρόντι λεύσσειν, ὧν πρόθυμος ἦσθ' αἰεὶ. τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος, οὐπόθεις, τόδε, τῆς οἰστροπλήγος ἄλλος Ἰνάχου κόρης.

5

V. 1. ἐν Τροίᾳ] Id est „in Troae“. Monitum iam ad Al. 994 ed. meae. Scite scholiasta adnotat haec: ἅπαντα ἡμῖν φιλοτέχνως ἐν βραχεὶ δεδήλωκεν ὁ ποιητής, τὸν τόπον τῆς σκηνῆς, τὸν τόπον ὡς παρέλαβεν αὐτὸν παρὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ πρὸς τὸν Στρόφιον ἐξέειπε, τὸν καιρὸν ἐν ᾧ πάρεσιν εἰς τὰς Μυκήνας, τὸν συνόντα, ὅτι Πυλάδης.

V. 3. πρόθυμος] Recte Suidas ἐπιθυμῶν, ὀρεγόμενος interpretatur.

V. 4. παλαιὸν Ἄργος] Unus ex scholiastis Ὀμηρὸς χωρίζει τὸ Ἄργος καὶ τὴν Μυκήνην (respicit Il. δ 52 Ἄργος τε Σπάρτη τε καὶ εὐνάγνια Μυκήνη)· οἱ δὲ νεώτεροι τὴν αὐτὴν Μυκήνην καὶ Ἄργος φασίν. Hinc Brunckius Argos eandem urbem ac Mycenae dici hic censet, collato v. 1459. Fieri id interdum exemplis nonnullis docuit Elmsleius ad Heracl. 188. Agrum Argivum intellegit Hermanus cum Musgravio aliisque, ut a generali locorum notatione ad singulas partes poeta pergat. Ego ut statnam Argos urbem significari, v. 6 adducor, ex quo cum templum, quod situm in

urbe illa fuit, depictum in scaena fuisse manifesto appareat, nihil profecto probabilius est, quam ipsam etiam urbem ibi repraesentatam fuisse. Eius autem urbis puta illam maxime partem, quae dicitur ἀγορὰ Ἀνκείος, patuisse accedentium aspectui, quemadmodum Mycenarum urbis aedes regias potissimum conspectas fuisse certum est. Ceterum a paedagogo primum remotiores, deinde propiores monstrari locos e verbis v. 8 οἱ δ' ἰκάνομεν κτλ., intellegimus. Argos autem a Mycenis quinquaginta stadiis dissitas fuisse Strabo VIII p. 368 testatur. Fr. Jacobsius haec mecum communicavit: Boissonadius quoque scaenam Mycenae esse existimat, haec addens: „Argos non est Argolis, sed ipsa urbs, quam Mycenae ingredientibus e loco editiore conspiciunt. Locorum ipsorum habitum, qui illa vidit, optime Sophocleae expositioni convenire declaravit Clarkius, cuius omnino consulendum est Iter Part. II. Sect. II. p. 692.“

V. 5. τῆς — κόρης] Liberius poeta, quod de regione ad Argos sita dici debebat, ad totam urbem

αὕτη δ', Ὀρέστα, τοῦ λυκοτόνου θεοῦ
ἀγορὰ Λύκειος· οὐξ ἀριστερᾶς δ' ὄδε
Ἥρας ὁ κλεινὸς ναὸς· οἱ δ' ἰκάνομεν,
φάσκειν Μυκήνας τὰς πολυχρύσους ὄραν,
πολύφθορον τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε·

10

transtulit. Non enim urbs ipsa, sed locus quidam ad eam situs Ioni sacer videtur fuisse, quamquam tota urbs illius nomine magnam celebritatem nacta fuit. Non dissimiliter dixit Eur. El. 1: ὡ γῆς καλαιὸν Ἄργος, Ἰνάχου ῥοαί. Nomen ἄλλος autem quemvis locum numini consecratum indicare iam a Musgravio monitum est. Cf. Boeckh. Not. Crit. T. I. p. 364. et Soph. Ant. 845. Denique οἰστροπλήξ dicta ante Sophoclem Io ab Aeschylō est Prom. 708 οἰστροπλήξ δ' ἐγὼ μάστιγι θείᾳ γῆν πρό γῆς ἐλαύρομαι. Apollod. Bibl. II 1, 3 Ἥρα δὲ τῇ βοὶ οἰστρον ἐμβάλλει. — Similia βουπλήξ, ἀκανθοπλήξ etc. comparans Eustath. II. § p. 629 hunc versum Sophoclis laudat. FR. IACOBS.

V. 6. Schol. αὕτη — λυκοτόνον· οὐκ ἀπ' ἄλλον τι νόσ ποιεῖται τὴν δεῖξιν ἢ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ ἀρχαιοτάτον ἐστὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἄργει ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καὶ πῶρ ἀπόκειται, περὶ οὗ πρόσθεν εἰρήκαμεν (dixerat ante hoc: λέγεσθαι, ὡς ἀπ' οὐρανοῦ πρότον ἐκείσε κατηρέχθη)· ἐστὶ δὲ κατασκευῆ τοῦ Νεμεαίου Διὸς. παραγενόμενοι οὖν εἰς Ἄργος, ὁ τροφεὺς δεινύσσει αὐτῶ τὴν πόλιν λέγων· ἐστὶν οὖν ἀποθῆν τῶν Μυκηναίων, ἀλλ' ἐξ ἀπόπτου φαίνεται, καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἥρας ἐξ ἀριστερᾶς ὄντα Μυκηναίων τοῖς ἀπὸ Κορίνθου εἰσιούσι. Λυκοτόνον δὲ τὸν Ἀπόλλωνα οἱ μὲν διὰ τὸ νόμιον εἶναι (καὶ τὴν τῶν βοσκημάτων φυλακὴν ποιούμενον supplet ex Hesychio G. Wolff.) τοὺς ἐπιβούλους αὐτῶν φονεύειν· διὸ καὶ λυκὸν αὐτῶ φασὶ θύεσθαι ἐν Ἄργει· οἱ δὲ διὰ τὸ ἱερόν (adde αὐτοῦ) εἶναι τὸ ζῶον, ὡς καὶ τῆς Ἀρτέμιδος τὰς ἐλά-

φους· ὅθεν καὶ τῷ νομίσματι τῶν Ἀργείων ἐγχαράττεσθαι τὸν λυκὸν ὡς καὶ τὰς γλαῦκας Ἀθήναζε. Cf. Hesych. λυκοτόνον θεοῦ Σοφοκλῆς Ἠλέκτρα. Ἀρίσταρχος διὰ τὸ τὸν θεὸν νόμιον εἶναι καὶ τὴν τῶν βοσκημάτων φυλακὴν ποιούμενον τὸν Ἀπόλλωνα ἀναίρειν τοὺς λυκούς. οὐ καλῶς· ἐστὶ γὰρ ὁ λυκὸς ἱερός Ἀπόλλωνος. Has interpretationes principio ad dubiam vim nominis Λύκειος pertinuisse apparet, quod Apollinis cognomen quomodo Sophocles intellexerit, ex λυκοτόνον cognoscitur. De templo Apollinis cfr. Pausan. II 19, 3 Ἀργείοις δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει τὸ ἐπιφανέστατον ἐστὶν Ἀπόλλωνος ἱερόν Λυκεῖον κτλ. — De pronominis αὕτη significatu vide Matth. § 471, 12. Krueg. I § 51, 7, 9.

V. 7. seq. Schol. οὐξ ἀριστερᾶς· ἐστὶ γὰρ ἐξ ἀριστερᾶς τῶν Μυκηναίων τοῖς ἀπὸ Κορίνθου εἰσιούσι Ἥρας ναὸς ἐκ Φωκίδος δὲ παραγενόμενοι διὰ Κορίνθον πεποίηται τὴν ὁδόν. Pausan. II 17, 1 Μυκηναίων ἐν ἀριστερᾷ πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια τὸ Ἡραῖον. Teste Strabone VIII p. 368 tantum decem stadiis distabat. De situ Lycei conferri Dindorfus iubet Leakii Travels in the Morea Vol. II p. 403, de Heraeo ibid. p. 389.

V. 9. φάσκειν] Infinitivus pro imperativo positus est, ut O. R. 462. Phil. 1411. Scholiasta τὰς πολυχρύσους Ὀμηρος (II η 180) πολυχρύσοιο Μυκηνης. Cf. Horat. carm. I 7, 9: ditesque Mycenae.

V. 10. Schol. πολύφθορον· ἐν ᾧ πολλὰ φθοραὶ καὶ φόνοι ἐγένοντο. Tantalus enim Pelopa filium mactavit disque epulandum

ὄθεν σε πατρός ἐκ φόνων ἐγὼ ποτε
πρὸς σῆς ὀμαίμου καὶ κασιγνήτης λαβὼν
ἦνεγκα κάξέωσα κάξεθρεψάμην
τοσόδ' ἐς ἦβης, πατρὶ τιμωρὸν φόνου.
νῦν οὖν, Ὀρέστα, καὶ σύ, φίλτατε ξένων, 15
Πυλάδην, τί χρὴ δρᾶν, ἐν τάχει βουλευτέον,
ὡς ἡμῖν ἦδη λαμπρὸν ἥλιον σέλας
ἔφα κινεῖ φθέρματ' ὀρνίθων σαφῆ,
μέλαινά τ' ἄστρον ἐκλέλοιπεν εὐφρόνη.
πρὶν οὖν τιν' ἀνδρῶν ἐξοδοιοποιεῖν στέργης, 20
ξυνάπτετον λόγοισιν· ὡς βεβήκαμεν

apposuit, Atreus et Thyestes, Pelopis filii, occiderunt Chrysippum fratrem, Atreus liberos Thyestis, Thyestis filius Atreum et postea Agamemnonem. ERF. Cf. v. 504 seqq. Apte ad animos commovendos contra posita sunt πολυχρύσους et πολύφθορον.

V. 11. πατρός ἐκ φόνων] Id est „ex caede patris surreptum.“ Cf. Cic. p. Rosc. Am. § 13 ex illorum nefaria caede restat. De re cf. 296. 1132 seqq. 1348 seqq. V. 12. ὀμαίμου καὶ κασιγνήτης] De coniunctis his nominibus vide quae ad Ant. v. 1. annotata sunt.

V. 13. Schol. ἦνεγκα τὸ ἦνεγκα τὸ βραχὺ τῆς ἡλικίας δηλοῖ, ὡς περὶ παιδαρίον οὗτι βραδύσαι δυνάμενον. Homerus Od. γ 306 seqq. septimum post annum, quam occisus erat Agamemno, redisse Orestem narrat.

V. 14. τοσόδ' ἐς ἦβης] De viginti annis cogitat schol. ad v. 686. Cf. Hom. II. ι 142. „Agamemno enim decimo post expeditionem Troianam anno Mycenae rediit, quo interfecto Aegisthus septem annos regnavit (v. Hom. Od. γ 305) octavo anno ab Oreste occisus.“ ERF.

V. 18. κινεῖ — σαφῆ] Recte iam Hermannus monuit σαφῆ cum verbo κινεῖ coniungendum esse, ut sensus sit: κινεῖ ὥστε σαφῆ γίνεσθαι. Alioqui enim plane otiosum foret σαφῆ. Similiter dictum v. 1366: σαφῆ ταῦτα δείξουσιν.

V. 19. μέλαινά τ' — εὐφρόνη] Nemedum recte haec explicavit. Nam Hermannus, quanquam vere iungenda esse verba ἄστρον εὐφρόνη in nota ad hunc locum monuit, tamen non satis bene hoc ita dictum putavit, ut esset εὐφρόνη ἀστεροεσσα. Immo certum est concessumque mihi nunc ab ipso illo viro eximio opposita haec verba, μέλαινα ἄστρον εὐφρόνη, illis, quae praecesserunt, λαμπρὸν ἥλιον σέλας, ita esse, ut astrorum dicatur nigra nox, quod per noctis tenebras non sol, sed astra luceant. Comparat Hermannus in literis ad me datus Aeschyl. Prom. 24 ἢ ποικιλείμων νύξ ἀποκρύψει φάος. Praeterea confer quae de hoc loco in Censura Aiae. ab Lobeck. iterum edit, p. 98 seqq. exposui.

V. 21. ξυνάπτετον λόγοισιν] Ordo sententiarum hic est: primum dicit paedagogus tempus esse consultandi, βουλευτέον; deinde admonet, ut id ipsum faciant, ξυν. λόγοισιν: idque recte dicere potest, quia, licet nihil loquatur Pylades, tamen ita adest, ut qui locuturus esse, si opus sit, videatur. Nunc Orestes pro utroque sententiam dicit, et ita quidem, ut non opus sit aliquid addere Pyladem. HERM. De locutione ξυνάπτετον λόγοισιν cf. Eur. Phoen. 702 εἰς λόγους συνῆψα Πολυνεΐει.

Ibid. βεβήκαμεν scripsi pro ἐνταῦθ' ἐμὲν ratus ex ἐνταῦθα interpretationis causa supra βε-

ἴν' οὐκέτ' ὄκνεῖν καιρός, ἀλλ' ἔργων ἀκμή.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὃ φίλιαι ἀνδρῶν προσπόλων, ὡς μοι σαφῆ
σημεῖα φαίνεις ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγώς.
ὥσπερ γὰρ ἵππος εἰργενής, κἂν ἦ γέρον, 25
ἐν τοῖσι θειοῖσι θυμὸν οὐκ ἀπόλεσεν,
ἀλλ' ὀρθὸν οὖς ἴστησιν, ὠσαύτως δὲ σὺ
ἡμᾶς τ' ὀτρύνεις καὶ τὸς ἐν πρώτοις ἔπη.
τοιγὰρ τὰ μὲν δόξαντα δηλώσω, σὺ δὲ
ὄξειαν ἀκοὴν τοῖς ἔμοις λόγοις διδούς, 30
εἰ μὴ τι καιροῦ τυγχάνω, μεθάρμοσον.
ἐγὼ γὰρ ἠρίχ' ἰκόμην τὸ Πυθικὸν
μαντεῖον, ὡς μάθοιμι, ὅτῳ τρόπῳ πατρὶ
δίκας ἀροίμην τῶν φονευσάντων πάρα,
χρῆ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος, ὃν πεύσῃ τάχα 35

βήκα(μεν) scripto ortam esse corruptelam. Ceterum non certam esse emendationem, cum etiam aliae corrigendi loci rationes suppetant, facile concedo.

V. 22. ἔργων ἀκμή] Vide ad Philoct. v. 12.

V. 24. Schol. ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγώς· τοῦ εἶναι πιστός εἰς ἡμᾶς. Cf. Krueg. I § 56, 7, 5.

V. 25. ἵππος εἰργενής] Hinc Philostr. Vit. Soph. II 23, 4. p. 606 καὶ εἶδον ἄνδρα παραπλήσιον τῷ Σοφοκλεῖ ἵππῳ. FR. IACOBS.

V. 26. seq. ἀπόλεσεν — ἴστησιν] Aoristus ad punctum temporis, praesens ad longius spatium pertinet.

V. 27. ὠσαύτως δέ] De δὲ in apodosis posito vide Buttmann. Exc. XII. in Demosth. Midianam et Krueg. II § 65, 9, 2. Cf. Trach. 116 πολλά γὰρ ὡστ' . . ἴδοι, οὕτω δὲ κτέ., Oed. R. 1267 ἔπει δὲ γῆ, ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα.

V. 28. ἐν πρώτοις ἔπη] Locutio ἐν πρώτοις ἔπεισθαι quae ex militari sermone sumpta esse videtur, cum significet „agere ut militem qui in primis ordinibus ducem sequitur“ i. e. „strenue

operam navare“, non est cur corrupta indicetur.

V. 31. Schol. εἰ μὴ τι καιροῦ τυγχάνω: εἰ τι σοι δοκῶ μὴ καλῶς βεβουλεύσθαι, μεθάρμοσον, ὃ ἐστὶν ἐπανόρθωσον· ἐστὶ δὲ ἀγάσασθαι τὸν νεανίσκον, ὅτι τοῖς παλαιτέροις τῶν προτείων παραχωρεῖ καὶ μὴ πάνν ἀνδέκαστος φαίνεται.

V. 32. Schol. διὰ τῆς διηγήσεως ταύτης τὸ λείπον τῆς ἱστορίας προσανεπλήρωσεν ἡμῖν.

V. 33. seq. πατρὶ — πάρα] Locutio δίκας ἀρεσθαι παρὰ τινος poetica est pro vulgari δίκας sive δίκην λαμβάνειν παρὰ τινος, „poenas sumere ab aliquo.“ Quae cum idem significaret atque τιμαρεῖν, dativum πατρὶ poeta adiecit, ita ut δίκας ἀρεσθαι τινὶ παρὰ τινος sensu nihil differat a locutione τιμαρεῖν τινι, „iniurias alicui illatas ulcisci.“ Similiter dixit Terentius Heautont. I 1, 86 illi de me supplicium dabo. Ceterum ἀροίμην optativus aoristi sec., non futuri est, pro quo in oratione recta coniunctivus debebat poni: πᾶς ἀρομαι δίκας;

V. 35. Schol. χρῆ μοι μαντεύεται.

ἄσκενον αὐτὸν ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ
δόλοισι κλέψαι χειρὸς ἐνδίκους σφαγᾶς.
ὅτ' οὖν τοιόνδε χρησμὸν εἰσηκούσαμεν,
σὺ μὲν μολών, δταν σε καιρός εἰσάγῃ,
δόμων ἔσω τῶνδ' ἴσθι πᾶν τὸ δρώμενον, 40
ἔπως ἂν εἰδῶς ἡμῖν ἀγγελίης σαφῆ.
οὐ γὰρ σε μὴ γήρα τε καὶ χρόνῳ μακρῷ

Ibid. ὃν πεύσῃ ut Oed. C. 513 πρῆσθαι τὰς ἀληθύνους. Cf. Krueg. I § 47, 10, 12. De usu adverbii τάχα cfr. Aesch. Eum. 457 γένος δὲ τοῦμὸν ὡς ἔχει πεύσῃ τάχα· Ἀργεῖός εἰμι κτέ.

V. 36. ἄσκενον — ἀσπίδων] Sic 1002 ἄλυπος ἄτης. Vide quae Math. § 339 et Krueg. II § 47, 26, 10 attulerunt.

Ibid. αὐτὸν valet „ipsum“ i. e. non per alios. Non significat „solum“, quod ne per ἄσκενον ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ quidem indicatur. Iusserat deus Orestem non per alios, sed ipsum, neque vi aperta, sed dolo vindictam sumere. HERM.

V. 37. κλέψαι — σφαγᾶς] De locutione κλέπτειν σφαγῆν, „clam caedem facere“, vide ad Ai. 188. Genetivum χειρὸς iunge cum nomine σφαγᾶς, ut sit χειρὸς σφαγῆ, „caedes, quam manus facit“, atque Orestes ipse sua manu caedem illam dolo facere iussus dicatur. Sic infra 206 dictum θανάτους αἰκείας διδύμαιν χειροῖν. Similia sunt Ai. 618 ἔργα χειροῖν, Trach. 603 δάσχημα τῆς ἐμῆς χειρός. Male alii iungunt δόλοισι χειρός.

V. 40. ἴσθι] Explora. Schol. περιεργασαί τὰ πραττόμενα πάντα. Cf. Xen. Anab. VI 2, 5 πρόβεις . . πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλοι.

V. 42. Schol. οὐ γὰρ σε μὴ γήρα τε καὶ χρόνῳ: τινὲς τὸ ἠνθισμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἠκουσαν, ὅλον ταῖς πολιαῖς ἠνθισμένον· τοῦτο δὲ ἀπίθανον ἐγνώσθη γὰρ ἂν, εἰ καὶ τοσοῦτον ἠλάξεν τὴν κεφαλὴν. δοκεῖ οὖν μοι τὸ ἠνθισμένον ἀντὶ τοῦ ἠσκημένον. οὐ μὴ οὖν σε ἐπι-

γνώσει τοιαῦτα πλαττόμενον· εἰ δὲ τὸ ἠνθισμένον ἐπὶ ἡλικίας δεξάμεθα, ἐστὶν οὖν ἐπὶ τῶν τριχῶν, ἀλλ' ἐπὶ παντός τοῦ σώματος. Errare scholiastam, ἠνθισμένον interpretantem πλαττόμενον, quisque sponte intellegit. Neque vero per sensum loci licet, ut senectutis inesse significationem in verbo illo statuamus. Tum enim inepte poeta idem bis dixisset. Itaque veram puto Bothii interpretationem, qui ἠνθισμένον explicat „floribus ornatum“, i. e. coronatum eorum more, qui laeta nuntiaturi accedebant. Cf. Kusterus ad Aristoph. Plut. 765, nos ad O. R. 82 et Trach. 178 seq. Talis autem si accedebat hospes, non potuisse eum suspectum videri Clytaemestrae apparet. Contra haec Fr. Iacobsius ad me scripsit ita: „Bothii explicatio mihi admodum dubia videtur. De senili colore et habitu acceptum vocabulum nihil tautologiae infert. Fortasse lenem ironiam inesse dixeris. Veteres certe sic ut nos haec accepisse apparet ex loco Cyrilli c. Iulian. VI p. 187 A ὅτε λευκῆ πολιᾷ κατηνθισμένος — διεφαίνετο. De Chryse sene Christodor. Ecphr. 90 βαθῶς δὲ οἱ ἠνθεε πάγων.“ At manifestum est duo dicere poetam, fore ut Clytaemestra et Aegisthus neque agnoscant paedagogum neque suspectum habeant. Fore ut agnoscant eum negat, quod, ex quo discesserit, multum temporis elapsum sit atque ipse interea senex factus faciem corporis mutaverit. Iam potuit quidem nulla addita causa hoc addi, fore ut nullam suspicionem moveret apud illos paedagogus, utpote

γνώσ', οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἠνθισμένον.

λόγῳ δὲ χρόνῳ τοιῶδ', ὅτι ξένος μὲν εἶ

Φωκίως παρ' ἀνδρὸς Φανοτέως ἤμων ὃ γὰρ 45

non agnitus. Sed illud nunquam crediderim, commode fieri potuisse, ut rursus negaretur paedagogus propterea suspectus fore, quod esset aetate provectus. Aut enim inutile hoc additamentum iudicandum aut ineptum; inutile, quod idem iam antea dictum; ineptum propterea, quod, si quis aetate provector est, ex eo non sequitur, ut suspectus esse nequeat. Itaque teneo Bothii interpretationem. [Alii putant hanc esse sententiam: „propter senectutem et longum temporis interpositi spatium te non agnoscent et cani crines omnem suspicionem procul habebunt.“ At eis interpretationibus obstat collocatio verborum οὐ . . γνώσι, qua hic sensus exigitur: „non est metuendum ne te senectute grandi agnoscant.“ Itaque ἠνθισμένον recte explicare videtur Wexius (Soph. Anal. 1863 p. 14 seq.) ad iuvenilem ornatum vel E. Arnoldius (Soph. Rettungen 1866 p. 13 seq.) ad fucatum iuvenilem colorem referens. Nam quamquam illi sensui verba χρόνῳ μακρῷ addita minus apta sunt et infra v. 1347 Orestes nulla simulationis ratione habita Electram interrogat, an non noverit paedagogum, tamen ea ratio, quam antea commendaveram verba γήρῃ τε καὶ χρόνῳ μακρῷ ἠνθισμένον coniungenda esse ratus, nunc propter verborum collocationem et quia verba οὐδ' ὑποπτεύουσιν aliquid novi flagitant, omittenda esse videtur. Debebat autem poeta paedagogum nuntio simulatum inducere eamque simulationem spectatoribus explicare quasi monens eos, ut quem robustum virum viderent, eum senem grandaeum esse cogitarent.]

V. 43. ὑποπτεύουσιν] Aoristi et futuri similiter coniunctorum exemplum attulit Dindorfius hoc ex O. C. 450 ἀλλ' οὐτι μὴ

λάχῳσι τοῦδε συμμάχον, οὐδὲ σφιν ἀρχῆς τῆσδε Καδμείας ποτὲ ὄνησις ἦξει. Nimirum μὴ non ad futurum pertinet.

V. 45. Φωκίως pro Φωκίως coniecit Bentleius idque ex schol. comprobavit Nauckius. — Quod non intellectum adhuc ab interpretibus est, cur hic et v. 670 a Phanoteo missus paedagogus dicatur, cum Orestes v. 1110 seq. a Strophio se venire nuntiet, id optime explicuit Hermannus in censura Aesch. Eum, ab O. Müllero edit. Annal. Vienn. T. LXIV p. 141 seqq. Res enim haec est: Phanoteus, rex Phanoiei sive Panopei, oppidi Phocidis, et Crisus, rex Crisae, eiusdem civitatis oppidi, in quod delatus Orestes puer erat (cf. v. 180), fratres erant maximo se odio persequentes. Iam cum Crisi filius, Strophius, qui uxorem duxerat Anaxibiam, sororem Agamemnonis (cf. Pausan. II 29, 4), eiusque filius, Pylades, cum Agamemnone eiusque liberis summa amicitia coniuncti esse traderentur, sapienter factum a Sophocle est, quod Crisi illius fratrem, Phanoteum, amicum Clytaemestrae et Aegisthi (vide praeter hunc v. et 46. v. 671 seq.) esse fecit. Itaque quo magis fidem haberent Clytaemestra et Aegisthus hospiti, qui Orestem occidisse nuntiaret, mitti eum facit poeta a Phanoteo, in eadem habitante Phocide, in quam servatus Orestes fuerat. Contra urna, in qua ossa Orestis condita essent, non poterat profecto ab alio mitti, quam a Strophio, cui in tutelam traditus Orestes esset. Ille autem, qui afferebant urnam (Orestes et Pylades), cum mox allaturi eam esse a paedagogo illo, qui se a Phanoteo missum esse simulaverat, ubi perisse Orestem nuntiavit (v. 757 seqq.), praedicti essent, non poterant iam ullam Clytaemestrae aut Aegistho

μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένον

ἄγγελλε δ' ὄρκον προστιθείς, ὁδοῦνεκα

τέθνηκ' Ὀρέστης ἐξ ἀναγκαίας τύχης,

ἄθλοισι Πυθικοῖσιν ἐκ τροχληάτων

δίφρων κυλισθείς ὧδ' ὃ μῦθος ἐστάτω. 50

ἡμεῖς δὲ πατρὸς τύμβον, ὡς ἔφη θεός,

λοιβαῖς τὸ πρῶτον καὶ κατατόμοις χλιδαῖς

στέφαντες, εἴτ' ἄψορον ἤξομεν πάλιν

τύπωμα χαλκόπλευρον ἠρμένοι χερσῖν,

suspicionem inicere, cum se a Strophio missus reliquias Orestis afferre (v. 1110 seqq.) dicebant.

V. 46. Schol. δορυξένον· ἀντὶ τοῦ φίλων· κυρίως δὲ οἱ ἐν πολέμῳ γινόμενοι φίλοι, ὡς Γλαύκος καὶ Λιομήδης. Vide ad O. C. 631 ed. meae. De τυγχάνει vide ad Ai. 9. Denique μέγιστος non potentiae, sed praestantiae significatum habet. Ita φίλος μέγιστος, i. e. amicus optimus, dictum est Philoct. 586. Ai. 1331.

V. 47. Schol. ἄγγελλε δ' ὄρκον· μὴ μικρολόγως τις ἐπιλάβηται ὡς κλεῖνόντος ἐπισημεῖν τοῦ ποιητοῦ· δεῖ γὰρ αὐτὸν πείθεσθαι τῷ θεῷ, τὸ πᾶν δόλω πράσσειν παρακλεουμένῳ, ὥστε ἐν οἷς δοκεῖ ἐπισημῶν δυσεβεῖν, διὰ τούτων εὐσεβεῖ πειθόμενος τῷ θεῷ. ἔχει δὲ ἀξιοπιστίαν ὁ λόγος, ὡς ἐν Φωνίδι τρεφόμενον καταβῆναι ἐς τὰ Πύθια· ἀνήκται δὲ τοῖς χρόνοις· ἐπὶ Τριπτολέμῳ γὰρ φασὶ γενέσθαι Πυθικὸν ἀγῶνα, ἐξακοσίους ἔτεσιν ὕστερον. Neuius: Corruptum Triptolemi nomen corrigi potest e schol. Pind. praef. Pyth., qui Eurylochum Thessalum post debellatos Cirrhaeos, archonte Athenis Simonide vel Simone, i. e. Ol. 47, 3, ludos Pythios scribit restituisse, scilicet conditos olim ab Apolline, Pythonis victore. — ὄρκον pro ὄρκῳ scripsit Reiskius. De locutione ὄρκον προστιθέναι cf. Soph. fragm. Oenom. 419, ed. Dind.: ὄρκον δὲ προστεθέντος ἐπιμελεστέρῃ ψυχῇ κατέστη.

V. 48. Schol. ἐξ ἀναγκαίας τύχης: βίαιως, ὅλον ἀναγκαστῶ μόρῳ, καὶ οὐκ ἐκ ταῦτομάτου. — ἐκ βίας, ἐκ συντυχίας, οὐκ ἰδίῳ θανάτῳ. Vide ad Ai. 477.

V. 50. ἐστάτω] Vide de hoc verbi usu quae ad Ai. 198 annotavimus.

V. 51. ἔφη θεός ex mea coniectura scripsi. Libri ἐφίετο. At hoc omisso nomine θεός necessario ad Agamemnonem referendum esset. Minime vero Agamemno, sed Apollo auctor fuerat, ut Agamemnoni ante omnia parentaretur.

V. 52. Schol. καὶ κατατόμοις χλιδαῖς: καὶ τοῖς ἀπὸ κρατὸς τετραμημένοις βοστρούχοις. λέγοι δ' ἂν χλιδᾶς ἦτοι καθόλου τοὺς πλοκάμους, οἳ εἰσι τροφή τῆς κεφαλῆς· ἢ παρ' ὅσον τροφή καὶ κόσμος ἀπετίθεντο τοῖς νεκροῖς οἱ πλόκαμοι ἐν τῷ τάφῳ. Cf. Passov. Lex. Gr. sub h. voce. Triclinius: ἔθος γὰρ ἦν αὐτοῖς τέμνειν τὰς κόμας καὶ ἐπιτίθεναι τῷ τάφῳ, ἵνα διὰ τοῦτον τοῦ πένθους ἴλεως αὐτοῖς ὁ νεκρὸς εἴη. Vide ad Ai. 1147 ed. meae.

V. 53. στέφαντες, εἴτ'] De εἴτα post participium posito ad O. C. 259 seq. monitum est. Cf. Krueg. I § 56, 10, 3. De significatu verbi στέφειν in Commentatione de Scholiorum in Soph. tragg. auctoritate p. 8 seqq. exposui.

V. 54. Schol. τύπωμα χαλκόπλευρον· τὴν ὑδρίαν, ἐν ἣ δῆθεν τὰ δοκούντα εἶναι ὅσπερ Ὀρέστον ἀπέκτειτο. Cf. v. 1113.

ὁ καὶ σὺ θάμνοισ οἰσθὰ μοι κεκρυμμένον, 55
 ὅπως λόγῳ κλέπτοντες ἠδείαν φάτιν
 φέρωμεν αὐτοῖς, τοῦ μὲν ὡς ἔρρει δέμας
 φλογιστὸν ἦδη καὶ κατηνθρακωμένον.
 τί γὰρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανῶν
 ἔργοισι σωθῶ κάξενέγκωμαι κλέος; 60
 δοκῶ μὲν οὐδὲν ἤημα σὺν κέρδει κακόν.
 ἦδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφούς
 λόγῳ μάτην θνήσκοντας, εἶθ', ὅταν δόμους
 ἐλθῶσιν αὐθις, ἐκτετίμηται πλέον.

Aesch. Choeph. 682 λέβητος χαλκίου πλερωμάτα. Tum schol. rec. ἡμῖνοι ἀντὶ τοῦ ἡμῖνον ἔχοντες, ὅμοιον τῷ πάγονα καθειμένους ἀντὶ τοῦ κεχλασμένον ἔχον.

V. 56. Schol. κλέπτοντες: ἀπατόντες, παραλογίζομενοι. Όμηρος: ἔλαπε νόφ. Vide ad Philoct. 55.

V. 57. [ἔρρει] Verbum ἔρρειν hic, ut plerumque οἴχεσθαι, usurpatum est ita, ut „perisse“ significet.

V. 59 seq. λόγῳ — ἔργοισι] Cf. Porson. ad Eur. Phoen. 512.

V. 61. δοκῶ — κακόν] Adiectivum κακόν significat „male ominatum“. Pessimis enim omnis erat mortuum praedicari. Cf. Eur. Helen. 1050 seqq. βούλει λέγεσθαι μὴ θανῶν λόγῳ θανεῖν; MEN. κακὸς μὲν ὄρνις· εἰ δὲ κροθινῶ λέγων, ἔτοιμός εἰμι μὴ θανῶν λόγῳ θανεῖν. De σὺν praepositione e substantivo ἤμα apta vide Philoct. 825 ed. meae.

V. 62. Schol. ἦδη γὰρ εἶδον πολλάκις: Πυθαγόρας καθείρηξας ἑαυτὸν ἐν ὄψει λόγου ποιεῖν ἐκέλευσε τὴν μητέρα, ὡς ἄρα τεθνηκώς εἶη· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιφανεῖς περὶ παλιγγενεσίας καὶ τῶν καθ' Ἴδου τινὰ ἔτερετεύετο, διηγούμενος πρὸς τοὺς ζῶντας περὶ τῶν οἰκείων, οἷς ἐν Ἴδου συντετυχημένοι ἔλεγον· ἐξ ὧν τοιαύτην ἑαυτῷ δόξαν περιέθημεν, ὡς πρὸ μὲν τῶν Τρωϊκῶν Αἰθαλίδης, ὧν

ὁ Ἔρμου, εἶτα Εὐφορος, εἶτα Ἐρμότιμος ὁ Σάμιος, εἶτα Πύθιος ὁ Δηλῖος, εἶτα ἐπὶ πᾶσι Πυθαγόρας. εἰς τοῦτο οὖν οἴκεν ἀποτείνεσθαι ὁ Σοφοκλῆς· ἐνίοι δὲ οἴονται ἀπιθάνως εἰς Ὀδυσσεῖ ἀποτείνεσθαι· οὐ γὰρ πέπρακται τι τοιοῦτον Ὀδυσσεὶ· ἐφνυλάξατο δὲ ὀνομάσαι τὸν ἄνδρα, μὴ καὶ τῷ θανμαστὸν εἶναι δόξῃ (<εἰ> ἐν τραγῳδίᾳ καὶ μύθῳ παλαιῷ τετόλυμῆτι κακότηδες εἰπεῖν καὶ προσκρονστικὸν εἰς τοὺς καθ' ἑαυτὸν, ὃ μᾶλλον ἠμοσε κωμωδία. Hermannus non unum ex veteribus sapientibus dici censet, sed viros ob prudentiam claros, quos saepe in exilium mitti et mox revocatos maiore in honore esse Athenienses viderint. At aliud est in exilium mitti, aliud mortuum perhiberi. Ut autem fuerunt, qui de interpolatione huius loci cogitarent, ita complures sunt apud Sophoclem loci, qui aliquid asciti habent, quibus omnibus recordatio narrationis alicuius Herodoteae subesse videtur, ut Oed. T. 981, quo loco simile deprehenditur orationis genus: πολλοὶ γὰρ ἦδη κἄν ὀνειράσιν βροτῶν κτε., O. Col. 337, ne de famoso loco Ant. 905 sqq. loquar. Itaque hic quoque amici gratia Sophocles eorum mentionem iniicisse videtur, quae Herodotus IV 14 de Aristeia, IV 95 de Zalmoxi memoriae prodidit.

V. 63. Schol. rec. μάτην· ψευδῶς. Cf. v. 629 ed. meae.

ὡς κἄμ' ἐπανγῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο 65
 δεδορκότ' ἐχθροῖς ἄστρον ὡς λάμψειν ἔτι.
 ἀλλ', ὃ πατρώα γῆ θεοὶ τ' ἐγγώριοι,
 δέξασθέ μ' εὐτυχοῦντα ταῖσδε ταῖς ὁδοῖς,
 σὺ τ', ὃ πατρῶον δῶμα· σοῦ γὰρ ἔρχομαι 70
 δίκη καθαρῆς πρὸς θεῶν ὠρμημένος·
 καὶ μὴ μ' ἄτιμον τῆσδ' ἀποστείλητε γῆς,
 ἀλλ' ἀρχέπλουτον καὶ καταστάτην δόμων.
 εἴρηκα μὲν νυν ταῦτα· σοὶ δ' ἦδη, γέρον,
 τὸ σὸν μελέσθω βάντι φρουρησάι χροῖος.
 νῶ δ' ἔξιμεν· καιρὸς γάρ, ὅσπερ ἀνδράσιν 75
 μέγιστος ἔργον παντός ἐστ' ἐπιστάτης.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰὼ μοί μοι.

ΠΑΙ. καὶ μὴν θυρῶν ἔδοξα προσπόλων τινὸς

V. 65 seq. ὡς κἄμ' — ἔτι] Hoc dicit: „ita me quoque ficta hac narratione id consecuturum confido, ut hostes me, ubi vitum rursus viderint, magis etiam suspiciant et admirentur.“ De infinitivo cum accus. cf. Krueg. I § 55, 2, 3. Δεδορκότα recte iam scholiasta explicavit ζῶντα.

V. 66. ἄστρον] Tanquam meteorum e tenebris subito emergens, terrore homines percellens. De Atridis πικρὸν Ἰλιάδαις ἀστέρᾳ Anton. in Anthol. Pal. IX 102. Ἀστέρης meteora ignea illustravit Schaefer. ad Apollon. Rh. T. II p. 206. Idem ἄστρον significasse non dubito. FR. IACOBS.

V. 68. δέξασθέ μ' — ὁδοῖς] Hoc dicere videtur: „excipite me, ut hac expeditione sive hoc reddito fortunatus reddar“, i. e. excipite me, ut fausta sit haec expeditio.

V. 72. Schol. ἀρχέπλουτον· ἄρχοντα πλούτου καὶ τὴν ἀρχαίαν τύχην ἀποληψόμενον. Intellegendum autem ad hunc versum aliquod verbum, cuius notio lateat in verbo ἀποστελεῖτε, veluti κατασκευάσατε sive δέξασθε. Cf. Matth. § 634, 3,

huius fab. 435 seq. 650. O. R. 241. O. C. 405.

V. 73. εἴρηκα — ταῦτα] Vide ad Philoct. 239.

V. 74. τὸ σὸν — χροῖος] Vide quae iam supra Orestes v. 39 seqq. dixit. De μελέσθω confer v. 1436.

V. 75. Schol. νῶ δ' ἔξιμεν· ἐξίεσθαι βούλονται διὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ χοροῦ.

V. 75 seq. καιρὸς — ἐπιστάτης] Similiter Philoct. 837 καιρὸς τοι πάντων γνώμων ἴσχωρ πολὺ παρὰ πόδα κρᾶτος ἄρνηται, et Pindar. Pyth. IX 135 ὃ δὲ καιρὸς ὁμοίως παντός ἔχει κορυφαῖν. Adiectivum μέγιστος significat „summus, potentissimus“.

V. 77. Post ἰὼ μοί μοι quod libri habent δύστηνος delevit Dindorfius ut ex v. 80 illatum addens: ἰὼ μοί μοι dicere solent qui in scenam prodeunt fortunam suam lamentantes. Sic, ut his exemplis utar, Ajax, Tecmessa, Teucer in Ai. v. 333. 891. 974.

V. 78 seq.: Schol. καὶ μὴν θυρῶν ἔδοξα: θανμαστῶς ὃ γέρον οὐκ ἐπιβέβηκεν τῷ ἀληθεῖ τινὲς δὲ ἀποστήσαι βουλόμενος τὸν Ὀρέστην, προσπόλων τινὸς φησιν. τὸ ἐξῆς:

ὑποστενοῦσης ἐνδον αἰσθέσθαι, τέκνον.
 OP. ἄρ' ἔστιν ἡ δύστηνος Ἡλέκτρα; θέλεις
 μείνωμεν αὐτοῦ κἀνακούσωμεν γόων; 81
 ΠΑΙ. ἤμισα. μηδὲν πρόσθεν ἢ τὰ Λοξίου
 πειρώμεθ' ἔρδειν, κἀπὸ τῶνδ' ἀρχηγεῖν
 πατρὸς χέοντες λουτρά· ταῦτα γὰρ φέρει
 νίκην τ' ἐφ' ἡμῖν καὶ κράτος τῶν δρωμένων. 85
 (σύστημα.)

HA. ὦ φάος ἀγνὸν
 καὶ γῆς ἰσόμοιο' ἀήρ, ὡς μοι

ἐνδον θυρῶν. Hermannus θυρῶν explicat: „a foribus“, iungendumque cum verbo αἰσθέσθαι putat. Quam interpretationem quamvis defendi posse censeas exemplis illis, quae ad Philoct. 605 ed. me. attuli, nisi quod αἰσθέσθαι non motum significat, tamen scholiastae explicationem praefendam puto.

V. 80. Schol. ἄρ' ἔστιν ἡ δύστηνος: ὑπὸ νεότητος Ὀρέστης παράγεται φιλοπευστεῖν, ὁ δὲ πρεσβύτερος τὸ χρήσιμον σκοπεῖν ἀναγκάζει.

V. 81. κἀνακούσωμεν non est καὶ ἀνακούσωμεν, quod verbum nusquam reperitur, sed καὶ ἐνακούσωμεν, quod exstat apud Hippocratē. Videtur autem recte Nauckius ex schol. ἐπακούσωμεν recepisse.

V. 82. Schol. μηδὲν πρόσθεν: ἅμα μὲν εἰς τὸ χρήσιμον συμβουλευεῖται πείθεσθαι τῷ θεῷ, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν διελύθη γὰρ ἂν τὸ πᾶν, ἐξ ἀρχῆς μνησθέντος Ὀρέστου.

V. 84. πατρὸς — λουτρά] Cf. v. 52 et 434 et Aesch. Choeph. 129 κἀγὼ χέουσα τάσδε χέουνας φθιτοῖς λέγω καλοῦσα πατέρα, quaeque ad huius fab. v. 427 annotavimus. Participium χέοντες, ad τῶνδε appositum, ex verbo ἀρχηγεῖν artum est. Cf. Eur. fragm. 757 καὶ τὰδ' ἀχθονται βοοτοί, εἰς γῆν φέροντες γῆν, Soph. Phil. 1356 ταῦτ' ἐξανασησέσθε, τοῖσιν Ἄρως ἐμὲ ξυνόντα παισίν, praeterea ib. 164 ταῦτην γὰρ

ἔχειν βιοτῆς αὐτὸν λόγος ἐστὶ φύσιν, θεροβολοῦντα κτέ., Herod. VII 33 δῆσαι κατὰ τοῦτο, ἔξω μὲν κεφαλῆν ποιεῦντες, ἔσω δὲ τὸ σῶμα.

V. 84 seq. ταῦτα γὰρ φέρει — ἐφ' ἡμῖν] Neque hic neque alibi unquam φέρειν τι ἐπὶ τινι ita dictum esse puto, ut nihil esset nisi φέρειν τί τινι, „aliquid alicui ferre“, sed sic interpretor: „ferre aliquid, ut sit penes aliquem, i. e. tradere aliquid in alicuius potestatem“. Ceterum speciose coniecit Turnerus φέρειν νίκην τὴν φημι. Possis etiam φέρει νίκης τ' ὄνησιν. De coniunctis vocabulis νίκην et κράτος confer quae ad Trach. 183 annotavimus et Demosth. F. L. p. 381, 11: ἄρ' οὐ κράτος πολέμου καὶ νίκην — διδόναι.

V. 85. τῶν δρωμένων] Vide quae ad v. 1313 seq. ed. meae annotata sunt.

V. 86 seqq. Schol. ὦ φάος ἀγνόν: ὀλόφουρος ἔστι τῆς Ἡλέκτρας ἐν ταῖς μονοθιαῖς, ὅπερ σύνηδες τοῖς τραγικοῖς, κινητικὸν τοῦ πένθους. τοῦτο δὲ τὸ πρόσωπον εὐνοῦν ἐστὶ τῷ ἀποθανόντι· ἐπεὶ δὲ ἀηθές ἔστι πρὸς τοὺς θεατὰς ἢ πρὸς αὐτὴν ταῦτα διαλέγεσθαι, ὡς ἀπομιμνησκόμεν τοῖς θεοῖς, ἢ μάρτυρας τῶν θυρῶν καλοῦσα, πρὸς τὰ στοιχεῖα ποιεῖται τὸν λόγον· καὶ οὕτως ἡμῖν δηλωθήσεται, ὅπως διεκείτο ἐπὶ τῷ συμβάντι κατὰ τὸν πατέρα.

V. 87. γῆς — ἀήρ] Obscurus

πολλὰς μὲν θυρῶν ὠδὰς,
 πολλὰς δ' ἀντήρεις ἦσθον
 στέρων πλαγὰς αἰμασσομένων, 90
 ὁπότεν δροφερὰ νύξ ὑπολειφθῆ·
 τὰ δὲ παννυχίδων ἦδη στρυγεραὶ
 ξυνίσασ' εὐναὶ μογερῶν οἴκων,
 ὅσα τὸν δύστηνον ἐμὸν θυρῶ
 πατιέ', ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν 95

dicta haec sunt et risa olim a Pherecrate, ut scholiasta annotavit. Hoc tamen certum est, non posse, id quod Musgravius credidit, ἀήρ tenebras hic significare; cf. enim v. 17 seq. et 91. Videtur potius eo nomine aether sive caelum significari et ἀήρ γῆς ἰσόμοιος dici, quod caelum parum cum terra ambitum habeat. Quae ipsa interpretatio inter alias proposita iam a scholiasta est: καὶ γῆς, φησιν, ἰσόμοιος ἀήρ, ἴσην μοῖραν ἔχων τῇ γῇ πανταχοῦ γὰρ ἔστιν ἀήρ. Hesiod. Theog. 126 seq.: Γαῖα δὲ τοι πρόωτον μὲν ἐγένετο ἴσην ἑαυτῇ Οὐρανὸν ἄστερόενδ', ἔνα μιν περὶ πάντα καλύπτει. Cf. Valcken. Diatr. Eurip. p. 46 seqq. Non diffidendum tamen est generativum γῆς huic explicationi, quamvis a Camerario et Hermannō aliusque probatae, non satis convenire exspectarique potius dativum, cum ἰσόμοιος τινος dici debere is videatur, qui aequalem alicuius rei partem habeat. L. Doederlinus de brachylog. p. 15. „Cum per φάος ἀγνόν“, inquit, „manifestum sit significari αἰθέρα, deinceps ἀήρ ideo dicitur γῆς ἰσόμοιος, quia ἴσην μοῖραν γῆς καὶ αἰθέρος habet, sive medius est tam loco quam natura inter terram et caelum, mistus et concretus ex terrenis aetherisque partibus atque elementis. Simillimum eiusdem brachylogiae exemplum suppeditat Aristoph. Av. 187 ἐν μέσῳ δῆπουθεν ἀήρ ἔστι γῆς, scil. καὶ οὐρανῶν“.

V. 89. De exitu voc. ἀντήρης Brunckius conferri iubet Valcke-

nar. ad Phoen. 90. Eadem potestate infra v. 195 ἀνταῖος usurpatum est. Nam nihil nisi suffixi vim habet -ήρης in his: ἀντήρης, μεσσήρης, τοξήρης, ἀμαξήρης, aliis.

V. 91. ὁπότεν — ὑπολειφθῆ] Non cum aoristo ἦσθον coniungenda haec sunt, sed cum participio αἰμασσομένων, quod est pro ἅ αἰμάσσεται.

V. 92. τὰ δὲ πανν. ἦδη] Accusativus τὰ παννυχίδων, i. e. „luctum nocturnum“, aptus est ex verbo ξυνίσασι, explicatus pluribus verbis his: ὅσα τὸν etc. Particulam ἦδη iunge cum τὰ πανν., ita ut non mane tantum, sed iam noctu se lugere Electra dicat.

V. 93. οἴκων, si recte se habet ac non in λέκτρων mutandum est, ut λέκτρων εὐναὶ dixit Aeschylus Pers. 546, Euripides Herc. 798, internas noctis lamentationes externis primae lucis opponit.

V. 94. Schol. ὅσα τὸν δύστηνον: κατὰ βραχὺν ἐνδείκνυσσι τὰ τῆς ὑποθέσεως ἰδοῦ γὰρ ἔγνωμεν, ὅτι ἀδελφῆ τοῦ Ὀρέστου, καὶ διὰ τί θυρῆν.

V. 95 seq. Schol. ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον: παρὰ τὸ ὑπὸ Ἀγαμέμνονος ἐν τῇ Νεκρία (Od. λ 408) <λεχθέν> οὔτε μ' ἀνάσσειοι ἄνδρες καὶ τὰ ἐξῆς. πάνν δὲ περιπαθῆς ὁ λόγος, εἰ καὶ πολεμίων πιροτέρα ἐφάνη Κλυταιμῆστρα τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ πάνν γὰρ περιπαθῆς τὸ ἐπὶ τηλικούτου καὶ τοσαῦτα διαπραξαμένου εἰπεῖν, ὅπως δρῶν υἱοτομοί· οὐκ ἐξένισεν δὲ ἀντι τοῦ Ἄρως τραύματα καὶ φόνοι.

φοίνιος Ἄρης οὐκ ἐξένισεν,
μήτηρ δ' ἡμῆ γὰρ κοινολεχῆς
Αἰγισθος, ὅπως δρῶν ὑλοτόμοι,
σχίζουσι κάρη φονίῳ πελέκει.
κούδεις τούτων οἶκτος ἀπ' ἄλλης 100
ἢ ἡμοῦ φέρεται, σοῦ, πάτερ, οὕτως
αἰκῶς οἰκτρῶς τε θανόντος.

(ἀντιτύστημα.)

ἀλλ' οὐ μὲν δὴ
λήξω θρήνων στνγερῶν τε γόων,
ἔστ' ἂν λεύσσω παμφεγγεῖς [ἄστρων] 105
ῥιπᾶς, λεύσσω δὲ τόδ' ἡμαρ,
μὴ οὐ, τεκνολέτειρ' ὧς τις ἀηδῶν,

Καὶ Ἀρχιλόχος ἔξείνια δυσμε-
νέειν λυγρὰ χαρίζομενοι'. Er-
furdthus, Alludit, inquit, ad cae-
dem Agamemnonis inter convi-
vium patratam. Cf. Hom. Od. 1
405 seqq. coll. δ 534 seqq. Sen-
tentia Homerica, de qua v. etiam
Od. α 236, ad commovendos
animos aptissima iam Aeschylus
usus erat Cho. 344 εἰ γὰρ ὑπ'
Ἰλιά πρὸς τινος Ἀκλίων, πάτερ,
δορίτητος κατηναρίσθης, Eum.
630 ἄνδρα γενναῖον θανεῖν . .
καὶ ταῦτα πρὸς γυναικός, οὗτι
θουρίοις τρῶσις ἐκηβόλοισιν.

V. 98. ὅπως δρῶν ὑλοτόμοι]
Praeivit Homerus, quem vide II.
v 389. π 482.

V. 100. sq. ἄλλης] Expecta-
veris ἄλλον, sed vide v. 885,
ubi optimus liber ἄλλης, dete-
rioribus ἄλλον exhibent. Cum au-
tem ibi ἄλλης fortasse ex ἄλλον
et prima litera proximi vocabuli
σαφῆ ortum sit, nescio an hic
verba ἀπ' ἄλλης ἢ ἡμοῦ de
Nauckii sententia eicienda sint,
ut plena aequabilitas systematis
et antisystematis restituatur.

V. 101. Schol. ἢ ἡμοῦ φέρε-
ται: εἰ δὲ καὶ τὰ τῆς Χρυσό-
θήμεδος παρᾶκειται, αὕτη γε
διὰ τὸ πᾶν ἀλγεῖν οὐδένα
κατ' ἄξίαν φροντίζειν τῶν γε-
γονότων οἶεται ἢ μόνην αὐτήν.
Vide v. 1180 seq. et quae ad
Ant. 928 annotata sunt.

V. 102. Schol. ἀδίκως οἰκτρῶς
τε: ἐν τισιν ὑπόκειται (ἐν τῷ
ὑπομνήματι κεῖται Jahnius)
ἀντι τοῦ ἀδίκως αἰκῶς. καὶ
οἰκτρῶς μὲν διὰ τὸ βίαι καὶ
ἐπιβουλευθέντα αἰκῶς δὲ, ὅτι
πελέκει αὐτὸν μεθ' ὕβρεως ἐτί-
σατο. De voc. αἰκῶς, quod cum
Brunckio Hermannus restituit pro
ἀδίκως, cf. 206. 216. et quae
vulgari sermone trita sunt, αἰκία
et αἰκίζεσθαι.

V. 105 seq. Metri gratia alii
cum Reisigio λεύσσω, alii cum
Dobraeo ἄστρων eiciunt. Si
λεύσσω deletur, ἄστρων διπλά
intellegendae sunt „stellae micantes“, nobis „das Blinkern der
Sterne“, et sensus est is quem
scholiasta exhibet: ἀλλ' οὐ λήξω
θρήνων οὔτε ἡμέρας οὔτε νυ-
κτός, ὀδυρομένη ἕως ἂν νύκτα
καὶ φῶς βλέπω. Sed cum in
hoc sensu pronomen τόδε parum
aptum sit, ἄστρων tollendum vi-
detur, ut παμφεγγεῖς ῥιπᾶς de
solis radiis dicatur et sensus sit:
ἕως ἂν ζῶ καὶ ὁρῶ φῶς ἡλίου.
Cf. ἀμέραν τάνδε Eur. Med. 649.
De adiectivis eiusmodi, quale est
παμφεγγεῖς, ad Trach. 50 sq. mo-
nitum est; de conformatione mem-
bri λεύσσω δὲ vide ad Phil. 810.

V. 107. τεκνολέτειρ' — ἀη-
δῶν] Comparatio poetis usita-
tissima. Vide quos Erfurdthus
adscripsit, Hom. Od. τ 518. Aesch.

ἐπὶ κωνιτῷ τῶνδε πατρῶων
πρὸ θυρῶν ἡγῶ πᾶσι προφανεῖν.
ἃ δῶμ' Αἴδου καὶ Περσεφόνης, 110
ὃ γθόνι' Ἐρινῆ, καὶ πότνι' Ἀρά,
σεμναί τε θεῶν παῖδες Ἐρινύες,
αἱ τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶθ',
αἱ τοὺς εὐνὰς ὑποκλεπτομένους, 115
ἔλθειτ' ἀρήξατε, τίσασθε πατρὸς
φόνον ἡμετέρου,
καὶ μοι τὸν ξυδὸν πέμψατ' ἀδελφόν.
μοῖνῃ γὰρ ἄγειν οὐκ ἔτι σωκῶ
λύπης ἀντίρροπον ἄχθος. 120

(στροφὴ α΄.)

ΧΟΡΟΣ.

ἜΩ παῖ, παῖ δυστανοτάτας 120

Ag. 1137. Callim. h. in lavaer.
Pallad. 94 et ad eum locum Span-
hem., Mosch. IV, 21. Verg. Georg.
IV 511 seqq. et Hygin. fab. XLV
eiusque interpretes. Cf. inprimis
Eur. Rhés. 549 παιδολέτωρ με-
λοποιὸς ἀηδονὸς μέριμνα. De
locutione οὐ λήξω θρήνων, μὴ
οὐκ ἡγῶ προφανεῖν confer v. 132
οὐκ ἐδέλω προλιπεῖν τόδε, μὴ
οὐκ κτλ. Vide Krueg. I § 67, 12, 6.

V. 108. ἐπὶ κωνιτῷ] Her-
mannus, „Non recte“, inquit,
„Erfurdthus ἡγῶ ἐπὶ κωνιτῷ
esse ait ἡγῶ θρηνητικῆν. Cla-
mor est ad luctum provocans
alios.“ Immo ἐπὶ κωνιτῷ nihil
est nisi κωνύουσα. Multa eius
generis exempla attulit Matth.
§ 586.

V. 111 seq. Ἀρά, — Ἐρινύες]
In coniunctis his deabus, Iris
et Furiis, non debebat haereri;
cf. O. Muellerum ad Aesch. Eum.
p. 165 seq. De epitheto σεμναί,
quod Furiis tributum, vide ad
Ai. 818. Eaedem θεῶν παῖδες
dicuntur, ut divina earum origo
significetur. Similiter Ant. 986.
Denique de Mercurio γθόνιῳ, i. e.
inferno, vide ad Ai. 813 ed. meae.

V. 118 seq. ὁρᾶθ', ἀπρόορᾶτε
scripsit Dobraeus. Porsonus ma-
lebat verba τοὺς εὐνὰς ὑπο-

κλεπτομένους eicere, cum non
verum sit, Furiis adulteris et
eiusmodi leviculis puniendis im-
morari. At cf. v. 492 sqq. neque
absonum videtur, Electram suae
causae memorem ea dicere. Ce-
terum memorari debet Heimsoe-
thium ex Liban. vol. IV p. 598,
24 τίς γὰρ ἂν αὐτὴν κακῶς
ὑποκλεπτειν ἔτι τολμήσειεν
scripsisse: ὁρᾶτ' εὐνὰς τε κα-
κῶς ὑποκλεπτομένους.

V. 118 seq. ἄγειν — ἄχθος]
Bene Porsonus, ut Monkius re-
fert, hoc dicere Electram vidit,
non amplius se posse solam pon-
dus doloris alteri lanci impositum
attollere. ἄγειν usitatum in pen-
dendo verbum, Translatio sumpta
ab iis, qui lancem pondere gra-
vatam deprimenda altera lance
tollunt, HERM. Cf. Aesch. Pers.
349 τάλαντα βολίτας οὐκ ἴσορ-
ρόπω τύχη, et Blomf. in gloss.
v. 352.

V. 118. Schol. σωκῶ ἀντι
τοῦ λαγῶσ' οἱ δὲ νεώτεροι ἀντι
τοῦ σώζω.

V. 120. Schol. Πάροδος ἐστὶ
Χοροῦ γυναικῶν τῆ Ἠλέκτρα
συναχθόμενον. δυστανοτάτας
δὲ, τῆς ἐξωλεστάτης' οὐ γὰρ
ἐπὶ οἶκτον ἐστὶν ὁ λόγος. Vide
ad O. R. 1144.

Ἠλέκτρα ματρός, τίν' αἰεὶ τάκεις ὧδ' ἀκόρεστον
οἰμωγὰν
τὸν πάλαι ἐκ δολεραῶς ἀθεώτατα
ματρός ἀλόντ' ἀπάταις Ἀγαμέμνονα, 125
κακῶ τε χειρὶ πρόδοτον; ὡς ὁ τάδε πορῶν 125
ὄλοιτ', εἰ μοι θέμις τάδ' αὐδᾶν.

ΗΔ. ὦ γενέθλα γενναίων,
ἤκετ' ἐμῶν καμάτων παραμύθιον· 130
οἶδά τε καὶ ξυνήμι τάδ', οὐ τί με
φυγγάνει· οὐδ' ἐθέλω προλιπεῖν τόδε, 130

V. 121 seqq. τίν' αἰεὶ — Ἀγαμέμνονα] Verba τάκεις οἰμωγὰν significant hic „effundis querelas.“ Constat enim verbum τήκειν proprie „liquidum reddere“ sive „facere, ut quid fluat“, significare. Itaque δάκρυα τήκειν quin dici potuerit ita, ut esset „lacrimas effundere“, nemo profecto dubitabit, praesertim cum τέγγειν, cuius verbi eadem paene significatio est, δάκρυα dictum sit. Quodsi in locutione τήκειν δάκρυα nemo haerere potest, sponte apparet recte eo quo indicavi sensu positum hic τάκειν οἰμωγὰν a Sophocle esse. Id ipsum autem coniunctum cum accusativo Ἀγαμέμνονα est, quod notione nihil differt ab οἰμώζειν οἰμωγῆν sive simpliciter οἰμώζειν.

V. 123. ἀθεώτατα] Sic v. 1181 ὦ σῶμ' ἀτίμως κἀθέως ἐφθαρμένον.

V. 125. κακῶ — πρόδοτον] Contra usum loquendi Brancchius et Musgravius, quos recentiores interpretes secuti sunt, haec sic interpretantur: „ignavaeque manui proditum“, ita ut manu ignava ipsum Aegisthū significatum putent. Immo κακῶ χειρὶ datus instrumenti est, significatione scelestae manus Clytaemestrae, a qua et captus (ἀλούς) et proditus (πρόδοτος) Agamemnon hic dicitur. In sequentibus verba ἐκ δολεραῶς ματρός vix opus est moneri non ex ἀπάταις sed ex ἀλόντα apta esse. Tum de ὡς particula „ut“ sive „utinam“ hic significante ad Ai. 898 dictum

est. Denique ὁ τάδε πορῶν significat: „qui haec paravit“, i. e. qui auctor huius caedis existit, Aegisthus vel potius, si universe loqui chorus putandus est, Clytaemestra et Aegisthus.

V. 126. εἰ μοι — αὐδᾶν] Schol. ἐπεὶ κατ' ἀρχόντων ἦν ὁ λόγος, ἢ ἐπεὶ δοκεῖ δυσφημεῖν, φησὶν· εἰ δίκαιόν ἐστιν, οὕτως εὐχόμεαι.

V. 127. Schol. ὦ γενέθλα· ὦ παῖδες τῶν εὐγενῶν Μνηστειῶν.

V. 128 seqq. Schol. ἤκετ' ἐμῶν καμάτων· οἶδα, φησὶν, ἀπράττω, καὶ οὐ λανθάνει με, ὅτι ὑπὲρ τὸ θεῖον ποιῶ· ἢ οἶδα, ὅτι μοι εὐνοεῖτε, ἵνα συνάπτῃ τῷ προκειμένῳ „ἤκετ' ἐμῶν καμάτων παραμύθιον“. Ἀμείνον δὲ τὸ πρῶτον. Immo unice vera explicatio posterior est, nexusque totius loci hic: „o soholes nobilium parentum, venistis quidem miseriae meas consolationae (scio hoc et intellego, neque me fugit), nihilominus non desinam patrem meum lugere, sed oro vos, ut me summo indulgere dolori sinatis.“

V. 128. ἐμῶν — παραμύθιον] Res pro persona posita. Cf. Matth. § 429.

V. 129 seq. οἶδα — φυγγάνει] Non est tautologia, sed repetitio magnum pathos indicans. Vide annotata ad Eur. Or. 137 MUSGR. Similiter Demosth. Aristocr. p. 680, 13 ὁρᾶτε καὶ συνίετε.

V. 130. οὐδ' ἐθέλω] Id est

μὴ οὐ τὸν ἐμὸν στενάχειν πατέρ' ἄθλιον,
ἀλλ', ὃ παντοίας φιλόδητος ἀμειβόμεναί χάριν,
εἰτέ μ' ὧδ' ἀλίειν, 135
αἰαῖ, ἱκνοῦμαι.

(ἀντιστρ. α'.)

ΧΟ. ἀλλ' οὗτοι τὸν γ' ἐξ Ἄϊδα 135
παγκοίνου λίμνας πατέρ' ἀνστάσεις οὔτε γόοισιν
οὔτ' ἄνταις,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν μετρίων ἐπ' ἀμήχανον 140
ἄλγος αἰεὶ στενάχουσα διόλλυσαι.
ἐν οἷς ἀνάλυσίς ἐστιν οὐθεμία κακῶν, 140
τί μοι τῶν δυσφόρων ἐφίγη;

ἀλλ' οὐκ ἐθέλω. Quam ob causam Hermannus post alios divisim οὐδ' ἐθέλω scripsit.

V. 133. Schol. ἀλίειν: τὸ ἐν ἄλῃ δυσφορεῖν σημαίνει· ἐνίστε δὲ τὸ γενηθῆναι, ἀπὸ τῆς ἀλέας καὶ διαχύσεως. Ὀμηρος (Od. σ 333)· ἢ ἀλίεις, ὅτι Ἴρον ἐνέκησας τὸν ἀλήτην.

V. 135—139. ἀλλ' οὗτοι — διόλλυσαι] Nexus hic est: „at tamen patrem ex inferis non excitabis aut lamentis aut precibus, sed immedicabili te conficis dolore.“

V. 135. Schol. ἀλλ' οὗτοι τὸν γ' ἐξ Ἄϊδα· Ὀμηρος (Il. ω 524)· οὐ γὰρ τις προήξει πέλεται κρηροῖο γόοιο. Brancchius adscripsit Eur. Alc. 999 τόλμα δ', οὐ γὰρ ἀνάξεις ποτ' ἐνεσθεν κλαίων τοὺς φθιμένους ἄνω et Il. ω 550. Pro verbis τὸν γ' ἐξ — λίμνας, exspectaveris potius τὸν γε ἐν Αἰδῶν παγκοίνῳ λίμνῃ αὐτῆς. Sed vide Matth. § 596 a. Krueg. I § 50, 8, 10. Particula γὰρ ad Αἰδῶν παγκοίνῳ λίμνας pertinet. Pro λίμνας speciose Leutschius κοίτας proposuit.

V. 136. Schol. παγκοίνου· εἰς ἣν ἀπαντας ἀφικέσθαι δεῖ. Vide ad O. C. 1547.

V. 137. οὔτ' ἄνταις responsionis causa pro librorum scriptura οὔτε λιταῖσιν Hermannus restituit ex Hesychio: ἀντησι·

Soph. Trag. Vol. II. Sect. I.

λιτανείαις, ἀντήσεσιν. Scholiasta: οὔτε ὀδυρομένη οὔτε παρακαλοῦσα τοὺς θεοὺς. καὶ Αἰσχύλος· „μόνος θεῶν γὰρ Θάνατος οὐ δώρων ἐροῖ“. „μόνος (μόνος δ' Michaelis scripsit) οὐδέχεται γλυκεραῶς μέρος ἐλπίδος.“

V. 138 seq. ἀλλ' ἀπὸ — διόλλυσαι] Hoc videtur dicere: „sed a mediocribus doloribus ad insanum dolorem progrediens perpetuis querelis is te perditum“, i. e. sed is te perditum perpetuis querelis, quae non mediocriter doleas, sed in summum te dolorem concitas. Διόλλυσαι ἐπ' ἄλγος proprie significat „cum perniciē mea in dolorem ruo“. Recte comparat Neuius Eurip. Androm. 699 εἰ μὴ φθερῆ τῆσδ' ὡς τάχιστα ἀπὸ στέγης. Apud Aristophan. δεῦθ' ἀνεφθάρης, ἐκφθαρῆεις οὐκ οἶδ' ὅποι, de quibus Bruncck. ad Eccles. 249. Adde Ant. 1229 ἐν τῷ συμφοραῶς διεφθάρης;

V. 140. ἐν οἷς] Refero ad nomen, quod sequitur, τῶν δυσφόρων, i. e. ad luctum, qui isto nomine significatur. Alii interpretes ad ea quae antea verbis ἐπ' ἀμήχανον . . διόλλυσαι enuntiata sunt pertinere putant.

V. 141. Schol. ἐφίγη· ἐπιθνήμεις, τί μοι, φησὶ, τούτων γλήχη, ἀπερ' ἐστὶν οὐκ εὐκόλως φέρειν, θρήνον καὶ πένθους.

Ηλ. νήπιος, ὃς τῶν οἰκτρῶς 145
οἰχομένων γονέων ἐπιλάθεται.
ἀλλ' ἐμέ γ' ἂ στονόεσσ' ἄραρεν φρένας,
ἂ Ἴτυν, αἰὲν Ἴτυν ὀλοφύρεται 145
ὄρουσ ἀτυζομένα, Διὸς ἄγγελος.
ἰὼ παντλάμων Νιόβα, σὲ δ' ἔρωγε νέμω θεόν, 150
ἄτ' ἐν τάφῳ πετραίῳ
αἰαὶ δακρύνεις.

V. 144. ἐμέ γ' — φρένας] Quanquam ἄραρεν aor. 2 verbi ἄρω sive potius ἀραρίσκω est, tamen non tam illius, quam potius verbi ἀρέσκω sive aoristi eius ἤρεσα potestatem habere iam scholiasta ad hunc locum sensit, quamvis non accuratam interpretationem proponens. Ita Apollonius Rhodius eodem sensu ἤρεσα usurpavit, quo ab Homero ἤραρον dictum est. Nam pro eo, quod ille dixit Od. ε 95. ξ 111 ἤραρε θυμὸν ἔδωδῃ, Apollonius Rhodius III 301 posuit: ἀσπασίως δόρω τε ποτῆτι τε θυμὸν ἄρῃσαν. Verbum autem ἀρέσκω non tantum cum dativo, sed etiam cum accusativo coniungi ita, ut fere „conciliare“ significet, pluribus exemplis docuit Matth. § 411, 5. not. 2 coll. § 225. Adde Ai. 584. Denique duplex accusativus ἐμέ et φρένας neminem offendet. Cf. Philoct. 1273 ed. meae. Scholiasta, cuius interpretationem accuratam esse iam negavi, haec annotavit: Ἀττικῶς τὸ ἀραρέ με ἀντὶ τοῦ ἤρεσέ μου ταῖς φρεσίν. — ἀντὶ τοῦ σύμφωνα πρᾶσσομεν ἐγὼ καὶ ἡ ἀηδῶν ἔνεκα τοῦ φρηνεῖν. — οἷον συνήμοσταί μου ταῖς φρεσίν, τουτέστιν ἐκεῖνην ξηλῶ τὴν αἰὲ τῶν Ἴτυν στεναζούσαν. — καὶ Ἀριστοφάνης (Ran. 103) „σὲ δὲ ταῦτ' ἀρέσκει“.

V. 145. ἂ Ἴτυν κτλ.] Aesch. Ag. 1137 οἶα τις ξυνοῖα ἀκόρετος βοῶς φοιταλέαις φρεσίν Ἴτυν Ἴτυν στένονσ' ἀμφιδαλῆ κακοῖς ἀηδῶν βλον.

Ib. αἰὲν Ἴτυν] neque hic neque in versu anapaestico Aristo-

phan. Av. 212 τὸν ἐμὸν καὶ σὸν πολὺδακρυν Ἴτυν ἐλελιζομένη, alteram syllabam ictus vi productam habet, sed eandem legem sequitur, qua Euripides στάχυς et γένυς produxit in Herc. v. 5 Σπαρτῶν στάχυς ἔβλασταν, ὡν γένουσι Ἀρης, et in Electr. v. 1214 βοῶν δ' ἔλασσε τάνδε πρὸς γένυν ἐμὰν τιθεῖσα χειρας, et in Meleagri fr. apud Maerob. V. 18 γένυν ἐπαλλ' Ἀγκαῖος, οἱ δὲ Θεστίον. G. DINDORF. De fabula, quam spectat poeta, confer Eustath. ad Hom. Od. τ 518.

V. 146. ὄρουσ] Correpta syllaba ultima ut Ant. 1021 et alius locis. — Schol. ἀτυζομένα ἐκπληττομένη τοῖς συμβεβηκόσι καὶ ὀδυρομένη. τὸ δὲ Διὸς ἄγγελος, ὅτι τὸ ἔαρ σημαίνει. Ὀμηρος (Od. τ 518) ὡς δ' ὅτε Πανδαρέον κόρη, χλωρῆς ἀηδῶν, καλὸν ἀείδειν ἔαρος νέον Ἰσταμένοιο. καὶ Σαπφώ ἤρος ἄγγελ', ἰμερόφων' ἀηδῶν. At illud non liquet, cur, quae nuntia veris sit, luscinia Iovis nuntia dici potuerit. Fr. Iacobsius, De verbis, inquit, Διὸς ἄγγελος vid. Barker. in Diario class. XXVII p. 92. Luscinia a Iove missa, ut veris adventum nuntiet. Probat hoc Boissonadius.

V. 147. σὲ δ' — θεόν] „te vero deam iudico“, i. e. te beatissimam praedicō. De δὲ particulae positu vide ad Ai. 1381. De Nioba ad Antigon. v. 815 seqq. expositum est.

V. 148. Schol. ἐν τάφῳ πετραίῳ τουτέστιν, ἀπολιθοθεῖσα. καὶ Ὀμηρος (Il. ω 615) ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ Τυφάεος ἔμμεναι εὐνάς. Vide ad Ant.

(στροφὴ β')

ΧΟ. οὔτοι σοι μούνα, τέκνον, 150
ἄχος ἐφάνη βροτῶν,
πρὸς δ' τι σὺ τῶν ἐνδον εἶ περισσά, 155
οἷς ὁμοθεῖν εἶ καὶ γονᾶ ξύναιμος,
οἶα Χρυσόθεμις ζῶει καὶ Ἰφιάνασσα,
κρυπτᾶ τ' ἀχέων ἐν ἤβῃ, 155
ὄλβιος, ὃν ἂ κλεινὰ
γὰ ποτε Μυκηναίων
δέξεται εὐπατρίδαν Διὸς εὐφρονη

815 seqq. Tum αἰτε δακρύνεις significat: „quae lacrimae“, cum ἂ δακρύνεις significaret: „quae lacrimae“. Recordare adverbii αἰτε cum participiis coniungi soliti.

V. 152. Schol. περισσά: ἀντὶ τοῦ ἀμετρος ἐν τῷ φρηνεῖν. — περισσῶς, φρηνῶν, ὀδύρη παρὰ τούτους, οἷς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένουσι τυχάνεις. ὥστε καὶ ἕτερον τι διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι καὶ ἀδελφοὶ αὐτῇ εἰσι δύο μετριώτερον τὴν συμφορὰν φέρονται. Gen. τῶν ἐνδον α περισσά pendet ut a praepos. περὶ eo sensu praedita quem habet in Homericis ἐπιστάμενος περὶ πάντων, περὶ πάσης τιεν ὀμηλικῆς.

V. 154. Χρυσόθεμις — Ἰφιάνασσα] Ab Homero, cui fabula de Iphigeniae sacrificio ignota fuit, tres nominantur filiae Agamemnonis Iliad. ι 144: Chrysothemis, Laodice, Iphianassa, ubi in scholiis minoribus annotatum Laodicen esse quam Electram tragicis vocaverint, Iphianassam vero eandem cum Iphigenia. Quod confirmatur versibus Euripidis Orest. v. 22 Ἀγαμέμνον ἀναξ, ὃ παρθένου μὲν τρεῖς ἐφρυμῆν ἐκ μιᾶς, Χρυσόθεμις Ἰφιγένειά τ' Ἠλέκτρα τ' ἐγὼ. Et Iphianassam Aulide maectatam commemorat Lucretius I 86. Apud Sophoclem, cuius in fabula Agamemnoni caedes filiae exprobratur v. 530, de quattuor filiabus esse cogitandum patet, quarum memoriam a Cypriorum carminum poeta acceptam esse scholiastae annotatione docemur: ἡ Ὀμήρῳ ἀκολουθεῖ εἰρηκτότι

τὰς τρεῖς θυγατέρας τοῦ Ἀγαμέμνονος (hoc qui posuit, immemor fuit v. 530 seqq.), ἢ ὡς ὁ τὰ Κύπρια δ' φρηνῶν Ἰφιγένειαν καὶ Ἰφιάνασσαν, ubi aut postrema verba Ἰφιγ. καὶ Ἰφιαν. delenda sunt, aut δ' in διαφόρους mutandum cum Elmsleio. Tragicis quantopere in hac re variaverint, Euripidis exemplo cognoscitur, qui secum ipse dissentiens tres in Oreste, duas (Iphigeniam et Electram) Agamemnonis filias fluxit in Iphigenia Taurica. G. DINDORF.

V. 155. Schol. κρυπτᾶ τ' ἀχέων: ἀχέων μετοχή ἐστίν, ἀντὶ τοῦ δυσφορῶν ἐπὶ τῷ κρυφθῆναι ἢ ὃ ἐν ἤβῃ κρυπτῆ λυπούμενος. Falso Hermannus ἀχέων nomen esse putat et verba κρυπτᾶ — ὄλβιος ita interpretatur: „semota a doloribus in iuventute felix.“ Negat enim id ipsum chorus, ut abstinendum Electrae nimio questu doceat, sorores fratremque eius malis carere, et tamen ea placide ferre, praedicanturque plane contraria de Oreste v. 601 ὃ δ' ἄλλος ἔξω, χεῖρα σὴν μόλις φρυγῶν, τλημὸν Ὀρέστης δυστυχῆ τρῖβει βλον. Accedit, quod κρυπτός τινος, „vacuus ab aliqua re“, inaudita locutio est. — Ceterum quod nomen Orestis non hic, ubi ponendum fuisse videatur, sed in membro relativo collocatum est, de ea re dictum ad Philoct. 1299 et ad Ant. 402 est. Adde Lobeck, ad Aiac. ed. sec. p. 354.

V. 156 seqq. ὄλβιος, ὃν κτλ.] Hoc sensu haec dicta sunt: „fe-

βήματι μολόντα τάνδε γᾶν Ὀρέσταν.
 ΗΑ. ὄν γ' ἐγὼ ἀκάματα προσμένουσ', ἄτεκνος, 185
 τάλαιν', ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχρῶ, 180
 δάκρυσι μυθάλεια, τὸν ἀνήνυτον
 οἶτον ἔχουσα κακῶν· ὃ δὲ λάθεται
 ὦν τ' ἐπαθ', ὦν τ' ἐδάη. τί γὰρ οὐκ ἐμοὶ
 ἔρχεται ἀγγελίας ἀπατώμενον; 170
 αἰὲ μὲν γὰρ ποθεῖ, 186
 ποθῶν δ' ἀπαξιοὶ φανῆναι.

(ἀντιστ. β')

ΧΟ. θάρσει μοι, θάρσει, τέκνον.
 ἔτι μέγας οὐρανῶ

lix aliquando futurus, cum eum clarae Mycenae reversum excipient⁴. Apte Neuius adscripsit Hom. Od. l. 449 παῖς δὲ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῶν νήπιος, ὃς πον νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἴζει ἀριθμῶ ολβιος· ἢ γὰρ τὸν γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθῶν καὶ κείνος πατέρα προσπτύξεται, ἢ θέμις ἔστιν. Brunckius coniecit ὀλβιον ὄν κτέ.

V. 159. Schol. βήματι· ἀντὶ τοῦ ὁδῶ, πομπῆ.—Verbatάνδε γᾶν post γὰ Μυκηναίων δέξε-ται satis supervacanea sunt, ut collato v. Hom. Il. ι 142 τίσω δέ μιν ἴσον Ὀρέστη; ὃς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίη ἐνὶ πολλῇ probable videatur quod proposuit Burgesius τηλύγετον Ὀρέσταν.

V. 160 seq. ἄτεκνος — ἀνύμ-φευτος] Confer Neuius 961 seqq. 1183. O. R. 1502. Ant. 876. 917. De verbi οἰχρῶ significatu vide ad Ai. 557.

V. 162 seq. τὸν ἀν. — κα-κῶν] Articulus facit, ut hic sit sensus: „hanc perpetuam malorum sortem habens“. Sic Ai. 1187 τὰν ἀπανστον αἰὲν ἐμοὶ — μόχθων αἶταν ἐπάγων.

V. 164. Schol. ὦν τ' ἐπαθεν, ὦν τ' ἐδάη: ὦν ἐπαθεν παρ' ἐμοῦ εὐεργεσιῶν διέσωσε γὰρ αὐτόν· ὦν δὲ ἐδάη, ὅτι συνε-χεῖς ἔπειπεν ἀγγέλους, δη-

λοῦσα τὰ κατ' Ἀλγισθοῦ. Nexui sententiarum magis ἐδάην con-venire videtur. Nam quae sequuntur ad nuntios ab Oreste missos pertinent, quorum item v. 1154 sq. mentio fit.

V. 164 seqq. τί γὰρ — φα-νῆναι] Post verba ὃ δὲ — ἐδάη exspectaveris eiusmodi quid: „non enim advenit“. Atqui eam ipsam sententiam in his verbis, τί γὰρ — φανῆναι, inesse lector attentus facile intellet. Hoc enim dicit: „nam omnes qui ad me perferuntur nuntii falsi sunt; quamvis enim desiderio veniendi teneri se nuntiet, tamen non advenit“. Quod item significat atque hoc: „non enim advenit, quamvis saepe se venturum nuntiet; sed nuntii mei decipiendi causa ficti sunt“. Ceterum notanda insolens locutio ἀπατᾶν ἀγγελλαν, hoc, ut videtur, significans: „fingere nuntium, quem mittas alii“; sive „fictum nuntium mittere“. Non dissimilia sunt κλέ-πτειν μύθους (Ai. 188 ed. meae) et δολοῦν μορφήν (Philoct. 129). De dativo ἐμοὶ vide Matth. § 401, de re huius fab. 305. 319. 1155.

V. 167. ἀπαξιοὶ pro οὐκ ἀξιοὶ scripsit Bothius cl. Hesych. ἀπα-ξιοὶ· οὐκ ἀξιοὶ, ὑπερφηανέ-ται.

V. 169. οὐρανῶ] De dativo loci vide ad O. C. 309 seq. not. exit.

θεὸς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατύνει 175
 ᾧ τὸν ὑπεραλγῆ χόλον νέμονσα, 171
 μήθ' οἷς ἐχθαίρεις ὑπεράχθεο μήτ' ἐπιλάθου.
 χρόνος γὰρ εὐμαρῆς θεός.
 οὔτε γὰρ ὃ τὰν Κρίσαν 180
 βουνόμον ἔχων ἀκτᾶν 175
 παῖς Ἀγαμεμνονίδας ἀπερίτροπος,
 οὔθ' ὃ παρὰ τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσω.
 ΗΑ. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ὃ πολὺς ἀπολέλοιπεν ἤδη 185

V. 170. θεὸς pro Ζεὺς, ὃς invenit Gleditschius. — ἐφορᾶν hic et alibi ut ἐποπτεύειν Aesch. Ag. 1579, Cho. 1 de deo scelera hominum cum ira intuentis et ulturo dicitur.

V. 173. εὐμαρῆς θεός] „deus, qui sensim et nullo molimine quicquid vult effectum reddit“. Cf. Verg. Aen. IX 6 quod optanti divum promittere nemo auderet, volvenda dies en attulit ultro. MUSGR.

V. 174. Schol. Κρίσαν· Φω-κικήν. Κρίσα γὰρ πόλις Φωκί-δος. Nomen urbs habuit a conditore Criso, patre Strophii et avo Pyladis, fratre Panopei. Cf. Pausan. II 29, 4. Vide ad huius fab. v. 45. Praeterea Dindorfius, Significatur, inquit, his verbis Orestes, qui Crisae commoratur apud Strophium. Antiquiorem, ut videtur, famam secutus Ho-merus Orestem Athenis venisse narrat Odys. γ 305 ἐπτάετες δ' ἔλυσσας (Ἀλγισθος) πολυ-χρόσιο Μυκήνης· τῷ δὲ οἱ ογδοῶτο κακίον ἤλυθε διος Ὀρέστης ἄψ ἀπ' Ἀθηναίων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονήα. Quem dissensum grammatici alii emendando, alii interpretando, sed parum probabiliter, tollere conati sunt. De quo Eustathius: τὸ δὲ „ἄψ ἀπ' Ἀθηναίων“ τινὲς (Zenodotus) γράφουσιν „ἄψ ἀπὸ Φωκίων“, ὡς ἐκεῖ ὄντος παρὰ τῷ θεῷ Στροφίῳ τοῦ Ὀρέστον, θεραπεύουσι μέντοι καὶ τὸ „ἀπ' Ἀθηναίων“ οἱ παλαιοὶ, λέγοντες, ὡς ἀπὸ Φωκίδος εἰς Ἀθήνας κατὰ ζήτησιν σταλεῖς Ὀρέστης

μαθήσεώς τε καὶ παιδείσεώς, ἐκεῖθεν κατελθὼν οἰκοὶ ἐποίη-σεν ἄπερ ἐποίησεν.

V. 175. Schol. βουνόμον· βοῶν θρεπτικὴν. Addita autem per appositionem verba βουνό-μον ἀκτᾶν esse facile apparet, nisi recte coniecit Nauckius Κρίσας.

V. 176. Schol. ἀπερίτροπος· ἀνεπίτροπος, ἀνεπέλεστος· ἐνθεν καὶ τὸ „περιτροπέων ἐνιαυτός“ (Il. β 295). — ἀπὸ κοινοῦ δὲ ληπτέον τὸ ἀπερί-τροπος· οὔτε Ὀρέστης ἀπερί-τροπος, ὅς ἐν τῇ Φωκίδι τρέ-φεται, οὔτε ὁ κάτω θεός· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Ὀρέστον τιμωρηθήσον-ται, καὶ ἀπὸ τῶν χθονίων θεῶν ἔσεσθαι τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀδί-κως ἀνηρημένον προσδόκῃ. τι-νὲς δὲ τὸ ἀπερίτροπος ἐπὶ μὲν Ὀρέστον ἀνεπέλεστος, ἐπὶ δὲ τοῦ Πλούτανος ἀνεπίτροπος τοῦ τοὺς ἐχθροὺς μετελθεῖν· πολλὰς γὰρ τὸ κατὰ κοινοῦ λαμβανόμενον διαφῶρος νοεῖ-ται καὶ Ὀμηρος (Il. λ 328): „ἐν θ' ἐλέτην δίφρον τε καὶ ἀνέρε δῆμον ἀρίστω“. τὸ ἐλέτην κατὰ κοινοῦ ἔστιν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ δίφρον ἀντὶ τοῦ ἔλα-βον, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀντὶ τοῦ ἐφόνευσαν. Hoc alterum probat Hermannus; in verbo περι-τρέπεσθαι et quae ab eo deri- vantur prope succurrit vulgaris significatus v. ἐντρέπεσθαι, ut v. 519. Ai. 90. O. C. 299. vel Homericū μετατρέπεσθαι. „Re-dux“ est ὑπότροπος. Conf. v. 168 seqq. 481. NEUIUS.

βίοτος ἀνέλπιστος, οὐδ' ἐτ' ἀρκῶ
 ἄτις ἄνευ τοκέων κατατάκομαι, 180
 ἄς φίλος οὔτις ἀνὴρ ὑπερίσταται,
 ἀλλ', ἀπερεί τις ἐποικος ἀναξία,
 οἰκονομῶ θαλάμους πατρὸς ὧδε μὲν 190
 ἀεικεῖ σὺν στολᾷ,
 κεναῖς δ' ἐφίσταμαι τραπέζαις. 185

(στροφὴ γ')

ΧΟ. οἰκτρά μὲν νόστοις ἀνδά,
 οἰκτρά δ' ἐν κοίταις πατρῷαις
 ὅτε οἱ παργάλων ἀνταῖα 195

V. 179. οὐδ' ἐτ' ἀρκῶ] Suidas ἀρκῶ ἰσχύω, ὑπομείναι δύναμαι.

V. 182. Schol. ἐποικος: ἀντὶ τοῦ μέτοικος. ἀναξία δὲ ἀξίαν οὐκ ἔχουσα, ἀλλ' ἄτιμος. Aperte confert Neuius Homericum (ll. i 648. π 59): ὡσεὶ τιν' ἀτίμητον μετανάστην. Addo v. 444.

V. 183. Schol. οἰκονομῶ δὲ ἀντὶ τοῦ διαιωῶμαι (l. διαταμιεύομαι) τοῦ πατρῶους οἴκου. Notum est Homericum οἰκονομῶν νέκταρ et alia eiusdem generis plurima. Addit Neuius: οἰκονομῶν est ministerium servile. Vide Sturz. Lexic. Xenophonticum. Conf. v. 262 seqq. Aesch. Cho. 135 καὶ μὲν ἀντίδουλος.

V. 183 seqq. Schol. ὧδε — στολᾷ: δεικτικῶς τὸ ὧδε. ἔλεεινὸν δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ λεληθότως ἐμφαίνον τὸ σχῆμα τῶν ὑποκειμένων. Advertendum autem anacoluthon est: nam positus verbis ὧδε μὲν — στολᾷ, sic debebat pergi: ὧδε δ' ἐφίσταμένη κεναῖς τραπέζαις. Sed quoniam secundo loco non aptum fuit ὧδε adverbium, maluit ab incohata structura deflectere. Vide huius fab. 761 et quae ad O. R. 430. 447 et ad Ant. 805 et 1277 seq. annotavimus.

V. 185. κεναῖς τραπέζαις indignabunda mensa dicit victum suppeditantes nimis parcum. — ἐφίσταμαι ex corr. habet optimus liber La, prima manus dedit

ἀφίσταμαι, unde Schneidewinus suspicatus est scribendum esse κοινᾶς δ' ἀφίσταμαι τραπέζαις.

V. 186 seqq. οἰκτρά μὲν — πλαγᾷ] Recte, puto, Hermannus ἐν praepositionem, ante κοίταις positam, referendam etiam ad dativum νόστοις esse movit. Cf. Matth. § 595, 4. Krueg. I § 68, 9, 2. Itaque sensus hic est: „lamenta edita sunt, cum in reditu, lamenta edita, cum in lecto convivali ferreae securis plaga adversus patrem tuum irruit, i. e. lamenta edita sunt, cum pater in ipso reditu idque in lecto convivali occisus est. Non satis recte scholiasta οἰκτρά πέπονθας, καὶ ὅτε ἤκουσας παρῖναι Ἀγαμέμνονα, προσδοκῶσα, ὅτι ἐπιβουλενθήσεται, οἰκτρά, ὅτε καὶ ἡ πράξις γέγονε καὶ ἀνηρέθη. Nec satis accommodate Hermannus ἀνδᾶν dicit esse populi lamenta, qui, quod non occultum esset Aegisthi et Clytaemestrae adulterium, iam in reditu Agamemnonis sortem, quam ei paratam praesagierit, lamentatus sit, mox autem, perpetrato facinore, etiam magis doluerit.

V. 187. κοίταις] Intellege lectum convivalem, coll. v. 196 δειπνων ἀρορήτων κτλ.

V. 188. ὅτε σ] I. e. αὐτῶ, scilicet τῷ πατρὶ, quod nomen continetur adiectivo πατρῷαις. Vide ad Ant. 1118. Hiatum, qui est in ὅτε οἱ, accepisse poetam ab epicis monuit iam Hermannus,

γενύων ὠρμάθη πλαγᾷ.
 ἔρος ἦν ὁ φράσας, δόλος ὁ κτείνας, 190
 δεινὰν δεινῶς προφντεύσαντες
 μορφᾶν, εἴτ' οὖν θεὸς εἴτε βροτῶν
 ἦν ὁ ταῦτα πράσσων. 200

ΗΛ. ὦ πασᾶν κείνα πλέον ἄμερα
 ἔλθοῦς' ἐχθίστα δὴ μοι' 195
 ὦ νύξ, ὦ δειπνων ἀρορήτων
 ἐκπαγλ' ἄχθη·
 τοὺς ἐμὸς ἴδε πατῆρ
 θανάτους αἰκεῖς διδύμαιν χειροῖν,
 αἶ τὸν ἐμὸν εἶλον βίον 200
 πρόδοτον, αἶ μ' ἀπόλεσαν·
 οἷς θεὸς ὁ μέγας Ὀλύμπιος
 ποῖνιμα πάθεια παθεῖν πόροι, 210
 μηδέ ποτ' ἀγλαῖας ἀποναιάτο
 τοιάδ' ἀνύσαντες ἔργα. 205

(ἀντιστρ. γ')

ΧΟ. φράζου μὴ πόρσω φωνεῖν.

coll. Trach. 650 ἂ δὲ οἱ φίλα δάμαρ.

V. 189. Schol. γενύων· τουτέστι πελέκειον· γένυς γὰρ εἶδος πελέκειος. Cf. v. 485 et Phil. 1205. Adverte etiam locutionem γενύων πληγὴν ὀρμαῖν, quae quomodo explicanda sit, in Censura Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 39 seqq. et p. 86 seqq. exposui.

V. 190 seqq. Libri habent δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρος ὁ κτείνας: δόλος et ἔρος permutavit Wakefieldus. Sensus est: „amor fuit, qui suavit, dolo qui occidit (i. e. amor causa fuit caedis, quae dolo perpetrata est), horrificam horrifice procreantes sceleris formam, sive deus sive ex mortalibus fuit, qui ista paravit (i. e. sceleris formam horribiliorum quam pro homine)“. De locutione ὁ πράσσων vide ad Ant. 239 ed. meae.

V. 192. Schol. εἴτ' οὖν θεός: πάνν αἰθμημόνος ὁ χορὸς τὸ μὲν πρᾶγμα λέγει· τοὺς δὲ πράξαντας οὐκ ἐλέγχει.

V. 194 sq. ὦ — μοι] I. e. ὦ

κείνα ἄμερα πασᾶν πλέον (ἐχθρά) ἔλθοῦσα, ἐχθίστα δὴ μοι ἔλθοῦσα.

V. 196. Schol. ὦ δειπνων ἀρορήτων: τῶν ὑπὸ Ἀλγίσθων φησί, τῷ Ἀγαμέμνονι παρασκευασθέντων ἐπ' ὀλέθρου, ἃ οὐδὲ ὀνομάσαι καλόν. Secutus Sophocles est Homerum Od. δ 529. l 409, a quo discedunt Aeschyl. Ag. 1381, Eurip. Or. 25, Lycophr. 1099.

V. 198. τοὺς] I. e. ἃ δειπνα. Vide Matth. § 440. Reiskius coniecit τοῖς, Gleditschius τῶν.

V. 199. Schol. διδύμαιν χειροῖν· τῆς Κλυταιμῆστρας καὶ τοῦ Ἀλγίσθων. Ceterum vide ad v. 37. nota.

V. 200. Schol. αἶ τὸν ἐμὸν εἶλον βίον: πάνν περιπαθῶς· αἰτινες χεῖρες, αἶ ἀνελοῦσαι τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν ἐμὸν βίον ἀεῖλον καὶ προέδωκαν τοῖς ἐχθροῖς.

V. 203. Repetitio literae p iuvat execrationem.

V. 204. Schol. ἀγλαῖας· ἠδο-νῆς, δόξης.

V. 206 seqq. Schol. φράζου

οὐ γνώμαν ἰσχεις, ἐξ οἴων
 τὰ παρόντ' οἰκείας εἰς ἄτας 215
 ἐπιπίπτεις οὕτως αἰκῶς;
 πολὺ γὰρ τι κακῶν ὑπερεκτήσω, 210
 σὰ δυσθύμῳ τίκτουσ' αἰεὶ
 ψυχῆ πολέμους· τὰ δὲ τοῖς δυνατοῖς
 οὐκ ἐριστὰ πλάθειν. 220
 ΗΛ. δεινοῖς ἠναγκάσθην, δεινοῖς·
 ἐξοιδ', οὐ λάθει μ' ἄτα. 215
 ἀλλ' ἐν γὰρ δεινοῖς οὐ στήσω

μη πόρσω φρονεῖν: ὁ χορὸς ἐπιτιμᾷ τῇ Ἠλέκτρᾳ μὴ ἀνικρῶς ταῖς βλασφημίαις κατὰ Κλυταιμῆστρας καὶ Αἰγίσθου χωρεῖν. οἰκείας δέ, ἤτοι τὰς συγγενικὰς ἢ ἀπὸ σοῦ ἐσομένας, καὶ οὐκ ἀλλαχόθεν. Vera posterior explicatio. Verbum φράζω ut bouλεύου vel μὲμνησο vel νοῦν στήσω v. 1013 cum infin. coniunctum est.

V. 207. Schol. οὐ γνώμαν, φησὶν, ἐξ οἴων ἀγαθῶν εἰς τί ἀνικρῶν ἐλήλυθας; Vide v. 392 et de accusativo τὰ παρόντα Matth. § 425. Videntur autem verba τὰ παρόντα cum satis otiosa sint depravata esse ex ἀπόρων, ut chorus Electram idem fere quod Ismene Antigonom Ant. 68, 90, 92 moneat, ne affectans ea quorum nulla facultas sit nihil nisi aerumnas sibi creet. Οἰκείαι ἄται sunt propriae calamitates, quas sibi sua ipsius culpa parasse Electra dicitur, oppositae illis malis, quae ei cum sororibus fratrique communia erant.

V. 210. πολὺ . . ὑπερεκτήσω] Sensui satisfaciatur ἐκτήσω; sed ut supervacaneum horum malorum exprimat, ὑπερεκτήσω poeta usurpat. Proximis verbis colloquium Electrae et Clytaemestrae praeparatur.

V. 211 seq. σὰ δυσθύμῳ — πολέμους] Πολέμους dicit rixas, quas Electra cum Clytaemestra et Aegistho habet propter perpetuam suam tristitiam. Δυσθύμους plane respondet Germanico mi/smutig. HERM.

V. 212 seq. Schol. τὰ δὲ τοῖς δυνατοῖς οὐκ ἐριστὰ: τοῖς κρατοῦσιν οὐ δι' ἐριδος δεῖ εἰς τὰ πάντα προσπειλάζειν, ἀντὶ τοῦ οὐχ οἴων τέ σε ἐρῶζειν τοῖς δυνατοῖς. Καὶ ἄλλως. ταῦτα δέ, ἢ πράττεις, οὐκ ἐριστὰ τοῖς κρατοῦσιν ἔστι· τουτέστι, τὴν περὶ τούτων φιλονεικίαν πρὸς τοὺς κρατοῦντας ποιεῖσθαι ἀσύμφορον. Articulum sive pronomen τὰ facile apparet referendum esse ad notionem nominis πολέμους, quod cum idem hic atque ἐριδας significet, intelligitur hoc dicere poetam: αὐτὰ δὲ αἰ ἐριδες τοῖς δυνατοῖς οὐκ ἐριστὰ εἰσιν, ὥστε πελάζειν αὐτοῖς, i. e. „non est autem rixandum cum potentioribus, ut eos adeas sive lacessas.“ De addito infinitivo cf. Matth. § 532 d. Videtur Sophocles idem his verbis dicere voluisse, quod Pindarus Nem. X 135 sic extulit: χαλεπὰ δ' ἐρις ἀνθρώποις ὀμιλεῖν κρεσσόνων, quod scholiasta ita interpretatur: ἡ πόρς τοῦς κρεσσόνους ἐρις χαλεπὴ ἔστιν, ὥστε ὀμιλεῖν αὐτοῖς καὶ προσφέρεισθαι.

V. 214. δεινοῖς ἦν, δεινοῖς] Malorum atrocitate coactam se dicit, ut tristis esset et lamentaretur, eaque re maiora mala sibi pararet.

V. 215—16. Pro ἄτα libri exhibent ὄργα, mox ἄτας pro ὄργας: correxit Nauckius.

V. 216. seqq. ἀλλ' ἐν γὰρ — ὄργας] Verba ἐν δεινοῖς cum integri membri vice fungī pos-

ταύτας ὄργας,
 ὄφρα με βίος ἐγγ. 225
 τίνι γὰρ ποτ' ἂν, ὦ φίλια γενέθλα,
 πρόσφορον ἀκούσαιμ' ἔπος, 220
 τίνι φρονοῦντι καίρια;
 ἄνετέ μ', ἄνετε, παράγοροι.
 τάδε γὰρ ἅλντα κεκλήσεται, 230
 οὐδέ ποτ' ἐκ καμάτων ἀποπαύσομαι
 ἀνάριθμος ὧδε θρήνων. 225

(ἐφ' ὁδός.)

XO. ἀλλ' οὐν εὐνοία γ' αἰδῶ,
 μάτηρ ὡσεὶ τις πιστά,
 μὴ τίττειν σ' ἄταν ἄταις. 235
 ΗΛ. καὶ τί μέτρον κακώτατος ἔφην; φέρε,
 πῶς ἐπὶ τοῖς φθιμένοις ἀμελεῖν καλόν;
 ἐν τίνι τοῦτ' ἐβλαστ' ἀνθρώπων;

sent, ita ut significarent: „quae malorum atrocitate teneor“ (coll. v. 335 ἐν κακοῖς), recte hic ἀλλὰ γὰρ particulas, de quarum usu optime exposuit Matth. ad Eur. Phoen. 371, positas apparet. Cf. Krueg. I § 69, 14, 4. Sensus hic est: „at cum verser in atrocibus malis, non cohibebo iram, quamdiu vivam.“ De locutione ἰσχειν ὄργας vide v. 242 ἰσχειν πτέρυγας γόνων. De ὄφρα — ἐγγη vide Krueg. I § 54, 17, 3.

V. 219 seqq. Parum scite schol. τίνι γὰρ ποτ', ὦ φίλια: παρὰ τίνος γὰρ ἀκούσομαι τὰ συμφέροντα ἢ παρ' ὑμῶν τῶν συνόκων, ὥστε μοι συγχαρῆσαι ἐν δεινοῖς οὐσῃ παρηγορίαν τινὰ ἰσχειν ἐκ τῶν ὀδνημῶν καὶ θρήνων. Recte Monkus τίνι cum πρόσφορον construit, ut sensus sit: „cui enim iusta humanitate praedito convenire potest consolatio quam auditura sim?“ His autem verbis causam Electra praemittit adhortationi ἄνετε κτ.

V. 223. τάδε — κεκλήσεται] Versu antecedenti cum ἄνετέ με hoc sensu dictum esset: „sinite me querelas effundere“, recte perrexit dicere τάδε γὰρ κτ.,

id ut sit: „haec enim querelae indissolubiles erunt.“

V. 224 seqq. οὐδέ ποτ' — θρήνων] De addita ἐκ praepositione vide v. 291. 987. Matth. § 353, 2. not., de ἀνάριθμος ad O. R. 176.

V. 228. μὴ τίττειν σ' ἄταν ἄταις] Similia attulit Matth. Gr. Gr. § 403 not. Hic usus flagitatur, ut vocabulum vocabulo excipiat, ut Ai. 866 πόνοφ πόνον, Eur. Or. 1257 πῆματα πῆμασιν, Phoen. 1495 φόνω φόνος, nisi quod δ' ἂν Oed. T. 175 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω, τὲ Eur. Hel. 364 ἀχεῖα τ' ἀχεῖσι, δάκρυα δάκρυσι interpositum est.

V. 229. Schol. καὶ τί μέτρον ἔχει τόδε τὸ κακόν, ὥστε μετρίως θρηνεῖν; πρὸς γὰρ ἀμέτρον κακὸν ἀμέτρων δεῖ καὶ θρήνων.

V. 230. ἐπὶ — ἀμελεῖν] Similiter dictum 846 seqq. ἐφάνη γὰρ μελέτωρ ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει et Trachin. 727 ἀλλ' ἀμφὶ τοῖς σφαλεῖσι μὴ ἔξ ἐκονσίας ὄργῃ πέπειρα. De sententia vide v. 145 seqq. Verborum autem istiusmodi, quale est ἀμελεῖν, cum praepositionibus con-

μήτ' εἶην ἐντιμος τούτοις,
 μήτ', εἰ τῷ πρόσκειμαι χρηστῷ, 240
 ξυνναίοιμ' εὐκῆλος, γονέων
 ἐκτίμους ἰσχυοῦσα πτέρυγας 235
 ὄξυτόνων γόων.
 εἰ γὰρ ὁ μὲν θανῶν γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὦν 245
 κείσεται τάλας,
 οἷ δὲ μὴ πάλιν 240
 δώσουσ' ἀντιφόνους δίκας,
 ἔρροι τ' ἂν αἰδῶς
 ἀπάντων τ' εὐσέβεια θνατῶν. 250

ΧΟΡΟΣ.

ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, καὶ τὸ σὸν σπεύδονοσ' ἔμα
 καὶ τοῦμόν αὐτῆς ἦλθον. εἰ δὲ μὴ καλῶς 245

insectorum exempla multa attulit Matth. § 348 not. 2.

V. 232. Schol. μήτ' — τούτοις· τοντέστι, μὴ θέλωμι ἔχειν τιμὴν ὑπὸ τούτων. — τούτοις· τοῖς ἀμελοῦσι τῶν γονέων.

V. 233 seqq. μήτ', εἰ τῷ κτλ.] Recte monet Hermannus sensum hunc esse: „nec, si quid mihi boni est, securi fruar, si luctus honorem parenti non impertiam.“ De usu verbi πρόσκειμαι confer v. 1040. Ut enim et ξύνεσι μοι κακόν et ξύνειμι κακῷ dicitur, ita non solum πρόσκειται τί μοι κακόν (cf. Ant. 1243), sed etiam πρόσκειμαι κακῷ a poetis dicitur. Priore significato cum ponitur, nihil paene a verbo εἶναι sive προσεῖναι, quod a tragicis pro simplici εἶναι usurpatur (coll. Ant. 1252. O. C. 1198), differre intellegitur. Et sic usurpatum Ant. 94, Eurip. Troad. 185 τῷ πρόσκειμαι δούλα; et alibi, Tum ξυνναίειν, ut ξυνοικεῖν et alia, notissimum est saepe significare „participem esse rei.“

V. 234 seqq. γονέων — γόων] Sensus est: „si cohibeam alas“ sive „cursum lamentorum, ita ut non honorent parentes, i. e. ita ut expertes honoris parentes sint.“ Vide ad v. 18. Anim-

advertendum est consilium poetae pietatem Electrae hic et infra v. 1058 sqq. maxime collustrantis et μητέρα ἀμήτορα, ut est v. 1154, a parentum nomine prohibentis, ne filiae in matrem violentia animos spectantium offendat.

V. 236. ὄξυτόνων γόων] Cf. Ai. 630 ὄξυτόνους μὲν ᾧδὰς θρηγῆσει.

V. 237 seqq. εἰ γὰρ ὁ κτλ.] Hoc dicit: „parentis enim occisi si memoria obruitur, caedisque auctores impune ferunt facinus, et pudorem penitus interitum puto et pietatem.“

V. 238 seqq. γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὦν κτλ.] Si ille, qui mortuus est, contemptus iacebit et neglectus, quasi mera sit terra nec quicquam eius supersit, Οὐδὲν ὦν, pro nihilo habitus, FR. IACOBS.

V. 242. Cf. Oed. R. 910 ἔρροι δὲ τὰ θεῖα.

V. 244 seqq. τὸ σὸν — αὐτῆς] Cf. Eur. Iph. T. 578 seqq. ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὁ ξένοί, σπεύδονοσ' ἔμα κάμοί. Triclinius: τὸ σὸν· ἵνα μὴ κατὰ σοῦ τοῖς ἐχθροῦς κινήσης τῷ συνεχεῖ θρηγῶ καὶ ταῖς πρὸς αὐτοῦς λοιδορίαις. καὶ τοῦμόν· ἵνα μὴ ἀφιλος δόξω ἐν τοιοῦτῳ

λέγω, σὺ νίκα· σοὶ γὰρ ἐψόμεσθ' ἄμα.
 ΗΛ. αἰσχύνομαι μὲν, ὦ γυναῖκες, εἰ δοκᾷ 255
 πολλοῖσι θρήνοις δυσφορεῖν ὑμῖν ἄγαν.
 ἀλλ' ἢ βία γὰρ ταῦτ' ἀναγκάζει με δρᾶν,
 σύγγνωστε. πῶς γὰρ ἦτις εὐγενῆς γυνή, 250
 πατρῷ ὀρώσα πῆματ', οὐ δρώη τάδ' ἂν,
 ἄγῳ κατ' ἡμᾶρ καὶ κατ' εὐφρόνην αἰεὶ
 θάλλοντα μᾶλλον ἢ καταφθίνονθ' ὀρώ; 260
 ἢ πρῶτα μὲν τὰ μητρός, ἢ μ' ἐγείνατο,
 ἐχθίστα συμβέβηκεν· εἶτα δάμασιν 255
 ἐν τοῖς ἑμαυτῆς τοῖς φρονεῦσι τοῦ πατρὸς
 ξύνειμι, καὶ τῶνδ' ἄρχομαι, καὶ τῶνδέ μοι
 λαβεῖν θ' ὁμοίως καὶ τὸ τητᾶσθαι πέλει. 265
 εἶπειτα ποίας ἡμέρας δοκεῖς μ' ἄγειν,
 ὅταν θρόνοις Αἰγισθῶν ἐνθακοῦντ' ἴδω 260
 τοῖσιν πατρώοις; εἰσίδω δ' ἐσθήματα
 φοροῦντ' ἐκείνῳ ταῦτ' αἰ παρεστῖους

καίρω, μὴ πρὸς παραμυθίαν σοῦ χωρήσασα.

V. 246. Schol. σὺ νίκα: τὸ σὺ νίκα πάνν ἀναγκάως, ἢ ἀφορμὴ γένηται μακρὰν ἐκτείνειν ὅσιν τὴν Ἠλέκτραν, ἐν ἣ πάντα τὰ καθ' ἐαυτὴν παραλήφεται. De locutione ἐπεσθαι ἄμα τιμὴ vide Passov. Lexic. v. ἔπω B. 2.

V. 247 seq. εἰ δοκᾷ — ἄγαν] Facile apparet δυσφορεῖν hic sensu intransitivo positum esse, ita ut ἄγαν δυσφορεῖν πολλοῖς θρήνοις sit: „nimis afflictam iacere propter assiduos fletus“, sive, ut Brunckius interpretatus est, „ob assiduos fletus nimis impotentia animo esse“.

V. 249. ἀλλ' ἢ — γὰρ κτλ.] De ἀλλὰ γὰρ particulis vide ad v. 216.

V. 251. πατρῶα πῆματα] Mala ad patrem pertinentia i. e. cum caede patris coniuncta.

V. 253. θάλλοντα] Sic Phil. 259 ἢ δ' ἐμὴ νόσος αἰεὶ τέθηλε καπὶ μείζον ἐρχεται.

V. 254 seq. τὰ μητρός — συμβέβηκεν] i. e. ἡ μήτηρ ἐχθίστη ἐστίν. Cf. Matth. § 285. De

additamento ἢ μ' ἐγείνατο vide ad v. 334 seq.

V. 256. Schol. ἐν τοῖς ἑμαυτῆς: ἀπαρὸν λίαν τὸ ἐν τοῖς ἑμαυτῆς, ὅτι ἀδικοῦμαι οὐσα ἐν τοῖς ἑμαυτῆς.

V. 257. Schol. καὶ τῶνδ' ἄρχομαι: καὶ βασιλεύομαι ὑπ' αὐτῶν· ἐτι δὲ τοῦτο χαλεπάτερον, τὸ καὶ τούτοις ὑποτετάχθαι.

V. 258. λαβεῖν θ' — τὸ τητᾶσθαι] Similiter dictum Trach. 137 χάρειν τε καὶ στέρεσθαι. De significato vocabuli τητᾶσθαι ad v. 1307 dictum est.

V. 260. Schol. ὅταν θρόνοις Αἰγισθῶν: καὶ γὰρ μετὰ τὸ φρονεῖν ἄγαμέμνονα Αἰγισθῶς ἐβασίλευσεν. Ὀμηρος (Od. γ 303) „Αἰγισθῶς ἦναςσε πολυχρυσῶιο Μυκηθῆς κτεῖνας Ἄτρεῖδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτοῦ“.

V. 262. Schol. φοροῦντ' ἐκείνῳ ταῦτ': οὐχ ὅμοια καὶ βασιλικά, ἀλλὰ τὰ ἐκείνου. πάνν γὰρ τοῦτο περιπαθὲς καὶ εἰς ὑπόμνησιν ἄγον τὴν μείζονα τοῦ πατρὸς. Recte Musgravius:

σπένδοντα λοιβάς, ἐνθ' ἐκείνον ὄλεσεν; 270
 ἴδω δὲ τούτων τὴν τελευταίαν ὕβριν, 265
 τὸν αὐτοέντην ἡμῖν ἐν κοίτῃ πατρός
 ξὺν τῇ ταλαίῃ μητροί, μητέρ' εἰ χρεῶν
 ταύτην προσανθάν τῷδε συγκοιμωμένην;
 ἢ δ' ὡς τλήμων, ὥστε τῷ μιάστορι 275
 ξύνεστ' Ἑριῶν οὐτιν' ἐκφοβουμένη
 ἀλλ', ὥσπερ ἐγγελῶσα τοῖς ποιουμένοις, 270
 εὐροῦσ' ἐκείνην ἡμέραν, ἐν ἣ τότε
 πατέρα τὸν ἄμδν ἐκ δόλου κατέκτανεν,
 ταύτῃ χοροῦς ἴσθησι καὶ μηλοσφραγεῖ 280
 θεοῖσιν ἐμμην' ἱερὰ τοῖς σωτηρίοις.
 ἐγὼ δ' ὀρῶσ' ἢ δύσμορος κατὰ στέγας 275
 κλαίω, τέτῃκα κἀπικωκύνω πατρός
 τὴν δυστάλαιναν δαίτ' ἐπωνομασμένην
 αὐτῇ πρὸς αὐτὴν· οὐδὲ γὰρ κλαῦσαι πάρα 285

„vestimenta regibus sollempniter gestata“.

V. 263. Schol. σπένδοντα λοιβάς: τὸ τῆς ἀσεβείας Ἀλγίσθου κατηγορημα, εἰ σπένδει θεοῖς, ὅπου ἀδικος φόνος εἰργασται.

V. 264. τούτων] Aegisthi et Clytaemestrae. Tum τὴν τελευταίαν ὕβριν idem significat atque τὴν μεγίστην ὕβριν. Sic ἔσχατος saepius usurpatur. Alii τούτων neutrum interpretantur et eum τὴν τελευταίαν construunt, ut verba significent „horum flagitiorum cumulum“.

V. 265. ἡμῖν — πατρός] De dativo ἡμῖν vide Matth. § 389 et Krueg. I § 48, 6 3.

V. 268. Schol. τλήμων· τολμηρά, ἀναιδής. Eodem sensu v. 266 ταλαίῃ dictum. Vide ad v. 120.

V. 271. εὐροῦσ'] scil. computando. De τότε particulae usu vide ad Ai. 631. Apparet autem e verbis v. 274 ἐμμην' ἱερὰ cuiusque mensis diem certum intellegendum esse.

V. 274. ἐμμην'] M. Tullius de Fin. B. et M. II 31, 101.

Quaero autem quid sit quod . .

sanciat (Epicurus), ut Amygnomachus et Timocrates, heredes sui, de Hermarchi sententia dent quod satis sit ad diem agendum natalem suam quotannis Gamilione; itemque omnibus mensibus vicesimo die lunae dent ad eorum epulas, qui una secum philosophati sint, ut et sui et Metrodori memoria colatur. Lucian. de Parasito 15 αἱ πόλεις τὰς μὲν δι' ἔτους, τὰς δὲ ἐμμήνουσ ἐορτὰς διατελοῦσι. Scholiasta ἐμμηνα· κατὰ μῆνα. Sed glossa apud Brunckium ἐτήσια θύματα, et Eustathius ad Odys. δ p. 1507 extr. Σοφοκλῆς Ἀγαμέμνονιον δαίτα λέγει τὴν κατ' ἔτος γινομένην, ὅτε τὸν Ἀγαμέμνονα ἐρριψαν οἱ ἀνελόντες αὐτόν. Scholiasta: οἱ Ἀργολικοὶ συγγραφεῖς γ' εἰνάφασιν μηνὸς Γαμηλιῶνος, ὡς Δεινίας ἐν ζ' Ἀργολικῶν. NEUIUS.

V. 277. Schol. rec. δαίτ' ἐπων· ἐπωνυμίαν τοῦ πατρός ἔχουσαν δαίτα, τὴν δηλαδὴ Ἀγαμέμνονιον λεγομένην. Neuius adscripsit Eur. Or. 1008 τὰ τ' ἐπωνυμια δειπνα Θυέστον.

V. 278. πρὸς αὐτὴν] I. e. πρὸς ἐμμητὴν. Vide Buttmann, ad

τοσόδ', ὅσον μοι θυμὸς ἠδονὴν φέρει. 280
 αὐτὴ γὰρ ἢ λόγοισι γενναία γυνή
 φανοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίξει κακά·
 ὃ δύσθεον μίσσημα, σοὶ μόνῃ πατῆρ
 τέθνηκεν, ἄλλος δ' οὔτις ἐν πένθει βροτῶν; 290
 κακῶς ὄλοιο, μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὲ
 τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.
 τάδ' ἐξυβρίζει· πλὴν ὅταν κλήῃ τινὸς
 ἤξοντ' Ὀρέστην· τηρικαῦτα δ' ἐμμανῆς
 βοᾷ παραστᾶσ'· οὐ σὺ μοι τῶνδ' αἰτία; 295
 οὐ σὲν τόδ' ἐστὶ τοῦτορον, ἦτις ἐκ χερῶν
 κλέψασ' Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθου;
 ἀλλ' ἴσθι τοι τίσουσά γ' ἀξίαν δίκην.
 τοιαυτ' ὕλακτεῖ· σὺν δ' ἐποτρύνει πέλας
 ὃ κλεινὸς αὐτῇ ταῦτὰ νυμφίος παρών, 300
 ὃ πάντ' ἀνακίς οὔτος, ἢ πᾶσα βλάβη,
 ὃ σὺν γυναιξὶ τὰς μάχας ποιούμενος. 295

Platon. Menon. Ind. sub voc. ἐαντοῦ. Krueg. I § 51, 2, 15.

V. 279. Schol. ὅσον — ἠδονήν: ἐπικουφίζεται γὰρ τοῖς δακρυοῖς ἢ συμφορᾷ. Ἀσχύλος· οἷ τε στεναγμοὶ τῶν πόνων ἐρεῖσματα (I. ἀρτύματα).

V. 281. φανοῦσα — κακά] Nomen κακά de conviciis dici notum est. Sensus est: τοιάδε κακά ὄνειδῆ ἐμφανεῖ. Cf. Philoct. 382 ἐξονειδισθεῖς κακά.

V. 282. Schol. καὶ ταῦτα Ἀριστοφάνης παρῳόθηκεν ἐν Γηροντάδῃ.

V. 282 seq. σοὶ — τέθνηκεν: οὐκ ἀνηρέθη, φησὶν, ἀλλὰ τέθνηκεν, τῷ προσχηματι τῆς λέξεως παραλογισμένη τὴν παρανομίαν. Captionibus utitur Clytaemestra.

V. 284 sep. ἐκ γόων — ἀπαλλάξειαν] Cf. 224 ἐκ καμάτων ἀποπαύσομαι.

V. 291. Fortasse τίσουσ' ἔτ' scribendum; nam temporis significatio vocabulis ἔτι, χρόνον, μετ' αὐτῆς ἐν χρόνον minis addi solet. Cf. Aesch. Ag. 1666 ἀλλ' ἐγὼ σ' ἐν ὑστέραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι.

V. 292. Schol. ὕλακτεῖ· ἐμ-

μανῶς καὶ ἀναιδῶς βοᾷ, ὡς κῆρον. Confert Fr. Iacobsius Anthol. Pal. V 106 γραῖα φίλη θρέπτειρα, τί μου προσόντος ὕλακτεῖς; ibid. VII 479 θείος ὕλακτητῆς δήμου, qualis Heraclitus dicitur. De σὺν δὲ vide huius fab. 746. Ai. 959. 1288. Ant. 85.

V. 293. Schol. ὃ κλεινὸς· κατὰ εἰρωνείαν. Tum αὐτῇ datus ex ταῦτ' aptus est.

V. 294. ὃ πάντ' ἀνακίς] Cf. Hom. γ 310 ἀνάκιδος Αἰγίσθου, Aesch. Ag. 1223 λέοντ' ἀνακίην ἐν λέχει στρωφώμενον et vide ad Ai. 1387; de locutione ἢ πᾶσα βλάβη confer quae ad Philoct. 614 seq. annotata sunt.

V. 295. Schol. ὃ σὺν — μάχας· συννεγοῦσης γὰρ Κλυταιμῆστρας ἀνεῖλεν τὸν Ἀγαμέμνονα. „Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο“ (Hom. Od. ω 97). Puto vero, sententia „qui quas facit pugnas, cum mulieribus facit“ non tam significari opem Clytaemestrae latam, quam Aegisthus civibus bellantibus domi desidem describi. Cf. quae Aegistho chorus increpat

- ἐγὼ δ' Ὀρέστην τῶνδε προσμένονο' αἰὲ
 πανστῆρ' ἐφήξειν ἢ τάλαιν' ἀπόλλυμαι.
 μέλλον γὰρ αἰὲ θρᾶν τι τὰς οὔσας τέ μου 305
 καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διεφθορεν.
 ἐν οὖν τοιούτοις οὔτε σωφρονεῖν, φίλαι, 300
 οὔτ' εὐστομεῖν πάρεστιν, ἀλλ' ἐν τοι κακοῖς
 πολλή' σ' ἀνάγκη κάπιτηθεύειν κακά.
 ΧΟ. φέρ' εἰπέ, πότερον ὄντος Αἰγίσθου πέλας 310
 λέγεις τάδ' ἡμίην, ἢ βεβῶτος ἐκ δόμων;
 ΗΛ. ἢ κάρτα. μὴ δόκει μ' ἄν, εἶπερ ἦν πέλας, 305
 θυραῖον οἴχρην· νῦν δ' ἀγροῖσι τυγχάνει.
 ΧΟ. ἢ κἄν ἐγὼ θαρσοῦσα μᾶλλον ἐς λόγους
 τοὺς σοὺς ἰκοίμην, εἶπερ ὧδε ταῦτ' ἔχει. 315
 ΗΛ. ὡς νῦν ἀπόντος, ἰστόρει, τί σοι φίλον.

Aesch. Ag. 1625 γυνὴ σὺ τοὺς
 ἦγοντας ἐκ μάχης μένων οἰκονο-
 ρός ἐννὴν ἀνδρὸς αἰσχύνων
 ἅμα ἀνδρὶ στρατηγῷ τόνδ'
 ἐβούλευσας μόρον, praeterea
 Hom. Od. γ 262, Pind. Ol. XII
 20 ἐνδομάχας ἄτ' ἀλέκτωρ,
 Aesch. Pers. 756 λέγουσι δ' ὡς
 σὺ μὲν μέγαν τέκνοις πλοῦτον
 ἐκτίσσω σὺν αἰχμῇ, τὸν δ' ἀνα-
 δρίας ὑπο ἔνδον αἰχμάζειν,
 Eur. Or. 754 οὐ γὰρ αἰχμητῆς
 πέφυκεν, ἐν γυναιξὶ δ' ἄλκι-
 μος, Timocl. apud Athen. IV
 p. 166 A ἐν ταῖς γυναιξὶ λαμ-
 πρὸς, οὐκ ἐν ἀνδράσι.

V. 296 seq. In scholiis cum
 proditum sit legi in aliis codd.
 αἰὲ ποτε pro αἰὲ, in ea sum
 sententia, quam pluribus iam
 defendi in Comment. de Schol. in
 Soph. tragg. auctoritate p. 30
 seq., ut scriptum a Sophocle
 putem: ἐγὼ δ' Ὀρέστην προσ-
 μένονο' αἰὲ ποτε πανστῆρα
 τούτων ἢ τάλαιν' ἀπόλλυμαι.

V. 298 seq. τὰς οὔσας τε
 καὶ τὰς ἀπούσας] I. e. „omnes
 nulla relicta.“ In hunc enim sen-
 sum opposita adhibentur ut Ant.
 1109 ἔτ' ὁπάονες οἱ τ' ὄντες οἱ
 τ' ἀπόντες, Plaut. Trin. II 2, 79
 comedit quod fuit, quod non fuit.
 Cf. Ant. 1245 πῶν εἰπεῖν ἐσθλὸν
 ἢ κακὸν λόγον, O. R. 300 δι-
 δακτά τε ἀρρητά τε, locutiones

οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρόν,
 in omne fas nefasque avidi, alias.

V. 301. εὐσεβεῖν libri, εὐστο-
 μεῖν emendavit Morstadtus.
 Pietatem non violat Electra. Cf.
 v. 213, 597 et Eur. Hec. 663 ἐν
 κακοῖσι δὲ οὐ δάδιον βοροῖσιν
 εὐφημεῖν στόμα.

V. 305. ἢ κάρτα] Sc. βεβῶ-
 τος ἐκ δόμων Αἰγίσθου τάδε
 λέγω. — Scholiasta, qui adno-
 tat: μὴ δόκει μ' ἄν, εἶπερ;
 δαιμονίως ἀκονόμηται τοῦτο
 πρὸς τὴν χείρωσιν Κλυταιμῆ-
 στρας, absentiam Aegisthi intel-
 legebat.

V. 306. θυραῖον οἴχρην] Cf.
 Phil. 157 seq. cum annotatione
 nostra et Trach. 533 θυραῖος
 ἦλθον, Krueg. II § 57, 5, 4. De
 forma communi ib. § 22, 2, 1. —
 De dativo ἀγροῖσι vide ad v.
 169, de τυγχάνει v. 46.

V. 309. ὡς νῦν ἀπόντος] Id
 est „persuasum habens eum
 nunc abesse.“ Cf. Trach. 391
 διδάξον, ὡς ἔρποντος, ὡς ὄρξας,
 ἔμοῦ, quaeque ad eum locum
 annotavimus.

Ibidem. ἰστόρει, τί σοι φί-
 λον] Similiter dictum atque Eur.
 frg. 775, 2 αἰτοῦ τί χηρῆσις ἐν.
 Itaque τί σοι φίλον, si sensum
 spectamus, idem fere est atque
 τό σοι φίλον.

- ΧΟ. καὶ δὴ σ' ἐρωτῶ. τοῖ κασιγνήτου τί φῆς, 310
 ἦξοντος, ἢ μέλλοντος, εἰδέναι θέλω.
 ΗΛ. φησὶν γε' φάσκων δ' οὐδὲν ὦν λέγει ποεῖ.
 ΧΟ. φιλεῖ γὰρ ὄκνειν προῶμι ἀνὴρ πράσων μέγα. 320
 ΗΛ. καὶ μὴν ἐγὼ' ἔσωσ' ἐκείνον οὐκ ὄκνη.
 ΧΟ. θάρσει· πέφυκεν ἐσθλός, ὥστ' ἐρκεῖν φίλοις. 315
 ΗΛ. πέποιθ', ἐπεὶ τᾶν οὐ μακρὰν ἔξων ἐγώ.
 ΧΟ. μὴ νῦν ἐτ' εἵπης μηδέν· ὡς δόμων ὄρῳ
 τὴν σὴν θυραῖον ἐκ πατρὸς ταύτου φύσιν 325
 Χρυσόθεμιν ἐκ τε μητρὸς ἐντάφια χερσὶν
 φέρουσαν, οἷα τοῖς κάτω νομίζεται. 320

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

- Τίν' αὖ σὺ τήνδε πρὸς θυράωνος ἐξόδοις
 ἐλθοῦσα φωνεῖς, ὃ κασιγνήτη, φάτιν;
 κοῦδ' ἐν χρόνῳ μακρῷ διδαχθῆναι θέλεις 330
 θυμῷ ματαίῳ μὴ χαρίζεσθαι κενά;
 καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα κάμαυτήν, ὅτι 325
 ἀλγῶ' πὶ τοῖς παροῦσιν, ὥστ' ἄν, εἰ σθένος

V. 310. καὶ δὴ σ' ἐρωτῶ] Particulae καὶ δὴ ubi iunguntur,
 non iam copulandi vim habet
 καὶ particula, sed in unam cum
 δη particula notionem coalescit,
 ita ut καὶ δὴ sit „iam“, „iam-
 iam“, „commodum“. Cf. O.
 C. 173, ubi imperanti Oedipodī
 πρόσθιγε νῦν μου, respondet
 Antigone: φανῶ καὶ δὴ. Adde
 huius fab. 558, 1436, 1464, Ai.
 49, Ant. 245, Xen. Cyr. VI 3,
 14 ἀπαντὰ δ' αὐτοῖς καὶ δὴ
 ἐντὸς τῶν σκοπῶν Ἀράσπας.
 Cf. Schaefer. ad Demosth. Ari-
 stoer. p. 646, 4. De genetivo
 τοῦ κασιγνήτου vide ad Phil.
 434.

V. 311. Schol. μέλλοντος·
 βραδύνοντος.

V. 312. φησὶν γε' φάσκων] Vide quae Elmsleius ad Eur.
 Heracl. 903 annotavit.

V. 313. Schol. πράσων· ἐπι-
 χειρῶν πράττειν.

V. 317 seq. Schol. ὡς δόμων
 — ὄμαιμον· οὐχ ὡς τῆς Χρυσό-
 θεμίδος τάναντία φρονού-
 σης τῆ' Ἠλέκτρα, ἀλλ' ἐπειδὴ

ὄρῳσιν ἐναγίσματα βαστάζου-
 σαν, τοῦτο πρῶτον πυθέσθαι
 βουλόμεναι, κωλύουσαι αὐτὴν
 τῶν ἐξῆς λόγων. De genetivo
 δόμων vide ad Philoct. 605.

V. 318. φύσιν] Dictum de hoc
 accusativo ad Ai. 1231.

V. 319. ἐντάφια] Infr. v. 405
 ἔμπνεα, v. 634 κτερίσματα δι-
 cuntur.

V. 321. Schol. τίν' αὖ σὺ τήν-
 δε· ἐπίτηδες τοῖς ἀγροῖσι ἦθε-
 σιν ἀντιπαράταττονσι πρᾶα,
 καθάπερ νῦν τῆ' Ἠλέκτρα Χρυσό-
 θεμειν ἀνέξενε, καὶ τῆ' Ἀν-
 τιγόνη τὴν Ἰσμήνην, ἔνεκα τοῦ
 διαποικίλλειν ταῖς ἀντιρρήσεσι
 τὰ δράματα.

V. 322. ἐλθοῦσα (scil. πρὸς
 αὐτάς) moleste additum. Conie-
 cerunt ἀλγούσα, οἴχνοῦσα, ἐστώ-
 σα, κλαίονσα: aptissimum vide-
 tur, de quo etiam Blaydesius
 cogitavit, θρηνηῦσα.

V. 324. κενὰ χαρίζεσθαι est
 κενὴν χάριν χαρίζεσθαι, i. e.
 „inutiliter, temere gratificari, sive
 morem gerere“.

λάβοιμι, δηλώσαιμ' ἂν οἷ' ἀντοῖς φρονῶ.
 νῦν δ' ἐν κακοῖς μοι πλεῖν ὑφειμένη δοκεῖ, 335
 καὶ μὴ δοκεῖν μὲν δρᾶν τι, πημαίνειν δὲ μὴ.
 τοιαῦτα δ' ἄλλα καὶ σὲ βούλομαι ποιεῖν. 330
 καίτοι τὸ μὲν δίκαιον, οὐχ ἤ γὰρ λέγω,
 ἀλλ' ἢ σὺ κρίνεις. εἰ δ' ἔλευθέρων με δεῖ
 ζῆν, τῶν κρατούντων ἐστὶ πάντ' ἀκουστέα. 340
 ΗΔ. δεινὸν γέ σ' οὖσαν πατρός, οὐ σὶ παῖς ἐφυσ,
 κείνου λελησθαι, τῆς δὲ τικτούσης μέλειν. 335

V. 327. ἀντοῖς] Aegistho et Clytaemestrae.

V. 328. Schol. ὑφειμένη δοκεῖ: μὴ ὅλον τὸ ἰστίον ἀναπεισάσῃ ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πλεόντων, οἱ πρὸς τὴν βίαν τῶν ἀνέμων οὐκ ἀντίστοιχες ὑφίαισι τῶν ἰστίων. Εἰς τὸ αὐτό. ὑψίστην (l. ὑψίσθαι) τὸ ἰστίον, οἷον συστέλλειν τὸ φρόνημα, καὶ μὴ ἀντικρὺς μάχεσθαι. De νῦν δὲ particulis ad O. C. 269 dictum est; de ἐν κακοῖς ad huius fabulae v. 216 monui.

V. 329. καὶ μὴ — μὴ] l. e. „et (sc. δοκεῖ μοι) cavere, ne videar quidem aliquid facere, sed nihil damni afferam“. Electram enim putabat Chrysothemis videri quidem aliquid facere, sed tamen nihil detrimenti Aegistho et Clytaemestrae afferre. Id se committere velle Chrysothemis negat. De locutione δρᾶν τι vide quae ad Philoct. 674 annotata sunt.

V. 330. τοιαῦτα δ' ἄλλα, ut Dindorfius scripsit pro τοιαῦτα δ' ἄλλα, idem fere quod τοιαῦτα δ' αὐ. Cf. ad v. 588, Plat. Gorg. p. 501B εἶναι τινες καὶ περὶ ψυχὴν τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι. Videtur quae Kirchhoffius in Ind. lect. aestiv. Berol. a. 1876 collegit. Itaque non videtur necessarium esse id quod Stuerenburgius coniecit multique probaverunt, in textum recipere: τοιαῦτ', ἀδελφῆ.

V. 332. εἰ — με δεῖ] „si me vis“. Alibi εἰ μέλλω. Sapph. fr. 33. Platon. Conv. p. 173C εἰ δεῖ καὶ ὑμῖν διηγῆσθαι,

ταῦτα χρῆ ποιεῖν. Lucian. Hermet. 8 εἶγε με δεῖ λέγειν τάληθές. NEUIUS. Eodem sensu δεῖ με positum v. 1037.

V. 332 seq. εἰ δ' ἔλευθέρων — ἀκουστέα] Ad haec verba, non ad v. 331 spectat haec scholiastae annotatio ὁ νοῦς: τί ὄφελος τῆς δικαιοσύνης, εἰ τις διὰ ταύτην τοῖς δεινοῖς περιπέσῃ;

V. 333. πάντ' ἀκουστέα] Vide ad Ant. 64 καὶ ταῦτ' ἀκούειν καὶ τῶνδ' ἀγλύονα.

V. 334 seq. δεινὸν γε — λελησθαι] „indignum profecto est te eo natam viro, cuius filia es, illius oblitam esse“. Itaque pro πατρός exspectaveris ἀνδρός, sed vide ad Philoct. 3 seq. notam extremam et cf. huius fab. 261 μητρός, ἢ μ' ἐγένετο. 1412 ὁ γεννήσας πατήρ. Ai. 1174 πατρός, ὅς σ' ἐγένετο. 1298 ὁ φιλύσας πατήρ, Eur. Heracl. 509 πατρός δ' ἐκείνου φύντας οὐ πεφνῶμεν. Alia exempla attulit Lobeck. ad Ai. ed. sec. v. 1296 p. 468. Adde Demosth. Mid. p. 563, 3 ibique Schaefer.

V. 335. Schol. μέλειν φροντίζειν. Pariter Hermannus personale esse μέλειν hic putat, coll. Aesch. Ag. 382 οὐκ ἔφατις θεοῦς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν et Eur. Herc. 772 θεοί, θεοὶ τῶν ἀδίκων μέλουσι καὶ τῶν ὁσίων ἐπείναι. Adde Ai. 689 Τεῦκρον — σημήνατε μέλειν μὲν ἡμῶν κτέ. Alii σοὶ supplent. Tum ἢ τίκτουσα non est: „quae peperit“, sed „quae parit“, i. e. parens, ita ut praesens non absolutum sit, sed re-

ἅπαντα γὰρ σοὶ τὰμὰ νουθετήματα
 κείνης διδακτά, κοῦδὲν ἐκ σαντῆς λέγεις.
 ἐπειδ' ἑλοῦ γε θάτερό, ἢ φρονεῖν κακῶς, 345
 ἢ τῶν φίλων φρονοῦσα μὴ μνήμην ἔχειν
 ἣτις λέγεις μὲν ἀρτίως, ὡς, εἰ λάβοις 340
 σθένος, τὸ τούτων μῖσος ἐκδείξιας ἂν,
 ἐμοῦ δὲ πατρὶ πάντα τιμωρομένης,
 οὔτε ξυνέρδεις τὴν τε δρῶσαν ἐκτρέπεις. 350
 οἱ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει;
 ἐπεὶ δίδαξον, ἢ μὰδ' ἐξ ἐμοῦ, τί μοι 345
 κέρδος γένοιτ' ἂν τῶνδε ληξάσῃ γόων;

lativum. Sic rursus v. 533. Vide ad Ant. 239. Aliena comparavit Neuius.

V. 336. Schol. ἅπαντα — νουθετήματα: ταῦτα ὅποια ἐστὶ τὰ ἐπὶ τῇ Ἀντιγόῃ, ὅπου τῇ Ἰσμήνῃ λυδορεῖ, καὶ φησὶν αὐτὴν τὰ Κρέοντος φρονεῖν (Ant. 549). — τὰμὰ νουθ., οἷον ἂ εἶπες ἐμὲ νουθετοῦσα. Cf. Matth. § 466, 2. Krueg. 1 § 47, 7, 8.

V. 337. κείνης διδακτά] De genetivo cf. Trachin. 934 ἐκδιδαχθεὶς τῶν κατ' οἶκον.

V. 338 seq. Schol. ἐπειδ' ἑλοῦ γε: ὁμολόγησον σαντὴν ἢ φρονεῖν κακῶς προστιθεμένην τοῖς ἐχθροῖς, ἢ φρονοῦσαν τῶν φιλιτῶν ἀνημονεῖν. — οἷον θάτερά σε δεῖ ὁμολογήσαι, ἢ ὅτι κακῶς φρονεῖς, ἢ ὅτι ἐκοῦσα ἀμαρτάνεις καὶ παρορᾶς. — τὸ θάτερον ἀντὶ τοῦ θάτερον Ἀτικῶς. Illud autem vix opus est ut moneatur, κακῶς φρονεῖν non esse „male sentire“, sed „male sapere“, i. e. „desipere“, et τῶν φίλων de uno Agamemnone dici. De ἐπειτα „proinde, itaque“ significante dixit Matth. § 603.

V. 340—343. ἣτις — ἐκτρέπεις] Nexus hic est: „quae cum modo dixeris, si satis tibi virium esset, declaraturam te esse, quo illos odio persequerere, tamen non solum non adiuves me patris caedem ulciscentem, sed etiam, ne ulciscar, deterreas“. Cf. Matth. § 622, 4.

V. 342. ἐμοῦ δὲ κτέ.] l. e. ἐμοῦ δὲ πᾶσαν τιμωρίαν τιμωρομένης. Vide ad O. R. 259 seq. Quid autem sit illud, quo se ulcisci patrem dicit, explicat ipsa v. 348 seq. λυπῶ δὲ τοῦτους κτέ.

V. 343. Schol. τὴν τε δρῶσαν ἐκτρέπεις: ἀντὶ τοῦ ἐμὲ, ἢ δὲ ἐκ ἀντὶ τῆς ἀπὸ ἀποτρέπεις. Verba τὴν δρῶσαν per se non ἐμὲ sive ἐμὲ τὴν δρῶσαν significant, sed „eam, quae aliquid conatur“, i. e. quae ulcisci studet Agamemnonis interfectores. Atqui ea sola est Electra. Ergo consequens quidem est, ut illa intellegatur, sed generatim fortiusque dictum est τὴν δρῶσαν, die Handelnde, ut reddidit Solgerus, quam ἐμὲ vel ἐμὲ τὴν δρῶσαν. BOTH.

V. 344. οὐ ταῦτα — ἔχει;] „Nonne haec praeter male facta timiditatem arguunt?“ Id est: nonne, praeterquam quod male facis (in patrem peccas), ignaviam quoque prodis? De locutione δειλίαν ἔχει confer huius fab. 466 οὐκ ἔχει λόγον. Antig. 68 τὸ γὰρ περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. Demosth. de Coron. p. 319, 7 τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς ἐμαυτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα νῦν ἐπὶ τόνδ' ἡμῖν καὶ πᾶσαν ἔχει κακίαν; contra Onet. p. 868, 9 ἀποδοῦναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν; pro Phorm. p. 961, 2 πῶς ἔχει λόγον σὲ — δίκην ἀξιοῦν λαμβάνειν;

οὐ ζῶ; κακῶς μὲν, οἶδ', ἐπαρκούντως δ' ἔμοι.
 λυπῶ δὲ τούτους, ὥστε τῷ τεθνηκότι 355
 τιμὰς προσάπτειν, εἴ τις ἔστ' ἐκεῖ χάρις.
 σὺ δ' ἡμῖν ἢ μισοῦσα μισεῖς μὲν λόγῳ, 350
 ἔργῳ δὲ τοῖς φρονεῦσι τοῦ πατρὸς ξύνει.
 ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἄν ποτ', οὐδ' εἴ μοι τὰ σά
 μέλλοι τις οἴσειν δῶρ', ἐφ' οἴσι νῦν χλιδαῖς, 360
 τούτοις ὑπεικάδοιμι, σοὶ δὲ πλουσία
 τραπέζα κεισθῶ καὶ περιορρεῖτω βίος. 355
 ἔμοι γὰρ ἔστω τοῦμὲ μὴ λυποῦν μόνον
 βόσκημα· τῆς σῆς δ' οὐκ ἐρῶ τιμῆς τυχεῖν.
 οὐδ' ἄν σὺ, σάφρων γ' οὐσα. νῦν δ' ἐξὸν
 πατρὸς 365
 πάντων ἀρίστου παῖδα κεκληῖσθαι, καλοῦ
 τῆς μητρὸς· οὕτω γὰρ φανῆ πλείστοις κακῆ, 360

V. 347. Schol. ἐπαρκούντως δ' ἔμοι· οὐ γὰρ ἐφίεμαι τρυφερώτερον ζῆν.

V. 348 seq. λυπῶ — χάρις] Recte Hermannus interpretatur: „istis molesta sum, ita ut ea re honorem habeam patri, si quid gratum fieri mortuis potest“.

V. 350. ἡμῖν] Vide ad v. 265.

V. 353. δῶρα] I. e. „commoda“. Vide ad Philoct. 117. Idem fere significat hoc verbo Electra atque v. 357 verbis τῆς σῆς τιμῆς. Explicat autem, illa δῶρα quae sint, verbis sequentibus, σοὶ δὲ πλουσία — βίος, quae cum praecedentibus ita coherent: „ac tibi ista contingere, mensam lautam et vitam omnibus rebus affluentem, facillime patior“.

V. 356. Libri habent λυπεῖν quod intellegi nequit: λυποῦν ex scholio ἔμοι, φησὶν, ἔστω τροφή ἢ τῇ ἀνάγκῃ μόνον ἀρμόζουσα καὶ τὴν πείνην ἀπεικονοῦσα· οὐ δέομαι γὰρ τοιαύτης τροφῆς ἀφ' ἧς ἡδονὴν σχίσω elicit Erfurdus, idque recte se habere videtur, dummodo neve cum Erfurdio „satis habeo non exagitari adulterorum inhumanitate“ neve ex scholiastae sententia interpreteris. Sensum enim esse hunc puto: „mihi

sit victus non alius quam is qui mihi non aegritudinem et dolorem (impietatis conscientia) creet i. e. „luxuriam cum mala conscientia coniunctam aspernor“. Victum autem cum contemptu quodam βόσκημα „pabulum Futter“ vocat.

V. 358 seq. νῦν δ' ἐξὸν — τῆς μητρὸς] Primum quod πατρὸς, non ἀνδρός, quod quis exspectaverit, positum est, de eo vide ad v. 334 seq. De sententia comparavit Neuius Eur. El. 934 seq. κακείνους στυγῶ τοὺς παιδας, ὅστις τοῦ μὲν ἀρσενος πατρὸς οὐκ ἀνόμασται, τῆς δὲ μητρὸς ἐν πόλει. Locutione autem τῆς μητρὸς καλεῖσθαι παῖδα, de qua confer Trachin. 736. 1158, hic quidem hoc fere significari patet: „matri favere“ sive „cum matre facere“. Deinde notandum est cum totam Electrae orationem paulo asperriorem esse, id quod ipse chorus v. 362 fatetur, tum imprimis acerbe ac paene maligne hoc dictum esse καλοῦ τῆς μητρὸς· οὕτω γὰρ — σοῦς. Quibus verbis quasi id agere Chrysothemis dicitur, ut in impietatis crimen apud bonos homines incurrat.

V. 360. Probabiliter Nauckius

θανόντα πατέρα καὶ φίλους προδοῦσα σοῦς.
 XO. μηδὲν πρὸς ὄργην, πρὸς θεῶν· ὡς τοῖς λόγοις
 ἐνεστιν ἀμφοῖν κέρδος, εἰ σὶ μὲν μάθοις 370
 τοῖς τῆσδε χρῆσθαι, τοῖς δὲ σοῖς αὕτη πάλιν.
 XP. ἐγὼ μὲν, ὦ γυναικες, ἠθάς εἰμί πως 365
 τῶν τῆσδε μύθων· οὐδ' ἄν ἐμνήσθην ποτέ,
 εἰ μὴ κακὸν μέγιστον εἰς αὐτὴν ἰὸν
 ἤκουσ', ὃ ταύτην τῶν μακρῶν σχήσει γόων. 375
 HA. φέρ' εἶπε δὴ τὸ δεινόν. εἰ γὰρ τῶνδ' ἔμοι
 μεῖζόν τι λέξεις, οὐκ ἄν ἀντίποιμ' ἔτι. 370
 XP. ἀλλ' ἐξερεῖ τοι πᾶν, ὅσον κάτοιδ' ἐγώ.
 μέλλουσι γὰρ σ', εἰ τῶνδε μὴ λήξεις γόων,
 ἐνταῦθα πέμψειν, ἐνθα μῆποδ' ἡλίου 380
 φέγγος προσόψει, ζῶσα δ' ἐν κατηρεφεῖ
 στέρῃ χθονὸς τῆσδ' ἐπὸς ὑμνήσεις κακά. 375
 πρὸς ταῦτα φράζον, καὶ με μὴ ποδ' ὕστερον
 παθοῦσα μέμψη. νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν.
 HA. ἢ ταῦτα δὴ με καὶ βεβούλευνται ποεῖν; 385
 XP. μάλισθ', ὅταν περ οἴκαδ' Αἰγισθοῦς μόλῃ.
 HA. ἀλλ' ἐξίκοιτο τοῦδ' ἔγ' εἰνεκ' ἐν τάχει. 380
 XP. τίν', ὦ τάλαινα, τόνδ' ἐπηράσω λόγον;
 HA. ἔλθειν ἐκείνον, εἴ τι τῶνδε δρᾶν νοεῖ.

πλείστον κακῆ. Cf. πλείστα μῶροι v. 1326.

V. 362 seq. ὡς τοῖς λόγοις — κέρδος] Idem praecipit chorus Ant. 724 seq.

V. 365. ἠθάς — μύθων] Cf. Krueg. II § 47, 26, 6.

V. 368. Schol. σχήσει· ἐφέξει, καλύσει.

V. 369. τῶνδ' I. e. „his malis, quibus oppressa teneor.“

V. 374. De futuro προσόψει cf. v. 436 seq. et Krueg. I § 53, 7, 7. Schol. κατηρεφεῖ· κατεσπεπασμένη, σκοτεινῇ. Cf. Ant. 774, 885, 1100.

V. 375. Cum non consentaneum sit, extra fines regem eiusmodi specum in potestate habere, Nauckius pro χθονὸς recte πόλεως scripsisse videtur monens haec verba saepius in libris commutata esse.

Ibid. ὑμνήσεις, quod ut non-

nunquam latinum „cantare“ malitiose dictum est, ut ab Clytaemestra et Aegistho usurpatum repetit Chrysothemis.

V. 376. πρὸς ταῦτα] „Proinde“. Cf. Matth. § 591 γ.

V. 377. Schol. νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν· νῦν, φησὶν, εὐκαιρὸν ἔστιν καλῶς φρονῆσαι. Vide ad Philoct. 1132.

V. 378. καὶ βεβούλευνται] De καὶ particula vide ad Ant. 720.

V. 380. τοῦδ' ἔγ' εἰνεκ'] Vide Passov. v. ἐνεκα et confer, quos locos Neuius adscripsit, v. 605, 787, O. C. 22, 443 et Phil. 774. Tum de composito ἐξικνεῖσθαι vide quae ad Oed. Col. 349 annotavimus. Ceterum vere scholiasta de ingenio Electrae, quod toto hoc colloquio ostendit, monuit: ἀρμόζει λίαν τὸ πρόσωπον Ἡλέκτρας τῇ Ἀντιγόῃ.

- XP. ὅπως πάθης τί χροῖμα; ποῦ ποτ' εἰ φρονῶν; 390
 ΗΛ. ὅπως ἀφ' ὑμῶν ὡς προσωτάτω φύγω.
 XP. βίου δὲ τοῦ παρόντος οὐ μνείαν ἔχεις; 385
 ΗΛ. καλὸς γὰρ οὐμὸς βίωτος, ὥστε θανάσαι.
 XP. ἀλλ' ἦν ἄν, εἰ σύ γ' εὐφρονεῖν ἠπίστασο.
 ΗΛ. μὴ μ' ἐκδίδασκε τοῖς φίλοις εἶναι κακῆν. 395
 XP. ἀλλ' οὐ διδάσκω τοῖς κρατούσιν δ' εἰκαθεῖν.
 ΗΛ. σὺ ταῦτα θώπευ', οὐκ ἐμοὺς τρόπους λέγεις. 390
 XP. καλὴν γε μέντοι μὴ 'ξ ἀβουλίας πεσεῖν.
 ΗΛ. πεσοῦμεθ', εἰ χροῖ, πατρὶ τιμωρούμενοι.
 XP. πατὴρ δὲ τούτων, οἶδα, συγγνώμην ἔχει. 400
 ΗΛ. ταῦτ' ἐστὶ τᾶπη πρὸς κακῶν ἐπαινέσαι.
 XP. σὺ δ' οὐχὶ πείσῃ καὶ συναινέσεις ἐμοί; 395
 ΗΛ. οὐ θῆτα μῆπω νοῖ τοσονδ' εἶην κενή.
 XP. χωρήσομαι τὰρ', οἴπερ ἐστάλην ὁδοῦ.
 ΗΛ. ποῖ δ' ἐμπορευῆ; τῷ φέρεις τὰδ' ἐμπυρα; 405

V. 384. προσωτάτω φύγω pro προσάτατ' ἐκφύγω scripsit L. Dindorfius, quia forma προσάτατα a vetere usu abhorret. Schol. πάνν θυμικῶς καὶ τὴν ἀδελφῆν αὐτοῖς συγκαταλέγει, ὡς τὰ αὐτῶν αἰρουμένην.

V. 386. ὥστε θανάσαι] De infinitivo activi vide Matth. § 535 not.

V. 389. ἀλλ' οὐ διδάσκω] Recte Neuius, non opus est, inquit, pronomine τούτω in membro priori, quia insequentis ad-ditamenti cogitatio demum inter loquendum exorta est.

V. 390. σὺ ταῦτα θώπευ'] Vide quae ad O. R. 259 seq. annotata sunt.

V. 392. τιμωρούμενοι] De genere masculino vide Matth. § 436, 4. Krueg. I § 43, 1, 3.

V. 393. πατὴρ δὲ — ἔχει] De usu particulae δὲ cf. Oed. R. 379, Trach. 729. — Eadem ratione utitur Ismene in Antig. v. 65 seq. ἐγὼ μὲν οὐν αἰτούσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς ξυγγνωτοῖαν ἔσχειν, ὡς βιάζομαι τὰδε, τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι.

V. 394. Schol. κακῶν ἐστὶν ἐπαινέσαι ταῦτα τὰ ἐπη. De

locutione πρὸς κακῶν vide ad Ai. 311.

V. 396. Schol. τοῦ κενή· ἀντὶ τοῦ συνέσεως κοῦση. De μῆπω „nequaquam“ significante vide Porsonum ad Eur. Hec. 1268 et Doederlin. ad Oed. Col. p. XXXI.

V. 397. οἴπερ — ὁδοῦ] Vide Matth. § 324. Krueg. I § 47, 10, 4.

V. 398. τὰδ' ἐμπυρα] Brunckius Suidam secutus, qui ἐμπυρα explicat τὰ καιόμενα ἱερεῖα, de victimis cogitat, quale defunctorum manibus mactari et ad tumulum cremari solitae sint, ita ut famulos multos, qui res illas ad sacrificium necessarias tulerint, Chrysothemini secutos esse statuatur. Contra quem recte Erfurdus: Sanguine et victimis interdum carebant inferiae. Cf. Ant. 430 seq. Orestis quoque libatio v. 894 inuenta videtur fuisse; unde enim victimas adduceret? Pari modo in Eur. Or. 115 partes inferiarum mel tantum et lac et vinum commemorantur. Repugnat etiam v. 326, ubi Chrysothemis ἐντάφια χροῖν φέρουσα dicitur, de famulis nil additur, imprimis autem v. 435

- XP. μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεύσαι χροῖς.
 ΗΛ. πῶς εἶπας; ἢ τῷ δυσμενεστάτῳ βροτῶν; 400
 XP. ὃν ἔκταν' αὐτή. τοῦτο γὰρ λέξαι θέλεις.
 ΗΛ. ἐκ τοῦ φίλων πεισθεῖσα; τῷ τοῦτ' ἤρεσεν;
 XP. ἐκ δειματός του νυκτέρου, δοκεῖν ἐμοί. 410
 ΗΛ. ὃ θεοὶ πατροῦοι, συγγένεσθε γ' ἀλλὰ νῦν.
 XP. ἔχεις τι θάρσος τοῦδε τοῦ τάρβους πέρι; 405
 ΗΛ. εἰ μοι λέγοις τὴν ὄψιν, εἰποῦμ' ἂν τότε.
 XP. ἀλλ' οὐ κάτοιδα πλὴν ἐπὶ σμικρὸν φράσαι.
 ΗΛ. λέγ' ἀλλὰ τοῦτο. πολλά τοι σμικροὶ λόγοι 415
 ἔσφρηλαν ἤδη καὶ κατώρθωσαν βροτούς.
 XP. λόγος τις αὐτὴν ἐστὶν εἰσιδεῖν πατρός 410
 τοῦ σοῦ τε κάμου δευτέραν ὁμιλίαν
 ἔλθόντος ἐς φῶς· εἶτα τόνδ' ἐφέστιον
 πῆξαι λαβόντα σκῆπτρον, οὐφόρει ποτὲ 420
 αὐτός, τανῦν δ' Αἰγισθος· ἐκ τε τοῦδ' ἄνω
 βλαστεῖν βρούοντα θαλλόν, ᾧ κατάσκιον 415

seqq. Denique per ipsum loci argumentum non licet existimare alios praeter chorum praesentes adstitisse. Intellegitur ergo incrementum libamen; cf. Spanhem. ad Callim. h. in lavaer. Palladis v. 107. Blaydesius coniecit τὰδ' ἐν χροῖν.

V. 399. τυμβεύσαι χροῖς] Verbum τυμβεύσαι, „sepelire“, ita etiam usurpatum est, ut nihil paene nisi κρύπτειν vel καλύπτειν nonnunquam esset. Ita, quod vulgo dicitur, τάρφα τινὰ κρύπτειν sive καλύπτειν (conf. Ant. 28, 196, 1039), pro eo in Ai. 1063 positum σώμα τυμβεύσαι τάρφα. Hic igitur πατρὶ τυμβ. χροῖς commode interpretetur πατρὶ χροῖς κρύψαι ἐν τύμβῳ. Idem his verbis Sophocles dixit Ant. 901 seq. κάπιτυμβίους χροῖς ἔδωκα.

V. 401. Monkus proposuit ὃν γ' ἔκταν' speciose illud quidem, sed non vere. Nam Chrysothemis non affirmat id, quod Electra quaesivit, sed corrigit.

V. 403. δοκεῖν ἐμοί] Cf. Matth. § 545. Krueg. I § 55, 1, 3.

V. 404. Schol. συγγένεσθε: συμμαχήσατε, συνεργήσατε,

συμμάξατε ἡμῖν κἂν νῦν. De ἀλλὰ particula vide ad Phil. 1023. Sic infra 1013.

V. 407. πλὴν ἐπὶ σμικρὸν φράσαι] Schol. ἀντὶ τοῦ πλὴν ὀλίγων. Cf. μακρὰν λέγειν, quod nos dicimus „weitläufig reden“. Schneidewinus confert ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ πλείστον. Eleganter tamen Froehlichius coniecit πλὴν ἔπος σμικρόν.

V. 411. Schol. δευτέραν ὁμιλίαν· ὡς αὐθις αὐτοῦ ἀναζησαντος καὶ προσομιλήσαντος.

V. 412. Schol. ἐφέστιον· ἐπὶ τὴν οἰκίαν γενόμενον, τουτέστιν ἐποικον. Immo sic explicata λαβεῖν σκῆπτρον καὶ ἐπὶ τῇ ἐστία πῆξαι.

V. 414 seqq. ἐκ τε τοῦδ' κτλ.] Adscriptus Neuius Herodot. I 108 ἔδωκε δὲ οἱ (scil. Ἀστνάγει) ἐκ τῶν αἰδοίων τῆς θυγατρὸς ταύτης φῶναι ἀμπελον, τὴν δὲ ἀμπελον ἐπισχεῖν τὴν Ἀσίην πάσαν. . . ἐν γὰρ οἱ τῆς ὄψιος οἱ τῶν μάγων ὄνειροπολοὶ ἐσήμουν, ὅτι μέλλοι ὁ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ γόνος βασιλεύσειν ἀντὶ ἐκείνου.

V. 415 seq. ᾧ κατάσκιον — γενέσθαι] De infinitivo cum accu-

πᾶσαν γενέσθαι τὴν Μυκηναίων χθόνα.
 τοιαῦτά του παρόντος, ἤνιχ' ἤλιω
 δεικνύσι τοῦναρ, ἐκλον ἐξηγουμένου. 425
 πλείω δὲ τούτων οὐ κάτοιδα, πλὴν ὅτι
 πέμπει μ' ἐκείνη τοῦδε τοῦ φόβου χάριν. 420
 πρὸς νῦν θεῶν σε λίσσομαι τῶν ἐγγενῶν
 ἐμοὶ πιθέσθαι, μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν.
 εἰ γὰρ μ' ἀπόσῃ, σὺν κακῷ μέτει πάλιν. 430
ΗΔ. ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν, ὧν ἔχεις χεροῖν,
 τύμβῳ προσάψῃς μηδέν· οὐ γὰρ σοι θέμις, 425
 οὐδ' ὄσιον ἐχθρῶς ἀπὸ γυναικὸς ἰσάνα
 κτερίσματ', οὐδὲ λουτρᾶ προσφέρειν πατρί·

sativo in membro relativo posito vide Matth. § 538 et Kraeg. I § 55, 4, 9.

V. 417 seq. Schol. ἤνιχ' ἤλιω: τοῖς γὰρ παλαιοῖς ἔθος ἦν ἀποτροπιάζομένους τῷ ἤλιῳ διηγείσθαι τὰ ὄνειρατα. Brunckius inter alia contulit Eurip. Iph. Taur. 42 ἃ καινὰ δ' ἤκει νύξ φέρονσα φάσματα, λέξω πρὸς ἀδέρ', εἴ τι δὴ τοδ' ἔστ' ἄκος.

V. 421 seqq. πρὸς νῦν κτλ.] Quaeri possit, cur Chrysothemis non, quod factura videbatur, sententiam Electrae de somnio isto exquirat, sed, quamvis dudum ei succensens, tam enixe oret, ut suis monitis pareat. Scilicet stupens illa Electrae exclamatione: ὦ θεοὶ π., συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν, suspicabatur illam aliquid novi accepisse; statim autem agnito errore, ubi eam nihilo plus quam se scire videt, facit quidem, quod rogatur, ut narret somnium, sed quoniam intellegit nihil ex eo somnio capi posse quam aliquam spei umbram, quae denuo sit Electram irritatura, statim ad repetitionem monitorum suorum convertitur. Apte autem annectit has preces mentioni metus, quem somnium illud iniecerat Clytaemestrae. Nam quo magis illa timebat, ne eveniret quod sibi visa esset cernere, eo certius praevidere poterat non vana fore quae minata esset Ele-

ctrae. Ita igitur Chrysothemis iterum, dum abitura est, etiam atque etiam rogat Electram, ut sibi a malo impendente cavere velit. HERM.

V. 421. θεῶν — τῶν ἐγγενῶν] Vide ad Ant. 199.

V. 422. ἀβουλίᾳ πεσεῖν] Idem est atque quod supra v. 398 dictum, ἐξ ἀβουλίας πεσεῖν.

V. 423. Schol. εἰ γὰρ μ' ἀπόσῃ: εἰ γὰρ νῦν, φησί, δεομένην σου ἀπόσῃ με, κακοῦ σοί τινος γενομένου, μετὰ ταῦτα αὐτῇ μετελεύσῃ με καὶ ἀξιώσεις μετὰ σοῦ γενέσθαι.

V. 424 seqq. τούτων μὲν κτλ.] Vide quae ad Ai. 1365 seqq. annotata sunt.

V. 426 seq. Cum ἀπὸ in cod. Laur. a manu recenti additum sit, fortasse aliud quid scripsit poeta et coniecit Nauckius ἐχθρῶς ἰσάνα κτερίσματα | γυναικός.

V. 427. λουτρᾶ] „libamina“, ut supra v. 84, ubi perspicuum est eadem significatione usurpari, qua λουβαί in v. 52. Hesychius χθόνια λουτρᾶ: τὰ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμενα. ἐκούμζον γὰρ ἐπὶ τοῖς τάφοις λουτρᾶ. Proprie significantur hac appellatione aquae libationes. Dioscorides epigr. 36 ἀλλὰ περιστέλλας με δίδον χθονί· μεθ' ἐπὶ νεκρῷ λουτρᾶ χέης· σέβουμαι, δέσποτα, καὶ ποταμούς. Cf. Meursii libellum de funere c. 14. BRUNCK.

ἀλλ' ἢ προαῖσιν ἢ βαθυκαφεὶ νόνοι 435
 κούφον νιν, ἐνθα μήποτ' εἰς εὐνήν πατρὸς
 τούτων πρόσσεισι μηδέν· ἀλλ', ὅταν θάνῃ, 430
 κειμήλι' αὐτῇ ταῦτα σωξέσθω κάτω.
 ἀρχὴν δ' ἄν, εἰ μὴ τλημονεστάτη γυνή
 πασῶν ἐβλαστε, τάσδε δυσμενεῖς χοᾶς 440
 οὐκ ἄν ποθ', ὅν γ' ἔκτεινε, τῷδ' ἐπέστεφε.
 σκέψαι γὰρ, εἰ σοι προσφιλῶς αὐτῇ δοκεῖ 435
 γέρα τάδ' οὐν τάφοισι δέξασθαι νέκυς,
 ὑφ' ἧς θανόν, ἄτιμος ὥστε δυσμενῆς,
 ἐμασχαλίσθη, καπὶ λουτροῖσιν κάρα 445
 κηλίδας ἐξέμαξεν. ἄρα μὴ δοκεῖς

V. 428 seq. προαῖσιν — κούφον] Verbum aptum posteriori potissimum substantivo; vide ad v. 72. Cf. Lobeck. ad Ai. p. 431 ed. sec. Pro προαῖσιν probaliter Heathius φραῖσιν.

V. 429. Schol. εὐνήν: νῦν τὸν τάφον. De νῦν pronomine vide Buttm. § 72 not. 15 et Matth. § 146. Krueg. II § 51, 1, 13.

V. 432. τλημονεστάτη] I. e. τολμηροτάτη. Vide ad Phil. 361 et ad O. R. 1144. — De ἀρχὴν cf. Krueg. I § 46, 3, 2.

V. 433. ἐβλαστε] De prima syllaba correpta vide Buttm. § 7, 10 c. not. et Elmsleium ad Med. 288. Cum enim mediae β γ δ cum λ vel μ vel ν coniunctae positionem quam vocant efficere soleant, verba βλαστάνω et γλώσσα eam legem saepe praetermittunt. — Bene Nauckius δυσσεβεῖς pro δυσμενεῖς proposuit.

V. 434. ἐπέστεφε] De usu huius verbi in Commentatione de scholiorum in Soph. tragg. auctoritate p. 8 seqq. exposui.

V. 435 seq. αὐτῇ — δέξασθαι] De locutione δέξασθαι τί τινι vide ad Ant. 1149 seq. ed. meae, nisi αὐτῇ potius cum προσφιλῶς construendum est. De infinitivo aoristi, pro quo futurum quispiam expectaverit, vide Lobeck ad Phryn. p. 133. Krueg. I § 53, 6, 9.

V. 438 seq. ἐμασχαλίσθη κτλ.]

Scholastae, Hesychius in v. ἐμασχαλίσθη. Phodius et Suidas in v. μασχαλίσματα, hic etiam in ἐμασχαλίσθη ἐμασχαλίσθηται, Etym. M. in v. ἀπάργματα p. 118, 29, ubi citat hunc locum Sophoclis, referunt, qui aliquem per insidias vel in bello civili necassent, extremas manuum pedumque partes amputasse et mortuo sub alis alligasse, mucrone in capite eius absterso, quo et debilitari vindicta interfecti, et interfectoris labes purgari credita sit. Verisimile est Sophoclem omnino illam extremas corporis partes amputandi crudelitatem eo verbo comprehendisse, ut in eadem re Aeschylum Choeph. 438, ubi vid. Stanleius. HERM.

Ibidem. καπὶ λουτροῖσιν] Recte glossa apud Brunckium ἐπὶ καθάρσει. Nauckius coniecit λυτροῖσιν cl. Aesch. Cho. 47 τί γὰρ λυτρον πεσόντος αἵματος πέδοι; Sed de purgatione ferri intellegendum. Tum κάρα datus loci est; vide ad v. 169. Eustathius p. 1857, 5 (Od. 684, 39) καὶ ἔστιν εὐρεῖν τοιαύτην ἐννοίαν καὶ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ, ἐνθα φαίνεται ταῖς πεφονεμένων κεφαλαῖς ἐναπομάττεσθαι τὸ ἐν τοῖς ξίφεσιν αἷμα. Denique adverte in v. ἐξέμαξεν subiecti mutationem cum ratione enuntiati mutata coniunctam.

V. 439 seq. ἄρα μὴ — φέ-

λυτήρι' αὐτῇ ταῦτα τοῦ φόνον φέρειν; 440
οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μέθες· σὺ δὲ
τεμοῦσα κρατὸς βοστρύχων ἄκρας φόβας
κάμου ταλαίνης, σμικρὰ μὲν τάδ', ἀλλ' ὅμως 450
ἄχω, δὸς αὐτῷ, τήνδε λιπαρῇ τρίχα
καὶ ζῶμα τοῦμόν οὐ χλιδαῖς ἠδουμένον. 445
αἰτοῦ δὲ προσπίτρουσα γῆθεν εἰμενῇ
ἡμῖν ἀρωγὸν αὐτὸν εἰς ἐχθροὺς μολεῖν·
καὶ παῖδ' Ὀρέστην ἐξ ὑπερτέρας χειρὸς 455
ἐχθροῖσιν αὐτοῦ ζῶντ' ἐπεμβῆναι ποδί,
ὅπως τὸ λοιπὸν αὐτὸν ἀφνεωτέρας 450
χειρὸς στέφωμεν, ἢ τανῦν δωροῦμεθα.
οἶμαι μὲν οὖν, οἶμαί τι κάκεινον μέλον

ρειν;] „Num credis haec, quae fers, libamina eam a culpa caedis illius liberare posse?“ i. e. num credis libaminibus his caedem illam Clytaemestrae expiari posse? De λυτήριος cum genetivo iuncto vide v. 635 seq. et 1490 et similia exempla a Matth. § 344 et Krueg. II § 47, 26, 7 congesta, de locutione λυτήριος τοῦ φόνον, significante „liberans a culpa caedis“, Eur. Hipp. 1449 ἐπεὶ σε τοῦδ' ἐλευθέρω φόνον et v. 1450 ἀφιεῖς αἵματος μ' ἐλευθέρων.

V. 441 seqq. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κτλ.] Cum utriusque membri, ἀλλὰ — μέθες et σὺ δὲ — δὸς αὐτῷ, unum idemque subiectum sit, haerere quis possit in σὺ pronomine, in membri posterioris initio posito. Sed nihil offensionis in ea re esse facile intellet qui perpenderit verborum praecedentium sensum hunc esse: „quae a matre data sunt non decet afferri tumulo patris“, id est: „matrem nefas est inferias mittere patri“. Cf. etiam Krueg. II § 50, 1, 10. Ceterum bene scholiasta: προοικονομικῶς ἀποστέλλει αὐτὴν εἰς τὸν τάφον ἐπὶ τὸ εὐρεῖν τὸν βοστρύχον Ὀρέστον.

V. 442. τεμοῦσα — φόβας] Bene monet Brunckius ad Eur. Or. 128 in recenti luctu morem fuisse caput ad cutem

radi (Eur. Hel. 1188), in vetere tantum aliquot cincinnos abscissos esse. ERF. Vide tamen Aiac. 1179.

V. 444. Recepi cum Brunckio λιπαρῇ, quod pro varia scriptura a scholiasta allatum est. Libri ἀλιπαρῇ, quod et barbarum esse et a sensu loci alienissimum in Comment. de schol. in Soph. tragg. auctoritate p. 33 seqq. probasse mihi videor. Recte scholiasta ἐξ ἧς αὐτὸν λιπαρήσωμεν, ὡς εἰ ἔλεγεν ἰκέτιν τρίχα. Cf. v. 1378 λιπαρεὶ προύστην χειρὶ.

V. 445. Schol. καὶ ζῶμα τοῦμόν: σύμφωνον τούτω τὸ „ὡδε μὲν ἀεικεῖ σὺν στολῆ“ (v. 190). ζῶμα δὲ πῦν τὴν ζώνην δηλοῖ, οὐ τὸ ἐνδύμα, ἵνα τούτω στέφῃ τὸν τάφον ἀντὶ μίτρας. — δίδωσι γὰρ τὸ ζῶμα ἀντὶ ταυρίας. De verbi ἀσκεῖν usu vide Blomf. gloss. ad Aesch. Pers. 187.

V. 448. ἐξ ὑπερτέρας χειρὸς] Bene interpretatur Hermannus: „vietrici manu“. De ἐκ praepositione vide ad Philoct. 91.

V. 450 sq. τὸ λοιπὸν ἀφνεωτέρας χειρὸς] Cf. Aesch. Cho. 481 οὐτω γὰρ ἂν σοι δαίτες ἔννομοι βορῶν κτιζοῖατ' κτλ.

V. 452. οἶμαί τι κάκεινον μέλον] Neque eorum ratio qui ad μέλον supplent εἶναι neque eorum qui μέλον ut accusativum cum οἶμαι construnt admodum probabilis videtur. Et

πέμψαι τάδ' αὐτῇ δυσπρόσοπτ' ὄνειρατα 460
ὅμως δ', ἀδελφῆ, σοὶ δ' ὑπόοργησον τάδε
ἐμοὶ τ' ἀρωγὰ τῷ τε φιλάτῳ βορῶν 455
πάντων, ἐν Αἴδου κειμένῳ κοινῷ πατρὶ.

XO. πρὸς εὐσέβειαν ἢ κόρη λέγει· σὺ δὲ, εἰ σωφρονήσεις, ὦ φίλη, δράσεις τάδε. 465

XP. δράσω. τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον δοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὸ δράν. 460
πειρωμένη δὲ τῶνδε τῶν ἔργων ἐμοὶ
σιγῇ παρ' ὑμῶν, πρὸς θεῶν, ἔστω, φίλαι·
ὡς εἰ τάδ' ἢ τεκοῦσα πένυεται, πικρὰν 470
δοκῶ με πείραν τήνδε τολμήσειν ἐτι.

(στροφη.)

XO. Εἰ μὴ γὰρ παράφρων μάντις ἔφην 465
καὶ γνώμας λειπομένα σοφᾶς,
εἶδιν ἂ πρόμαντις 475

Δίκα δίκαια φερομένα χειροῖν κράτη·
μέτεισιν, ὦ τέκνον, οὐ μακροῦ χρόνου.

deorum, non Agamemnonis est somnia mittere. Itaque puto non μέλειν, quod Blaydesius coniecit, scribendum esse, sed ἐλθεῖν pro πέμψαι, de quo idem Blaydesius cogitavit. De μέλον ut accusativo absol. vide Krueg. I § 56, 9, 5.

V. 457. Schol. rec. πρὸς εὐσέβειαν· εὐσεβῶς. Cf. v. 369.

V. 459 seq. Schol. τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον: οὐκ ἔχει λόγον τὸ φιλονεικεῖν περὶ τοῦ δικαίου, ὥστε περὶ αὐτοῦ δύο ὄντας ἐρίζειν· δεῖ γὰρ τὸν ἕτερον τῷ ἑτέρῳ πείθεσθαι. Quem recte secutus Neuius pro δοῖν οἶν monet potuisse δύο scribi, quod cum infinitivo construeretur; illum dativum attractum esse a dictione οὐκ ἔχει λόγον, coll. Matth. § 387. Ceterum τὸ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον eadem ratione dictum est atque δίκαιός εἰμι τυγχάνειν. Post ἀλλὰ ex οὐκ ἔχει λόγον ultro suppletur ἐλλογόν ἐστι vel προσήκει. Sensus igitur hic est: „iustum enim quod est, de eo duo rixari non sani animi est, sed certatim id exsequi decet“.

V. 462. Schol. σιγῇ παρ' ὑμῶν: εὐλαβῆς οὐσα ἢ Χρυσόθεμις κρύπτειν ἀξιοῖ τὸν χορόν.

V. 463 seq. πικρὰν — ἐτι] Hoc dicit: ἀλγεινὴν δοκῶ μοι ἔσεσθαι τὴν τολμήσειν ταύτης τῆς πείρας. His dictis abit Chrysothemis ad patris sepulcrum, remanente Electra.

V. 464. δοκῶ με — τολμήσειν] De addito pronomine ad v. 65 sq. admonuimus.

V. 465 seqq. Schol. εἰ μὴ ἐγὼ παράφρων· ὁ χορὸς ἐκ τοῦ ὄνειρον προμαντευόμενος θαρσεῖν παραίνει τὴν Ἠλέκτραν. Cf. Oed. R. 1086 εἶπερ ἐγὼ μάντις εἶμι καὶ κατὰ γνώμαν ἰδρις, Philoct. 910 εἰ μὴ γὰρ κακὸς γνώμην ἔφην.

V. 467. Schol. εἶσιν ἂ πρόμαντις: ἢ προμαντευομένη τὰ μέλλοντα ἢ τοῖς συνετοῖς προγνωσκόμενη.

V. 468. Δίκα] De Iustitia mortuorum iura servante vide ad Ai. 1361 seq.

V. 469. Schol. μέτεισιν· μέτεισι, φησί, παρέχουσα τούτοις δύναμιν, ὡς χειρῶσασθαι τοὺς

ὑπεστί μοι θράσος, 470
 ἀδυνόων κλύουσαν ἀγτίως ὄνειράτων. 480
 οὐ γάρ ποτ' ἀμναστέι γ' ὁ φύσας
 Ἑλλάνων ἀναξ,
 οὐδ' ἂ παλαιὰ χαλκόπλακτος 475
 ἀμφάκης γένυς, 485
 ἃ νιν κατέπεφνευ αἰσχίσταις ἐν αἰκίαις.

(ἀντιστροφή.)

ἤξει καὶ πολύπους καὶ πολύχειρ
 ἂ δεινοῖς κρυπτομένα λόχοις 490
 χαλκόπους Ἑρινύς. 480
 ἄλεκτρον ἄννημα γὰρ ἐπέβα μαιφόνων
 γάμων ἀμιλλήμαθ' οἷσιν οὐ θέμις.
 πρὸ τῶνδ' ἐμοὶ θράσος, 495

ἐχθρούς. De genetivo χρόνου
 vide ad O. C. 393.

V. 471. κλύουσαν] Exspectaveris dativum; sed vide ad Ai. 980. Adiectivum ἀδυνόων recte explicat Triclinius: εὐφραντῶν ἡμῖν. Non dissimiliter somnus dicitur εὐαῆς Phil. 828, quod recte explicatum a scholiasta εὐπνοῦς.

V. 473. Schol. οὐ γάρ ποτ' ἀμνηστέι: οὐ γὰρ ἀμνημονεῖ, φησί, τῶν τοληθέντων καθ' ἑαυτοῦ ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐπεξελεύσεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

V. 475. Schol. χαλκόπλακτος: ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀμνηστέι. οὐδ' ἀμνημονεῖ, φησὶν, ἢ χαλκόπλακτος γένυς, ἢ ἐλοῦσα αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τιμωρὸς ἤξει κατὰ τῶν θρασῶντων. Erfurdius coniecit χαλκόπλακτος adiectivo χαλκόδετος simile; sed recte schol. ἢ ἐλοῦσα αὐτόν interpretari videtur, cum ἢ χαλκόπλακτος γένυς idem fere significet atque ἢ χαλκῆ γένυς ἢ ἐπληξεν αὐτόν.

V. 477. αἰσχίσταις ἐν αἰκίαις] Cf. v. 445 sq. Fortasse poeta scripsit σὺν αἰκίαις. Cf. Ai. 833. 1245.

V. 478. Schol. rec. πολύπους· πολλὰ διερχομένη. πολύχειρ· πολλὰ ἐργαζομένη. Neuius adscripsit Herodot. VI 86 ἀλλ'

Ἵρκον πάντ' ἐστὶν ἀνώνυμος, οὐδ' ἔτι χεῖρες, οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσέεικε πᾶσαν συμμάχου ὀλέσει γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα. Praeterea cf. Aesch. Pers. 84 πολύχειρ καὶ πολυναύτης.

V. 480. Schol. χαλκόπους: ἢ στερεὰ καὶ ἀνοπίαστος ἐν τῷ ἐπιέναι κατὰ τῶν φονέων. Cf. χαλκόποδ' Ἰπποκ. Hom. II. θ 41, v 23 et quae ad Aiac. 818 annotavimus.

V. 481 seq. Schol. ἄννημα· ἀντὶ τοῦ μὴ νενομισμένα, ἀλλὰ παράνομα διὰ τὴν μοιχείαν. — δύσλεκτρα καὶ καινόννημα. Sensus hic est: „incestae enim nuptiarum caede pollutarum certationes eos incesserunt, quos nefas fuit“. Adiectiva ἄλεκτρα ἄννημα poetarum more satis usitato (vide ad Phil. 1101 seq. ed. meae) non cum nomine γάμων, quod expectaveris, sed cum subst. ἀμιλλήματα iuncta sunt. De ἐπέβα vide Trach. 298 ἐμοὶ γὰρ οἶκτος δεινὸς εἰσέβη.

V. 483 seqq. τῶνδ' ἐμοὶ θράσος pro τῶνδ' ἐμοὶ ἔχει ipse scripsi ratus verba μ' ἔχει ab interprete profecta esse. Nam quis unquam Graecorum ἔχει με sequente infinitivo ita dixit, ut esset: „confido“ vel „spero fore,

μήποτε, μήποθ' ἡμῖν ἀψευγὲς πελᾶν τέρας 485
 τοῖς δρωῶσι καὶ συνδρωῶσιν. ἢ τοι
 μαντεῖαι βροτῶν
 οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὄνειροις, 500
 οὐδ' ἐν θεσφάτοις,
 εἰ μὴ τόδε φάσμα νυκτὸς εὖ κατασχῆσει. 490

(ἐπιδόξ.)

ὦ Πέλοπος ἂ πρόσθεν

ut" etc.? Aliena autem exempla sunt, quae Hermannus ad Vig. p. 873 et Reisigius ad Oed. C. 357 p. 242 attulerunt. Nomen θράσος significat „fiduciam“ sive „spem certissimam“. Sic modo v. 470 positum est. Cf. Phil. 597 οὗτος γὰρ πλεόν τὸ θάσος εἶχε θατέρον θράσειν τάδε. De omisso ἐστὶ unum affero exemplum Hom. Od. β 280 ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κινὸς ἔσσαι, οὐδ' ἀνοήμων, ἔλπωρή τοι ἐπειτα τελευτήσαι τάδε ἔργα. Pronomen τάδε spectat ad flagitia Aegisthi et Clytaemestrae modo commemorata, iungendumque πρὸ τῶνδε cum verbis μήποτε et ceteris. De πελᾶν, qui est infinitivus futuri verbi πελάζω, cf. O. C. 1060 et Mauth. § 181, 2. Ex eo autem verbo aptus est dativus ἡμῖν, altero dativo τοῖς δρωῶσι κ. σ. ab adiectivo ἀψευγὲς pendente. Denique ut οὐ χεῖρεν saepe dicitur is, qui maximo dolore poenave affectus esse significatur, ita ἀψευγὲς τοῖς δρωῶσι non tam significat, quod non reprehendant scelorum auctores, quam potius id, quod detestentur, sive quod iis gravissimum sit. Itaque sensus totius loci hic est: „confido autem pro istis flagitiis nunquam, nunquam portentum illud, quin gravissimum sit eorum auctoribus et sociis, ad nos accessurum esse“, id est: „pro istis flagitiis confido iam adventurum ad nos esse qui gravissimas poenas ab Aegistho et Clytaemestra exigat“. Quod autem alias mire dictum videri posset, τέρας πελάζει τινί, eo quo monui sensu positum, id

aptissime hic positum esse facile intelleget qui perpenderit chorum de re, quae Clytaemestrae somnio portendebatur (v. 417—422), eventura ita loqui, ut de numine quodam ad vindicanda Aegisthi et Clytaemestrae scelera accessuro. Cuiusmodi numen cum poeta ad amicos Agamemnonis accessurum dicit, quis est, quin intellegat eum ad ipsum Orestem iam iam rediturum caedemque patris ulturum respici velle? Cuius futurum reditum ultionemque chorus ipse, quamvis inscius, iam indicavit illis verbis, quibus Iustitiam et Furias mox aventuras dixit. Quid, quod simillima metaphora rursus usus est v. 490, ubi ipsum illud quod positum est εὖ κατέχειν vulgo de fausto et felici nautarum in portum appulsu dici constat? [Incerta haec interpretatio; sed incerta sunt hoc loco omnia].

V. 488. Schol. δεινοῖς· τοῖς ἐκφοβοῦσιν τοὺς ὄρωντας, ὅταν ὦσι δεινοί (l. τοῖς . . ὄρωντας. — ὅταν ὦσι κινδύνοι, quae est altera interpretatio eaque falsa).

V. 490. Schol. εὖ κατασχῆσει· οὐ τοῖς ἑσρακόσιν, ἀλλὰ τῇ Ἠλέκτρᾳ. Recte Musgravius monuit metaphoram locutionis εὖ κατέχει ductam a navibus esse, quae κατασχῆσει dicantur, cum terrae appellant. Quo sensu autem portentum, quod oblatum in somniis Clytaemestrae fuit, εὖ κατέχειν dicatur, apparet ex iis, quae ad v. 483 seqq. annotavimus.

V. 491 seqq. ὦ Πέλοπος κτλ.] Musgravius, quod chorus ad boni eventus spem animum erigere

πολύπονος ἰσπεία, 505
ὡς ἔμολες αἰανῆς
τάδε γὰρ.
εὔτε γὰρ ὁ ποντισθεῖς 495
Μυρτίλος ἐκοιμάθη,
παγχρουσέων δίφρων 510
δυστάνοις αἰκίαις
πρόρριζος ἐκριφθεῖς,
οὔτι πο 500
ἔλιπεν ἐκ τοῦδ' οἴκους
πολυπάμονας αἰκία. 515

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ.

Ἀνεμμένη μὲν, ὡς ζοικας, ἀν' στρέφῃ·
οὐ γὰρ πάρεστ' Αἰγισθος, ὅς σ' ἐπειχ' αἰεὶ
μήτοι θυραΐαν γ' οὐδαν αἰσχύνειν φίλους· 505
νῦν δ', ὡς ἄπεστ' ἐκείνος, οὐδὲν ἐντρέπῃ

coeperit, alienam putat hanc alteram carminis partem. At is ipse bonus eventus cum non possit sine caede contingere, aptissime chorus etiam ad atrocitatem animus advertit, quae inde a Myrtili caede in gente Pelopidarum saevierat. HERM.

Ibid. schol. ὁ Πέλοπος· οἶον ἦν καὶ πρότον· „πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε (v. 10). Φερενύδης φησί· Πέλοψ νικήσας τὸν ἀγῶνα καὶ λαβὼν τὴν Ἰπποδάμειαν ὑπέστρεψεν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον μετὰ τῶν ὑποπτέρων ἰππων καὶ τοῦ Μυρτίλου· καθ' ὃδόν δὲ καταλαβὼν αὐτὸν προΐόντα πρὸς τὸ φιλεῖν αὐτὴν ἐκρίψεν εἰς θάλασσαν. Cf. Sturz. fragm. Pherec. ed. sec. p. 94 seq. Rem ipsam pluribus expositam vide a Diodor. Sic. IV, 73, Pausania VIII 14, 7, schol. Pindari Olymp. I 114 et schol. ad Eurip. Or. v. 981, 987, 990 ed. Dind. tom. II p. 243 sqq. De nominativo ἄ πρόσθεν vide ad Ant. 1090.

V. 492. Schol. πολύπονος ἰσπεία: πολύπονος γενομένη παρὶν Ἀργείοις· καὶ ἐρμηνεύει αὐτὸ λέγων „ὡς ἔμολες αἰανῆ τάδε γὰρ“. Αἰανῆ δὲ θρηνη-

τικῆ, παρὰ τὸ αἰαί, ἐξ οὗ γίνεται. Vide quae de hac voce ad Ai. 653 annotata sunt.

V. 495 seq. Schol. εὔτε γὰρ ὁ ποντισθεῖς: ὁ νοῦς τοιοῦτός ἐστιν· ἀφ' οὗ ὁ Μυρτίλος ἀπέθανεν, οὐ διελίπεν αἰκία τοῦς πολυκλήμονας δόμους· ὁ γὰρ Ἐρμῆς, πατὴρ Μυρτίλου, ἐμήνισε τοῖς Πελοπίδαις. Hunc interpretem in v. 502 non πολύπονος, quod libri habent ex v. 492 illatum, sed πολυκλήμονας (πολυπάμονας) in textu habuisse vidit Bothius. De re cf. Eur. Or. 988 seqq. Myrtili caedem causam totius calamitatis, quae incidit in Pelopidas, Plato etiam putat esse Cratyl. p. 395.

V. 498. Numeris convenienter Nauckius δύστανος scripsit.

V. 503. Schol. ἀνεμμένη μὲν: ἀνεμνῆ ἐχουσα· πανταγόθεν δὲ διαφόροις ἐξαλλαγαῖς τὸν ἔλεον Ἠλέκτρας διαγράφει ὁ ποιητής. Vide ad Ant. 577.

V. 505. Recte schol. αἰσχύνειν φίλους· ἀντὶ τοῦ καθ' ἡμῶν λέγειν. Nam φίλους nihil amplius significat quam „nos quibuscumque vivis et genere coniuncta es“, nulla habita aut amicitiae aut inimicitiae ratione.

ἐμοῦ γε· καίτοι πολλὰ πρὸς πολλοὺς με δὴ 520
ἐξείπας, ὡς θρασεῖα καὶ πέρα δίκης
ἄρχω καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά.
ἐγὼ δ' ὕβριν μὲν οὐκ ἔχω, κακῶς δὲ σε 510
λέγω κακῶς κλύουσα πρὸς σέθεν θαμά.
πατὴρ γάρ, οὐδὲν ἄλλο, σοὶ πρόσχημ' αἰεὶ, 525
ὡς ἐξ ἐμοῦ τέθνηκεν. ἐξ ἐμοῦ· καλῶς
ἔξοιδα· τῶνδ' ἄρρησις οὐκ ἐνεστί μοι.
ἦ γὰρ Δίκη νιν εἶλεν, οὐκ ἐγὼ μόνη, 515
ἦ χρῆν σ' ἀρήγειν, εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανες·
ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σός, ὃν θρηνεῖς αἰεὶ, 530
τὴν σὴν ὄμαιμον μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη
θῦσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον καμῶν ἐμοὶ
λύπης, ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἦ τίκτους' ἐγώ. 520

V. 507 seqq. καίτοι πολλὰ — ἀρχῶ] Sensus nexusque hic est: „quanquam mihi non pares, tamen imperii mei iniuriam conqueri soles“. Cf. v. 264 ἐκ τῶνδ' ἀρχομαι, et v. 597 καὶ σ' ἔγωγε δεσποτινὴ ἢ μητέρ' οὐκ ἔλασον εἰς ἡμᾶς νέμω. De πολλὰ — δὴ confer v. 603 seq. ὁ πολλὰ δὴ με κτλ., 1387 ἦ σε πολλὰ δὴ, et nos ad Philoct. 1430.

V. 510 seq. ἐγὼ δ' ὕβριν — σέθεν θαμά] Negat Clytaemestra in se esse, id est a se proficisci contumeliam, sed ab Electra; se enim regerere tantum quibus ab Electra lacessatur maledicta. De locutione ὕβριν ἔχειν vide ad Ai. 532.

V. 513. Schol. ἐξ ἐμοῦ· καλῶς: ἴδιον δητορικῆς τόλμης τὸ μὴ ἀρνεῖσθαι μὲν, πιθανὴν δὲ τῶν δεδομένων ἐπισηφῆρειν αἰτία· οὐχ ὡς δίκαια δὲ πραττοῦσης συνηγορεῖ ὁ ποιητής, ἀλλ' ἵνα μὴ ἀργὸν εἴη τὸ πρόσωπον. Rhetores ἀντ' ἐγκλημα vocant i. e. translationem sive relationem criminis. Cf. Rhet. ad Herenn. I 15, 25 ex translatione criminis causa constat, cum fecisse nos non negamus, sed aliorum peccatis coactos fecisse dicimus.

V. 515. γὰρ] Nexus sententiarum est: „Non est quod negem; nam iustitia mecum fuit“. Bene

Gust. Kruegerus coniecit Δίκη ξυνεῖλεν.

V. 518. Pro τὴν σὴν ὄμαιμον propter μοῦνος Ἑλλήνων expectaverit quis τὴν αὐτὸς αὐτοῦ, quod Morstadtus, vel quod Vitellius coniecit τὴν ἦν τε καμῆν. Sed verba gravius sic sonant Electrae et verbis μοῦνος Ἑλλήνων ultra cogitatione post τὴν σὴν ὄμαιμον adiungimus τὴν αὐτοῦ παῖδα.

Ibid. ἔτλη] Vide de usu huius verbi quae notata sunt ad O. C. 180.

V. 519 seq. οὐκ ἴσον — ἐγώ] Inauditam adverte abundantiam in verbis οὐκ ἴσον καμῶν ἐμοὶ λύπης, ὥσπερ ἦ τίκτους' ἐγώ. Nam οὐκ ἴσον ἐμοὶ profusum idem est atque οὐκ ἴσον, ὥσπερ ἐγώ. Itaque non intellegitur, qui et ἐμοὶ et ὥσπερ ἐγώ dici potuerit. Neque ego ita Sophoclem scripsisse credam, a quo non dubito quin οὐκ ἴσον καμῶν τότε (vel ποτε) positum fuerit. Deinde non sine causa moneo sensum hunc esse: „quanquam non eundem sustinuit dolorem, cum gigneret, quem ego sustinui, quae parens sum“. Variavit enim poeta structuram dixitque: „quae parens sum“, pro eo, quod quis expectaverit, „cum parerem“. Cf. Aesch. Ag. 1417 φιλάτην ἐμοὶ ὀδύνα.

εἶεν· δίδαξον δὴ με, τοῦ χάριν τίνων
 ἔθυσεν αὐτήν; πότερον Ἀργείων ἔρεϊς; 535
 ἄλλ' οὐ μετῆν αὐτοῖσι τὴν γ' ἐμὴν κτανεῖν.
 ἄλλ' ἀντ' ἀδελφοῦ δῆτα Μενέλεω κτανῶν
 τὰμ' οὐκ ἐμελλε τῶνδ' ἐμοὶ δώσειν δίκην; 525
 πότερον ἐκείνω παῖδες οὐκ ἦσαν διπλοί,
 οὓς τῆσδε μάλλον εἰκὸς ἦν θνήσκειν, πατρός 540
 καὶ μητρὸς ὄντας, ἧς ὁ πλοῦς ὅδ' ἦν χάριν;
 ἢ τῶν ἐμῶν Ἀιδῆς τίν' ἕμερον τέκνων
 ἢ τῶν ἐκείνης ἔσχε δαίσασθαι πλέον; 530
 ἢ τῷ πανώλει πατρὶ τῶν μὲν ἐξ ἐμοῦ

V. 521. εἶεν] Vide quae de usu huius vocis ad O. C. 1303 annotavimus. Clytaemestra ea figura utitur, quam rhetores ἀνθροποφορὰν vocant. Cf. Ruf. in Walzii edit. III p. 459 ἢ ἀνθροποφορὰ ἦτοι τὸ ὑπενεγκεῖν τὸν λόγον ὡ χρῆται ὁ ἀντίδικος. — Ad verba τοῦ χάριν τίνων κτλ. recte scholiasta cod. Bar. annotavit: ἦγον τίνος χάριν ἀποδιδούς ἐθυσίασεν; τοῦτο δηλοῖ τὸ τίνων, ἦγον ἀποδιδούς. ἔστι δὲ μετοχή καὶ οὐ γενική πληθυντική.

V. 523. ἄλλ' οὐ μετῆν αὐτοῖσι κτλ.] „Nullum iis ius erat in filiam meam, ut eam occiderent.“ De verbi μέτεστιν usu vide quae ad Ant. v. 48 notata sunt.

V. 524 seq. ἄλλ' ἀντ' — δώσειν δίκην;] „At fac, ut pro fratre Menelao filiam meam interfecerit, nonne debebat huius occisae poenas mihi dare?“ Vide Ant. 456 seq. cum nota nostra. De ἀλλὰ δῆτα particulis „at scilicet“ significantibus ad Philoct. 1324 monitum est.

V. 526. Schol. πότερον ἐκείνω παῖδες: λαμβάνονται τινες τοῦ ποιητοῦ ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν, ἐπεὶ ἐκείνος μίαν γεγονέναι τῷ Μενελάῳ τὴν Ἐρμιόνην φησὶν (Odys. δ 13), οὗτος δὲ διπλοῦς ὁμομητρικούς φησὶν αὐτῷ γεγονέναι. ὁμοῦ οὖν συμφωνεῖ αὐτῷ Ἡσίοδος: „ἢ τέκεθ' Ἐρμιόνην δουρικλειτῶ

Μενελάῳ ὀπλοτάτον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον, ὄζον Ἀργός“. οὐ περὶ μεγάλων δὲ αἰ τοιαῦται διαφωνίαι τοῖς ποιήμασιν, ὥστε οὐ πάντ' ἀντὶ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιοῦτων ἐνοχλεῖν, ἀρμεμένους τῶν ἀναγκαιωτέρων, ἀπερὶ παρατηρεῖν ἐχρήν· ταῦτα δὲ ἔστι τὰ ἠθικά καὶ χρήσιμα ἡμῖν τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὅσα οὖν, πῶς ἐκείνω τῷ μέρει τῆς ἱστορίας κατεχρήσατο, ὅτι συνέφερον τῷ λόγῳ τῆς Κλυταιμῆστρας.

V. 528. ἧς propiorī nomini μητρὸς adiunctum est cum invidia quadam Helenae; nam sententia quidem etiam ad πατρός pertinet.

V. 529. Schol. ἢ τῶν ἐμῶν Ἀιδῆς: τὸ ἐξῆς ἢ τῶν ἐμῶν τέκνων δαίσασθαι πλέον ἕμερον τινὰ Ἀιδῆς ἔσχε, ἢ τῶν ἐκείνης; Immo hic quidem vix dubium, quin eam dicendi rationem habeamus quae in verbis cupiendi et desiderandi fere sollemnis est, ut quod ex sensu obiectum infinitivi esse debet, id cum verbo finito construat. Cf. Eur. Med. 1399 χρῆζα στόματος παιδῶν ὁ τάλας προσπύξασθαι et interpretes ad eum locum. Ceterum probabiliter F. Guil. Schmidtius coniecit λήσασθαι cl. Hesych. v. λήσασθαι: κτήσασθαι, ἀφελῆσθαι et Eur. Tro. 866 ἔλησατο, nisi putandum est, poetam consulto Clytaemestrae atrox tribuisse verbum.

παιδῶν πόθος παρῆτο, Μενέλεω δ' ἐνήν; 545
 οὐ ταῦτ' ἀβούλου καὶ κακοῦ γνώμην πατρός;
 δοκῶ μὲν, εἰ καὶ σῆς δίχα γνώμης λέγω.
 φραῖη τ' ἂν ἢ θανοῦσά γ', εἰ φωνὴν λάβοι. 535
 ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ εἰμὶ τοῖς πεπραγμένοις
 δύσθυμος· εἰ δὲ σοὶ δοκῶ φρονεῖν κακῶς, 550
 γνώμην δικαίαν σχοῦσα τοὺς πέλας ψέγε.
 ΗΛ. ἔρεϊς μὲν οὐχὶ νῦν γέ μ', ὡς ἄρξασά τι
 λυπηρόν, εἶτα σοῦ τὰδ' ἐξήκουσ' ὑπο· 540
 ἄλλ' ἦν ἐφῆς μοι, τοῦ τεθνηκότος θ' ὑπερ
 λέξαιμ' ἂν ὀρθῶς τῆς κασιγνήτης θ' ὁμοῦ. 555

V. 532. Μενέλεω δ' ἐνήν] Recte schol. cod. Lips.: τῶν τοῦ Μενέλεω παιδῶν. Male schol. Barocc. ἀρα ὁ πόθος τῶν ἐξ ἐμοῦ παιδῶν ἡμελεῖτο τῷ πανώλει πατρὶ Ἀγαμέμνονι, τῷ δὲ Μενελάῳ ἐννήρησε πόθος τῶν αὐτοῦ παιδῶν; Arguit μὲν particula, quae, si Μενέλεω scriberetur, non isto loco, sed sic deberet posita esse: τῷ μὲν πανώλει πατρὶ. HERM.

V. 533. Schol. rec. κακοῦ γνώμην ἦγον κακοτρόπον.

V. 534. δοκῶ μὲν ut v. 61. Ibid. σῆς δίχα γνώμης] „licet quae ego dico a tua sententia diversa sint“. Vide Schaefer. ad Theogn. 91. FR. IACOBS.

V. 535. τ' pro δ' Morstadius restituit, Cf. ad v. 907.

V. 536 seq. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ εἰμὶ — δύσθυμος] Me igitur non paenitet haec fecisse. De vocabulo δύσθυμος cf. v. 211.

V. 537 seq. Schol. γνώμην δικαίαν: οἷον λογισμῷ χρησάμενη δικαίω, μὴ τὸ πᾶν ὀργῇ καταχαρίζομένη. τοὺς πέλας ψέγε· ἀντὶ τοῦ ἡμᾶς. τινὲς τοὺς πέλας τοὺς περὶ Ἀγαμέμνονα. Hanc extremam interpretationem olim ipse secutus sum, ita ut sensum nexumque totius loci hunc esse putarem: „itaque me quidem non paenitet occisi a me Agamemnonis; quae mens mea si tibi displicet egoque non recte fecisse tibi videor, quae recto usa sim iudicio, eius

facti culpam in alios confer et eum accusa, qui me ut istud facerem coegit, id est Agamemnonem“. Nunc re diligentissime considerata aliter sentio veramque iudico priorem scholiastae interpretationem. Hoc igitur dicere Clytaemestram puto: „si vero tibi videor male iudicare, iustis vel idoneis causis allatis me reprehende“; id est: „tantum alios (me) reprehende, ut iustas causas reprehendendi afferas vel quid iustum, quid iniustum sit recte iudices“. De locutione τοὺς πέλας cf. Aiac. 1151. Ant. 479.

V. 539 seq. Schol. ἔρεϊς μὲν οὐχὶ νῦν: οὐκ ἂν εἴποις νῦν ὅτι λυπησασά σε τοιαῦτα ἀντακῆκόα σου· ἐμοῦ γὰρ εἰπούσης οὐδὲν, σὺ προκατήρξω τῆς εἰς ἐμὲ λοιδορίας. De collocatione verborum ἔρεϊς μὲν οὐχὶ vide ad Ant. 223. Ceterum ἀκούειν τι ὑπό τινος facile apparet tum tantum dici posse, cum significet „verbis excipi ab aliquo“, veluti „maledictis ab aliquo lacessi“. Sic Ai. v. 1235 ταῦτ' οὐκ ἀκούειν μεγάλα πρὸς δούλων κακά; et ibid. 1320 seq. σὺ γὰρ κλύοντές ἐσμεν ἀσχίστους λόγους. . . τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως;

V. 541 seq. τοῦ τεθν. — τῆς κασιγνήτης θ'] Verba τῆς κασιγνήτης τε ita opposuit praecedentibus, τοῦ τεθνηκότος τε, quasi pro illis scripsisset τοῦ πατρός. Nam et Agamemno et Iphigenia inter mortuos erant.

ΚΑ. καὶ μὴν ἐφίημι· εἰ δέ μ' ὦδ' αἰὲ λόγους
ἐξήραξες, οὐκ ἂν ἦσθα λυπηρὰ κλύειν.
ΗΛ. καὶ δὴ λέγω σοι. πατέρα φῆς κτείνειν. τίς ἂν 545
τούτου λόγος γένοιτ' ἂν αἰσχίων ἔτι,
εἴτ' οὖν δικαίως, εἴτε μή; δείξω δέ σοι, 560
ὡς οὐ δίκη γ' ἔκτεινας, ἀλλὰ σ' ἔσπασεν
πειθῶ κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ᾧ τανῦν ξύνει.
ἔροῦ δὲ τὴν κυναγὸν Ἄρτεμιν, τίνας 550
ποινὰς τὰ πολλὰ πνεύματ' ἔσχ' ἐν Αὐλίδι·
ἢ γὰρ φράσω· κείνης γὰρ οὐ θέμις μαθεῖν. 565
πατὴρ ποθ' οὐμός, ὡς ἐγὼ κλύω, θεῶς

V. 543 seq. Schol. εἰ δέ μ' ὦδ' αἰὲ λόγους: εἰ πρὸ τῶν λόγων ἐπυνθάνου, εἰ τὸ λέγειν σοι ἐφίημι, οὐκ ἂν ἦς λυπηρὰ. Paulo liberius ita verba Sophoclis interpretatus est. Locutio λόγους ἐξήραξεν τινὰ significat „appellare aliquem“ sive „verba ad aliquem facere incipere“. Simile est quod Euripides posuit Troad. 149 seq. μολπᾶν — ἐξήραγον θεοῦς, significans: μέλπειν θεοῦς ἤραγοντο, et quod a Sophocle dictum O. C. 1115, λόγον μὴνύειν τινὰ, „de aliquo diutius dicere“, ad quem locum vide quae notata sunt. Deinde verba οὐκ ἂν ἦσθα λυπηρὰ κλύειν idem fere significare atque οὐκ ἂν ἦν λυπηρὸν κλύειν σου, iam ad O. C. 37 monitum est.

V. 545. καὶ δὴ λέγω σοι] De καὶ δὴ particulis supra ad v. 310 dictum est.

Ibid. schol. πατέρα φῆς κτείνειν: ὡς ὁ ἦτορ διεῖλεν εἰς κεφάλαια τὸν λόγον· καὶ πρῶτον κεφάλαιον, ὅτι οὐδὲν χαλεπότερον τούτου, εἰ γὰρ δικαίως· δεύτερον, ὅτι οὐ δικαίως, ἀλλὰ πεισθεῖσα Αἰγίσθω· δεικνύσει δὲ, ὅτι ἀνοσίγαστος ὁ Ἀγαμέμνων ἔθυσεν τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τῇ Αὐλίδι.

V. 547. δείξω pro λέξω Morstadius restituit.

V. 548. Schol. ὡς οὐ δίκη γ' ἔκτεινας: ἐναντίον τῶ „ἢ γὰρ δίκη νυν εἴλε“ (v. 515) τὸ „ὡς οὐ δίκη γ' ἔκτεινας“.

V. 549. πειθῶ κακοῦ πρὸς ἀνδρός] De addita praepositione vide quae ad Ant. 193 collecta sunt exempla similia.

V. 550. Propositionem sequitur remotio criminis. Cf. Rhet. ad Herenn. I 15, 25 ex remotione criminis causa constat, cum a nobis non crimen, sed culpam ipsam amovemus et vel in hominem transferimus vel in rem culpam conferimus.

V. 550 seq. τίνας ποινὰς] I. e. τί ἐκδικήσουσα. De appositione autem, cuius loco ποινὰς positum, cf. Aesch. Prom. 584 τίνας ἀμπλακίας ποινὰς ὀλέκη; et vide Matth. § 432, 5. Krueg. II § 57, 10, 10. Tum τὰ πνεύματ' ἔσχες idem est atque τοὺς ἀνέμους κατέσχες, ut dixit schol. ad Eur. Or. 658 ed. Dind., de Iphigenia exponens. Cf. O. C. 429, 888. Denique τὰ πολλὰ πνεύματα Hermannus explicat: „multos illos ventos, qui flare ibi solent“. Congruit hoc cum natura Euripi, qui locus, si quis alius, ventosus est et procellosus. Confer Liv. XXVIII 6. Enimvero τὰ πολλὰ magis ad eam navigationis impeditae causam quae solet nuncupari, mare procellosum, convenire videtur, ut non improbable sit poetam scripsisse τὰ πολλὰ πνεύματ' (vel κύματ') ἢ ἐν Αὐλίδι. Cf. Hom. II. α 479 τοῖσιν δ' ἔμμενον οὐρον ἔει.

V. 553. ὡς ἐγὼ κλύω] Vide ad O. C. 33 et ad Phil. 259.

παίζων κατ' ἄλσος ἐξεκίνησεν ποδοῖν
στικτὸν κερᾶσθην ἔλαφον, οὐ κατὰ σφαγὰς 555
ἐκκομπάσας ἔπος τι τυγχάνει βαλῶν.
καὶ τοῦδε μνησάσα Λητώα κόρη 570
κατεῖχ' Ἀχαιοὺς, ὡς πατὴρ ἀντίσταθμον
τοῦ θηρὸς ἐκθύσειε τὴν αὐτοῦ κόρη.
ὦδ' ἦν τὰ κείνης θύματ'· οὐ γὰρ ἦν λύσις 560
ἄλλη στρατῶ πρὸς οἶκον, οὐδ' εἰς Ἴλιον.
ἀνθ' ὧν, βιασθεῖς πολλὰ κἀντιβᾶς, μὸλις 575
ἔθυσεν αὐτήν, οὐχὶ Μενέλεω χάριν.
εἰ δ' οὖν, ἐρῶ γὰρ καὶ τὸ σόν, κείνον θέλων

Ceterum causas illius sacrificii alias tradunt Aeschylus Agam. 104 sqq., Euripides Iph. T. 15 sqq., Callimachus in Dian. 262.

V. 554. παίζων κατ' ἄλσος] Recte Schefflerus interpretatus est: „animi causa ambulans“. Neque enim eo consilio lucum illum, Dianae sacrum, Agamemno intrasse statuendus est, ut feras venaretur.

V. 555. στικτὸν — ἔλαφον] Vide quae ad Phil. 183. annotata sunt.

V. 555 seq. οὐ κατὰ σφαγὰς — βαλῶν] „cuius de caede cum gloriabatur, forte impium verbum (in Dianam) iecit“. Scholiasta ad Eur. Or. 658: κωνησάμενος δὲ ἐπὶ τῇ ἐπιτοχίᾳ καὶ εἰπὼν, ὡς οὐδ' ἂν αὐτῇ ἢ Ἄρτεμιν οὕτως ἔβαλεν, ἐπειράθη τῆς θεοῦ ὀργιζομένης καὶ κατεχούσης τοὺς ἀνέμους, ὡς μὴ δύνασθαι αὐτοὺς εἰς Ἴλιον στέλλεσθαι.

V. 557. Λητώα κόρη] Vide ad Ai. 134.

V. 558 seq. κατεῖχ' Ἀχ., ὡς — ἐκθύσειε] Porsonus ad Eur. Phoen. 92 monuit, ὡς particulam in eiusmodi locis neutquam idem quod ἔως significare, sed propriam vim suam retinere, ut consilium actionis et finem denotet. Cum autem saepius apud Sophoclem ἔως occurrat per synizesim legendum, in libris ὡς scriptum, nihil impedit quominus etiam hic ἔως ponamus utpote aliquanto aptius quam ὡς.

Soph. Trag. Vol. II. Sect. I.

V. 560. ὦδ' ἦν — θύματ'] Adverte breviter dictionis. Hoc enim dicit: „hanc ob causam illa sacrificata est“.

V. 560 seq. οὐ γὰρ ἦν λύσις κτλ.] „neque enim alia expediendi exercitus domum aut Ilium facultas erat“. De substitivorum, quale λύσις est, significatu ad Phil. 61 monui. Vehementer tamen dubitandum est, scriptumne hoc loco id vocabulum a poeta sit. Nam quod olim suspicatus sum, λύειν simili sensu hic positum esse, quo saepe ὤζωιν usurpatur, id ab usu Graecorum alienum esse nunc statuo. Itaque corruptam scripturam codicum esse restituendumque id puto, quod scriptum a poeta esse contendit in Emendat. in Soph. Trachin. p. 14 seq.: οὐ γὰρ ἦλυσις ἄλλη στρατῶ πρὸς οἶκον ἦν, οὐδ' Ἴλιον.

V. 562 seq. ἀνθ' ὧν — ἔθυσεν αὐτήν] Male vulgo ἀνθ' ὧν cum βιασθεῖς cohaerere et significare „quam ob rem“ putatur. Iungendum potius cum ἔθυσεν, ita ut quae vulgaris ἀντι praepositionis potestas est, ea hic quoque posita sit atque ἀνθ' ὧν significet: „pro eo, ut posset exercitus Ilium proficisci“. — Probabiliter Walterus πολλά τ' ἀντιβᾶς.

V. 564. De hoc refutationis genere vide Volkmann, Rhetor. Graec. et Rom. p. 250 ed. sec.

ἐπωφελῆσαι ταῦτ' ἔδρα, τούτου θανεῖν 565
 χρῆν αὐτὸν εἶνεκ' ἐκ σέθεν; ποῖω νόμῳ;
 ἕρα, τιθεῖσα τόνδε τὸν νόμον βροτοῖς, 560
 μὴ πῆμα σαυτῇ καὶ μετάγνοιαν τιθῆς.
 εἰ γὰρ κτενοῦμεν ἄλλον ἀντ' ἄλλον, σὺ τοι
 πρώτη θάνοις ἄν, εἰ δίκης γε τυγχάνοις. 570
 ἀλλ' εἰσόρα, μὴ σκῆψιν οὐκ οὔσαν τιθεῖς.
 εἰ γὰρ θέλεις, δίδαξον, ἀνθ' ὅτου τανῦν 585
 αἰσχίστα πάντων ἔργα δοῶσα τυγχάνεις,
 ἦτις ξυνεύδεις τῷ παλαμναίῳ, μεθ' οὐ
 πατέρα τὸν ἀμὸν πρόσθεν ἐξαπώλεσας, 575
 καὶ παιδοποιεῖς, τοὺς δὲ πρόσθεν εὐσεβεῖς
 κάξ εὐσεβῶν βλαστόντας ἐκβαλοῦσ' ἔχεις. 590

V. 567 seq. ὄρα — μὴ πῆμα — τιθῆς] Schaeferus Melett. critt. p. 115 statuit ὄρα μὴ sequente coniunctivo significare „cave ne“, sequente indicativo „vide num“, idque probavit Herm. ad Elmsleii Med. Eur. v. 310, pluribus ea de re exponens. At certum est hoc potius discrimen esse, ut ὄρα μὴ sequente coniunctivo sit „vide“ vel „cave ne“, sequente indicativo „vide an non“. Plato Lach. p. 196 C. ὁρῶμεν, μὴ Νικίας οἴεται τι λέγειν, καὶ οὐ λόγον ἔνεκα ταῦτα λέγει, i. e. „videamus, an non aliquid se dicere Nicias putet, et non dicis causa ista dicat“. Idem Alcib. sec. p. 139 D ἀλλ' ὄρα, ὦ μακάριε, μὴ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει, i. e. „sed vide, an non aliter haec se habeant“. Eodemque modo accipiendum est quod nuntius dicit in Soph. Ant. 1253 seq. ἀλλ' εἰσόμεσθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον κρηφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη, „itaque videamus, an non oculos aliquid irato animo servet“. Fortasse aliquid moliri animo irato Iocasten nuntius concedit. Cf. v. 571 et 987.

V. 570. εἰ δίκης γε τυγχάνοις] „si ius in te exerceatur, si iusta poena afficiat“. Cf. huius fab. v. 1505 χρῆν δ' εὐθύς εἶναι τήνδε τοῖς πάσιν δίκην κτλ. Dindorfius adscripsit

Aristoph. Av. 1221 ἀδικεῖ δὲ καὶ νῦν· ἀρὰ γ' οἶσθα τοῦθ', ὅτι δικαιοτάτ' ἄν ληφθεῖσα πασῶν Ἰσίδων ἀπέθανες, εἰ τῆς ἀξίας ἐτύγχανες;

V. 571. Schol. ἀλλ' εἰσόρα: ὄρα, φησί, μὴ παρακάλυμμα τῶν σαυτῆς ἀδικημάτων ταύτην κομίζῃ, τὴν πρόφασιν. Verba οὐκ οὔσαν recte interpretatur Neuius „inanem“. De forma τιθεῖς vide quae ad Oed. R. v. 609 annotata sunt.

V. 572. ἀνθ' ὅτου] Non tam significat: „cuius rei causa“, quem in modum vulgo interpretantur, sed „pro qua re“, id est „quam iniuriam ultura“.

V. 574. Schol. rec. παλαμναίῳ φρονεῖ. παλαμναῖος ὁ ταῖς οὐκείαις χερσὶ φόνον ἐργασάμενος.

V. 575. Hunc versum non a Sophocle additum esse, in Emendat. in Soph. Trach. p. 16 monui.

V. 576. καὶ παιδοποιεῖς] Eri-gonen Aegisthi filiam memorat Pausanias II 18, 5 matremstram eius discrete indicat Clytaemestram Tzetzes ad Lycophr. 1374. HERM.

V. 576 seq. Schol. rec. εὐσεβεῖς· ἐννόμους, ἤγονν ἐξ ἐννόμου γάμου. κάξ εὐσεβῶν· τούτέστιν ἐννόμου γάμου ἠρμοσμένον, ἤγονν ἐννόμων. Verba ἐκβαλοῦσ' ἔχεις hoc fere significat: „fecisti, ut exularint vel potius „eiectos habes“.

πῶς ταῦτ' ἐπαινέσαιμ' ἄν; ἢ καὶ ταῦτ' ἐρεῖς
 ὡς τῆς θυγατρὸς ἀντίποινα λαμβάνεις;
 αἰσχροῦ δ', εἴν περ καὶ λέγῃς. οὐ γὰρ καλὸν 580
 ἐχθροῖς γαμείσθαι τῆς θυγατρὸς εἶνεκα.
 ἀλλ' οὐ γὰρ οὐδὲ νουθετεῖν ἐξεστὶ σε, 595
 ἢ πᾶσαν ἰεῖς γλῶσσαν, ὡς τὴν μητέρα
 κακοστομοῦμεν. καὶ σ' ἐργωγε δεσπότην
 ἢ μητέρ' οὐκ ἐλασσον εἰς ἡμᾶς νέμω, 585
 ἢ ζῶ βίον μοχθηρόν, ἐκ τε σοῦ κακοῖς
 πολλοῖς ἀεὶ ξυνοῦσα τοῦ τε συννόμου.
 ὁ δ' ἄλλος ἐξω, χεῖρα σὴν μόλις φρυγῶν,
 τλήμων Ὀρέστης δυστυχῆ τρίβει βίον·
 ὃν πολλὰ δὴ μέ σοι τρέφειν μιάστορα 590
 ἐπηγιάσω· καὶ τόδ', εἶπερ ἔσθθενον,
 ἔδρων ἄν, εὐ τοῦτ' ἴσθι. τοῦδ' ἔγ' εἶνεκα 605
 κήρουσέ μ' εἰς ἄπαντας εἴτε χρῆς κακῆν,
 εἴτε στόμαργον, εἴτ' ἀναιδείας πλέαν.
 εἰ γὰρ πέφνκα τῶνδε τῶν ἔργων ἰδρις, 595

V. 580 seq. Versus 580. 581 cum admodum languidi et inutilis sint, ex interpolatione repetendi videntur Wilamowitzio.

V. 582. ἀλλ' οὐ γὰρ κτλ.] De ἀλλὰ — γὰρ particulis, quae paulo aliter atque vulgo hic usurpatae sunt, monitum iam supra ad v. 216 seq. Eodem modo infra positae sunt v. 606 seq. et Ant. 155. Ceterum recte schol. τὸν ἔλεγχον νουθετεῖν ἀνόμασεν.

V. 588. πᾶσαν ἰεῖς γλῶσσαν] Vide quae ad O. C. 130 seq. annotata sunt. Demosth. pro corona p. 293, 12 ὑπὲρ οὐ τὸτ' ἐκείνος πάσας ἀφῆκε φωνάς. Locutionem proverbialem fuisse πᾶσαν φωνὴν εἶναι apparet ex Platon. de Legg. X p. 890 ἀλλὰ πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν εἶναι κτλ. Contrarium legitur Trachin. 323 οὐδὲν διήσει γλῶσσαν.

V. 588. ὁ δ' ἄλλος] Id est ὁ δ' ἀντ'. Sic τοῦτο μὲν — τοῦτ' ἄλλο in Oed. R. 605, quod usitatus τοῦτο μὲν — τοῦτ' ἀντ' dicitur. DINDORF.

V. 590. μιάστορα] I. e. ἀλά-

στορα. Cf. Aesch. Eum. 177 ποτιτρόποιος ὢν δ' ἕτερον ἐν κάρᾳ μιάστορ' ἐκτόνον πάσεται, Eur. Med. 1371 οἷδ' εἰσὶν ὅμοι σὺ κάρᾳ μιάστορος.

V. 592. τοῦδ' ἔγ' εἶνεκα] Vide supra ad v. 380.

V. 593. χρῆς ipse scripsi. Libri inepte χρῆ. De χρῆς i. e. θέλεις, χρῆσεις vide quae ad Antig. 874 seq. annotavimus. Cf. Eur. Med. 1358 πρὸς ταῦτα καὶ λέαναν, εἰ βούλει, κάλει κτέ.

V. 595 seq. εἰ γὰρ πέφνκα κτλ.] Scholiasta εἰ γέγονα τοῦτοῖς τοῖς κακοῖς ἔνοχος, στόμαργος καὶ ἀναιδής, ὡς φῆς, οὐ καταισχύνω σου τὴν φρενί, ἐλάττων σου οὔσα, ἀλλ' ὅμοιά σου φανήσομαι. Eustathius p. 1969. 18 (ad Od. α 508 μὴ τι καταισχύνειν πατέρων γένος); καταισχύνει τις γένος, ὅτε κατ' ἀρετὴν ἀνόμιος τοῖς προγόνους ἐκβαίνει. ἐντεῦθεν τὴ τραγικὸν ἐρρηθῆ ἀντιστροφῆς κατὰ τι σκῆμμα τὸ „εἰ γὰρ πέφνκα τῶνδε τῶν ἔργων ἰδρις, σχεδὸν τι τὴν σὴν οὐ καταισχύνω φύσιν“. ὡς γὰρ παῖς ἐκβάς

- σχεδόν τι τὴν σὴν οὐ κατασχύνω φύσιν.
 ΧΟ. ὄρω μένος πνέουσιν· εἰ δὲ σὺν δίκῃ 610
 ξύνεστι, τοῦδε φροντίδ' οὐκέτ' εἰσορῶ.
 ΚΑ. ποίας δέ μοι δεῖ πρὸς γε τήνδε φροντίδος,
 ἣτις τοιαῦτα τὴν τεκοῦσαν ὕβρισην, 600
 καὶ ταῦτα τηλικούτος; ἄρά σοι δοκεῖ
 χωρεῖν ἂν εἰς πᾶν ἔργον αἰσχύνῃς ἄτερ; 615
 ΗΛ. εὖ νῦν ἐπίστω τῶνδ' ἐμ' αἰσχύνῃν ἔχειν,
 κεῖ μὴ δοκῶ σοι· μανθάνω δ', ὄθιούνεκα
 ἔξωρα πράσσω κούκ' ἐμοὶ προσεικίότα. 605
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκ σοῦ θυσμένεια καὶ τὰ σὰ
 ἔργ' ἔξαναγκάζει με ταῦτα θραῖν βία. 620
 αἰσχροῖς γὰρ αἰσχροῖα πράγματ' ἐκιδιάσκειται.
 ΚΑ. ὦ θρέμμ' ἀναιδές, ἢ σ' ἐγὼ καὶ τᾶμ' ἔπη

ἀγαθὸς οὐ κατασχύνει ἀγα-
 θὸς γονεῖς, οὕτως οὐδὲ τοὺς
 φανίλους παῖς κακῶν ἰδρὶς κατ'
 ἐκείνου γενόμενος.

V. 596. τὴν σὴν — φύσιν]
 „naturam tuam i. e. indolem
 animi hereditate a te acceptam“.
 Verba σχεδόν τι eadem cum
 acerbitate dicta hic sunt, qua po-
 sita ab Antigona in fab. cogn.
 v. 470 σχεδόν τι μῶρω μωρίαν
 ὀφλισκάνω.

V. 597 seq. Schol. ὄρω μέ-
 νος πνέουσιν: ὁ χορὸς τεθνα-
 μακῶς ἐπὶ τοῖς λόγοις φησὶν·
 ὄρω μένος πνέουσιν τὴν παιδα·
 εἰ δὲ σὺν δίκῃ αὐτῇ τοῦτο τὸ
 μένος σύνεστι, τοῦτον [τοῦ μέ-
 νους] φροντίδα οὐκέτι ὄρω γι-
 νομένην ὑπὸ τινος. εὐσχημό-
 νως δὲ ἐς τὴν Κλυταιμῆστραν
 τὸν λόγον ἀποτεινόντων· ἀντι-
 λαμβανομένη σὺν ἐκείνῃ τοῦ
 λόγου φησὶν· „ποίας δέ μοι
 δεῖ πρὸς γε τήνδε φροντίδος;“
 Addit Hermannus: erudite haec,
 sed illa, εἰ δὲ σὺν δίκῃ ξύν-
 εστι, sic potius videntur expli-
 canda: εἰ δὲ ἢ Ἠλέκτρα σὺν
 δίκῃ ξύνεστι τῷ μένει. Τοῦδε
 autem non ad μένος, sed ad to-
 tam rem refertur: „video eam
 furorem spirare; sed an iure se
 ei dederit hoc non iam curari
 video“. De scenica huius loci vi

cf. O. R. 746 ὄνω τοι πρὸς
 σ' ἀποσκοποῦσ', ἀναξ.

V. 600. τοιαῦτα τὴν τ. ὕβρι-
 σην] De locutione ὕβριζειν τοι-
 αῦτά τινα vide ad O. R. 259 seq.

V. 601. Schol. καὶ ταῦτα
 τηλικούτος: ὑπὲρ ἐπιτάσεως,
 ὅτι, εἰ καὶ δολίη τις ἔξουσίαν
 ἀντιλέγειν τοῖς γονεῦσιν, ἀλλ'
 οὐ ταῦτα παρθένου οὕση ἔπρεπε
 τηλικαύτη. De forma τηλικού-
 τος vide Matth. § 436, 2. Krueg.
 II § 22, 2, 1.

V. 601 seq. ἄρά σοι — ἄτερ;]
 Non sine causa moneo sensum
 hunc esse: „nonne videtur tibi
 quodvis facinus ausura esse sine
 ullo pudore?“ De ἀρα vide ad
 Ai. 269.

V. 605. ἔξωρα — προσεικίότα]
 Schol. κἀγώ, φησὶν, αἰσθάνο-
 μαι ἐπονείδιστα πράσσομεν καὶ
 οὐ κατὰ τὴν ἐμὴν ὥραν.

V. 606. ἢ ἐκ σοῦ θυσμένεια]
 Vide ad v. 549.

V. 607. Schol. ἐμπακίωτε-
 ρον τὸ ἔξαναγκάζει με διὰ
 τῆς προθέσεως.

V. 609. ὦ θρέμμ'] Adscripsit
 Neuius Trach. 574, 1093, 1099.
 Aesch. Sept. c. Th. 165 ὑμᾶς
 ἔρωτῶ, θρέμμαι οὐκ ἀνασχετά.
 Eur. Androm. 261 ὦ βάρβαρον
 σὺ θρέμμα καὶ σκληρὸν θρά-
 σος. Recte totum locum inter-

- καὶ τὰρα τὰμὰ πόλλ' ἔργον λέγειν ποεῖ. 610
 ΗΛ. σὺ τοι λέγεις νιν, οὐκ ἐγώ. σὺ γὰρ ποεῖς
 τοῦτογον· τὰ δ' ἔργα τοὺς λόγους εὐρίσκειται. 625
 ΚΑ. ἀλλ' οὐ μὰ τὴν δέσποιναν Ἄρτεμιον θράσους
 τοῦδ' οὐκ ἀλύξεις, εὐτ' ἂν Αἰγισθος μόλῃ.
 ΗΛ. ὄρα; πρὸς ὀργὴν ἐκφέρῃ, μεθεῖσά μοι 615
 λέγειν ἢ χοῆζοιμ', οὐδ' ἐπίστωσαι κλύειν.
 ΚΑ. οὐκ οὖν ἔασεις οὐδ' ὑπ' εὐφῆμου βοῆς 630
 θῦσαι μ', ἐπειδὴ σοὶ γ' ἐφῆκα πᾶν λέγειν;
 ΗΛ. εἶω, κελεύω, θῦε, μηδ' ἐπαιτιῶ
 τοῦμὸν στόμ', ὡς οὐκ ἂν πέρα λέξαιμ' ἔτι. 620
 ΚΑ. ἐπαιρε δὴ σὺ θύμαθ' ἢ παροῦδά μοι
 πάγκαρπ', ἄνακτι τῷδ' ὅπως λυτηρίους 635
 εὐχὰς ἀνάσχω δειμάτων, ἢ νῦν ἔχω.

pretatur Hermannus: „profecto
 nimis multa loquendi tibi occasio-
 nem et ego et mea dicta et facta
 mea praebent“.

V. 610. λέγειν ποεῖ] „faciunt
 ut loquaris“. Sic Philoct. 925 seq.
 τῶν γὰρ ἐν τέλει κλύειν τὸ τ'
 ἐνδικόν με καὶ τὸ συμφέρον
 ποεῖ. Herodot. VIII 5 ὁ δὲ Θε-
 μιστοκλέης τοὺς Ἕλληνας ἐπι-
 σχεῖν ὁδε ποίσει.

V. 611. σὺ τοι λέγεις νιν]
 I. e. αὐτά. Vide supra ad v. 429.
 De tota locutione vide Valcken.
 ad Eur. Hipp. 352.

V. 613. δέσποιναν] Vide ad
 Ai. 38. Verba θράσους τοῦδ'
 οὐκ ἀλύξεις recte, puto, Mat-
 thiaeus explicat: „poenam huius
 audaciae non effugies“. Cf. quae
 ad Oed. R. 350 ποῦ σὺ τοῦτο
 φενξείσθαι δοκεῖς; ad Ant.
 456 sq., supra ad v. 439 sq. et
 524 sq. annotata sunt.

V. 613 sq. οὐ μὰ — οὐκ ἀλύ-
 ξεις] Cf. Oed. R. 1087 οὐ τὸν
 Ὀλυμπον — οὐκ ἔση, Hom. II.
 a 86 οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα —
 οὐ τις — ἐποίσει.

V. 615. ὄρα;] Admonentis
 est atque reprehendentis formula.
 Cf. Valcken. ad Eur. Phoen. 726
 et Porson. ad Eur. Or. 581. Nos
 similiter: siehst du? scholiasta
 οὐκ ἐμμένεις οἷς πρότερον εἰ-

πας· ἔφη γάρ· „καὶ μὴν ἐφί-
 ημι“. πιθανῶς δὲ· οὐ γὰρ χρη-
 ἐν ταῖς ἀντιλογίαις θυμουσθαι
 τὸν ἠττώμενον. Ceterum ἐκφέ-
 ρεσθαι hic significat „abripi se
 pati, efferi“. Similis ἐκ προ-
 positionis potestas est in verbo
 ἐκτρέπειν, veluti Ai. 53.

V. 617. ὑπ' εὐφῆμου βοῆς]
 Bene Brunckius vertit: „male
 ominatis clamoribus (sive verbis)
 parcens“, i. e. cum silentio. Vide
 tamen quae ad Trach. 175 anno-
 tata sunt. De ὑπὸ praepositione
 cf. v. 711 γαλήνης ὑπὸν σάλ-
 πιγγος ἦξαν et Matth. § 592 β.
 Krueg. I § 68, 43, 1.

V. 621. Schol. ἐπαιρε δὴ σὺ:
 πρὸς τὴν θεράπαιναν φησὶ.
 θύματα δὲ, θυμιάματα. Ver-
 bum ἐπαιρε eodem hic sensu
 positum, quo in Ai. 537 αἶρε.
 De nominativo ἢ παρ., pro quo
 vocativum quis exspectaverit,
 vide ad Ant. 1090.

V. 622. πάγκαρπα] Schol. ὡς
 ἐπίπαν δὲ ὄσπρια· ταῦτα γὰρ
 ἔθνον τοῖς θεοῖς. Cf. Eur. frgm.
 904 σὺ δὲ μοι θυσίαν ἄπυρον
 παγκαρπείας δέξαι πλήρη προ-
 χυθείσαν.

V. 622 seq. λυτηρίους — δει-
 μάτων] De genetivo vide ad
 v. 439 seq. Verbum ἀνέχειν a
 manibus ad preces translatum est.

κλύοις ἂν ἤδη, Φοῖβε προστατήριε,
 κεκρυμμένην μου βάξιν. οὐ γὰρ ἐν φίλοις 625
 ὁ μῦθος, οὐδὲ πᾶν ἀναπτύξαι πρέπει
 πρὸς φῶς, παρούσης τῆσδε πλησίας ἐμοί, 640
 μὴ σὺν φθόνῳ τε καὶ πολυγλώσσῳ βοῇ
 σπείρω μεταίαν βάξιν ἐς πᾶσαν πόλιν.
 ἀλλ' ὡδ' ἄκουε' τῆδε γὰρ κἀγὼ φράσω. 630
 ἂ γὰρ προσεῖδον νυκτὶ τῆδε φάσματα

V. 624. Schol. προστατήριε· ὅτι πρὸ τῶν θυρῶν ἰδρῦται. Similiter Hesychius προστατήριος· τὸν Ἀπόλλωνα οὕτω λέγουσι, παρόσον πρὸ τῶν θυρῶν αὐτὸν ἀφιδρῶντο. Photius προστατήριος Ἀπόλλων, ἐπεὶ πρὸ τῶν θυρῶν αὐτὸν ἰδρῶντο. Σοφοκλῆς. Contra quos recte Hermannus ad Trach. 208 (209 ed. Br.): „Falsa est“, inquit, „haec explicatio. Nam in Electrae v. 637, quem respexerunt, Apollo non quod ante fores statuum habeat, sed ut defensor vocatur προστατήριος. Quin eo cognomine templum habebat Megaris, teste Pausania I 44, 2, in quo simulacra et ipsius et Dianae et Latoniae erant. Eadem ratione etiam Diana dicta προστατήρία apud Aesch. Sept. c. Th. 436, minime illa eadem cum προπυλαία, προθυραία, προθυριδία, ut putabat Spanhem. ad Callim. h. Dian. 38 p. 196 ed. Ern.“. Cf. ad O. R. 16 notata. Ita chorus ait O. R. 881: θεὸν οὐ λήξω ποτὲ προστατάν ἰσῶν. De verbis κλύοις ἂν scholiasta rec. ἐπὶ τῶν μεγάλων προσώπων, ἐφ' ὧν ἐδόκει βαρὺ τὸ φανερώς προσταττεῖν, ἐχρῶντο οἱ Ἀττικοὶ εὐκτικῶς μετὰ τοῦ ἂν, ὡς ἐνταῦθα ἔχει τὸ κλύοις ἂν ἀντὶ τοῦ ἐπάκουε. Confer Matthiae § 515 γ. Krueg. I § 54, 3, 8. Ceterum ad animos spectantium movendos aptissime Clytaemestra impiis precibus eum deum orat, qui poenam ipsius vel maxime accelerat.

V. 625. κεκρυμμένην μου βάξιν] Apertum est recteque monitum a Musgravio κερ. βάξιν

non de submissa voce, sed de ambiguitate et obscuritate verborum intellegi debere. Mox enim dicit non expedire sibi πᾶν ἀναπτύξαι, i. e. „totam rem, quam sentit, enarrare“. Cf. etiam v. 644 seq.

Ibid. schol. οὐ γὰρ ἐν φίλοις· οὐκ εἰς τὸν χορὸν ἀποτείνεται ἀλλ' εἰς τὴν Ἠλέκτραν.

V. 628. πολυγλώσσῳ βοῇ] Sic v. 798. Sed probabiliter Meinekus et Bergkii hic παλιγγλώσσῳ cl. Hesych. v. παλιγγλώσσῳ· βλασφημῶ, infra παλιγγλώσσον coniecerunt.

V. 629. μεταίαν βάξιν] Adiectivo μάταιος idem fere significari hic videtur atque Trach. 565 ψαύει μεταίαις χερσίν. Apud Herodotum dicuntur λόγοι μάταιοι „sermones improbi et temerarii“. Vide Ind. Herodot. FR. IACOBS. Praestabit, opinor, βάξιν μεταίαν interpretari „falsum rumorem“. Cf. v. 63 λόγῳ μάτην θυήσκοντας. 1298 ἐπ' αὐτῇ τῇ μάτην λελεγμένη. Phil. 345 λεγοντες εἰτ' ἀληθές, εἰτ' ἄρ' οὖν μάτην. Trach. 341. Eur. Ion. 275 ἄρ' ἀληθές ἢ μάτην λόγος;

V. 630. τῆδε γὰρ κἀγὼ φράσω] „nam etiam hac ratione dicam“; i. e. nam proferam preces meas, quamvis obscure tantum praesente Electra proferendas putem. De καὶ particula, quae non iungenda cum ἐγὼ pronomine, sed cum τῆδε est, vide quae ad Ant. 280 annotavimus.

V. 631. ἂ γὰρ προσεῖδον] De γὰρ particula eodem quo hic modo rursus usurpata v. 668. 677 vide ad Ant. 238 seq. Eas-

δισσῶν ὄνειρων, ταῦτά μοι, Λύκει' ἄναξ, 645
 εἰ μὲν πέφηεν ἐσθλά, δὸς τελεσφόρα,
 εἰ δ' ἐχθρά, τοῖς ἐχθροῖσιν ἐμπαλιν μέθες.
 καὶ μὴ με πλούτου τοῦ παρόντος εἰ τινες 635
 δόλοισι βουλευουσιν ἐμβαλεῖν, ἐφῆς.
 ἀλλ' ὡδέ μ' αἰεὶ ζῶσαν ἀβλαβεὶ βίῳ 650
 δόμους Ἀτρείδων σκῆπτρά τ' ἀμφέπειν τάδε,
 φίλοισί τε ξυνοῦσαν, οἷς ξύνειμι νῦν,
 εὐήμεροῦσαν καὶ τέκνων ὄσων ἐμοὶ 640

dem preces ad deos mittere Atossa visis nocturnis perterrefacta iubetur a choro apud Aeschylum Pers. 217 seqq. οὐ σε βουλόμεσθα, μήτε, οὐτ' ἄγαν φοβεῖν λόγοις οὔτε θαρσύνειν, θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἱκονομένη, εἴ τι φλαῦρον εἶδες, αἰτοῦ τῶνδ' ἀποτροπῆν τελεῖν, τὰ δ' ἀγάθ' ἐκτελεῖ γενέσθαι σοὶ τε καὶ τέκνῳ σέθεν καὶ πόλει φίλοις τε πάσιν.

V. 632. Schol. δισσῶν ὄνειρων· ἢ διπλῆν ἐχόντων φῶσιν, ὡς καὶ Ὀμηρος (Od. τ 562)· „δοιαὶ γὰρ τε πύλαι ἀμνηνῶν εἰσὶν ὄνειρων“. δύνεται δὲ τὸ δισσῶν καὶ ἀριθμὸν ἐμφαίνειν, ὡς δύο αὐτῆς ὄνειρους θεασαμένης, καὶ τὸ μὲν ἐν φάσμα ἠγησασμένης εἶναι, ὑπὲρ οὐ καὶ πέποιθεν ἀποτροπιασθησομένην τὴν Χρυσόθεμιν· τάχα δὲ καὶ ἕτερον αὐτὴν κενύνηκεν, ὑπὲρ οὐ καὶ εὐχεται τῷ Ἀπόλλωνι, ὅπερ οὐδὲ ἐξείπε πρὸς τινα, οὐδὲ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα. ἢ δισσῶν, τῶν ἀμφιβόλων καὶ δισσοποιῶν· ἔλυσε δὲ αὐτὸ εἰπούσα· εἰ μὲν πέφηεν — μέθες“. Hermannus etiam δισσῶν ὄνειρων de ambiguitate somnii intellegendum putat coll. Ruhnkenio ad Timaeum p. 86, qui vocabulum διπλοῦς similiter usurpatum illustravit. Contra Fr. Iacobsius. „Dubito, inquit, de huius interpretationis veritate. Non dubitarem, si legeretur διπλῶν ὄνειρων. Sed δισσῶς aliud est“. Nonne igitur Clytaemestra significare voluit binas somnii, quod viderat, partes, quarum

prior Agamemnonis reditum habebat, altera sceptri revirescentis imaginem? [Interpretatio ἀμφιβόλων vera videtur. Cf. Aesch. Ag. 122 λήμασι δισσοῦς (voluntate diversos) et Lucian. Alex. c. 10 διττοῦς τινὰς καὶ ἀμφιβόλους καὶ λοξοῦς χρησμούς.]

Ibid. Λύκει' ἄναξ] Ut deum averruncum hoc nomine invocari Apollinem constat. Vide ad O. R. 198.

V. 637. ἀλλ' ὡδέ μ' κτλ.] De supplendo imperativo vide ad v. 72, de locutione ζῆν βίῳ ad O. R. 65 et infra ad v. 934 seq. Eodem modo dictum Trach. 168 ζῆν ἀλυπῆτω βίῳ.

V. 638. δόμους — τάδε] Verbum ἀμφέπειν, idem fere significans atque ἔχειν, referendum non minus ad nomen δόμους quam ad σκῆπτρα est, coll. Ant. 1118 et Dissen. Explic. Pind. p. 418. Sceptra autem Atidarum ut teneat in posterum cum optat Clytaemestra, facile intellegitur id precari, ut regina sit perpetua. Vide quae ad Ai. 988 seqq. annotavimus.

V. 639. Schol. φίλοισί τε ξυνοῦσαν: τὸ ὅλον ὑπὲρ τοῦ Ἀγίσθου εὐχεται· διὰ δὲ τοῦ πληθυντικῶν, τοῦ φίλοισι, τὸ τολμηρὸν τοῦ λόγου ἐπεκάλυψεν.

V. 640. Schol. εὐήμεροῦσαν· ἐνάστη ἡμέρα ἐν διαγούσαν. Particula καὶ respondet te particulae antecedente versu positae. Cohaerent verba hoc modo: ξυνοῦσαν ἐν εὐμερῆ φίλοισι· τε, οἷς ξύνειμι νῦν, καὶ τέκνοις, ὄσων

δύσνοια μὴ πρόσεστιν ἢ λύπη πικρά.
ταῦτ', ὃ Λύκει' Ἀπολλων, ἔλεως κλύων, 655
δὸς πᾶσιν ἡμῖν, ὥσπερ ἔξαιτούμεθα
τὰ δ' ἄλλα πάντα, καὶ σιωπῶσης ἐμοῦ,
ἐπαξιῶ σε δαίμον' ὄντ' ἔξειδέναι. 645
τοὺς ἐκ Διὸς γὰρ εἰκός ἐστι πάνθ' ὄραν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ξέναι γυναικες, πῶς ἂν εἰδείην σαφῶς, 660
εἰ τοῦ τυράννου δώματ' Αἰγίσθου τάδε;
ΧΟ. τάδ' ἐστίν, ὃ ξέν', αὐτὸς ἤκαστος καλῶς.
ΠΑΙ. ἢ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπειάζων κυρῶ 650
κείνον; πρέπει γὰρ ὡς τύραννος εἰσορᾶν.
ΧΟ. μάλιστα πάντων. ἦδε σοι κείνη πάρα. 665
ΠΑΙ. ὃ χαῖρ' ἄνασσα. σοὶ φέρων ἤκω λόγους
ἠδεις φίλου παρ' ἀνδρὸς Αἰγίσθου θ' ὁμοῦ.
ΚΑ. ἐδεξάμην τὸ ῥηθὲν· εἰδέναι δέ σου 655
πρώτιστα χρήζω, τίς σ' ἀπέστειλεν βροτῶν.

vel potius καὶ τούτοις τῶν τέκνων ὅσων κτέ. Nam τέκνων non tam per attractionem positum, de cuius diversa ratione vide Krueg. I § 51, 10, 9, quam gen. parit. est a vocabulo ὅσων aptus, ita ut totum enuntiatum relativum vice dativi ad ξυνοῦσαν referendi fungatur. Cf. Trach. 905 ἔκλαιε δ' ὄργάνων ὅτον ψαύσεις et Krueg. I § 51, 13, 3.

V. 644. Schol. τὰ δ' ἄλλα πάντα: τὰ περὶ τῆς τελευτῆς Ὀρέστου εἰσὶν ἐνδεχόμενα. — ζητοῦσι, διὰ τί ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἐμφαίνει περὶ τοῦ Ὀρέστου, ὑστερον δέ, τοῦ ἀγγέλου ἐλθόντος, φαίνεται ἐρηδομένη ῥητέον οὖν, ὅτι νῦν μὲν προσδοκῶσα αὐτὸν ἤξοντα ζῶντα οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἀράται, τότε δὲ ὡς κατὰ ἀποθανόντος παρερησιάζεται, ἀφοβος γενομένη.

V. 647 seqq. Schol. ὁ παιδαγωγὸς ἦκει πλασάμενος τὰ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ὀρέστου. τὸ δὲ ἦθος αὐτοῦ μέσον ἐστίν, οὔτε ἀποικτιζόμενον παντάσῃ, οὔτε ἠδομένον, ἀλλ' ὡς

ξένου. εὐκαίρας δὲ ἦκει, ἔξω οὐσῶν ἀμφοτέρων· πρῶτον ἵνα μὴ δισσολογοίη, πρὸς ἀμφοτέρους ἀπαγγέλλων· δευτέρου πρὸς τὸ δηλωθῆναι τὴν γνώμην ἀμφοτέρων· πιθανῶς δὲ ἔρωτᾷ ὡς ἀγνοῶν. De πῶς ἂν particulis vide ad Philoct. 777.

V. 650. ἢ καὶ — κείνον;] „Etiamne uxorem hanc recte conicio illius esse?“ De ἐπειάζων κυρῶ vide quae ad Philoct. 220 seqq. annotavimus.

V. 651. πρέπει] „conspicua sive insignis est“. Verbi πρέπειν ita usurpati exempla plura ad hunc locum attulit Brunckius. Adde Blomf. gloss. ad Aesch. Pers. 244 et Monk. ad Eur. Alc. 528. De infinitivo εἰσορᾶν vide Matth. § 535. Krueg. I § 55, 3, 7.

V. 655. ἐδεξάμην τὸ ῥηθὲν] „Accipio omen“. Omen est, quod paedagogus iucunda senuntiatum dixit. Sic Herodot. VIII 115 ὁ μὲν δὴ δεξάμενος τὸ ῥηθὲν ἀπαλλάσσετο. — De aoristo vide Herm. ad Vig. p. 746. Matth. § 506 et Krueg. I § 53, 6, 3.

ΠΑΙ. Φανοτεὺς ὁ Φωκεὺς, πρᾶγμα πορσύνων μέγα. 670
ΚΑ. τὸ ποῖον, ὃ ξέν'; εἶπέ. παρὰ φίλου γὰρ ὦν
ἀνδρὸς, σάφ' οἶδα, προσφιλεῖς λέξεις λόγους.
ΠΑΙ. τέθνηκ' Ὀρέστης. ἐν βραχεὶ ξυνηθεῖς λέγω. 660
ΗΛ. οἶ γὼ τάλαιν', ὄλωλα τῆδ' ἐν ἡμέρα.
ΚΑ. τί φῆς, τί φῆς, ὃ ξεῖνε; μὴ ταύτης κλύε. 675
ΠΑΙ. θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ πάλα λέγω.
ΗΛ. ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδὲν εἰμ' ἔτι.
ΚΑ. σὺ μὲν τὰ σαυτῆς πρᾶσσ'· ἐμοὶ δὲ σὺ, ξεῖνε, 685
τάληθές εἶπέ, τῷ τρόπῳ διόλλυται;
ΠΑΙ. κάπεμπόμην πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πᾶν φράσω. 680
κείνος γὰρ ἐλθὼν εἰς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος

V. 662. Schol. τί φῆς, τί φῆς: οἱ ἠδέος ἀκούοντες λόγου, καὶ πάντ' σαφῶς ἀκούσασαι, δις καὶ τρίς τὰ αὐτὰ ἀκούειν βούλονται. Immo qui sibi persuadere vix possunt aut nolunt vera esse quae quis nuntiat, sive iucunda sive tristia, iterum iterumque ea sibi nuntiari volunt. Hic quidem gavisa nuntio Clytaemestra ita quaerit. Sic O. R. 943, 957, Aesch. Ag. 279 ΚΑΤΤ. πέσση δὲ χάμα μείζων ἐλπίδος κλύειν. Πριάμον γὰρ ἠρήμασιν Ἀργεῖοι πόλιν, ΧΟ. πῶς φῆς; πέφυγε τοῦπος ἐξ ἀπιστίας. ΚΑΤΤ. Τροίαν Ἀγαιῶν οὔσαν· ἢ τορῶς λέγω; Sed in re tristissima ita quaerit Creon Antig. 1265 seqq. Adde O. C. 1583. Philoct. 333. 414. 1237.

Ibidem. Schol. μὴ ταύτης κλύε: οἶον μὴ διὰ ταύτην φυλάξῃ εἰπεῖν τὰ ἐξῆς.

V. 663. νῦν τε καὶ πάλα λέγω] Vide Ant. 181 κἀκίστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλα δοκεῖ, huius fab. 907. — De participio cf. v. 882, φράσω σεσάμενα Trach. 626 et vide Krueg. II § 56, 7, 4. De πάλαi particula ad O. R. 1443 monitum est.

V. 665. τὰ σαυτῆς ἔργα πρᾶσσε] I. e. μὴ πολυπραγμονεῖ, „tuas res age“. Cf. Hom. Od. α 356 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰούσα τέ αὐτῆς ἔργα κομίζε.

V. 666. Schol. τῷ τρόπῳ

διόλλυται: ἴδιον καὶ τοῦτο τῶν ἠδομένων· μαθόντες γὰρ τὸ πᾶν, καὶ τὸ κατὰ μέρος ἠδομένοι πυνθάνονται· ἐπειτα ὁ ποιητὴς βούλεται εὐδοκίμειν περὶ ἀγῶνος λέγων Ἑλληνικοῦ. Immo ut nullus dubitandi locus relinqueretur, quin perisset Orestes, qua ratione perierit, Clytaemestra pluribus exponi sibi postulat.

V. 667. κάπεμπόμην — καὶ — φράσω] De καὶ — καὶ particularum usu vide Math. § 620, 2. Aemulatus Homeri narrationem quae est in Il. ψ 287 seqq., Sophocles certaminum Pythiorum descriptionem inseruit et auditoribus gratissimam et actioni ipsi convenientem, cum ea fides addatur mendacio paedagogi et Clytaemestrae ne acerbissima quidem filii interitus descriptione graviter commotae invidia μητρὸς ἀμήτορος confleur.

V. 668 seqq. Ἑλλάδος πρόσχημ' ἀγῶνος] Recte Hermannus Brunckium errare monet, qui Ἑλλάδος adiectivum esse existimavit. Immo πρόσχημα cum duplici genetivo iunctum (vide ad Ai. 54), ita ut ἀγῶνος genitivus sit explicativus, id, in quo splendor sive decus (πρόσχημα) illud cernatur, significans. Adicit Hermannus: ἄθλων χάριν dicit, quia non spectatum, sed certatum venerat Orestes.

πρόσχημ' ἀγώνος Δελφικῶν ἄθλων χάριν,
 ὅτ' ἤσθεται ἄνδρὸς ὀρθίων κηρυγμάτων 670
 δρόμον προκηρύξαντος, οὐ πρώτη κρίσις,
 εἰσῆλθε λαμπρός, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας 685
 δρόμον δ' ἰσώσας τῇ φύσει τὰ τέρατα,
 νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας.
 χῶπως μὲν ἐν πολλοῖσι παῦρά σοι λέγω, 675

V. 669. Δελφικῶν ἄθλων] Scholiasta οὕτω ἦν ἐπὶ Ὀρέστον ὁ Πυθικός ἀγών. Vide ad v. 47.

V. 670. ὀρθίων κηρυγμάτων] Sic Eurip. Iph. A. 94 ὀρθίω κηρύγματι Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν.

V. 671. οὐ πρώτη κρίσις] Nondum notatam a lexicographis repereri significationem substantivi κρίσις, qua et hic et Trach. 266 τῶν ὄν τέκνων λείποιο πρὸς τόξον κρίσιν, usurpatum est. Utroque enim loco „certamen“ significat. Nec mirum ita dictum esse substantivum illud, cum κρίνεσθαι contendendi sive certandi potestatem habuisse notum sit. Cf. Passov. Lex. Gr. v. κρίνειν 8 b. — Fr. Iacobsius malit, ut ipse olim accepi, sic interpretari: „de quo primo loco iudicari solet“. — Deinde recte Hermannus: cursum fuisse primum certaminum recte annotavit Triclinius. Sic etiam in Olympiis, et quidem stadii decursio. Olympica autem instituta pleraque recepta esse in Pythiis ex Pausania X 7, 3 constat.

V. 673. δρόμον — τὰ τέρατα] Sensus hic videtur: „cum cursus convenienter egregiae staturae suae peregisset“, i. e. cum in peragendis cursibus tanta eius fuisset velocitas, quanta staturae eius fuit praestantia. Atque sic haec iam interpretatus est unus ex scholiasticis, qui annotavit τῇ φύσει ἴσα τὰ τέρατα τοῦ δρόμου ἐποιήσατο. Eodem modo explicavit scholiasta apud Johnsonum τὰ τέρατα τοῦ δρόμου ἰσώσας τῇ φύσει, ἦγον ἄρμοδιῶς τῇ ἑαυτοῦ φύσει δραμών.

Contra quem Matthiaeus „At nonne hoc“, inquit, „quivis facit, ut cursum ita peragat, prout eius natura, vires, aurigandi scientia ferunt? Itaque hoc non proprium est Orestis et inane additamentum“. Recte hoc obiectum esset, si non praecederent verba haec εἰσῆλθε λαμπρός, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας. Ex quibus sum appareat nomine τῇ φύσει admirabilem eius staturae praestantiam significari, in promptu esse videre egregie cursus peregisse Orestem dici, cum accommodate staturae suae peregisse dicatur. Nomen autem φύσις eodem significato positum cum alibi, tum O. R. 740 τὸν δὲ Λάον φύσιν τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀμὴν ἤβης ἔχων; quae interroganti Oedipo respondet Iocaste μέγας, χροάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρκα, μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστᾶται πολὺ. Compara etiam Pindar. Ol. VIII 25 ἦν δ' ἔσορᾶν καλὸς, ἔργω τ' οὐ κατὰ εἶδος ἐλέγχων, eiusd. Nem. III 31 εἰ δ' ἔων καλὸς ἔρδων τ' εἰκνὸτα μορφᾷ ἀνορέαις ὑπερτάταις ἐπέβα παῖς Ἀριστοφάνους. Isthm. VI 29 seq. σθένει τ' ἐκπαγλὸς ἰδεῖν τε μορφάεις ἄγει τ' ἀρετὰν οὐκ αἰσχίον φνάς. Probabilem vero et elegantem coniecturam Musgravius proposuit τὰφρέσει (carceribus) scribens, quam comprobat Fritzscheius locis allatis Lucian. Tim. c. 20 ἄμα γοῶν ἔπεσεν ἢ ὑσπληγῆ καγῶ ἤδη ἀνακηρύττομαι νενηκηκῶς, ὑπερπηθήσας τὸ στάδιον οὐδὲ ἰδόντων ἐνίοτε τῶν θεατῶν et Anth. Pal. XI 86. De crasi cf. τὰρετῇ Eur. Andr. 226 et Tro. 1009.

V. 675. ἐν πολλοῖσι] „inter

οὐκ οἶδα τοιοῦθ' ἄνδρὸς ἔργα καὶ κράτη.
 ἐν δ' ἰσθ' ὄσων γὰρ εἰσεκήρυξαν βραβῆς 690
 δρόμων διαύλων πένταθλ', ἀ νομίζεται,
 τούτων ἐνεργῶν πάντα τάπινίαια
 ὀλβίζετ', Ἀργεῖος μὲν ἀνακαλούμενος, 680
 ὄνομα δ' Ὀρέστης, τοῦ τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος
 Ἀγαμέμνονος στρατεύμ' ἀγείραντός ποτε. 695
 καὶ τὰυτα μὲν τοιαῦθ' ὅταν δέ τις θεῶν
 βλάβη, δύνατ' ἂν οὐδ' ἂν ἰσχύων φυγεῖν.
 κείνος γὰρ ἄλλης ἡμέρας, ὅθ' ἰπικῶν 685
 ἦν, ἡλίου τέλλοντος, ἀκύπους ἀγών,
 εἰσῆλθε πολλῶν ἀρμαθλητῶν μετὰ. 700
 εἰς ἦν Ἀχαιοί, εἰς ἀπὸ Σπάρτης, δύο
 Αἰβυες ζυγωτῶν ἀρμάτων ἐπιστάται

multa, quae dici possint“, quod idem profecto significat atque id, quod Musgravius posuit, „ex multis, quae dici possint“. Boissonadius comparat Pindar. Pyth. IX 134 βαῖα δ' ἐν μακροῖσι ποικίλλειν ἀπὸ σοφοῖς.

V. 678. Codicum scripturam vitiosam varie tentaverunt viri docti; Porsonus coniecit Miscell. p. 221 δρόμον διαύλων ἀθλ' ἀπερ νομίζεται. Hermannus in censura Pindar. a Dissen. edit. p. 51 (opusc. vol. VI part. I p. 13) scribi potuisse suspicatur δρόμων διαύλων πέντε δ' ὄν νομίζεται | ἄθλων. Adicit tamen fortasse totum versum spurium esse, quae nostra quoque olim opinio fuit. Novissimo tempore Schubertus speciosam emendationem invenit: ἀγῶνας ἄθλων, πένθ' ἀπερ νομίζεται, non tam ex literis quam ex sensu probabilem.

V. 683 seq. Schol. ὅταν δέ τις θεῶν ὁμοιον τούτω τὸ Πινδαρικόν (Pyth. II 50): θεός, ὃ καὶ περὶ αὐτὸν αἰτὸν κίχαι, καὶ θαλασσοῖον παραμείβεται δελφίνα. Vide quae ad O. C. 248 annotavimus.

V. 684. δύνατ' ἂν οὐδ' ἂν ἰσχύων φυγεῖν] Cum antea in verbis ὅταν δέ τις θεῶν βλάβη sponte suppleatur τίνα, sub-

iectum hic facile subauditur. Cf. infra 758, Ant. 1025 ἐπεὶ δ' ἀμάσθη, κείνος οὐκ ἐτ' ἐστ' ἀνὴρ ἄβουλος κτέ., Aesch. Ag. 69. Speciose tamen coniecit Meinekus δύνατ' ἂν. Simile mendum ex Oed. R. v. 930 sustulimus. Minus probabiliter Heimsoethius οὐδ' ἂν ὁ σθένων scribendum esse suspicatus est.

V. 685 seq. ἰπικῶν — ἀκύπους ἀγών] Nomen ἰπικῶν generis neutrius esse iam Schaeferus admonuit. Videtur autem ἰπικῶν ἀγών dici „certamen curruum“ sive „curule“, coll. quae ad Ai. 1003 attulimus. De locutione ἀκύπους ἀγών vide ad Ai. 909.

V. 686. τέλλοντος] I. e. ἀνατέλλοντος. Vide quae ad Ai. v. 745 annotata sunt.

V. 688 seqq. εἰς ἦν Ἀχαιοί κτλ.] Schol. φιλοτίμος διὰ πιθανότητα ταῦτα ἐπεξεργάζεται.

V. 689. Αἰβυες] Notum est etiam exteras nationes ad sollemnes Graecorum ludos convenisse; vide Bos. Antiquit. Gr. I 22, 17. BOTH. Ex qua civitate Libyae fuerint, monet poeta infra v. 714.

Ibid. ζυγωτῶν] Schol. οἶον εὐζύγων. Cf. Herod. IV 189 τέσσερας ἵππους συζευγνύσαι

κάκεινος ἐν τούτοισι, Θεσσαλὰς ἔχον 690
 ἵππους, ὁ πέμπτος· ἔκτος ἐξ Αἰτωλίας
 ξανθαῖσι πόλοις· ἑβδομος Μάγνης ἀνήρ· 705
 ὁ δ' ὄγδοος λεύκιππος, Αἰνιὰν γένος·
 ἑνατος Ἀθηῶν τῶν θεοδητῶν ἄπο·
 Βοιωτὸς ἄλλος, δέκατον ἐκκληρῶν ὄχον. 695
 στάντες δ', ἐν' αὐτοὺς οἱ τεταγμένοι βραβῆς
 κλήρους ἐπῆλαν καὶ κατέστησαν δίφρους, 710

παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες μεμαθήκασι, Hesych. s. v. Βαρκάιοις ὄχροις (vide v. 714): Λιβυκοῖς. οὗτοι γὰρ ἐσπουδαζον περὶ ἵπποτροφίαν. φασὶν αὐτοὺς καὶ πρῶτους ἄρμα ζεῦξαι διδαχθέντας ὑπὸ Ποσειδῶνος, τὸ δὲ ἠνιοχεῖν ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ὡς Μνασείας ἐν τοῖς περὶ Λιβύης.

V. 690. Schol. κάκεινος· ὁ Ὀρέστης.

Ibid. Θεσσαλὰς — ἵππους] Equi Thessali propter velocitatem et alacritatem omnium nobilissimi apud veteres habebantur. Cf. Varro de R. R. II 7. Lucan. VI 396. De genere feminino vide v. 705, 734, 737; contra masculinum positum 721, 722, 744.

V. 691. ἐξ Αἰτωλίας] Cf. Strab. VIII p. 388 ἢ τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν ἐρημία πρὸς ἵπποτροφίαν εὐφρῆς γέγονεν, οὐχ ἦττον τῆς Θετταλίας.

V. 693. λεύκιππος] In codd. Lips. lineola notatum ut nomen proprium. Sed recte monuit Eustathius p. 524, 31 (387, 14) epitheton esse. In eadem sententia scholiasta est, qui haec annotavit: δοκεῖ οὐδὲν ἄτοπον ἐπίθετον εἶναι· ὄνομα γὰρ κύριον οὐ προστέθεικε πρὸς τὸ τοῦ πράγματος ἀνεξέλεγκτον· ὅλη γὰρ ἡ διήγησις τοῦ ἀγῶνος πεπλευσται.

Ibid. Αἰνιὰν] Schol. οἱ Αἰνιᾶνες τῶν Θεσπροτῶν ἢ Θρακῶν. Ὅμηρος (II. β 749)· „τῷ δ' Ἐνιήνης ἔποντο μινεπτόλεμοι τε Περαιβοί“. Cf. Valeken, ad Herod. VIII 132.

V. 694. Ἀθηῶν τῶν θεοδητῶν] Cf. Eur. Hipp. 974, Iph. T. 1449 Ἀθήνας τὰς θεοδητῶν. Schol. προσχαρίζεται Ἀθηναίοις, ἐν Ἀθηναίοις λέγων. Cf. v. 731. Ai. 202.

V. 695. δέκατον ἐκκληρῶν ὄχον] Praegnantur locutus est, hoc significans „decimum currum tenens, sic ut expleret decem currus, i. e. numerum decem currum suo curru implens“. Ad dit Hermannus: Notabilis hic locus est propter elisionem currum, qui una commissione decertarunt.

V. 696 seq. ἐν' ὄδῳ] Nauckius posuit, quia ὄδι a diverbiis tragicorum alienum esse Elmsleius ad Eur. Iph. T. 35 monuit et propter elisionem inusitatam. κλήρους ex coniectura mea scripsi. Vulgo κλήροις legebatur. At κλήροις πάλλειν qui dici poterit, non possum equidem intellegere. Contra κλήρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπέλλετο dictum Ant. 396. Simillime supra v. 543 librarii accusativum λόγους quod non intellegerent, in dativum mutarunt. Hic αὐτοὺς ex κλήρους ἐπαλλον pendet ut ex ἐκλήρωσαν. Cf. quae supra ad v. 543 seq. et ad Ant. 847 seq. in ed. quinta annotata sunt. Cum verbis ἐν' αὐτοὺς κλήρους ἐπῆλαν sive ἐκλήρωσαν cf. Eur. Hec. 100 τὰς δεσποσύνους σκηνας προλιπούσ', ἐν' ἐκκληρώθη καὶ προσετάχθη δούλη. Ceterum haec de certamine curuli narratio comparanda cum Iliad. ψ 356 seqq., unde plurima hausit Verg. Ge. III 103 seqq.

χαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγρος ἦξαν· οἱ δ' ἔμα
 ἵπποις ὁμοκλήσαντες ἠρίας χεροῖν 700
 ἔσεισαν· ἐν δὲ πᾶς ἐμεστῶθη δρόμος
 κτύπου κροτητῶν ἀρμάτων· κόνις δ' ἄνω
 φορεῖθ'· ὁμοῦ δὲ πάντες ἀναμειγμένοι 715
 φείδοντο κέντρων οὐδὲν, ὡς ὑπερβάλοι
 χνόας τις αὐτῶν καὶ φρονάγμαθ' ἵππικά.
 ὁμοῦ γὰρ ἀμφὶ νῶτα καὶ τροχῶν βάσεις 705
 ἦφριζον, εἰσέβαλλον ἵππικὰ πνοαί.
 κείνος δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων 720

V. 698. χαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγρος] Cf. Aristoph. Ach. 1001 πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγρος. De re affert Schneidewinus Liv. XXXIII 32 ad spectaculum con-sederunt et praeco cum tubicine, ut mos est, in mediam arenam, unde sollemni carmine ludicrum indicii solet, processit.

V. 700. ἐν δὲ πᾶς ἐμεστῶθη] En adverbialiter a Sophocle positum sequente δὲ particula his locis reperitur: Ai. 675. O. R. 182. Ant. 420. O. C. 55. Trach. 207, aut „simul“ aut „inter haec“ sive „etiam“ significans. Ita certum est de tempore dictum esse, significans „simul“ sive „eodem tempore“, et hic et Ant. 420, qui locus huic simillimus est, et Trach. 207.

V. 701. κροτητῶν] Quo sensu positum sit, apparet ex locutione Homerica ὄχεα κροτεῖν, veluti II. o 453 ὑπερώσαν δὲ οἱ ἵπποι, κείν' ὄχεα κροτέοντες. Schweighaeuserus ad Athen. vol. VII p. 499 κροτητὰ ἄρματα sunt, inquit, „crepitantes currus“; recte enim ἠχητικά habet scholion interlineare in cod. Parisino et Augustano, quos olim excussimus.

V. 702. φορεῖθ'] De omissio augmento vide ad O. C. 1588.

V. 703 seq. Schol. ὡς ὑπερβάλοι χνόας τις αὐτῶν· οἷον πρῶτος τοῦ δρόμου γενέσθαι· χνόας δὲ τὰς τοῦ ἀξονος σύριγγας, ἀπὸ δὲ μέρους τοῦ ὅλου ἄρμα. σύριγγ δὲ ἐστὶ τὸ εἰς τὴν ὄπην τοῦ τροχοῦ ἐμβαλλόμενον

μέρος τοῦ ἀξονος· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὄπην τοῦ τροχοῦ οὕτως καλεῖται. ὑπερβάλοι· ὑπεδράμοι· φρονάγματα· φροσῆματα, πνεύματα. Non dubium videtur, quin genetiivus αὐτῶν pendeat a τις pronomine, sensusque sic sit „ut aliquis eorum currus frementesque equos praeverteret“. Recte autem hoc dictum esse, neque, quod quis exspectaverit, πᾶς τις vel ἕκαστος pro αὐτῶν τις poni apte potuisse, ex eo intellegitur, quod non omnes se poterant, sed tantum aliquis eorum ceteros superare.

V. 705 seq. ὁμοῦ — ἵππικὰ καὶ πνοαί] Non male, quamvis paulo liberius, vertit Brunckius „namque conferti equi aliorum aurigarum in terga rotarumque orbitas spumam fervidosque fundebant flatus“. Similiter Verg. Ge. III 111 humescunt spumis flatuque sequentium. Cf. etiam Hom. II. v 385 πνέοντες κατ' ὤμων (ἵππων), q 502 ἐμπνέοντες μεταφρέων. Ceterum etsi asyndetum, quo hic usus poeta videtur, idem reperitur nunc Ai. v. 60, tamen neque hic neque illic a Sophocle id admissum credo. Fortasse εἰσέβαλλον ut ibi ex glossemate verbi ὄτρυνον, ita hic ex glossemate εἰσέβαλλον ἀφρόν ad ἦφριζον adscripto ortum est et poeta ἦφριζον ἀμπνηκῆσθαι vel simile quid scripserat.

V. 707 seqq. κείνος δ' ὑπ' αὐτὴν κτλ.] Ἐσχάτη στήλη de pluribus, quae in hippodromo

ἐχομπὶ ἀεὶ σύριγγα, δεξιὸν τ' ἀνεῖς
σειραῖον ἵππον εἶργε τὸν προσκείμενον.
καὶ πρὶν μὲν ὀρθοὶ πάντες ἕστασαν δίφροι, 710
εἴπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι
πῶλοι βία φέρονσιν, ἐκ δ' ὑποστροφῆς, 725

sunt, columnis extrema est, eademque est etiam meta, circa quam flectunt equos. Ἐπ' αὐτὴν ἐσχάτην στήλην ἔχων dicitur qui paene perrexit illuc et ibi equos agit. Ἐχει enim satis usitatum de cursu, quem auriga tenet. Ad eam columnam χρίμπειν ἀεὶ σύριγγα dicitur qui, quoties illuc venit, tam brevi gyro flectit, ut axis paene contingat columnam. Id enim praecipue curabant, ut iam Homer. docuit Il. ψ 334 seqq. Nam quo brevior gyrus, eo certior et tutior aurigatio: quo autem sinuosior, eo vehementius in transversum avertitur currus. Quoniam autem sinistrorsum gyros illos equestres fieri mos erat, dextris equis remittenda frena erant, iidemque acrius instigabantur, cum sinistri interea cohiberentur. Itaque his versibus nihil aliud nisi peritia describitur, qua equos rexerit Orestes. Vide dissertationem nostram de verbis, quibus Graeci incessum equorum indicant, in Beckii Comment. Soc. philol. vol. I part. I p. 49 et Bulengerum de Circo Rom. C. 29 in Graevii Thes. ant. Rom. T. IX. HERM. In his nihil nisi interpretationem pronominis αὐτῆν improbo. Nam ὑπ' αὐτῆν στήλην est potius „sub ipsam metam“ nobis „unmittelbar um die Säule“, ita ut semper proximus a meta fuisse et intimum gyrum obtinuisse Orestes dicatur. Ceterum κείνος de Oreste dictum, ut supra v. 685 et 690. Schol. στήλην τὸν λίθον τὸν καμπτήρα.

V. 708 seq. Schol. σειραῖον ἵππον: τὸν ἐξω τοῦ ζυγοῦ, τὸν δεξιὸν προσκείμενον δὲ, τῷ καμπτήρῳ, τὸν ἀριστερόν. Noli dubitare, quin δεξιὸς σειραῖος ἵππος intellegendus sit „equus dexter funalis“, προσκείμενος

autem „equus sinister funalis“. Equorum autem iugalium mentio ut praeterea fieret, minime opus erat.

V. 711. Schol. ἄστομοι] σιληρόστομοι. Significantur qui frenis non parent, quod faciunt qui aurigam auferunt.

V. 712. βία φέρονσιν] Βία φέρειν vel uno verbo ἐκφέρειν dicitur equus, qui frenis non parens effuso cursu rectorem auferit, quod nos „durchgehen“ vocamus. — Eadem verba βία φέρονσιν in eadem re posuit Euripid. Hippol. 1224. HERM.

V. 712 seqq. ἐκ δ' ὑποστροφῆς — ὄχοις] Non uno modo explicarunt haec interpretes, quorum nullus est, cuius sententiae prorsus accedendum putem. Nec tamen vacat, cur falsa existimem quae adhuc annotata ad hunc locum sunt, exponere, sed satis habeo, quid mihi videatur, brevi declarare. Sensum hunc esse iudico: „et in contrariam partem aversi, dum sextum septimumve cursum conficiunt, adversas frontes impingunt in Barcaeas quadrigas“. Res haec videtur narrari: equi Aenianis postquam effreni aurigam abripuerunt, eo tempore, quo ceteri equos ad metam flectebant, septimum cursum conficientes, ipsi, qui interiores erant, non sinistrorsum, ut fieri debebat, cum ad metam essent, gyrum faciunt, sed, cum proni et praecipites ferrentur et id, quo cursum effusum impediri videbant, evitare vellent, ceteris, ut dixi, sinistrorsum ad metam equos flectentibus, in contrariam, i. e. dextram partem declinarunt et ex adverso in cursum hominis Barcaei, equos sinistrorsum flectentis, veluti caeci et praecipites incurrerunt. Sponte autem intellegitur equos hominis

τελοῦντες ἔκτον ἐβδομόν τ' ἤδη δρόμον,
μέτωπα συμπαίονσι Βαρκαίοις ὄχοις.
κάντεῦθεν ἄλλος ἄλλον ἐξ ἐνὸς κακοῦ 715
ἔθρανε κἀνέπιπτε, πᾶν δ' ἐπίπλατο
ναυαγίων Κρισαίων ἱππικῶν πέδον. 730

Barcaei exteriores fuisse. Non minus certum puto recte me et explicasse ἐξ ὑποστροφῆς et coniunxisse cum verbis μέτωπα συμπαίονσι κτλ. Male enim nonnulli editores ad verba τελοῦντες ἔκτον κτλ. rettulerunt. De ἐν praepositionis usu vide quae ad Philoct. 60 annotavi. Tum masculinum τελοῦντες posuit poeta sic, ut pomen ἵπποι, non πῶλοι in mente haberet. Denique verba ἔκτον ἐβδομόν τε recte iam Musgravius explicavit sextum septimumve. Nevius adscripsit Tacit. Agr. 12 rarus duabus tribusque civitatibus conventus, ubi conferatur Walchius. Graecum autem τὲ similiter atque Latinorum „que“ in istiusmodi, qualis haec est, locutionibus usurpatum esse, quanquam aliis exemplis nunc quidem confirmare nequeo, tamen ex hoc loco manifesto videtur apparere, in quo cum eo temporis momento equi Aenianis irruisse in quadrigas Barcaeas dicantur, quo factum sit id, quod versu 713 narratur (ut patet ex participio praesentis τελοῦντες, quod ad verbum finitum συμπαίονσι referendum est), neque ullo pacto fieri potuerit, ut bis equi illi in cursum Barcaeum frontes impingerent, profecto certissimum videtur ἔκτον ἐβδομόν τ' ἤδη eo quo monui sensu dictum esse. Postremo haec vere ad hunc locum scripsit Hermannus: sextus et septimus cursus non ita commemorantur, ut septimus, ut apud Romanos, ultimus esse putandus sit. Duodecim enim cursus apud Graecos peragebantur, adultis quidem equis; de quo numero hic quoque cogitasse Sophoclem comparatio huius loci cum v. 741 (728 ed. meae) docet; nondum adultis autem, πῶλοις, octo, ut

ait scholiasta recentior Pindari ad Ol. III 55. At horum quadrigae in Olympiis demum Olymp. XCIX et posterius etiam bigae introductae; vide Pausan. V 8 extr.; in Pythiis autem Pythiade LXIX i. e. Ol. CXVI, ut idem dicit X 7, 3. Itaque nihil nisi medium totius curriculi tempus indicare voluit poeta, similiter ut Statius Theb. VI 459 quartum pulverem memorat. [Masculinum τελοῦντες ad πῶλοι relatum scrupulum inicit, quare id quod Musgravius coniecit τελοῦντος scil. αὐτοῦ sive Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς recte se habere videtur. Verba autem ἐξ ὑποστροφῆς, cum versu τελοῦντος — δρόμον explicenter, nihil nisi conversionem cursum inter sextum et septimum cursum factam significare possunt, qua accidit, ut equi hominis Aenianis cum proni ferrentur inflectentes Barcaeas quadrigas impingerent. Itaque verba τελοῦντος — δρόμον sic interpretor: τελοῦντος αὐτοῦ ἔκτον καὶ ἐλαύνοντος ἤδη ἔβδον δρόμον].

V. 714. Schol. Βαρκαίοις ὄχοις: τοῖς Λιβυκοῖς. Βάρκη γὰρ πόλις Λιβύης, ἣ νῦν Πτολεμαῖς καλουμένη. Anachronismum, cum multo post haec tempora condita sit Barce, notavit Passovius ex Herodoto VI 160 eiusque interpretibus.

V. 717. ναυαγίων — ἱππικῶν] Sic v. 1444. De adiectivo ἱππικός dictum ad Ai. 1003 est. Scholiasta ναυαγίων: πτωμάτων. Vox sollemnis in hac re ναυαγίων videtur fuisse. Conferri iubet Fr. Iacobsius Demosth. Or. Amat. T. II. p. 1410 g ὡς ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἡδίστην θείαν παρέχεται τὰ ναυαγῶντα. Aeschyl. apud Athen. I p. 17 C de σούρῃ

γνούς δ' οὐξ Ἀθηῶν δεινὸς ἠριοστρόφος
 ἔξω παρασπᾶ κἀνοκωχεύει παρεῖς
 κλύδων' ἔφιππον ἐν μέσῳ κυκώμενον. 720
 ἤλαννε δ' ἔσχατος μὲν, ὑστέρως δ' ἔχων
 πῶλους Ὀρέστης τῷ τέλει πίστιν φέρων. 735
 ὅπως δ' ὄρᾳ μόνον νιν ἔλλειμιμένον,
 ὄξυν δι' ὄτων κέλαδον ἐνσεύσας θοαῖς
 πῶλοις διώκει· κἀξισώσαντε ζυγὰ 725
 ἤλαννέτην, τότ' ἄλλος, ἄλλοθ' ἄτερος
 κᾶρα προβάλλων ἱππικῶν ὀχημάτων· 740
 καὶ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας ἀσφαλεῖς δρόμους

fracta: περι δ' ἐμῶ κᾶρα πλη-
 γεῖσ' ἐνανάγησεν ὄστρακον-
 μένη. Cf. Naek. ad Choer. p. 166.
 V. 718. Schol. γνούς δ' οὐξ
 Ἀθηῶν δεινός: δεινός ἀντί
 τοῦ ἐμπειρός: πρὸς εὐνοιαν δὲ
 τῶν ἀπροσμέμων ἐπαινεί αὐ-
 τὸν ὡς Ἀθηναῖον. Respectando,
 quod facere saepissime solebant
 aurigae (cf. Bulenger, de circo
 Roman. c. 29), videtur calamitatem
 illam animadvertisse. Nam
 ante ceteros omnes Atheniensem
 tum vectum esse e verbis πα-
 ρεῖς κλύδων' ἔφιππον κτλ. ap-
 paret.

V. 719. ἔξω παρασπᾶ] Ex
 medio curriculo sive ex orbita,
 in qua perturbatos illos versari
 videt, deflectit equos ad foros
 versus.

Ibidem. Schol. κἀνοκωχεύει
 ἀνασειράζει, κατέχει· ἀνοκω-
 χεύειν γὰρ κυρίως λέγεται,
 ὅταν, χειμῶνος ὄντος ἐν τῷ
 πελάγει, στείλαντες τὰ ἄρμενα
 σαλεύσων αὐτόθι, μὴ διαμα-
 χόμενοι τῷ πνεύματι. μετα-
 φορικῶς οὖν ἐπὶ τοῦ ἄρματος
 εἶρηκεν· οὐ διημιλλήσατο, ἀλλ'
 ἀφήκε τὸν τῶν ἱππων κλύδα-
 να, καὶ ὑστέρως ἤρμα ἤλαννεν.
 Libri exhibent κἀνοκωχεύει.
 Formam Atticam restituit Cobe-
 tus Nov. Lect. p. 170.

Ibid. παρεῖς] I. e. „praeter-
 vehi passus“. Male et contra
 linguae leges Brunckius inter-
 pretatus est „dum praeterve-
 hitur“.

V. 721 seq. ἤλαννε δ' ἔσχα-

τος — πίστιν φέρων] „Postre-
 mus quidem omnium vehebatur
 Orestes, sed posteriores esse vo-
 luit equos, quod in fine spem
 repositam habebat“. In locutione
 ὑστέρως ἔχειν πῶλους, eo quo
 dixi sensu usurpata, nemo haere-
 rebit, qui meminerit ὑστέρειν
 saepe esse „sero venire“ vel
 „post alios venire“. Fecit igitur
 Orestes, quod bonos agitatos
 facere solitos esse cum aliunde
 constat, tum M. Tullius admonuit
 Academ. Prior. lib. II c. 29,
 § 94 ego enim, ut agitator calli-
 dus, priusquam ad finem veniam,
 equos sustinebo. Cf. Bulenger.
 de circo Rom. c. 29.

V. 723. ὅπως δ' ὄρᾳ μόνον
 νιν] I. e. Orestes hominem Athe-
 niensem. — Recte Hermannus:
 ἔλλειμιμένον apertum est hinc
 non eum significare quem alii
 anteverterint, sed eum qui solus
 in hippodromo certator relictus
 sit. Similiter Eur. El. 608 σὺ
 δ' ἐκ βάθρων γὰρ πᾶς ἀνή-
 ρησαι φίλοις, οὐδ' ἑλλέλοιπας
 ἐπίδα· I. e. ἑλλέλοιπας ἐν αὐτοῖς.

V. 724. ὄξυν — ἐνσεύσας]
 μάστιγι λιγυρῇ, ut est in P.
 λ. 532.

V. 725. Schol. κἀξισώσαντε
 ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Ἀθηναῖος.

V. 726. Pro τότ' ἄλλος recte
 Blaydesius τόθ' οὗτος scripsisse
 videtur.

V. 727. Gen. ἱππικῶν ὀχ. ex
 nomine κᾶρα, non ex praepos.
 verbi προβάλλων aptus est.

ὄρθουθ' ὁ τλήμων ὄρθος ἐξ ὄρθων δίφρων·
 ἔπειτα λύων ἠρίαν ἀριστεράν 730
 κἀμπτοντος ἵππου λανθάνει στήλην ἄκρην
 παίσας, ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χροῖας, 745
 κᾶξ ἀντύγων ὄλισθε, σὺν δ' ἑλίσσεται
 τητοις ἱμάσι· τοῦ δὲ πίπτοντος πέθοι
 πῶλοι διεσπάρησαν ἐς μέσον δρόμον. 735
 στρατὸς δ' ὅπως ὄρᾳ νιν ἐκπεπτωκότα
 δίφρων, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν,
 οἷ' ἔργα θράσας οἶα λαγγάνει κακά,
 φορούμενος πρὸς οὐδας, ἄλλοτ' οὐρανῷ 740
 σκέλη προφαίνων· ἔσπε νιν διφρηλάται,
 μόλις κατασχεθόντες ἱππικὸν δρόμον,
 ἔλυσαν αἵματηρόν, ὥστε μηθένα 755
 γνῶναι φίλων ἰδόντ' ἂν ἄθλιον δέμας.

V. 729. ἐξ ὄρθων δίφρων]
 Locutio ὄρθουθ' ἐκ δίφρων
 apte comparabitur cum κρεμάν-
 νουθ' ἐκ τιος et quae similes
 sunt locutiones. Neuius confert
 Ant. 411 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ
 πάγων.

V. 730. Schol. λύων· χαννῶν,
 διὰ τὸ συμπεπλήχθαι. At cur
 implicata erat? Recte huius loci
 rationem Rud. Schneiderus in
 Ephemer. rer. Gymnas. Berol.
 vol. XXXV p. 536 seq. expli-
 care videtur exponens fere haec:
 Orestes cum prope sinistrorsum
 circa metam flexisset, paulo prius
 quam debebat habenam laxavit,
 quo factum est, ut equus sinister
 dextrorsum versus temonem in
 dextram, currum in sinistram
 partem ad metam impelleret.

V. 732. Schol. χροῖας· τὸ
 λεπτόν μέρος τοῦ ἄξονος, τὸ
 τριβόμενον ὑπὸ τῆς χοιρινί-
 δος· εἶρηται δὲ ὁμοίως τῷ παρ'
 Ἀπολλωνίῳ (Argon. I 757).
 „ἄξονος ἐν πλημνησί παρα-
 κλιδὸν ἀγνυμένοιο.“

V. 733. σὺν δέ] Vide quae ad
 v. 292 notata sunt.

V. 734. τητοις ἱμάσι] Neu-
 ius adscripsit Hom. II. κ 567,
 φ 30, ψ 684. Eur. Hippol. 1244
 χῶ μὲν ἐκ δεσμῶν λυθείς τη-
 τῶν ἱμάντων· ibid. 1236 seqq.

Soph. Trag. Vol. II. Sect. I.

αὐτὸς δ' ὁ τλήμων ἠρίαισιν
 ἐμπλακείς δεσμὸν δυσεξήν-
 στον ἔλκεται δεθείς, σποδοῦ-
 μενος μὲν πρὸς πέτραις φίλων
 κᾶρα, θραύων δὲ σάρκας. Euripidis
 descriptio Sophoclem iu-
 visse videtur.

V. 736. στρατὸς] Sic Trach.
 795. Vide etiam quae ad Ant. 8
 annotata sunt. De verbo ἀνολο-
 λύζειν ad Trach. 202 seq. moni-
 tum est.

V. 738. οἷ' — λαγγάνει
 κακά] I. e. μέγιστα κακά λαγ-
 γάνει.

V. 739. φορούμενος — ἄλλοτ']
 Cf. Trach. 11 φοιτῶν ἐναργῆς
 ταῦρος, ἄλλοτ' ἀλόλος δρακῶν,
 Eur. Hec. 28 κείμαι δ' ἐπ' ἀκ-
 τῆς, ἄλλοτ' ἐν πόντου σάλῳ —
 φορούμενος, Hom. II. γ 171 πολ-
 λά βοῶν ἐπὶ μηρῷ ἔκηνεν Ἴδης
 ἐν κορυφῇ πολυπύργου, ἄλ-
 λοτε δ' αὐτὲ ἐν πόλει ἀρο-
 τάτη. Ad huiusmodi locos anno-
 tare solent interpretes, ἄλλοτε in
 priore membro omissum esse.
 At non supplendum est, sed ipso
 priore membro dicto alia alius
 temporis indicio in memoriam
 vocatur.

V. 743. γνῶναι — δέμας]
 Cf. Hom. II. κ 638 οὐδ' ἂν ἐπὶ
 φράδμων περ' ἀνήρ Σαρπη-
 δόνα δῖον ἔγνω, ἐπεὶ βελέεσσι

- καὶ νῦν πυρᾷ κέαντες εὐθύς ἐν βραχέϊ
χαλκῷ μέριστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ 745
φέρουσιν ἄνδρες Φωκίων τεταγμένοι,
ὅπως πατρώας τύμβον ἐκλάχῃ χθονός. 760
τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἐστίν, ὡς μὲν ἐν λόγῳ
ἀλγεινά, τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἶδομεν,
μέριστα πάντων ὧν ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν. 750
ΧΟ. φεῦ, φεῦ· τὸ πᾶν δὴ δεσπόταισι τοῖς πάλαι
πρόρριζον, ὡς εἰκεν, ἐφθάρται γένος. 765
ΚΑ. ὦ Ζεῦ, τί ταῦτα πότερον εὐτυχῆ λέγω,
ἢ δεινὰ μὲν, κέρδη δέ; λυπηρῶς δ' ἔχει,
εἰ τοῖς ἐμαυτῆς τὸν βίον σφῶζω κακοῖς. 755
ΠΑ. τί δ' ὦδ' ἀθυμεῖς, ὦ γύναι, τῷ νῦν λόγῳ;
ΚΑ. δεινὸν τὸ τίχτειν ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς 770

καὶ αἵματι καὶ κονίησιν ἐκ κεφαλῆς εἴλυτο διαμπερὲς ἐς πόδας ἄγρους.

V. 744. καὶ νῦν πυρᾷ κέαντες κτλ.] Schol. καὶ ἵνα ἀξιόπιστος εἴη ὁ ἄγγελος, καὶ ἵνα πάλιν τὸ περιπαθὲς εἴη τῇ Ἠλέκτρᾳ.

V. 745. μέριστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ] Genetivum σποδοῦ aptum ex nomine σῶμα esse recte monuit Hermannus. Dictum autem σῶμα σποδοῦ (ein Körper aus Asche bestehend) simili ratione, qua στέφανος ποίας et eiusdem generis alia, de quibus vide Matth. § 374 b et Krueg. II § 47, 8, 2. Fortasse tamen Sophocles scripsit μεγίστου σώματος δειλὴν σποδόν.

V. 748. τοιαῦτα — ἐστίν] Sic O. C. 62. Tum verba ὡς μὲν ἐν λόγῳ ἀλγεινά hoc significant „quantum quidem narratione effici potest, misera“. De locutione ὡς μὲν ἐν λόγῳ vide Matth. § 628, 3 e et ad Eur. Androm. 1161, de ἐν praepositione quae ad Phil. 60 annotavi.

V. 749. τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἶδομεν] Incohatam structuram si persequi voluisset, debebat scribere ὡς δὲ ἐν τῇ ὄψει κτλ. Sed, quod amat facere poetae, ita perrexit, ut membrum posterius non tam formam exaequaret

prioris, quam potius sensui eius accommodatum esset. Cf. v. 183 cum nota nostra. Sensus autem ille membri prioris est: τοῖς μὲν ἀκούουσιν ἀλγεινά. His, quae in mente habuit, verbis apte iam haec opposuit τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἶδομεν, i. e. „iis autem, qui viderunt, quales nos fuimus, qui vidimus“. Quod ipsum tamen ex sequentibus, μέριστα πάντων ὧν ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν, sic accipi voluisse poetam apparet, ut nil aliud esset quam „qui verò vidimus nobis“.

V. 751. δεσπόταισι] De dativo vide Matth. § 389 g et Krueg. I § 48, 4, 1. Advertat autem lector genetivum multo minus venustum hic futurum fuisse.

V. 753. τί ταῦτα κτλ.; I. e. τί ταῦτα λέγω, πότερον εὐτυχῆ, ἢ δεινὰ; Cf. Heindorf. ad Platon. Phaed. p. 123. Matth. § 420 not. 2 a. Schol. ὡς μὲν γυνῆ κενύνηται ἐπὶ τῷ πάθει· πρὸς δὲ τὸν κλύδωνον ἀποβλέπουσα ἤδεται· διὰ δὲ τὸν χορὸν ἀλγεῖν ὑποκρίνεται.

V. 755. τοῖς ἐμαυτῆς — κακοῖς] Filii mortem dicit.

V. 756. Cum optimus liber a manu prima τῷ ναῦ λόγῳ exhibeat, Morstadius bene coniecit τῷ μὲν λόγῳ.

V. 757. δεινὸν τὸ τίχτειν

- πάσχοντι μῖσος ὧν τέκη προσγίγνεται.
ΠΑ. μάτην ἄρ' ἡμεῖς, ὡς εἰκεν, ἤκομεν.
ΚΑ. οὔτοι μάτην γε. πῶς γὰρ ἂν μάτην μόλοις, 760
εἰ μοι θανόντος πίστ' ἔχων τεκμήρια
προσηλθες, ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς, 775
μαστῶν ἀποστὰς καὶ τροφῆς ἐμῆς, φηγὰς
ἀπεξενούτο καὶ μ', ἐπεὶ τῆσδε χθονός
ἐξῆλθεν, οὐκέτ' εἶδεν· ἐγκαλῶν δέ μοι 765
φόνους πατρώους δειν' ἐπηπείλει τελεῖν,
ὅστ' οὔτε νυκτὸς ὕπνον οὔτ' ἐξ ἡμέρας 780
ἐμὲ στεγάζειν ἠδύν, ἀλλ' ὁ προστατῶν

ἐστίν] Cf. Eur. Phoen. v. 355 δεινὸν γυναιξὶν αἰ δι' ὠδίνων γοναί, καὶ φιλοτέκνον πῶς πᾶν γυναικεῖον γένος. Iphig. Aul. 917 δεινὸν τὸ τίχτειν, καὶ φέροι φίλτρον μέγα πᾶσιν τε κοινόν, ὡστ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

V. 758. πάσχοντι] Universe loquitur; quamobrem in genere masculino non haerendum est. Cf. Trach. 151 et Hermannus ad Vig. p. 715 no. 50. De coniunctivo τέκη v. Matth. § 527 not. 2 et Krueg. I § 54, 15, 3.

V. 759. μάτην ἄρα] Coniunctorum horum nominum exempla plura attulit Elmsleius ad Eur. Med. 1229. De sententia cfr. Oed. R. 1005 καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικύαην, ὅπως σοῦ πρὸς δόμου ἐλθόντος εὐ πράξαιμι τι, Trach. 190.

V. 760. μόλοις scripsi pro λέγοις, cum versui praecedenti conveniat sensus: πῶς γὰρ ἂν μάτην ἤκοις.

V. 761 seq. εἰ μοι θανόντος — ὅστις] Adverte locutionem τεκμήρια θανόντος, ὅστις, quae hoc significatur: τεκμήρια, ὅτι ἔθανεν, ὅστις, sive τεκμήρια τοῦ θανεῖν αὐτόν, ὅστις. De omisso pronomine ad Phil. 137 seqq. monitum est. Brevius etiam quam hic locutus est poeta infra v. 904, ubi τεκμήριον Ὁρέστου hoc significat: τεκμήριον, ὅτι παρέσθην Ὁρέστῃς. Adde 1109 ἧς ἠκούσαμεν φήμης ἐμφανῆ

τεκμήρια, i. e. τεκμήρια ἐμφανῆ, ὅτι ἀληθῆς ἐστὶν ἡ φήμη, ἣν ἠκούσαμεν.

V. 762. τῆς ἐμῆς ψυχῆς] Moschopolus Dict. Att. in v. ψυχή: ψυχή καὶ ἡ φύσις, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ „ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς“, ἤγουν τῆς ἐμῆς φύσεως. Eadem fere schol. Eur. Hec. 175 [177 ed. Dind.] et schol. Aristoph. Plut. 524. Dicitur hoc, ut apud nos, tum, cum id, quod intimum et cum vita coniunctissimum habemus, significatur. Sic etiam v. 786. HERM. Alia ratio huius esse videtur loci ac nescio an poeta scripserit: ὅστις τῆσδε νηδύος γεγώς. Cf. Eur. Bacch. 1306 τῆς σῆς τόδ' ἔργος, ὦ τάλαινα, νηδύος.

V. 766. φόνους πατρώους] Aptè adscripsit Neniuss v. 955. Trach. 1125. Hom. Od. α 299 ἢ οὐκ αἴεις, οἶον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὁρέστῃς πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα, Αἰγισθον δολομήτην, ὁ οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα; γ 197. 307. Eurip. Or. 193 πατροφόνου ματρός, quae nostrum, non quae suum patrem interemit.

V. 767. ἐξ ἡμέρας] „inde a solis ortu“, i. e. „interdiu“. Cf. Matth. § 574 p. 1133.

V. 768. Schol. ὁ προστατῶν· ὁ ἐπιγεγόμενος. Scholiasta codd. Lips. ἀντὶ τοῦ ἐπιστάμενος. Bene Meinekius προσστατῶν scribi iussit. Praeterea vide ad Trach. 29 seq.

χρόνος διηγέ μ' αἰὲν ὡς θανουμένην.
 νῦν δ' (ἡμέρα γὰρ τῆσδ' ἀπηλλάγη φόβου 770
 πρὸς τῆσδ' ἐκείνου θ' ἦδε γὰρ μείζων βλάβη
 ξύννοικος ἦν μοι τοῦμόν ἐκπίνουσ' αἰὲ 785
 ψυχῆς ἀκρατον αἶμα), νῦν δ' ἐκηλά που
 τῶν τῆσδ' ἀπειλῶν εἴνεχ' ἡμεροῦσομεν.
 ΗΛ. οἴμοι τάλανα· νῦν γὰρ οἰμῶξαι πάρα, 775
 Ὀρέστα, τὴν σὴν ξυμφορὰν, θ' ὅδ' ἔχον
 πρὸς τῆσδ' ὑβρίσῃ μητρός. ἄρ' ἔχει καλῶς; 790
 ΚΑ. οὔτοι σὺ, κείνος δ', ὡς ἔχει, καλῶς ἔχει.
 ΗΛ. ἄκουε, Νέμεσι τοῦ θανόντος ἀρίτως.
 ΚΑ. ἤκουσεν ὧν δεῖ κἀπεκύρωσεν καλῶς. 780
 ΗΛ. ὑβρίζε. νῦν γὰρ εὐτυχοῦσα τυγχάνεις.
 ΚΑ. οὐκ οὖν Ὀρέστης καὶ σὺ παύσετον τάδε; 795
 ΗΛ. πεπαύμεθ' ἡμεῖς, οὐχ ὅπως σὲ παύσομεν.
 ΚΑ. πολλῶν ἂν ἤχοις, ὦ ξέν', ἄξιος τυχεῖν,

V. 772 seq. τοῦμόν — ἀκρατον αἶμα] Idem Creon de Ismena dixit Ant. 531, σὺ δ', ἢ κατ' οἶκον ὡς ἐκιδν' ὑφειμένη λήθουσα μ' ἐξέπινες.

V. 773. νῦν δέ] Δὲ particulam post parenthesin repeti notavit Hermannus ad Vig. p. 847.

V. 774. τῶν τῆσδ' ἀπειλῶν εἴνεχ'] De hoc ἔνεκα praepositionis usu monitum ad v. 380.

V. 777. ἄρ' ἔχει καλῶς;] „Num id bene se habet?“ Maligine Clytaemestra, impersonaliter dictum ἔχει personaliter usurpans, respondet: „Tu bene te non habes, quod nondum sublata es“, huius autem malignitatis eo ipso poenas dat, quod verbis κείνος δ' ὡς ἔχει, καλῶς ἔχει ignara verum rei statum aperit, ut v. 780 et 782. Eadem vocabuli καλῶς traductione quae dicitur infra v. 1345 ornatus est.

V. 779. ἄκουε, Νέμεσι κτλ.] Schaeferus comma post Νέμεσι posuit, ut ἄκουε τοῦ θανόντος coniungerentur, conferri iubens versum sequentem. Contra quem recte monuit Neuius ab Electra Orestis Νέμεσιν invocari, ut

contumeliose habiti, a Clytaemestra autem Νέμεσιν omnino cogitari. Accedit, quod inepte dea ultrix hic eum, a quo nihil dictum proferatur, audire iuberetur. Aptissime contra iubetur audire quae mater Clytaemestra modo de filio Oreste dixit ὡς ἔχει, καλῶς ἔχει, eamque contumeliam ulcisci. De forma vocativi Νέμεσι vide Porson. ad Eur. Phoen. 187.

V. 780. ἤκουσεν κτλ.] Deam, quae iniurias ulciscitur, cum dicit Clytaemestra audisse quae conveniat audire et rata fecisse, significat suas preces audisse et poenas sumpsisse ab Oreste, sibi necem inferre iniuria meditato.

V. 782. τάδε] Scil. εὐτυχοῦσάν με.
 V. 783. οὐχ ὅπως] Vide de his particulis Vig. p. 432, 465 et Hermannum ad Vig. p. 790. Krueg. I § 67, 14, 3. Electra πάνειν universe dicit eo sensu, quem habet hoc verbum Oed. R. 397 ἐπαυτά νιν: „confecti sumus, nedum te conficere possumus“.

V. 784. πολλῶν — τυχεῖν] De addito infinitivo vide quae ad v. 999 annotata sunt.

εἰ τήνδ' ἔπαυσας τῆς πολυγλώσσου βοῆς. 785
 ΠΑ. οὐκοῦν ἀποστειχοῦμαι ἂν, εἰ τάδ' εὐ κυρῆι.
 ΚΑ. ἤμιστ' ἐπέειπερ οὐτ' ἐμοῦ κατάξῃ ἂν 800
 πράξειας οὔτε τοῦ πορεύσαντος ξένου.
 ἀλλ' εἰσιθ' εἴσω, τήνδε δ' ἔκτοθεν βοᾶν
 ἔα τά θ' αὐτῆς καὶ τὰ τῶν φίλων κακά. 790
 ΗΛ. ἄρ' ὑμῖν ὡς ἀλγοῦσα κώδυνωμένη
 δεινῶς δακρῦσαι κἀπικωκῦσαι δοκεῖ 805
 τὸν νῖον ἢ δύστηνος ὅδ' ὀλωλότα;
 ἀλλ' ἐγγελῶσα φροῦδος. ὦ τάλαν' ἐγώ·
 Ὀρέστα φίλταθ', ὡς μ' ἀπίστευσας θανόν. 795
 ἀποσπάσας γὰρ τῆς ἐμῆς οἴχῃ φρενὸς
 αἶ μοι μόναι παρήσαν ἐλπίδων ἔτι, 810
 σὲ πατρός ἤξεν ζῶντα τιμωρόν ποτε
 κάμου ταλαίνης. νῦν δὲ ποί με χοῆ μολεῖν;
 μόνῃ γὰρ εἰμι σοῦ τ' ἀπεστερημένη 800
 καὶ πατρός. ἦδη δεῖ με δουλεύειν πάλιν
 ἐν τοῖσιν ἐχθίστοισιν ἀνθρώπων ἐμοί, 815
 φρονεῦσι πατρός. ἄρά μοι καλῶς ἔχει;
 ἀλλ' οὔτι μὴν ἐρωγε τοῦ λοιποῦ χρόνον
 ξύννοικος ἔσσομαι, ἀλλὰ τῆδε πρὸς πύλῃ 805
 παρεῖσ' ἐμαντὴν ἀφίλος ἀνανῶ βίον.

V. 785. πολυγλώσσου] Vide quae ad v. 628 annotata sunt.

V. 790. τῶν φίλων] De uno saepe dici notissimum est. Vide quae ad O. R. 361 annotavimus.

V. 793. ἢ δύστηνος] Eodem sensu positum, quo v. 120.

V. 799. ποί με χοῆ μολεῖν;] „quo me convertam? unde auxilium sperem?“ Sic Ai. 1006 ποῖ γὰρ μολεῖν μοι δυνατόν, εἰς ποῖους βροτούς;

V. 805. ἔσσομαι non potest a Sophocle scriptum esse. Neque enim aut hiatus aut forma epica huic loco apta. La. a prima manu habet ἔσομαι. Dawes. Misc. crit. p. 276 coniecit ἔσομαι ξύννοικος. Hermannus in ed. pr. putavit tale quid poetam scripsisse: ξύννοικος αὐτοῖς vel ἔτι ξύννοικος. Quod multo mihi probabilius videtur, quam quod in edit. sec. suspicatus est, ξύννοικος εἴσομαι ve-

ram fuisse scripturam. Neque enim dubito, quin huius totius membri, quod vss. 804—806 continetur, unum fuerit verbum finitum, ἀνανῶ βίον, participioque παρεῖσα oppositum fuerit ξύννοικος. Librarii contra structura loci non intellecta cum verbis illis, ἀλλ' οὔτι — ξύννοικος, integrum membrum effici debere putarent, id quod saepe facere ausi sunt, adscripserunt, quo lacunam, quam repperisse sibi visi erant, expleverunt. Schneidewinus ξύννοικος ἐνδον, Heimssoethius κείνοις ξύννοικος scribendum esse suspicatus est. Schol. ξύννοικος ἔσομαι: τοῦτο οἰκονομικῶς· εἰ γὰρ ἀπορήσασα ἐπὶ τοῖς ἠγγελημένοις ἀπέκλεινεν ἐαυτήν, διελύετο ἂν ἢ ὑπόθεσις.

V. 806. παρεῖσ' ἐμαντὴν] Neque Brunckio assentior, qui interpretatur „prostrata“, neque Her-

πρὸς ταῦτα καινέτω τις, εἰ βαρύνεται, 820
τῶν ἐνδον ὄντων· ὡς χάρις μὲν, ἦν κτάνη,
λύπη δ', ἐὰν ζῶ, τοῦ βίου δ' οὐδεὶς πόθος.

(στροφὴ α')

ΧΟ. ποῦ ποτε κεραννοὶ Διός, ἢ ποῦ φαέθων 810
Ἄλιος, εἰ ταῦτ' ἐφορῶντες 825
κρύπτουσιν ἔκμηλοι;

manno, qui olim explicavit: „me ipsam remittens, animum despondens“, nunc autem coniunctum cum verbis τῆδε πρὸς πύλη: „me ipsa permittens, i. e. mei copiam faciens ad quodvis malum mihi inferendum“. Immo equidem non dubito, quin hic sensus sit: „me ipsam neglegens“, i. e. „nullam mei curam gerens“. Sic παρσίς, neglegens, positum O. C. 1212.

Ibid. schol. rec. ἀνανῶ βλον' ξηρανῶ, ἧτοι μετὰ σκληρότητος διαβιβῶσα. Verbis ἀνανῶ βλον' idem hic Electra dicit atque uno verbo ἀνανῶμαι Philoctetes in fab. cogn. v. 954.

V. 807. πρὸς ταῦτα] „Quapropter“, i. e. quod ita ante fores prostrata iaceo. Sensus bene expressit Brunckius ita: „quod si quis eorum, qui intus sunt, aegre feret, occidat licet“.

V. 810 seq. Schol. ποῦ ποτε κεραννοὶ Διός: ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παραμυθούμενος ὁ χορός τὴν Ἠλέκτραν ἔλεγεν (173 seq.)· ἑτάρασε μοι, τέκνον, θάρασει ἔτι μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, καὶ τὰ ἐξῆς. νῦν οὖν πανταχόθεν ἀπεγνωσμένης τῆς σωτηρίας καὶ προστεθείσης τῆς κατὰ τὸν Ὀρέστην συμφορᾶς, εὐκρίτως παρακεκινδυνευμένῳ τῷ λόγῳ ἐχρήσατο, ὥστε καὶ περὶ θεῶν τι εἰπεῖν, καὶ ἀμφιβάλλειν, εἰ ὅλος ἐν οὐρανῷ εἴσιν, εἰ γὰρ περιορᾶσι τοιαῦτα γινόμενα. καὶ τὸν μὲν Ἥλιον ὡς πάντα ἐφορῶντα παρέλαβεν, τὸν δὲ Δία ὡς πάντων δεσπότην ὄντα. Minime existimandus chorus est hoc tantum dicere, dubitare se, an non sint di, si

maleficia illa inulta velint esse; quod neque personae eius accomodatatum est, neque sensui totius loci aptum, in quo quaecunque affert ad consolandam Electram pertineant, sed cum quaerit, ubi tandem sint di, qui videant et ulciscantur hominum scelera, si ista maleficia non ulciscantur, non dubium est, quin hoc dicat: „ut credo esse Iovem ac Solem, qui cernant et ulciscantur hominum scelera, ita persuasum habeo non facturos esse, ut inulta flagitia illa relinquuntur“.

Ibid. κεραννοὶ — Ἄλιος] Κεραννοὶ Διός commemorantur, quod fulmine utitur Jupiter ad castigandos perdendosque homines insolentes ac scelestos. Vide quae infra ad v. 1046 seq. annotavi. Tum Solis facta mentio est, ut omnia, quae in terra agantur, melius ceteris dis cernentis. Cf. Trach. 101 cum nota nostra. Utraque tamen potestas alibi uni Iovi tribuitur, ut huius fab. 175 θεὸς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατύνει.

V. 812. Schol. κρύπτουσιν ἔκμηλοι· οἷον οὐκ ἀγνοοῦσιν εἰς φῶς τὴν τούτων παρανομίαν. Verborum illorum, εἰ — ἔκμηλοι, sensus hic est: „si haec quieti aspiciunt et inulta esse volunt“. Rectissime enim scelus κρύπτειν, „occultare“, dici eum apparet, qui puniri scelus nolit. Pronomen ταῦτα spectat ad ea omnia, quae Clytaemestra impie ac scelestae fecit dixitque. Fr. Iacobsius, ἔκμηλοι, inquit, significat „lenti, lento animo“, neque ira commoti, neque poenas ab improbis sumentes.

ΗΛ. ἔξ, αἰαί.

ΧΟ. ὦ παῖ, τί δακρύνεις;

ΗΛ. φεῦ

ΧΟ. μηδὲν μὲγ' ἀύσης.

ΗΛ. ἀπολείς.

ΧΟ. πῶς;

ΗΛ. εἰ τῶν φανερωῶς οἰχομένων

εἰς Ἄιδαν ἐλπίδ' ὑποίσεις, κατ' ἐμοῦ τακομένους 820

V. 813. ἔξ, αἰαί] Lacrimas effundere Electram puta in eam adductam cogitationem, nefaria ista scelera deos nolle puniri. Non recte, puto, scholiasta θρηνηεῖ ἢ Ἠλέκτρα τὸν ἀδελφόν· ἔλειπὸν δὲ λίαν τὸ τοιοῦτο μέρος.

V. 814. ὦ παῖ, τί δακρύνεις] Non ita accipienda haec verba sunt, ut chorus quaerere ex Electra putemus, quam ob causam lacrimet, quod ridiculum foret, sed sic, ut verecunda illa interrogatione chorus hoc rogare Electram existimandus sit: „noli lacrimare, Electra“. Lacrimis autem quoniam ab iis, qui magno et forti sunt animo, quo erat Electra, extremus declarator dolor ac summa desperatio, hoc simul in verecunda illa et amica adhortatione inest: „noli omnem abicere spem fore, ut scelera ista non inulta maneant“. Similiter nos nonnunquam interrogantes: „Kind, was weinst du?“ hoc precamur: „Kind, weine nicht!“ Quo sensu prae ceteris vocabulis sono distinguendum verbum lacrimandi est.

V. 815. φεῦ] Paene ubique φεῦ exclamatio eius est, qui aliquid indignissime fert, ita ut fere idem sit, ac si quis dicat: „indignum est“, aut „horrendum est“, aut „detestabile est“. Cf. v. 764. Ai. 958, 1266. O. R. 316. 964. Ant. 1048, 1276. Trach. 987. Phil. 428, 1018, 1302. Deinde certum est de hac exclamatione scripta esse a scholiasta quae vulgo iis, quae ad v. 810 seq. ed. meae annotavit, continuo adiciuntur: δεῖ δὲ τὸν ὑποκρι-

τὴν ἄμα τῇ βοῇ ἀναβλέψαι τε εἰς οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας ἀνατεῖναι· ὁ δὲ κολύει ὁ χορός, „μηδὲν μὲγ' ἀύσης“. Ac verissima haec annotatio est. Verebatur enim chorus, ne Electra, in summam desperationem adducta, impie dicta in deos conciceret. Quod prohibitorum interpellavit eam his verbis, μηδὲν μὲγ' ἀύσης. Cf. Ai. 386 μηδὲν μὲγ' εἴπης.

V. 817. Schol. ἀπολείς: δαιμονίως τούτο ἐπήγαγεν· οὐ γὰρ ἀμελήσασα τῶν ἀπὸ τοῦ χοροῦ ἐπιτιμήσεων ἐρεῖ τι ἀπρεπὲς εἰς θεοὺς, ἐπεὶ καὶ τελέως ἀμύχανεὶ ὁ Σοφοκλῆς εἰς τοὺς θεοὺς βλασφημῶν· καὶ γὰρ εἰς ἦν τῶν θεοσεβεστάτων· ἀλλ' ὥσπερ δυσχεραίνουσα ταῖς ἐπιτιμήσεσιν ὡς ψυχραῖς, τούτο φησίν. Explicat ipsa Electra quod dixit ἀπολείς sequentibus v. 818 seqq.

V. 818 seq. εἰ τῶν — ὑποίσεις] „Si mihi spem facies eorum, quos ad inferos descendisse manifestum est“. Unum fratrem, Orestem, qui perisse modo traditus erat, cum Electra ulcisci posse scelera Clytaemestrae credidisset, his ipsis verbis nihil nisi hoc dicit: „si quam ultionis spem superesse dices“. Negat enim superesse, mortuo Oreste. Ceterum notanda est locutio: τοῦ οἰχομένου ἐλπίδα ὑποφέρειν, „spem facere mortui“, hoc significans: „sperare aliquid a mortuo iubere“. Eodem tamen sensu ἐλπὶς ἀνδρός dictum est v. 1460 seq.

V. 820 seq. κατ' ἐμοῦ — ἐπεμβάση] Vide quae ad Ai. 1320 annotata sunt.

μᾶλλον ἐπειβάσῃ.

(ἀντιστ. α')

ΧΟ. οἶδα γὰρ ἄνακτ' Ἀμφιάρεων χροσοδέτοις
ἐρκεσι κρηφθέντα γυναικῶν
καὶ νῦν ὑπὸ γαίας

ΗΛ. ἔξ, ἰώ.

ΧΟ. πάμπυχος ἀνάσσει.

V. 822 seqq. οἶδα γὰρ κτλ.] Nexus sensusque hic est: „non desinam te consolari“; scio enim Amphiarum quoque, quamquam per uxorem suam misere periit, tamen summo nunc apud inferos honore perfrui“. Commemorando autem honore illo, quo ornatus Amphiarus apud inferos degat, hanc videtur chorus spem inicere Electrae voluisse, fore, ut similiter Agamemno post miserum illum interitum immortalitatis gloriam consequeretur. Fabula Amphiarai, quam respicit poeta, haec fuit: Amphiarus vates, qui futura praevideret, cum bello Thebano, quod Polynices parabat, ne periret, interesse nollet, ab Eriphyla uxore, quae torque aureo a Polynice corrupta fuit, coactus est, ut eius expeditionis socius esset. In qua cum occidisset, postmodo scelus illud Eriphylae filius eius Alemaeon ultus est matremque interfecit. Cf. Hom. Od. 1 327 ibique scholiasta, Apollod. III 6, 1. 2. Diodor. Sic. IV 65. Baehr. ad Herodot. I 46.

V. 823 seq. χροσοδέτοις — γυναικῶν] Participium κρηφθέντα significat „terra sepultum, conditum“. Vide ad Ant. 25. Videtur autem poeta illuc respicere, quod Amphiarus una cum curru, quo vehebatur, terra devoratus dicitur esse. Cf. Pindar. Nem. IX 24 ὁ δ' Ἀμφιάρη στίσσειν κερωνῶ παμβία Ζεὺς τὰν βαθύστερον χθόνα, κρηφεν δ' ἄμ' ἵπποις. Tum verba χροσοδέτοις ἐρκεσι satis recte scholiasta interpretatus est: τῷ ὄρω, ὃς ἦν ἐν χροσοῦ πειποιημένος, τὸ δὲ ἐρκε-

σιν οἶον τοῖς δεσμοῖς καὶ φράγμασι καὶ τῇ ἀνάγκῃ τῇ ἀπὸ τοῦ ὄρω γενομένη. Manifesto enim poeta duplici sensu voc. ἐρκεσι intellegi voluit, ita ut et „monile“ significaret et „cassem, quo cui pernicies paratur, insidias“. Priore significato positum esse ἐρκεσι ex adiectivo χροσοδέτοις, de quo vide quae ad Ant. 931 monita sunt, posteriore, de quo significato alibi dictum est, ex participio κρηφθέντα pariter atque ex nomine γυναικῶν apparet. Monile autem illud, quod Eriphyle a Polynice accepit, in causa erat, ut Amphiaro in bellum proficiscendum ideoque pereundum esse decerneret Eriphyle, cuius decreto in rebus controversis se obediturum esse ipse Amphiarus receperat. Vide quae scriptores, quos ad v. 823 seqq. commemoravi, l. l. memoriae prodiderunt. Denique etsi universe dictum γυναικῶν, similiter atque nos dicimus durch Weiber Zwang, de una muliere cogitantes, tamen una intellegenda est Eriphyle. Cf. O. C. 970.

V. 826. Schol. πάμπυχος ἀνάσσει ἀντὶ τοῦ πασῶν ψυχῶν ἀνάσσει, αἱ δὲ ἐν χρεῖα καθεστᾶσι τῆς ἐκείνου μαντικῆς ἢ πάμπυχος, ὃ διασάσας πασαν τὴν ἐκείνου ψυχὴν, ἢ ὃ διαπαντὸς τὴν ψυχὴν σώζων, ὃ ἐστὶν ἀθάνατος. Ineptissima prima interpretatio est, quamvis probata viris doctissimis. Neque enim animae mortuorum nunquam existimatae sunt vatem consulere, neque πάμπυχος ἀνάσσει Graece sic dici potest, ut sit πασῶν ψυχῶν ἀνάσσει. Immo, quod res ipsa docet, πάμπυχος dicitur

ΗΛ. φεῦ.

ΧΟ. φεῦ δῆτ' ὀλοὰ γὰρ

ΗΛ. ἐδάμη.

Amphiarus, quod ei mortuo integra mens relicta esse putabatur. Vulgo enim umbrae mortuorum existimabantur ἀφραδέες, quo nomine ab Achille appellatur apud Hom. Od. 1 474 πῶς ἐτλης Ἀιδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ ἀφραδέες ναύονσι, βροτῶν εἰδωλα κλυόντων; Contra qui summa apud superos sapientia floruerant, iis nonnunquam tributum hoc est, ut etiam ad inferos delati saperent. Datum hoc animae Tiresiae, μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσιν τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον ποῖε Πεσοφρόνεια, οἶον πεπνῦσθαι τοὶ δὲ σικαὶ ἀΐσσοισιν, narrante Homero Od. κ 492 seqq. Similiter ergo Amphiarus post mortem etiam integra mente praeditus mortalibus futura praedicere putabatur. Cf. M. Tullius de Divin. I 40 Amphiarum autem sic honoravit Jانا Graeciae, deus ut habetur, atque ut ab eius solo, in quo est humatus, oracula petentur. Idem ὑπὸ γαίας ἀνάσσειν dicitur a Sophocle, quod, qua dignitate vivus erat ornatus, eadem frui apud mortuos putabatur. Erat enim veterum opinio, inquit Brunckius ad Aesch. Pers. 688, reges, qui virtute et factis excellissent, apud inferos magna in dignitate esse imperiumque in mortuorum simulacra sive animos exercere. Ita Ulixes apud inferos (Hom. Od. 1 481 seqq.) sic alloquitur Achillem: σείδ' ἄχίλλεῦ, οὗτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος οὐτ' ἄρ' ὀπίσσω. πρὶν μὲν γὰρ σε ζῶον ἐτίμεν ἴσα θεοῖσιν, Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεπέσσιν, ἐνθάδ' εἶον. — Contra haec Fr. Jacobsius „In πάμπυχος“, inquit, „respicitur fortasse fabula de Amphiaro terra hausto, ita ut integro animo et corpore illaeso ad inferos perveniret“.

V. 827. Schol. φεῦ· μνη-

σθεῖσα τῆς Ἐριφύλης ἢ Ἠλέκτρα ἀναβοᾷ ἐπὶ τῷ ἦθει αὐτῆς δυσχεραίνουσα.

V. 828. Schol. φεῦ δῆτ' ὀλοὰ γὰρ: ὁ χορὸς συγκατατιθέμενός φησιν, ὅτι δικαίως ἀνεβόησας ὀλοῇ γὰρ ἦν ἢ Ἐριφύλη· ὅρα δὲ οὖν, εἰ ἐπραξέ τι ὁ χορὸς· ἀπέσπασε γὰρ αὐτὴν τοῦ θρηνηῖν ἐμβολῶν τὸ κατὰ τὴν Ἐριφύλην μῦθευμα. Quo significato ubique ὀλοός positum reperitur, activo dico, eo hic quoque usurpatum esse, quamvis fuerint qui negarent, tamen e loci nexu luculenter apparet. Chorus enim, cur iure indignandum sit scelus Eriphylae, explicaturus, non illam causam, quod ipsa occisa sit, sed hanc debet afferre, quod aliis perniciem machinata sit. Deinde nunquam credam integrum membrum his verbis, ὀλοὰ γὰρ, contineri, quae vulgaris interpretum opinio est. Immo cum chorus in eo esset, ut huiusmodi quid diceret: ὀλοὰ γὰρ ἐφάνη, oratio eius interpellata ab Electra est, ἐδάμη dicente. — De δῆτα particula ad v. 1144 monitum est. — Fr. Jacobsius de hoc loco haec ad me scripsit: „Cum chorus fabulam Amphiarai propter similitudinem fati Agamemnonis et quod Eriphylae scelus vindicatum esset commemoraret, mihi quidem Electrae exclamatione φεῦ dolor quidam ac stupor exprimi videtur. Id confirmans chorus, φεῦ δῆτα inquit; misera enim mulier ista punita est exorto occisi Amphiarai ultore; itaque tibi quoque aliquid spei relinquitur. Haec, quae chorus in mente habet dicere, occupat Electra, sed ita, ut, cum fratrem suum obisse crederet, quicquam sibi spei relictum esse neget“. [Mihi nexus sententiarum planior esset, si scriptum haberemus: μὴ δῆτ' ὀλοὰ γὰρ ΗΛ. ἐδάμη;]

V. 829. Schol. ἐδάμη· ἢ Ἐρι-

- ΧΟ. ναί. 845
 ΗΛ. οἶδ', οἶδ'· ἐφάνη γὰρ μελέτωρ 830
 ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει· ἐμοὶ δ' οὔτις ἐτ' ἔσθ'·
 ὃς γὰρ ἐτ' ἦν
 φροῦδος ἀναρπασθεῖς.
 (στροφή β.)
 ΧΟ. δειλαία δειλαίων κυρεῖς.
 ΗΛ. κἀγὼ τοῦδ' ἴστωρ, ὑπερίστωρ 835 850
 πανδύρω παμμήνω πολλῶν
 δεινῶν στυννῶν τ' αἰῶνι.
 ΧΟ. εἶδομεν ἂ θρηνεῖς.
 ΗΛ. μή με νυν μηκέτι
 παραγάγῃς, ἴν' οὐ 840 855
 ΧΟ. τί φῆς;

φύλη δηλονότι· ὁ δὲ λόγος ἀποφαντικός· ὁ χορὸς δὲ ὡς πνυθανουμένης ἐπάγει τὸ ναί. Hoc sibi vult Electra: „occisam dicis“; nobis: „du meinst, sie sei mit dem Tode bestraft worden“.

V. 830 seqq. Schol. οἶδ', οἶδ'· ἐφάνη; οἶδα, ὅτι ἐδάμη. ἐφάνη γὰρ ὁ ἐπιμελούμενος τοῦ ἐν τῷ φόνῳ, τουτέστι τιμωρὸς τοῦ πατρὸς· ἐμοὶ δὲ οὐδεὶς πάρεστιν ἀποθανόντος Ὁρέστου· ὁ μὲν οὖν χορὸς παρέβαλε τὸν Ἀγαμέμνονα τῷ Ἀμφιάρῳ, ἵνα ἡ Ἡλέκτρα εὐελπίς εἴη περὶ τοῦ πατρὸς, ὅτι τεύχεται τιμῆς τινος· ἡ δὲ φησιν, ὅτι Ἀμφιάραος ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος ἐτυχεν τιμωρίας· πάνν δὲ περιπαθῶς τὸ πάθος τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς ἐαυτήν μεταφέρει διὰ τοῦ, ἐμοὶ δ' οὔτις. Ut hic μελέτωρ ἀμφὶ τινα dicitur „qui ultor alicuius existit“, ita supra v. 237 ἀμελεῖν ἐπὶ τι dicitur de iis, „qui omittant aliquem ulcisci“.

V. 831. Schol. ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει· τὸν Ἀμφιάραον. Lugere enim putabatur mortuus, quamdiu inultus erat.

V. 834. Schol. δειλαία δειλαίων: καὶ τοῦτο εἶδος παραμυθίας, τὸ εἰς τι παραχωρεῖν τοῖς ληπουμένοις καὶ συγχωρεῖν αὐτοῖς κλαίειν, ὡς ἐπὶ

ἀπαρηγορήτοις κακοῖς. De locutione δειλαία δειλαίων vide ad Phil. 65 notata, de κυρεῖς v. 46. Johnsonus, quem quidam editores probant, interpretatur: „misera miserias sustines“.

V. 835 seqq. κἀγὼ — αἰῶνι] Dativus αἰῶνι pro ablativo instrumenti est, aptus ex verbis ἴστωρ, ὑπερίστωρ. Genetivus autem δεινῶν στυννῶν τε non a substantivo αἰῶνι, sed ab adiectivo πανδύρω pendet; quod adiectivum cum nihil nisi „repletum“ significet, recte cum genetivo iunctum est. Alterum adiectivum παμμήνω recte explicat scholiasta πολυχρονίῳ, διηνεκεῖ. Nauckius bene πανδύρω πανθρήνω, unde cum pro αἰῶνι, quod Hermannus invenit, La a pr. m. ἀχέωον vel ἀχαίωον corr. in ἀχέωον exhibeat, Kvčala proposuit: πάνθρηνος πάνθρηνος πολλῶν δεινῶν στυννῶν δ' ἄ γ' αἰῶν.

V. 838. εἶδομεν ἂ θρηνεῖς] „Vidimus quae deploras“, i. e. vidimus ipsae mala tua.

V. 839 seq. μή με — παραγ.] „Itaque noli me amplius illuc abducere, ubi etc., i. e. noli me amplius consolari, cum etc.“

V. 841. Schol. διὰ μέσον τὸ τί φῆς;

- ΗΛ. πάρεισιν ἐκ φίλων ἐτι κοινοτόκων
 εὐπατριδῶν τ' ἀρωγαί.
 (ἀντιστρ. β.)
 ΧΟ. πᾶσι θνατοῖς ἐφν μόρος. 860
 ΗΛ. ἦ καὶ χαλαροῖς ἐν ἀμίλλαις 845
 οὔτως, ὡς κείνῳ δυστάνῳ,
 τμητοῖς ὄλκοις ἐγκίρσαι;
 ΧΟ. ἄσκοπος ἂ λῶβα.
 ΗΛ. πῶς γὰρ οὐκ; εἰ ξένος 865
 ἄτερ ἐμῶν χερῶν 850
 ΧΟ. παπαί.
 ΗΛ. κέκευθεν, οὔτε του τάφου ἀντιάσας,
 οὔτε γόων παρ' ἡμῶν. 870

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ.

- Ἦφ' ἠδονῆς τοι, φιλάτῃ, διώκομαι
 τὸ κόσμιον μεθεῖσα σὺν τάχει μολεῖν. 855
 φέρω γὰρ ἠδονάς τε κἀνάπανταν ὦν
 πάροιθεν εἶχες καὶ κατέστερες κακῶν.
 ΗΛ. πόθεν δ' ἂν εὖροις τῶν ἐμῶν σὺ πημάτων 875

V. 842. ἐκ φίλων invenit Blaydesius; quod libri habent ἐλίπιδων, insolentius dictum quam ut ferri possit. Est autem κοινοτόκος qui eodem parente natus est.

V. 845 seqq. schol. εἰπόντος τοῦ χοροῦ, πᾶσι θνητοῖς ἐφν μόρος· ἀντιτίθῃσιν ἡ Ἡλέκτρα· ἀρα οὖν οὕτω πέπρωται τοῖς θνητοῖς τελευτῶν ἐν ταῖς ἀμίλλαις ταῖς ἱππικαῖς; τμητοῖς δὲ ὄλκοις, τοῖς ἰυᾶσιν· ὄλκους οὖν ἀντι τῶν ἰυᾶντων, ἐν οἷς εἰλύσθη. Cf. v. 746 seq. De locutione χαλαροῖς ἀμίλλαι, quam bene scholiasta explicat ἱππικαὶ ἀμίλλαι, i. e. ἱππων sive δίφρων ἀμίλλαι, vide Matth. § 446 not. 3. c. — Fr. Iacobus: „An etiam tam miserabili fato perire? Respondet chorus: Improvisa certe noxa, quam nemo exspectasset“.

V. 848. ἄσκοπος ἂ λῶβα] Dicitur ἄσκοπος et locus, qui non conspicitur (O. C. 1681), et tempus, quod infinitum (Trach, 246),

et res, quae improvisa, incredibilis, incomputabilis, immensa est (Ai. 21. Phil. 1111, ubi vide scholiastam huius fab. 1315). Postremo significato hic positum videtur, ut idem sit quod nos „unabsehbar“ dicimus.

V. 849 seq. εἰ ξένος κτλ.] Cf. 1136 seqq. De ξένος, quod est „in terra peregrina“, vide O. C. 562. Trach. 65.

V. 852. Schol. κέκευθεν· ἀντι τοῦ κρυπτεται.

V. 854 seqq. Schol. ἦφ' ἠδονῆς τοι: ἡ Χρυσόθεμις παραγέγονε τὰ ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου ἐγκείμενα τῷ τάφῳ ἐφροῦσα.

V. 855. τὸ κόσμιον μεθεῖσα] „neglecto decore“. Nam etiam motus corporis decori quidam sunt, neque celeres neque lenti nimium, etsi in mulieribus cunctabunda omnia magis probantur. CAM.

V. 856. φέρω] „Nuntio“. Vide ad O. C. 416.

- ἄρηξιν, οἷς ἰασιν οὐκ ἐνεστ' ἰδεῖν;
 XP. πάρεστ' Ὀρέστης ἡμῖν, ἴσθι τοῦτ' ἐμοῦ 860
 κλύουσ', ἐναργής, ὥσπερ εἰσορῆς ἐμέ.
 HA. ἀλλ' ἢ μέμηνας, ὧ τάλαινα, καὶ σὺ τοῖς
 σαντῆς κακοῖσι καπὶ τοῖς ἐμοῖς γελᾶς; 880
 XP. μὰ τὴν πατρώαν ἐστίαν, ἀλλ' οὐχ ὕβρει
 λέγω τάδ', ἀλλ' ἐκείνον ὡς παρόντα νῶν. 865
 HA. οἶμοι τάλαινα, καὶ τίνος βροτῶν λόγον
 τόνδ' εἰσακούσας ὧδε πιστεύεις ἄγαν;
 XP. ἐγὼ μὲν ἐξ ἐμοῦ τε κοῦκ ἄλλης, σαφῆ 885
 σημεῖ' ἰδοῦσα, τῶδε πιστεύω λόγον.
 HA. τίν', ὧ τάλαινα, ἰδοῦσα πίστιν; ἐς τί μοι 870
 βλέψασα θάλαπῃ τῶδ' ἀνηκέστῳ πυρί;

V. 859. Quamquam non praeferendum est quod ex corr. habet La οἷς ἰασιν, tamen datus οἷς ex verbo ἐνεστι aptus est. Cf. Menand. monost. 161 ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἐνεστ' ἰδεῖν.

V. 861. ἐναργής scripsi pro ἐναργῶς. Cf. O. C. 910 πρὶν ἂν κείνας ἐναργεῖς δεῦρό μοι στήσῃς ἄγαν, Trach. 224 τάδε σοι βλέπειν πάρεστ' ἐναργῆ.

V. 862. καὶ σὺ ex mea coniectura scripsi. Libri καπὶ, quod scribi a Sophocle hic non potuisse planum feci in Miscell. Soph. p. 19 seq. Ibidem sub unum aspectum posui glossas omnes, quibus haec fabula librorum negligentia onerata est. De postposita praepositione cf. Ant. 366. Oed. R. 734. 761 et Matth. Gr. § 595, 4.

V. 864 sq. μὰ — ἐστίαν, ἀλλ' οὐχ ὕβρει] I. e. ἀλλ' οὐχ ὕβρει, μὰ . . . ἐστίαν. De collocatione particulae adversativae vide ad v. 147. — De λέγω ἐκείνον ὡς παρόντα vide ad v. 663. Aesch. Ag. 677 λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ὀλοτάς, Krueg. II § 56, 4, 4.

V. 868. ἐμοῦ τε κοῦκ ἄλλης] Comparavit Doederlinus O. R. 1275 πολλαῖς τε κοῦκ ἄπαξ. O. C. 932 βία τε κοῦκ ἐκῶν. Rhés. 967 ὡς θανῶν τε κοῦκ λεύσσαν φάος. De ἄλλης vide ad v. 100.

V. 870. πίστιν] Usurpatur hoc nomen ut saepe apud scriptores Latinos nomen fides, significans „rem, cui fidere possimus“, veluti apud Verg. Aen. II 309 Tum vero manifesta fides, Danaumque patescunt insidiae. Propter ἰδοῦσα in v. proximo praecedens recte videtur Nauckius ἔχουσα πίστιν scripsisse.

V. 871. Schol. βλέψασα θάλαπῃ; ἀντὶ τοῦ παρακόπη τὰς φρένας ὡς ἐν πυρετῶ. ἀνηκέστον δὲ πυρὶ, ὡς εἰ ἔλεγεν ἀνιάτω ἐλπίδι ἀνέλπιστον γὰρ τὸ παραγενέσθαι Ὀρέστην ἤδη ἀπολωλότα. — θερμαίνεις τῇ χαρᾷ. Non satis accurata haec interpretatio est. Neque enim πῦρ hic aut „spem“ aut „laetitiam“, sed „ardorem animi“ vel dixeris „furorem“ significat, cuius insinulat Electra Chrysothemidem propterea, quod pro viso renuntiet quod videre eam potuisse post ea, quae paedagogus dixerat, credere nullo pacto potuit. Eodem fere modo supra v. 862 ab Electra μέμηνας dictum. Ardorem autem illum animi cum dicit ἀνηκέστον, non tam „insanabilem“, quam potius „insanum“ significat. Similiter dictum Ai. 52 ἀνηκέστον χαρᾶς. Speciose Bergkii ἀνηφαίστω pro ἀνηκέστῳ coniecit cl. Eur. Or. 621 ὕψη δᾶμ ἀνηφαίστω πυρί.

- XP. πρὸς νυν θεῶν, ἄκουσον, ὡς μαθοῦσά με
 τὸ λοιπὸν ἢ τρονοῦσαν ἢ μωρὰν λέγης. 890
 HA. σὺ δ' οὐκ ἔγ', εἰ σοι τῶ λόγῳ τις ἤδονή.
 XP. καὶ δὴ λέγω σοι πᾶν, ὅσον κατειδόμεν. 875
 ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατρὸς ἀρχαῖον τάφον,
 ὄρω κολώνης ἐξ ἄκρας νεορρύτους
 πηγᾶς γάλακτος καὶ περιστεφῆ κύκλω 895
 πάντων ὅσ' ἐστὶν ἀνθέων θήκην πατρός.
 ἰδοῦσα δ' ἔσχον θαῦμα καὶ περισκοπῶ, 880
 μὴ ποῦ τις ἡμῖν ἐγγὺς ἐγγροίμπτῃ βροτῶν.
 ὡς δ' ἐν γαλήνῃ πάντ' ἐθερκόμην τόπον,
 τύμβον προσείρπον ἄσπον, ἐσχάτης δ' ὄρω 900
 πυρᾶς νεώρη βόστρουχον τετυμημένον·
 κενθὺς τάλαινα ὡς εἶδον, ἐμπαίει τί μοι 885

V. 872. μαθοῦσά με scripsi pro μαθοῦσά μου. Nam μου inutile est, me desideratum.

V. 876. γὰρ] De hoc γὰρ particulae usu ad Antig. v. 238 monitum est.

Ibid. schol. rec. ἀρχαῖον ἦτοι τὸν ἐκ παλαιῶν ὄντα προγονικὸν ἡμῶν. δηλοῖ δὲ τὸν περιέχοντα τόπον τοὺς τάφους, ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον λέγων. οὐ γὰρ ὁ Πέλοπος μέχρι Ἀγαμέμνονος τῶν ἀποθνησκόντων ἦν τάφος· οὐδὲ γὰρ ἔθος τοῖς Ἕλλησι δύο καὶ τρεῖς εἰς τὸν αὐτὸν θάπτειν τάφον. Addit Bothius: sonat igitur hoc loco τάφος id, quod nos dicimus „Familiengruft“; nam proprium Agamemnonis sepulcrum, haud ita diu interempti, appellari non potuit ἀρχαῖον.

V. 878. Schol. πηγᾶς γάλακτος· πολὺ γάλα, ὡς τὸ „δακρυῶν πηγᾶς“ (Ant. v. 803) ἀντὶ τοῦ πολλὰ δάκρυα. Immo vide quae ad O. C. 475 annotata sunt.

V. 878 seq. περιστεφῆ — ἀνθέων] Multa eiusdem generis adiectiva cum genetivo iuncta attulit Matth. § 435. Krueg. II § 47, 26, 3.

V. 879. Schol. θήκην πατρός· τὴν σοφὴν λέγει, ἐνθα τὸ λείψανον ἐτέθη.

V. 881. ἐγγροίμπτῃ] Vide ad v. 567 sq.

V. 882. ἐν γαλήνῃ — τόπον] Notanda locutio ἐν γαλήνῃ τόπον θέρουμαι, „nullo strepitu perturbatum locum video“, i. e. nullius hominis incensum strepitumve audio.

V. 883 seq. ἐσχάτης δ' ὄρω πυρᾶς] Schaeferus coniciebat ἐσχάτη δ' ὄρω πυρᾶ. Nihil mutandum. Coniungendi sunt genetivi cum ὄρω, „a summo tumultu conspicio circum“, ut solent Graeci spatia non a vidente et audiente ad id, quod ille videt vel audit, sed ab isto ad hunc metiri. Sic etiam v. 877 ὄρω κολώνης ἐξ ἄκρας. HERM. Paulo aliter haec explicat Matth. § 377. Cf. Krueg. II § 46, 1, 3. Adiectivum νεώρη interpretatur Fr. Iacobsius νέον, „recens positum“, ut idem in O. C. 730 „recens exortum“ significat. Rectius scholiasta νεώρη τετυμημένον iungit interpretans τὸν νεωστὶ ἠορτημένον (i. τετυμημένον).

V. 885 seqq. ἐμπαίει τί μοι — τεκμήριον] „Subito observatur animo meo facies familiaris, esse hunc quem video circum diletissimi Orestis indicium. Notandum est ex una locutione ἐμπαίει μοι ψυχῆ et nominativum aptum esse σύνθηές τι ὄμμα

ψυχῇ σύννηθες ὄμμα, φιλάτου βροτῶν
 πάντων Ὁρέστου τοῦθ' ὄραν τεκμήριον·
 καὶ χερσὶ βαστάσασα δυσφημῶ μὲν οὐ, 905
 χαρᾷ δὲ πίμπλημι' εὐθύς ὄμμα δακρύων.
 καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότε' ἐξεπίσταμαι 890
 μὴ τον τόδ' ἀγλαίσμα πλὴν κείνου μολεῖν.
 τῷ γὰρ προσήκει πλὴν γ' ἑμοῦ καὶ σοῦ τότε;
 κάρῳ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι, 910
 οὐδ' αὖ σὺ. πῶς γάρ; ἢ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
 ἔξεστ' ἀκλαύτῳ τῆσδ' ἀποστήναι στέγης, 895
 ἀλλ' οἶδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὐθ' ὁ νόυς φιλεῖ
 τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρωῶς' ἐλάνθανεν·
 ἀλλ' ἔστ' Ὁρέστου ταῦτα τὰπιτύμβια. 915
 ἀλλ', ὦ φίλη, θάρσυνε. τοῖς αὐτοῖσί τοι

et infinitivum ὄραν τοῦτο τεκμήριον ita, ut, si pluribus explicare hunc locum volueris, sensus hic sit: „subito animo meo facies hominis cognati obversatur mihi-que persuadeo hunc quem video cincinnum dilectissimi Orestis indicium esse“. In nomine ὄμμα mirum est quemquam haesisse. Cf. Ai. 977 ὦ ξύναιμον ὄμ' ἑμοί, et quae exempla attulit Matth. § 430 p. 798. Ceterum cincinnum ita dici τεκμήριον, ὅτι Ὁρέστης πάρεστι, iam supra ad v. 761 seq. monitum est.

V. 888 sq. δυσφημῶ μὲν οὐ] „male ominatis verbis parco“, i. e. laetitia non in exclamationem, ne religionem sepulcri violarem, sed in lacrimas effusa sum. De postposita οὐ particula vide ad Ant. 223.

V. 890. νῦν θ' — καὶ τότε] Vide quae ad v. 663 annotata sunt.

V. 891. Cf. Aesch. Cho. 192 εἶναι τόδ' ἀγλαίσμα μοι τοῦ φιλάτου βροτῶν Ὁρέστου de eadem re.

V. 892. Schol. τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦ βροτῶν κινεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀληθῆσαν γελοῖον· πιθανῶς οὖν ἐπάγει, ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ πάννυ συνημένῳ κατὰ γένος τὰ τοιαῦτα προσήκει, unde Schuber-

tus πλὴν γε συγγενῶν coniecit. Apte comparavit Neuius Aeschyl. Choeph. 167—203. Eurip. El. 513—531.

V. 895. ἀκλαύτῳ] Active dictum (vide ad v. 1464), significans hic „impuni“. Cf. quae ad Ant. 230 annotavimus.

V. 896. ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ] Monitum de his particulis ad Ai. 858. De conformatione membrorum μητρὸς οὐτε — οὐτε vide quae ad Ant. 756 annotata sunt. Adde huius fab. 995 seq. Tum οὐ δρωῶσα ἐλάνθανεν significat „nec in opere“, sive „si fecit, latuit“.

V. 898. Libri habent τὰπιτύμβια, La cum varia lectione τὰγλαίσματα ex v. 891 sumpta, τὰπιτύμβια scripsit Dindorfius monens ἐπιτύμβια non „honoram“, sed „poenam“ significare cl. v. 1382 huius fabulae et Aesch. Sept. v. 1012, interpretationem autem scholiastae τὰ ἐπὶ τῇ τιμῇ γινόμενα τοῦ πατρὸς et Suidae τὰ ἐπὶ τιμῇ τινος γινόμενα commentum esse grammatici non usum linguae considerantis, sed quod sensus huius loci exigeret ponentis.

V. 899. θάρσυνε] Intransitive dictum, ut ταχύνειν Oed. Col. 219 et βραδύνειν Phil. 1400.

V. 899 seq. τοῖς αὐτοῖσί τοι

οὐκ αὐτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ. 900
 νῶν δ' ἦν τὰ πρόσθεν στυγνός, ἢ δὲ νῦν ἴσως
 πολλῶν ὑπάρξει κῦρος ἡμέρα καλῶν.

ΗΛ. φεῦ, τῆς ἀνοίας ὡς σ' ἐποικτεῖρω πάλαι. 920

ΧΡ. τί, δ' ἔστιν; οὐ πρὸς ἡδονὴν λέγω τάδε;

ΗΛ. οὐκ οἶσθ', ἔποι γῆς, οὐδ' ὅποι γνώμης φέρη. 905

ΧΡ. πῶς δ' οὐκ ἐγὼ κάτοιθ' ἄ γ' εἶδον ἐμφανῶς;

ΗΛ. τέθνηκεν, ὃ τάλαινα, τὰκείνου τέ σοι
 σωτήρι' ἔρρει' μηδὲν ἐς κείνον γ' ὄρα. 925

ΧΡ. οἴμοι τάλαινα, τοῦ τὰδ' ἤκουσας βροτῶν;

ΗΛ. τοῦ πλησίον παρόντος, ἠνίκ' ὄλλυτο. 910

ΧΡ. καὶ ποῦ ἔστιν οὗτος; θαυμά τοι μ' ὑπέροχεται.

ΗΛ. κατ' οἶκον ἡδὺς οὐδὲ μητρὶ δυσχερῆς.

ΧΡ. οἴμοι τάλαινα, τοῦ γὰρ ἀνθρώπων ποτ' ἦν 930
 τὰ πολλὰ πατρὸς πρὸς τάφον κτερίσματα;

ΗΛ. οἴμαι μάλιστα' ἔργω τοῦ τεθνηκότος 915

μνημεῖ' Ὁρέστου ταῦτα προσθεῖναι τινα.

ΧΡ. ὦ δυστυχῆς' ἐγὼ δὲ σὺν χαρᾷ λόγους
 τοιούσδ' ἔχουσ' ἔσπευδον, οὐκ εἶδνι' ἄρα, 935

— παραστατεῖ] De sententia adscriptis Neuius Herod. I 207 ἐκεῖνο πρότον μάθε, ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπῶν ἐστὶ προσημάτων· περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐξ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχέειν. Trach. 440.

V. 902. Schol. κῦρος' ἐπιτεντικὴ καὶ κνρία. Recte Fr. Iacobusius: ἦδε ἡ ἡμέρα κνρία· σὺ πολλὰ ἀγαθά.

V. 903. τῆς ἀνοίας — ἐποικτεῖρω] De genetivo vide Matth. § 368 et Krueg. I § 47, 21. Alii interpungunt φεῦ τῆς ἀνοίας, ὡς.

V. 904. πρὸς ἡδονὴν] „ita ut voluptatem afferat“. Vide ad Trach. 176 et Blomf. gloss. ad Aesch. Ag. 278.

V. 905. οὐκ οἶσθ' — φέρη] Scholiasta ab Johnsono editus: ἤγουν οὐ γνώσκεις, εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς φέρει, οὐδὲ εἰς ποῖον μέρος τοῦ νοῦ. Proprie dici debet ὅπου γῆς et ὅποι γνώμης, sed per attractionem bis dixit οποι. Sensus est: „nescis, quo locorum et quo sententiae

abripiare“, quae scilicet eo vanitatis progrediare, ut fratris in longinqua regione mortui hic te te putes cincinnum reperisse. HERM. Hoc dicere videtur: „nescis, ubi sis, nec quid cogites“. Cf. Philoct. 805 ποῦ ποτ' ὄν, τέκνον, κνρῆς;

V. 906. πῶς δ' οὐκ κτλ.] Sic Phil. 250 πῶς γὰρ κάτοιθ', ὄν γ' εἶδον οὐδεπώποτε; Explicat rationem dicendi v. 1448 ἔξοδα. πῶς γὰρ οὐχί;

V. 907 seq. τὰκείνου — σωτήρια] „illius salus“, i. e. quam allaturum tu illum sperasti. Alii explicant ἔσρα σωτήρια, sacrificia pro Oreste servato faciunda. — τε ex mea coniectura scripsi. Libri δέ.

V. 912. ἡδὺς] Intellege μητρὶ. Cf. ad Oed. Col. 1394. Scholiasta οὐδὲ μητρὶ δυσχερῆς· ὃ ἔστιν· οὐ κατὰ τοῦτο τῇ μητρὶ δυσχερῆς ὁφθαίς, καὶ διὰ τῆς ἀγγελίας λυπησῶς αὐτῆν.

V. 916. Schol. μνημεῖ' Ὁρέστου· τοῦ Ὁρέστου μνημόσυνα.

- ἴν' ἤμεν ἄτης· ἀλλὰ νῦν, ὄθ' ἐκούμην,
τά τ' ὄντα πρόσθεν ἄλλα θ' εὐρίσκω κακά. 920
- ΗΛ. οὕτως ἔχει σοι ταῦτ'· ἐάν δέ μοι πίθη,
τῆς νῦν παρούσης πημονῆς λύσεις βάρους.
ΧΡ. ἢ τοὺς θανόντας ἐξαναστήσω πάλιν; 940
- ΗΛ. οὐκ ἔσθ' ὃ γ' εἶπον· οὐ γὰρ ὦδ' ἄφρων ἔφην.
ΧΡ. τί γὰρ κελεύεις, ὦν ἐγὼ φερέγγυος; 925
- ΗΛ. τλήναι σε δρωῶσαν ἂν ἐγὼ παρανέσω.
ΧΡ. ἀλλ' εἴ τις ὠφέλειά γ', οὐκ ἀπόσομαι.
ΗΛ. ὄρα, πόνον τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ. 945
- ΧΡ. ὄρω. ξυνοίσω πᾶν, ὅσονπερ ἂν σθένω.
ΗΛ. ἄκουε δὴ νυν, ἣ βεβούλευμαι ποεῖν. 930
- παρουσίαν μὲν οἶσθα καὶ σύ που φίλων
ὡς οὔτις ἡμῖν ἐστίν, ἀλλ' Ἄιδης λαβὼν
ἀπεστέρηκε, καὶ μόνᾳ λελείμεθον. 950
- ἐγὼ δ' ἔως μὲν τὸν κασίγνητον βίω
θάλλοντ' ἔτ' εἰσήμενον, εἶχον ἐλπίδας 935
φόνου ποτ' αὐτὸν πράκτορ' ἴξεσθαι πατρός·

V. 923. πάλιν scripsi pro ποτέ, quod inutile esse apparet.

V. 924. Bene M. Hauptius coniecit οὐκ ἐς τόδ' εἶπον.

V. 925. Schol. ὦν ἐγὼ φερέγγυος· ὦν ἐγὼ εἰς τὸ πρῶτον ἀσφαλῆς εἰμι. — φερέγγυος λέγεται ὁ ἐκδεχάμενός τι καὶ δυνάμενος ἀποιῆσαι, οἷον ἀξιόχρεος, δυνάμενη ἀναδέξασθαι. Videatur Blomf. gloss. ad Aesch. Sept. c. Th. 392.

V. 926. τλήναι σε δρωῶσαν] De participio ex verbo τλήναι apto vide Matth. § 550b. Krueg. II § 56, 6, 1.

V. 928. οὐδὲν εὐτυχεῖ] „Nihil bene succedit“. Pindarus Pyth. XII 49 εἰ δέ τις δόλος ἐν ἀνθρώποισιν, ἀνευ καμάτου οὐ φαίνεται. Epicharmus apud Xenoph. Mem. II 1 τῶν πόνων παλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰθ' οἱ θεοί, ubi vid. Ruhnken. BOISSON. Adde Hes. O. D. 289 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωῶτα θεοὶ προσπαροῖσθαι ἔθνησαν ἀθάνατοι, Pind. Ol. V 34 ἀεὶ δ' ἀμφ' ἀρεταῖσι πόνος, Pseudo-Phocyl.

150 οὐδὲν ἀνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετέες ἔργον, Hor. sat. I 9, 59 nil sine magno vita labore dedit mortalibus.

V. 929. Schol. ξυνοίσω· συμπονήσω.

V. 933. λελείμεθον] λελείμεθα in apogr. uno, ut Philoet. v. 1079 pariter in uno ὁμώμεθα pro ὁμώμεθον. Dualis personae passivae vel mediae per rara sunt exempla, antiquissimum περιδόμεθον apud Hom. II, 23, 485, ubi alii περιδόμεθα cum hiatus. Non satis tamen causae est, ut formae hae prorsus inauditae veteribus fuisse credantur, quae Elmsleii sententia erat. DIND.

V. 934 seq. βίω θάλλοντ'] Sic Critias apud Empir. p. 562 δαίμων ἀφθίτω θάλλον βίω. Simile est quod supra positum 650 ζῶσαν ἀβλαβεῖ βίω, nisi quod verbo θάλλειν notio „vigendi“ praeterea inest. Vide ad O. R. 65.

V. 936. Schol. πράκτορα· ἐκδικιον.

- νῦν δ' ἠνίκ' οὐκέτ' ἐστίν, εἰς σὲ δὴ βλέπω,
ὅπως τὸν αὐτόχειρα πατρός σου φόνου 955
ξὺν τῆδ' ἀδελφῇ μὴ κατοκνήσεις κτανεῖν
Αἰγισθον. οὐδὲν γὰρ σε δεῖ κρύπτειν μ' ἔτι. 940
- ποῖ γὰρ μενεῖς ὁρᾶν εἰς τίν' ἐλπίδων
βλέψασ' ἔτ' ὀρθήν; ἢ πάρεστι μὲν στένειν
πλούτου πατρός σου κτήσιν ἐστρατημένη, 960
πάρεστι δ' ἀλλεῖν ἐς τοσόνδε τοῦ χρόνου
ἄλεκτρα γηράσκουσαν ἀνυμέναία τε. 945
- καὶ τῶνδε μέντοι μηκέτ' ἐλπίσης ὅπως
τεύξῃ ποτ'. οὐ γὰρ ὦδ' ἄβουλός ἐστ' ἀνήρ
Αἰγισθος, ὥστε σὸν ποτ' ἢ κάμὸν γένος 965
βλαστεῖν ἑᾶσαι, πημονὴν αὐτῷ σαφῆ.

V. 937 seq. εἰς σὲ δὴ βλέπω, ὅπως κτλ.] Apparet ex ὅπως coniunctione verba εἰς τίνᾳ βλέπειν hic fere significare „exspectare ab aliquo“. Cfr. v. 946 et 870 seq.

V. 938. πατρός] Nihil in hac voce offensionis esse apparet ex locis similibus, quos ad v. 766 adscripsimus.

V. 939. ξὺν τῆδ' ἀδελφῇ] Dictum, ut ὅδε ὁ ἀνὴρ pro ἐγὼ. Cf. Krueg. II § 50, 11, 1.

V. 940. Αἰγισθον] Observa Aegistho, non etiam matri necem parare Electram; quam etsi mortuam esse cupiat, veretur tamen ipsa occidere. Praeterea minus illam metuendam videt, occiso quo freta est Aegistho. Chorus ambigue de eius consilio loquitur v. 1080, cum dicit: διδύμαν ἐλοῦσ' ἐρινύν. HERM. Mihi quidem Electra propterea potissimum videtur solum Aegisthū hic occidendum esse dicere, quod Chrysothemidem ad matris caedem incitari nullo modo posse intellegebat. Fr. Jacobsius Hermannō assentiri malit, poetam id, quod minus atrox esset, praetulisse ratus. Ceterum non dubito, quin ab histrione hic v. additus sit simillimus illi, qui est Ant. 45 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλάσομαι. Chorum quidem τὸν αὐτόχειρα πατρός σου φόνου non unum Aegisthū in-

tellexisse ex iis quae v. 1080 διδύμαν ἐλοῦσ' ἐρινύν dicit apparet.

V. 941. ποῖ γὰρ κτλ.] Scholiasta et Suidas v. ποῖ ποτε, quos sequebatur Seidlerus ad Eurip. Iph. T. 346, ποῖ explicant ἐς τίνᾳ χρόνον. Recte vero monet Monkius, probante Elmsleio, ποῖ ad βλέψασα pertinere, ut v. 995 ποῖ γὰρ ποτ' ἐμβλέψασα, constructionemque ita faciendam esse: ποῖ γὰρ, ἐς τίν' ἐλπίδων βλέψασα μενεῖς ὁρᾶν; HERM. At neque disjungi apte ποῖ a verbo μενεῖς, neque coniungi recte cum verbis εἰς τίνᾳ ἐλπίδων βλέψασα posse statuo. Neutrum horum ullo exemplo probari poterit. Itaque malim scholiastae assentiri. Cf. Aristoph. Lys. 526 ποῖ γὰρ καὶ χρῆν ἀναμεῖναι;

V. 945. γηράσκουσαν] Recte accusativus positus est, quamvis praecedat ἐστρατημένη. Vide ad v. 471. Cf. Ant. 916 seq. καὶ νῦν ἀγει με διὰ χειρῶν οὗτα λαβῶν, ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, et huius fab. 165 seq.

V. 946. Schol. rec. τῶνδε· τῶν λέκτρων καὶ τῶν ὑμεναίων. De particula ὅπως cum futuro post huius generis verba, quale est ἐλπίζειν, coniuncta vide Elmsleium ad Eur. Heracl. 250, quem conferri Hermannus iussit.

V. 949. πημονὴν — σαφῆ]

ἀλλ' ἦν ἐπίσπη τοῖς ἐμοῖς βουλευμάσιν, 950
 πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω
 θανόντος οἴσῃ τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα·
 ἔπειτα δ', ὥσπερ ἐξέφυς, ἐλευθέρα 970
 καλῇ τὸ λοιπὸν καὶ γάμων ἐπαξίων
 τεύξῃ. φιλεῖ γὰρ πρὸς τὰ χρηστὰ πᾶς ὄραν. 955
 λόγων γε μὴν εὐκλειαν οὐχ ὄρας ὕσῃ
 σαυτῇ τε κάμοι προσβαλεῖς πεισθεῖς ἐμοί;
 τίς γὰρ ποτ' ἀστῶν ἢ ξένων ἡμᾶς ἰδὼν 975
 τοιοῖσδ' ἐπαίνοις οὐχὶ δεξιώσεται;
 ἴδεσθε τῶδε τῶ κασιγνήτῳ, φίλοι, 960
 ὃ τὸν πατρῶον οἶκον ἐξεσωσάτην,
 ὃ τοῖσιν ἐχθροῖς εὖ βεβηκόσιν ποτὲ
 ψυχῆς ἀφειδήσατε προουστήτην φόνου. 980

Vide de hac appositione quae ad Ai. 551 seq. annotavimus.

V. 951 seq. Schol. rec. εὐσέβειαν· δόξαν εὐσεβείας ἀπόσιον ἐν τῷ ἄδῃ ἐκ τοῦ πατρὸς θανόντος. Vide ad Philoct. 1415.

V. 952. Speciose κεύθοντος pro θανόντος coniecit Meinekius. At cf. Eur. Or. 675 τὸν κατὰ χθονὸς θανόντ', nisi hic quoque κεύθοντ' scribere ausis.

V. 954. καλῇ] Futurum est; vide Monk. ad Eur. Hipp. 1458, Buttman. Gr. Gr. § 113, 6 not. 10 et Krueg. I § 39, 11.

V. 956. λόγων — εὐκλειαν] Apte comparavit Bothius Eur. Iph. Aul. 317 λόγων ἀκοσμία, ibid. 608 λόγων εὐφημῖαν, Cycl. 317 λόγων εὐμορφία.

V. 958. Schol. τίς γὰρ ποτ' ἀστῶν· ὅρα ἐν τούτῳ τῶ λόγῳ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἠλέκτρας, ὅτι πάντα τέθεικε τὰ ἀγαθὰ, ἅπερ αὐταῖς παρίσται ἀνελοῦσαι τὸν Αἰγισθόν· τὰ δὲ ἕτερα ὑπεξήρηκεν, ὅποια πείθονται ἀλοῦσαι· καίτοι ἦν κατὰ τὸ πάθος τῆς Ἠλέκτρας κἀκείνα προσθεῖναι, ὅτι καλὸν μοι ἀποθανεῖν οὐτῶδ' οὐκ ἐπιθυμῶ, ὅποια καὶ πρόσθεν ἔλεγε (v. 821) „ὡς χάρις μὲν, ἂν θάνα, λύπη δ', ἂν ζῶ“. ἀλλ' ἦδει τὸ προσφορβὸν τῆς Χρυσοθέμιδος, ὥστε ἐκούσα τοὺς δειλοτέρους (δει-

νοτέρους Michaelis) τῶν λόγων ὑπεξείλεν, ὥστε μὴδὲ εἰς ἐννοίαν τῶν κινδύνων ἐκείνην καταστήσαι. Homericum describendi genus καὶ ποτὲ τις εἰπήσει vel ὡς ποτὲ τις ἐρέσει Sophocles etiam Ai. 500 sqq. imitatus est.

Ibid. ἀστῶν ἢ ξένων] Adscripsit Neuius O. R. 817. Trach. 187. Plat. Apol. Socr. p. 30 Α ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ, ὅτα ἂν ἐντυγχάνω, ποιῶ, καὶ ξένῳ καὶ ἀσπῳ. Addit Fr. Jacobsius Platon. in Anth. Pal. VII 45 ἄρμενος ἦν ξείνοισιν ἀνὴρ ὅδε καὶ φίλος ἀστοῖς. Theoc. ib. IX 435 ἀστοῖς ἢ ξείνοισιν ἴσον νέμει. Anacr. ib. VI 143 τὸν δ' ἐθέλοντα ἀστῶν ἢ ξείνων γυμνασίῳ δέχομαι.

V. 960. Schol. ἴδεσθε τῶδε: ἐπὶ τῶν θηλυκῶν τοῖς ἀρσενικοῖς ἀσπῳοῖς κέρρηται, ὅπερ σύνηδες ἄττικοῖς· τῷ χεῖρε γὰρ φασιν. καὶ Ὀμηρος (Il. s. 778) „τῷ δὲ βάτην, τῆρωσι πελειάσιν ἴσθαθ' ὁμοίαι“. Confer quae ad O. C. 1658 annotata sunt.

V. 962. εὖ βεβηκόσιν] Hesy-chius: εὖ βεβηκότι· εὐσταθεῖ. De perfecto βέβηκα, quod hic nihil nisi εἰμι sive ἔχω significat, vide ad O. C. 5.

V. 963. προουστήτην φόνου]

τούτῳ φιλεῖν χρῆ, τῶδε χρῆ πάντας σέβειν,
 τῶδ' ἐν θ' ἑορταῖς ἐν τε πανδήμῳ πόλει 965
 τιμᾶν ἅπαντας εἶνεκ' ἀνδρείας χρεῶν.
 τοιαῦτά τοι νῶ πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν,
 ζῶσαι θανούσαι θ' ὥστε μὴ κλιπεῖν κλέος. 985
 ἀλλ', ὃ φίλη, πεισθητι, συμπόνει πατρί,
 σύγκαμ' ἀδελφῷ, παῦσον ἐκ κακῶν ἐμέ, 970
 παῖσον δὲ σαυτῇ, τοῦτο γιγνώσκουσ', ὅτι
 ζῆν αἰσχροὺς αἰσχροῦς τοῖς καλῶς πεφνυκόσιν.
 XO. ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶν ἢ προμηθία 990
 καὶ τῷ λέγοντι καὶ κλύοντι σύμμαχος.
 XP. καὶ πρὶν γε φωνεῖν, ὃ γυναῖκες, εἰ φρενῶν 975
 ἐτύγχαν' αὐτῇ μὴ κακῶν, ἐσώζετ' ἂν
 τῇν εὐλάβειαν, ὥσπερ οὐχὶ σώζεται.

Recte Musgravius προουστήτην φόνου interpretatur „administrant caedem“, quem vide ad Eur. Androm. 221. Dubitari tamen potest, an hic quidem simul congre-diendi notio in illo verbo in-sit, ut in Ai. 1133 ἢ σοὶ Ἄλας πολέμιος προύστη ποτέ; HERM. Solo hoc loco, quod sciam, προ-στῆναι cum dativo personae sim- ul et cum genetivo rei con- iunctum est. Iam cum φόνου προστῆναι significet „caedem administrare“ sive „patrare“, simplicissimum mihi videtur da- tivum τοῖς ἐχθροῖς pro dativo incommodi accipere, ita ut tota locutione hoc significetur: „hosti- bus caedem inferre“.

V. 965. ἐν θ' ἑορταῖς ἐν τε πανδήμῳ πόλει] Idem his ver- bis Sophocles dixit atque Lucia- nus Toxar. c. 1: οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς.

V. 967. Schol. τοιαῦτα πᾶς τις ἐρεῖ: ἦτοι οὕτως ἐπαινέσ- ται ἡμᾶς, ὥστε μὴ λιπεῖν ἡμῖν τὸ κλέος καὶ ζῶσαι καὶ θανούσαις. De verbo composito ἐξερεῖν cum duplici accusativo iuncto cf. Eurip. fr. 670 τί γὰρ λέγων μειζρόν σε τοῦδ' ὄνειδος ἐξεῖποι τις ἂν; et Demosth. Mid- dian. p. 540, 8 ibique Schaeferus.

V. 969. συμπόνει πατρί]

Recte monet Musgravius iniuste occisos existimatos esse assidue de ulciscenda iniuria cogitare.

V. 970. Aliquot libri exhibent ἀδελφῷ, quod sunt qui praefer- rant. Sed cum praeter patrem et se et sororem (σαυτῇ) etiam Orestem dicit, omnem quasi so- cietatem ultionis componit in per- oratione peraccommodate.

Ibid. παῦσον ἐκ κακῶν] Mo- nitum de hac loquendi forma iam ad v. 224 est.

V. 973 seq. Schol. ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστὶν: ὁ χορὸς ὑπερ- τεθανυμῶς τὸ τολημῶν τῆς Ἠλέκτρας φησὶν, ὅτι μετὰ προ- γνώσεως καὶ ἀσφαλείας τὰ τοι- αῦτα δεῖ καλέγειν καὶ ἀκούειν. De omissio ante κλύοντι articulo vide Matth. § 268 not. 1.

V. 975 seq. εἰ φρ. ἐτύγχαν' — μὴ] De postposita μὴ par- ticula vide quae ad O. C. 1360 annotata sunt.

V. 976 seq. ἐσώζετ' ἂν — σώζεται] Eustath. p. 479, 26 (p. 365, 37) ἐσώζετο τῇν εὐ- λάθειαν, ὥσπερ οὐχὶ σώζεται, ἀντὶ τοῦ ἐσώζε καὶ ἀντὶ τοῦ σώζει. Est vero σώζεσθαι „sibi servare, memoria servare, non oblivisci, non omittere“. Cf. in- fra ad v. 1238 et Trach. 682 παρῆμα θεσμῶν οὐδέν, ἀλλ' ἐσφώζομην.

ποιὶ γὰρ ποτ' ἐμβλέψασα τοιοῦτον θράσος 995
 αὐτῆ θ' ὀπλίξῃ καμ' ὑπηρετεῖν καλεῖς;
 οὐκ εἰσορᾷς; γυνὴ μὲν, οὐδ' ἀνὴρ ἔφυς 980
 σθένεις δ' ἔλασσον τῶν ἐναντίων χειρὶ.
 δαίμων δὲ τοῖς μὲν εὐτυχῆς καθ' ἡμέραν,
 ἡμῖν δ' ἀπορροεὶ καπὶ μηδὲν ἐρχεται. 1000
 τίς οὖν τοιοῦτον ἄνδρα βουλευῶν ἔλειν
 ἄλυπος ἄτης ἐξαπαλλαχθήσεται;
 ὄρα, κακῶς πράσσοντε μὴ μείζω κακὰ
 κτησώμεθ', εἰ τις τοῦσδ' ἀκούσεται λόγους.
 λυεὶ γὰρ ἡμᾶς οὐδέν, οὐδ' ἐπωφελεῖ 1005
 βάζειν καλὴν λαβόντε δυσκλεῶς θανεῖν.

V. 978 seq. Schol. τοιοῦτον θράσος αὐτῆ θ' ὀπλίξῃ: λίαν ἐμφαντικῶς τῷ θράσει φησὶν αὐτὴν ὀπλίξασθαι, ὡς μηδὲν ἀμνηστῆριον αὐτὴν ἔχουσαν ἢ μόνον θράσος. Verbum ὀπλίξασθαι cum accusativo constructum est, quod idem significat atque ἐνδύεσθαι.

V. 979. καμ' ὑπηρετεῖν] Facile apparet non esse nomen θράσος ad verbum ὑπηρετεῖν repetendum. Vide quae ad v. 896 sq. annotata sunt.

V. 980. Schol. γυνὴ μὲν, οὐδ' ἀνὴρ: ταῦτα πάντα ομοία ἐστί τοῖς ἐν Ἀντιγόνη. εἰ τις παραβάλοι, εἴσεται τοῖς αὐτοῖς διανοήμασι χρησάμενον Σοφοκλέα. Vide Ant. 61 seqq. De οὐδὲ pro καὶ οὐposito vide Krueg. II § 69, 60.

V. 981. Schol. σθένεις δ' ἔλασσον: τοῦτο δευτέρου κεφάλαιον.

V. 982. Schol. δαίμων δέ: τοῦτο τρίτον κεφάλαιον καὶ ἀναγκαιότερον, ὡς οὐδὲ ἐκ παραδόξου κατορθῶσαι ἡμᾶς τὴν ἐπιχειρήσιν εὐχῆς, τῆς τύχης μὴ συλλαμβανόμενης.

V. 983. ἐπὶ μηδὲν ἐρχεται] „Ad nihil redit, evanescit“. Cf. quae ad Philoct. 257 annotata sunt.

V. 985. ἄλυπος ἄτης] Monumentum iam de hac loquendi forma ad v. 36. De abundantia locutionis ἄλυπος ἄτης ἐξαπ. ad O. C. 783 seq. dictum est.

V. 986 seq. ὄρα, μὴ κτησώμεθ'] Vide quae ad v. 567 sq. exposita sunt.

V. 988. Schol. λυεὶ γὰρ ἡμᾶς οὐδέν: οὐ λυαίτελεῖ γὰρ ἡμῖν, φησὶν· οὐκ ἀπαλλάσσει τῶν κακῶν. Hoc dicit: „nihil enim expedit aut iuvat nos“. Nudè sic positum λυεῖ Eurip. Med. 566. 1112. 1362. Alc. 628, sed Med. 566 et Alc. 628 ut alibi cum dativo coniunctum. In reliquis locis non appositus casus est, ita ut dativum intellegere liceat. Hinc multis viris doctis offensionem hoc loco fuit ἡμᾶς accusativus, quem Hermannus positum propterea putat, quia quod sequitur verbum eum casum regat. At quid impedit, quominus ἡμᾶς cum infinitivo iungendum esse censeamus? Nisi potius λυεῖ ἡμᾶς οὐδέν i. e. οὐκ ἀπαλλάσσει τῶν κακῶν distinguendum est a λυεῖ ἡμῖν οὐδέν, quod est οὐ λυαίτελεῖ ἡμῖν.

V. 989. Schol. δυσκλεῶς θανεῖν: ἐνταῦθα δηλοῖ τὸ μετ' αἰσχροῦς τιμωρίας ἀποθανεῖν. Καὶ Ομηρος (Od. γ 462) „μη μὲν δὴ καθάρῳ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἐλοῖμην“. Captiosè Chrysothemis vocabulo δυσκλεῶς utitur; significat autem, ut ex vers. proximis intellegitur, eam poenam, quam Electrae imminere supra v. 379—382 Chrysothemis indicavit.

οὐ γὰρ θανεῖν ἐχθίστον, ἀλλ' ὅταν θανεῖν 990
 χορῆζων τις εἴτα μηδὲ τοῦτ' ἔχῃ λαβεῖν.
 ἀλλ' ἀντιάζω, πρὶν πανωλέθρους τὸ πᾶν
 ἡμᾶς τ' ὀλέσθαι κάξερημῶσαι γένος, 1010
 κατάσχεσθαι ὀργήν. καὶ τὰ μὲν λελεγεμένα
 ἄρρητ' ἐγὼ σοὶ κάτελῃ φυλάξομαι 995
 αὐτῆ δὲ νοῦν σχέσθαι ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ,
 σθένουσα μηδὲν τοῖς κρατοῦσιν εἰκαθεῖν.

XO. πιθοῦ. προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἔφν 1015
 κέρδος λαβεῖν ἔμεινον, οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.

HA. ἀπροσδόκητον οὐδὲν εἰρηκας· καλῶς δ' 1000
 ἤδη σ' ἀπορροίψουσαν ἀπηγγελλόμεν.
 ἀλλ' αὐτόχειροί μοι μόνη τε δραστήιον
 τοῦργον τόδ'· οὐ γὰρ δὴ κενόν γ' ἀφήσομεν. 1020

XP. φεῦ·

εἰθ' ὄφελος τοιαύδε τὴν γνώμην πατρὸς
 θνήσκοντος εἶναι· πᾶν γὰρ ἂν κατειργάσω. 1005

HA. ἀλλ' ἢ φύσιν γε, τὸν δὲ νοῦν ἤσσων τότε.

V. 990 seq. οὐ γὰρ θανεῖν — λαβεῖν] Recte Erfurdus secundum Vitum Winshemium sensum hunc esse monuit: „non mori tristissimum est, sed si quis cupiens mori ne id ipsum quidem, ut moriatur, consequi potest“. Carcerem enim et lentos cruciatus timet. Neque aliter scholiasta: οὐ τὸ τοῦ θανάτου δεινόν ἐστιν, ἀλλ' ὅταν ἐπιθνῶν τις ἀποθανεῖν, ὥστε τὰς παρούσας κολάσεις ἐφυγγεῖν, τότε μηδὲ τοῦτον τύχη· τοιαύτα οὖν πεισόμεθα, ὡς ὁ θάνατος αἰρετώτερος. De εἴτα particula post participium posita vide v. 53 cum nota.

V. 992 seq. τὸ πᾶν — γένος] Iungendum τὸ πᾶν cum substantivo γένος, quia observatur τὸ πᾶν ἡμᾶς ὀλομένους ἐξερημῶσαι γένος. Vide quae ad Ant. 535 annotata sunt et cf. Aristoph. Av. 1240 ὅπως μὴ σου γένος πανώλεθρον Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ Δίκη. Fortasse etiam hic πανώλεθρον scribendum est, id quod coniecit Blaydesius.

V. 995. ἄρρητα κάτελῃ] I. e.

ἄρρητα καὶ ἀπρακτα. Nauckius citra necessitatem κάτανῃ scribendum esse suspicatur.

V. 996. ἀλλὰ τῷ χρόνῳ] Particula ἀλλὰ eodem sensu posita hic est, quo supra v. 404. De verbis νοῦν σχέσθαι cum infinitivo coniunctis compara v. 1439 seq. ibique notam.

V. 999. λαβεῖν] Videtur omittendum fuisse; sed vide quae ad Ant. 437 seq. monui.

V. 1001. Schol. ἀπηγγελλόμεν· ἀντὶ τοῦ ἂν ἤξλων. τὸ δὲ παρακαλεῖν ἀπαγγέλλειν (Brunck. ἐπαγγέλλειν) φησὶν.
 V. 1002. Schol. ἀλλ' αὐτόχειροί μοι· παρατήρει κενῶν δὲ τὴν εὐτολίμην, ὡς ἐν Ἀντιγόνη. Vide eius fabulae v. 45 sq. 69 seqq.

V. 1003. Schol. rec. κενόν γ' ἀφήσομεν· ἀπρακτον καταλείψομεν. De οὐ γὰρ δὴ particula comparat Neuius Ant. 659. O. C. 110. 225. Phil. 246.

V. 1006. ἀλλ' ἢ — τότε] Bene Hermannus: „at eram indole quidem, sed consilio minus valebam“. Fr. Iacobsius, similis,

- XP. ἄσκει τοιαύτη νοῦν δι' αἰῶνος μένειν.
 HA. ὡς οὐχὶ συνδράδουσα νουθετεῖς τάδε. 1025
 XP. εἰκὸς γὰρ ἐγγειροῦντα καὶ πράσσειν κακῶς.
 HA. ζηλωθεὶς τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στρυγῶ. 1010
 XP. ἀνέξομαι κλύουσα χῶταν εἰ λέγῃς.
 HA. ἀλλ' οὐποτ' ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθῃς τόδε.
 XI. μακρὸς τὸ κρῖναι ταῦτα χῶ λοιπὸς χρόνος. 1030
 HA. ἄπελθε. σοὶ γὰρ ὠφέλησις οὐκ ἐνι.
 XP. ἐνεστίν· ἀλλὰ σοὶ μάθῃσις οὐ πάρα. 1015
 HA. ἐλθοῦσα μητρὶ ταῦτα πάντ' ἐξείπε σῆ.

inquit, antithesis ap. Heliodor. II 18 p. 75 Cor.: σὺ δὲ, ἔφη, τὴν μὲν γνώμην ἐρωμεῖσθαι τις ἀρ' ἦσθα, τὸ λῆμα δὲ ἀσθενέστερος, ubi τὸ λῆμα respondet τῇ φύσει, γνώμη autem τῷ νό. V. 1007. Schol. rec. ἐπιτήδευε τοιαύτη κατὰ τὴν φρόνησιν διὰ βίον μένειν, οἷα ὑπῆρχες τότε. Verba δι' αἰῶνος significant διὰ τοῦ τῆς ζωῆς χρόνον. Nam αἰῶν est interprete Hesychio, ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων, ὁ χρόνος τῆς ζωῆς. Quamquam notum est alio etiam sensu illud vocabulum usurpatum esse.

V. 1009. Schol. εἰκὸς γὰρ τὸν κακῶς ποιεῖν ἐπιχειροῦντα καὶ πάσχειν κακῶς. τοῦτο δὲ Πινδαριῶν (Nem. IV 32): „ἐπεὶ δέξοντά τι καὶ παθεῖν εἰκεν“. Sic Aesch. Cho. 312 δράσαντι παθεῖν, τριγέγων μῦθος τάδε φωνεῖ, Soph. fragm. 18 εἰ δειν' ἔδρασας, δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ, Eur. Or. 413 οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοῦς εἰργασμένους. Ceterum ex κακῶς ad ἐγγειροῦντα supplementum est κακά, nisi primitus scriptum fuit πάσχειν κακά. De verbo semel posito, quod bis poni debebat, ad Phil. 512 monitum est.

V. 1011. ἀνέξομαι — λέγῃς] Sensum recte iam perspexit scholiasta, qui haec annotavit: ἔσται καιρὸς, ὅτε με εὐφημήσεις. Nam quod obiter haec legenti mirum videatur dicere Chrysothemidem, toleraturam se

id quoque aliquando esse, ut laudetur ab Electra, cum profecto laudari se quemvis facile ferre sciamus, id nihil offensionis hic habere intellet qui perpendit breviter loqui Chrysothemidem hoc significantem: „fero maledictum tuum, quoniam quod nunc mihi exprobras, aliquando te mihi laudi ducturam esse praevideo“. Similia dicit Chrysothemis 1027. 1039 seq. — Hanc qui improbat, nec tamen refutavit interpretationem, Thudichum, Matthiae accessit ita haec explicanti: „aequo animo feram dicta tua, sive me reprehendis sive laudas“, id ut sit: „perinde est, utrum me reprehendas, an laudes“. Quam explicationem probari nullo pacto posse satis iam demonstravit Fr. Luebkernus in Diar. Darmstad. ann. 1842 fasc. III p. 310 seq.

V. 1013. μακρὸς τὸ κρῖναι] De infinitivo, ex μακρὸς apto, praeposito articulo vide Matth. § 543 eundemque ad Eur. Hippol. 49. Krueg. II § 50, 6, 7. Sic huius fab. 1079.

V. 1015. ἐνεστίν — πάρα] Inest animo meo parata te iuvandi voluntas; non sic vero, ut tu iubes, vi manuque, sed mente et consilio. Sed hoc ut admittas, docilitas tibi deest. FR. IACOBS.

V. 1016. μητρὶ — σῆ] Non sine acerbitate quadam σῆ pronomen addidit, matris loco haberi et coli a Chrysothemide Clytaemestram significans, mulierem

- XP. οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἐχθὸς ἐχθαίρω σ' ἐγώ.
 HA. ἀλλ' οὖν ἐπίστω γ', οἷ μ' ἀτιμίας ἄγεις. 1035
 XP. ἀτιμίας μὲν οὐ, προμηθίας δὲ σου.
 HA. τῷ σῷ δικαίῳ δῆτ' ἐπισπέσθαι με δεῖ; 1020
 XP. ὅταν γὰρ εὐφρονῆς, τόθ' ἠγήσῃ σὺ νῶν.
 HA. ἦ δεινὸν εὐ λέγουσαν ἐξαμαρτάνειν.
 XP. εἰρηκας ὀρθῶς, ὃ σὺ πρόσκεισαι κακῶ. 1040
 HA. τί δ'; οὐ δοκῶ σοὶ ταῦτα σὺν δίκῃ λέγειν;
 XP. ἀλλ' ἔστιν ἐνθα γῆ δίκη βλάβην φέρει. 1025

turpissimam, cui ipsa nullum deberi amorem putet.

V. 1017. ἐχθὸς ἐχθαίρω σ' ἐγώ] De accusativo σὲ pronominis vide Matth. § 421 not. 3. Hoc dicit: „non tantum te odi, ut ad matrem illa deferam ac te perire velim“.

V. 1018. ἀλλ' οὖν ἐπίστω γ' κτλ.] Plena oratio haec foret: ἀλλ' οὖν ἐπ. γε μέγιστον ἐχθὸς με ἐχθαίρουσα, ὅτι με εἰς μέγιστην ἀτιμίαν ἄγεις. Similia vide apud Matth. Gr. Gr. § 480 not. 3. — Summa autem se ignominia affici Electra a Chrysothemide dicit, quod ea facere prohibeatur, quae sine ignominia praetermittere non possit. De ἀλλ' οὖν — γῆ particulis cfr. Ant. 84 ἀλλ' οὖν προμηθύσης γε τοῦτο μηδενὶ τοσοῦτον. Phil. 1305 ἀλλ' οὖν τοσοῦτον γ' ἴσθι. Ai. 535 ἀλλ' οὖν ἐγὼ φύλαξα τοῦτό γ' ἀρκέσαι, huius fab. 233.

V. 1019. Schol. οὐκ ἀτιμάζω σε, ἀλλὰ προνοοῦμαι σοι. Quod per se dici non potuit, ἄγω σε εἰς προμηθίαν σου, ita ut significaret, quod poeta dicere voluit, προνοοῦμαι σοι, hic tamen poeta dixit, quod, quae praecedunt, ἀτιμίας μὲν οὐ, i. e. οὐκ ἄγω σε εἰς ἀτιμίαν, in hunc sensum redeunt, ἀτιμάζω σε.

V. 1020. τῷ σῷ — δεῖ;] I. e. „ergo, quod tibi iustum videtur, me facere vis?“ De pronominis σός usu vide ad v. 1089. De δεῖ ad v. 332 monitum est.

V. 1021. ὅταν γὰρ — νῶν] Sensus hic est: „profecto; nam

rem, non me specto nec sum φιλόνομος: quando tu sapiens, tu nobis praeibis“.

V. 1022 seq. ἦ δεινὸν — ἐξαμαρτάνειν] Interpretantur „profecto miserum est, quae recte dicat non recte facere“ vel „miserum est, ab eo cui bene consulas non audiri“. Verum hoc Electra dicere videtur: „profecto indignum est verbis utentem speciosius a recto aberrare“. Cf. Ant. 1047 ὅταν λόγους ἀσχεροῦς καλῶς λέγωσι, Eur. Hec. 1191 καὶ μὴ δύνασθαι τὰδ' ἐγὼ εὐ λέγειν ποτέ, Ant. 323 ἦ δεινόν, ὃ δοκεῖ γε, καὶ ψευδῆ δοκεῖν. Chrysothemidem haec Electrae verba de se dicta putasse cum ex tota eius reputatione apparet, tum imprimis e σὺ pronomine. Hoc enim dicit: „non ego, sed tu illo malo laboras“, i. e. in te cadit quod de me dicis.

V. 1023. Schol. ὃ σὺ πρόσκεισαι κακῶ: τὸ ἀμαρτάνειν λέγουσα γὰρ δίκαια καὶ εὐπρεπῆ, ἐν αὐτοῖς ἀμαρτάνεις· ἀλυσιτελῆ γὰρ ἐπιχειρεῖς ποιεῖν. Non eodem plane sensu ab Electra positum verbum ἐξαμαρτάνειν, quo acceptum a Chrysothemide est. Electra enim de honestate, Chrysothemis de utilitate cogitat. De verbo πρόσκειμαι ad v. 233 seqq. dictum est.

V. 1024. τί δ' — λέγειν;] Hoc dicit: „Nonne quae ego dico faciunda esse, tibi iusta videntur esse?“ Cui sic respondet Chrysothemis, ut, quamvis non neget iusta esse, tamen, quod aliquid detrimenti afferant, non esse faciunda contendat.

- ΗΛ. τούτοις ἐγὼ ζῆν τοῖς νόμοις οὐ βούλομαι.
 ΧΡ. ἀλλ' εἰ ποιήσεις ταῦτ', ἐπαινέσεις ἐμέ.
 ΗΛ. καὶ μὴν ποιήσω γ' οὐδὲν ἐκπλαγεῖσά σε. 1045
 ΧΡ. καὶ τοῦτ' ἀληθές, οὐδὲ βουλευσῆ πάλιν;
 ΗΛ. βουλῆς γὰρ οὐδὲν ἔστιν ἐχθιον κακῆς. 1030
 ΧΡ. φρονεῖν ἔοικας οὐδὲν ὦν ἐγὼ λέγω.
 ΗΛ. πάλα δέδοκται ταῦτα κοῦ νεωστὶ μοι.
 ΧΡ. ἄπειμι τοίνυν. οὔτε γὰρ σὺ τὰμ' ἐπη 1050
 τολμᾶς ἐπαινεῖν, οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς τρόπους.
 ΗΛ. ἀλλ' εἰσὶθ'. οὐ σοι μὴ μεθένομαί ποτε, 1035
 οὐδ' ἦν σφόδρ' ἱμείρουσα τυγχάνης· ἐπεὶ
 πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηραῖσθαι κενά.
 ΧΡ. ἀλλ' εἰ σεαντῆ τυγχάνεις δοκοῦσά τι 1055
 φρονεῖν, φρόνει τοιαῦθ'. ὅταν γὰρ ἐν κακοῖς
 ἦδη βεβήκης, τὰμ' ἐπαινέσεις ἐπη. 1040

(στροφὴ α')

XO. Τί τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς

V. 1027. Schol. ἐπαινέσεις ἐμέ· ὅλον τοῖς δεινοῖς περιπεσοῦσα ἐπαινέσεις με, σύμφορα συμβουλευσάσαν.

V. 1029. Schol. πάλιν εἰς τοῦπλω, εἰς τὸ ἐναντίον. Alium sensum habet βουλευεῖν πάλιν Oed. R. 619.

V. 1031. φρονεῖν — λέγω] Non satis recte Brunckius: „intellegere videris nihil eorum, quae loquor“. Melius Fr. Iacobsius: „nihil eorum, quae dico, curare videris“, ut apte respondeat Electra: „non opus est me ista curare, cum iam dudum quid faciam certum sit“. Mihi vero Chrysothemis dicere videtur: „tuae rationes a meis prorsus diversae sunt“ et Electra respondere: „id dudum mihi certum fuit“.

V. 1034. τολμᾶς] Vide quae de usu huius verbi ad O. C. 180 monita sunt.

V. 1035. Quoniam O. C. 177 Elmsleius ἀξεί recte in ἀρη correxisse videtur, hoc uno apud Sophoclem loco οὐ μὴ cum indic. futuri coniunctum est. Cum autem sensus horum versuum haud satis accommodatus sit et

aptius Chrysothemis Electrae quam Electra Chrysothemidi τὸ θηραῖσθαι κενά exprobrat, probabilis est suspicio Morstadtii versus 1035—1040 subditicios esse putantis.

V. 1036 seq. ἐπεὶ πολλῆς — κενά] Hoc videtur dicere: „nam hoc etiam magnae dementiae est, venari ea, quae inania sint, i. e. eos sectari sive cum iis facere velle, qui inanes“, id est „stulti sint“.

V. 1039 seq. ἐν κακοῖς — βεβήκης] Sic v. 1093. Cf. quae ad v. 962 dicta sunt.

V. 1041—1076. Chrysothemis ubi discessit, chorus liberorum in parentes impietatem unquam diu impunem fore negat, manesque Agamemnonis certiores reddi cupit summa cum pietate Electram, quamvis ab omnibus derelictam, perpetuis querelis patrem deplorare eiusque caedem cum vitae periculo ulcisci paratam esse. Tum ipsam allocutus Electram primum quidem praedicat, quod praeclaram obire mortem quam ignominiosam degere vitam malit, tum vero optat, ut, qua

- ἔσορῶμενοι τροφᾶς κη-
 δομένους ἀφ' ὧν τε βλάστω- 1060
 σιν ἀφ' ὧν τ' ὄνασιν εὔρω-
 σι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἴσας τελοῦμεν; 1045
 ἀλλ' οὐ τὰν Διὸς ἀστραπὴν

hostes adhuc, quibus subiecta fuerit, fortuna et potentia usi sint, eam ipsa consequatur, quae in misera vitae condicione tamen summae pietatis laude floreat.

V. 1041—1045. Τί τοὺς ἄνωθεν — εὔρωσι] De cura avium cum aliarum tum imprimis ciconiarum in alendis parentibus vide Aristoph. Av. 1353 seqq. ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν τοῖσιν ὄνασιν νόμος παλαιὸς ἐν ταῖς τῶν πελαργῶν κῦρβειν' ἔπην ὁ πατήρ ὁ πελαργὸς ἐκπετησίμους πάντας ποιῆσθαι τοὺς πελαργιδῆς τρέφων, δεῖ τοὺς νεοτούς τὸν πατέρα πάλιν τρέφειν, Aristot. Hist. An. IX 19 περὶ τῶν πελαργῶν, ὅτι ἀντικῦρβονται, θηραῖται πολλοῖς. Aelian. Nat. An. III 23, idem ibid. X 16. De egyptis vide Eurip. Bacch. 1365. Electr. 151. Adde Ciceron. de Fin. II 33: videmus in quodam volucrum genere nonnulla indicia pietatis, cognitionem, memoriam.

V. 1041. τοὺς ἄνωθεν — οἰωνοὺς] Ex pluribus scholiastae interpretationibus una haec vera est: τοὺς ἐν τῷ ἀέρι. Cf. Eur. El. 896 ὄν, εἴτε χηρῆεις, θηραῖν ἀρπαγῆν πρόθετες, ἢ σύνλον οἰωνοῖσιν, αἰθέρος τέκνοις, πῆξασ' ἐρεῖσον σκόλοπι. De ἄνωθεν, pro quo ἄνω quispiam expectaverit, vide ad Ant. 519. Deinde non debebat quenquam offendere additam adiectivum φρονιμωτάτους. Prudentissimae dicuntur eae aves, quia piae gratiaeque in parentes sunt. Non enim omnis omnino aves piae gratiaeque in parentes esse dici poterunt, sed quoddam tantum genus earum, quod eam ipsam ob causam prudentissimum vocavit.

V. 1042. ἔσορῶμενοι] I. q. ὄρῶντες. Tum ad verba τροφᾶς

κηδομένους intellegendum ἐκείνων. Vide quae ad Philoct. 137 seqq. annotata sunt.

V. 1043 seq. ἀφ' ὧν τε βλάστωσιν — εὔρωσι] „a quibus procreatae et nutritae fuerint.“ De usu verbi εὔρωσιν ad Trach. 25 diximus. De ommissa particula ἄν vide ad v. 758.

V. 1045. ἐπ' ἴσας] „pari modo“. Vide de hac ellipsi Hoogev. ad Vig. p. 96.

V. 1046 seqq. ἀλλ' οὐ — οὐκ ἀπόνητοι] Manifestissimum est concessumque mihi nunc ab ipso Hermanno, qui in nota ad hunc locum aliter indicavit, adiectivum ἀπόνητοι ad verbum τελοῦμεν referendum esse, ita ut totius loci, τί τοὺς ἄνωθεν — δαρὼν οὐκ ἀπόνητοι, sensus hic sit: „cur prudentiores aves aerias videntes nutrire et curare parentes suos non idem nos facimus? Atqui per Iovis fulmen et caelestem Iustitiam non diu erimus sine malis“. Id est: si, quam aves prudentiores adversus parentes pietatem colere videmus, eam nos homines neglegimus, gravissimas profecto eius culpa poenas Iuppiter et Iustitia mox de nobis exigent. Facile autem apparet in Chrysothemidem potissimum, nihil de ulciscenda patris caede cogitantem, a choro haec dicta esse. Graviter in explicando hoc loco scholiasta lapsus est, nisi quod recte ad verba τὰδ' — τελοῦμεν haec videtur annotasse: καλῶς ὁ χορὸς καὶ ἐαντὸν συγκαταλέγει, ἵνα μὴ δοκῆ φορτικὸς εἶναι τοῦτοις, καθ' ὧν τὸν λόγον πεποιήται. Idem ἀπόνητοι interpretatus est ἀθῶοι.

V. 1046 seq. τὰν Διὸς ἀστραπᾶν] Fulmine suo Iuppiter poenas ab insolentibus scelestisque ho-

καὶ τὰν οὐρανίαν Θέμιν
 δαρὸν οὐκ ἀπόνητοι. 1065
 ὧ χθονία βροτοῖσι φάμα,
 κατὰ μοι βόασον οἰκτρὰν 1050
 ὅπα τοῖς ἐνερθ' Ἀτρείδαις,
 ἀχόρευτα φέρουσ' ὄνειδῃ.
 (ἀντιστροφή α'.)
 ὅτι σφιν ἤδη τὰ μὲν ἐκ δόμων ὄνοστά, 1070

minibus exigere putabatur. Cf. v. 810. Trach. 436 seq. μή, πρὸς σε τοῦ κατ' ἄκρον Οἰταῖον νόστος Διὸς καταστράπτουτος, ἐκκλήψεως λόγον. Eurip. Phoen. 183 ἰώ, Νέμεσι, καὶ Διὸς βαρύβρομοι βροταί, κεραννῶν τε φῶς αἰθαλόεν, σὺ τοι μεγαλαγορίαν ὑπεράνορα κοιμίζεις. Adde Soph. Oed. R. 469 seq. Philoct. 1198.

V. 1049. Schol. ὧ χθονία βροτοῖσιν: οὐ τὴν ἐπίγειον φησίν, ἀλλὰ τὴν κατὰ γῆς χωρῆσαι δυναμένην. Notum est adiectivum χθόνιος etiam „infernum“ significare. De dativo βροτοῖσι vide quae ad Ant. 847 seqq. annotata sunt.

Ibid. φάμα] Cf. Pindar. Ol. XIV 29, ubi Ἀχῶ similiter ad inferos mittitur. Chorus optat, ut fama de malis domus ad inferos perveniat, ut manes Atridarum ad vindictam excitentur. FR. IACOBS.

V. 1050. κατὰ μοι βόασον] De tmesi vide Matth. § 594, 2. Krueg. II § 68, 48, 3.

V. 1051. Schol. τοῖς ἐνερθ' Ἀτρείδαις ἢ Ἀγαμέμνονα ἢ Ὀρέστην. δοκοῦσι γὰρ αὐτὸν τεθνηκέναι. Orestem a poeta nullo pacto dici hic potuisse cum e sensu v. 1053 ὅτι σφιν ἤδη — ὄνοστά, tum imprimis e verbis v. 1054 τὰ δὲ πρὸς τέκνων, apparet. Immo cogitandum de Agamemnone est. Vide infra v. 1214 et quae ad O. R. 361 et 1369 monuimus.

V. 1052. Schol. ἀχόρευτα φέρουσ' ὄνειδῃ: ἐφ' οἷς οὐκ ἂν τις χορεύσειεν. ὄνειδῃ δὲ [τὰ πένθημα ὄνειδῃ] ἐπειδὴ ὄνει-

δος ἦν τῇ Κλυταιμῆστρα ἐπιχαιρεῖν Ὀρέστον θανάτῳ. Hoc dicit: „nuntians rem tristem et ignominiosam“. Ignominia autem inferebatur Agamemnoni ea calamitate, qua vexari domum eius deinceps chorus explicat.

V. 1053. ὅτι σφιν ἤδη — ὄνοστά] Verba τὰ μὲν ἐκ δόμων et τὰ δὲ πρὸς τέκνων si, quid proprie significant, explicare volueris, melius nostro quam Latino sermone dici potest, hoc modo: *was aus dem Hause hervorgeht, et was von Seiten der Kinder geschieht*. Latine dixeris utrumque „quod attinet ad“. Deinde vero tenendum usurpari istiusmodi locutiones ita, ut nunc pro subiecto tantum sint, significetque v. c. τὰ ἐκ δόμων idem atque τὰ τῶν δόμων (vide ad Ant. 193 ed. meae) sive οἱ δόμοι, nunc autem pro integro membro ponantur neque referendae ad verbum finitum sint. Ita hoc loco verba τὰ δὲ πρὸς τέκνων pro integro membro sunt significantque „quod attinet ad liberos“. Similia ad O. C. 1610 allata sunt. Poterat ergo poeta idem, quod dixit, brevius dicere ita: ὅτι σφίσι ἤδη ὁ μὲν δόμος ὄνοστός, τῶν δὲ τέκνων διπλῆ κτλ. Sed illa qua usus est forma dicendi hoc perfecit, ut distinguendas prae ceteris verbis notiones illas auditores intellexerent, ὁ δόμος et τὰ τέκνα. Denique sciendum est, verbis τὰ μὲν ἐκ δόμων ὄνοστά non eam rem significari, quam chorus imprimis monere vult, sed hunc esse sensum: „ad ceteras domus sordes accedere rixam liberorum“.

τὰ δὲ πρὸς τέκνων διπλῆ φύ-
 λοπις οὐκ ἐτ' ἐξισοῦται 1055
 φιλοτασίῳ διαίτῃ.
 πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει
 ἅ παῖς, οἶτον ἀεὶ πατρός 1075
 δειλαία στενάχουσ', ὅπως
 ἅ πάνθυτος ἀηδῶν, 1080
 οὔτε τι τοῦ θανεῖν προμηθῆς,
 τό τε μὴ βλέπειν ἐτοίμα
 διδύμαν ἐλοῦσ' ἐρινύν 1080
 τίς ἂν εἴπατρις ὧδε βλάστοι;
 (στροφή β'.)
 οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν 1065

De vocabulo ὄνοστά, sic enim quod in libris est *νοσεῖ* defectu syllabae vitiosum correxi, cf. Hesych. v. ὄνοστά. ἐμφανλισμὸν ἄξια, ψεκτά, μεμπτά, εὐτελή, φαῦλα ἢ καὶ ἀμεμπτα.
 V. 1054 seq. διπλῆ φύλοπις] Intellege αὐτῶν. Est autem διπλῆ φύλοπις τέκνων „duorum liberorum inter se controversia“. Cf. Matth. § 446 not. 1.

V. 1055. Schol. οὐκέτ' ἐξισοῦται: οὐκέτι ἴσα φρονοῦσιν, ὡς ἐν φιλία διαιτόμεναι, ἀλλὰ στασιάζουσι πρὸς ἀλλήλας.

V. 1057. Schol. πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει: κινδυνεύει ἐκ μεταφορᾶς τῶν νηῶν ἴσθη δέ, αὐτῇ ἐφ' ἐαυτῆς χωρὶς ἀγνώρας.

V. 1058. ἅ παῖς scripsit Schneidewinus, οἶτον Mudgius. Libri habent Ἠλέκτρα, τὸν, quorum Ἠλέκτρα ex glossemate repetendum, τὸν ex οἶτον superest.

V. 1061 seq. οὔτε τι — ἐτοίμα] „non tantum non timens mortem, sed adeo mori parata“. De βλέπειν „vivere“ significante vide ad Ai. 935; de adiectivo ἐτοίμα cum infinitivo praeposito articulo iuncto ad huius fab. v. 1013 dictum est. Scholiasta πρόνοιαν οὐκ ἔχουσα τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ὁ ἐστὶν ἀφειδοῦσα τῆς ἰδίας ψυχῆς καὶ διψοκινδυνούσα.

V. 1063. Schol. διδύμαν Ἐρι-

νύν Ἀλγισθον καὶ Κλυταιμῆστραν. Similiter Helena dicitur furia ab Aeschilo Ag. 748 et Eurip. Or. 1389. Participio ἐλοῦσα hoc significatur: „ubi sustulerit“ sive „interfecerit“. Cf. Aesch. Cho. 437 ἐπειτ' ἐγὼ νοσφίσας ὀλοῦμαν, Ai. 390 τοῦς τε δισσάρχας ὀλέσας βασιλῆς τέλος θάνομι καυτός. Ceterum notum est αἰρεῖν cum ab aliis tum a Sophocle saepe interficiendi sensu usurpatum esse. Sic modo v. 1001 usurpatum.

V. 1064. τίς ἂν ἐνπατρις κτλ.] Locutione ἐνπατρίδα βλαστεῖν, quae initio significavit „optimo parente natum esse“, nihil aliud hic significatur quam „optimam filiam esse“. Similiter dicitur καλῶς πεφνηκέναι (v. 989) et εὐγενῆ πεφνηκέναι (Ant. 38).

V. 1065 seqq. οὐδεὶς τῶν — νάννημος] Pessime vulgo verba ζῶ κακῶς et explanata sunt et interpunctione a ceteris verbis separata. Hoc enim dicit poeta: οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν ζῆν κακῶς καὶ τῷ κακῶς ζῆν εὐκλειαν ἀλαχῶναι θέλει νάννημος, i. e. „nemo hominum praeclarorum misera vitae conditione uti eaque splendorem commaculare suum vult, ita ut nomen eius exstinguatur, sed istiusmodi vitae mortem anteponit“. Hoc extremum (sed — anteponit) omisit poeta

ζῶν κακῶς εὐκλειαν αἰσχῦναι θέλει
 νόνημος, ὦ παῖ, παῖ,
 ὡς καὶ σὺ πάγκλιαντον αἰῶνα κλεινὸν εἶλον, 1085
 τὸ μὴ καλὸν ἀπολακτίσασα, δύο φέρῃ δ' ἐν
 ἐνὶ λόγῳ,

σοφά τ' ἀρίστα τε παῖς κεκλήσθαι. 1070

(ἀντιστροφή β.)

ζῳής μοι καθύπερθεν 1090
 χειρὶ καὶ πλούτῳ τεῶν ἐχθρῶν, ὅσον
 νῦν ὑπόχειρ ναίεις·
 ἐπεὶ σ' ἐφηύρηκα μοῖρα μὲν οὐκ ἐν ἐσθλᾷ
 βεβῶσαν, ἃ δὲ μέγιστ' ἐβλαστε νόμιμα, τῶνδε
 φερομένην 1075 1095

disertis verbis enuntiare, quod ex
 iis, quae sequuntur, ὡς καὶ σὺ
 κτλ., facillime cogitando intellegi
 potuit. Itaque idem hic posuit
 chorus, quod Ajax praecepit fab.
 cogn. 479 seq. ἀλλ' ἢ καλῶς
 ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν
 εὐγενῆ χρῆ. Simillime supra
 Electra dixit v. 989 ζῆν αἰσχρὸν
 αἰσχρῶς τοῖς καλῶς πεφνηκόσιν,
 et infra 1320 ἢ γὰρ ἂν καλῶς
 ἔσασ' ἐμαντήν, ἢ καλῶς ἀπω-
 λόμην. — Addit F. Iacobsius:
 „οἱ ἀγαθοὶ esse videntur nobi-
 liores, generosa stirpe exorti.
 κακῶς ζῆν est „vita uti misera-
 bili, id est, nobili origine indig-
 na“. — Post ἀγαθῶν deest
 syllaba. Suppleverunt *toi* vel *γὰρ*
 vel *ἂν* (θέλει scilicet in v. pro-
 ximo scribentes).

V. 1067. ὦ παῖ, παῖ] Eodem
 modo iteratum hoc nomen est
 Antig. 949.

V. 1068. κλεινὸν pro κοινόν,
 quod est in libris, restituit Sirk-
 sius ad Heronis metr. p. 129.
 Significat autem κλεινός αἰών
 illud ζῆν καλῶς vel ευκλειῶς,
 quod est bonorum, ut verbis
 πάγκλιαντον αἰῶνα κλεινόν di-
 catur quasi: „tu animi liberali-
 tatem cum lacrimis maluisti quam
 bonam fortunam indignitate par-
 tam“.

V. 1069 seq. ἀπολακτίσασα
 invenit J. H. H. Schmidtius, φέρῃ

δ' Nauckius. Libri exhibent καθ-
 οπλίσασα δύο φέρειν. Locutio
 τὸ μὴ καλόν occurrit etiam Ant.
 370 ὅτω τὸ μὴ καλόν ξύνεστι
 τόλμας χάριν. Cum proximis
 cf. Phil. 117 τοῦτό γ' ἐρέας
 δύο φέρῃ δωρήματα· σοφός
 τ' ἂν αὐτὸς καγαθὸς κεκλή-
 ῃα. De praepositione ἐν ad
 Phil. 60 dictum est. Fore autem
 ut sapiens diceretur, sperare Elec-
 tra potuit propterea, quod in
 misera et ignominiosa vita, quam
 Clytaemestra et Aegistho viven-
 tibus degebat, versari diutius
 noluit, pia, quod, si finem fecit
 istius vitae atque Clytaemestram
 et Aegisthum tollebat, caedem
 patris ulcisceretur.

V. 1071 seq. καθύπερθεν —
 ἐχθρῶν] Sic Herod. VIII 60
 exstr.: ἐν τῇ ἡμῶν καὶ λόγιον
 ἐστὶ τῶν ἐχθρῶν κατὑπερθε
 γενέσθαι. — Libri exhibent τῶν
 ἐχθρῶν: τῶν propositus Her-
 mannus, alii cum Langio τὸσόνδ'
 ἐχθρῶν praeferunt.

V. 1073. ὑπόχειρ] Forma-
 tum ad analogiam vocabuli ἐπί-
 χειρ est.

V. 1074 seqq. ἐπεὶ σ' ἐφηύ-
 ρημα — εὐσέβειαν] Sensus hic
 est: „cum videam te, quamvis
 misera vitae sorte utare, tamen
 colendis quae summae sunt le-
 gibus optimam laudem ferre prop-

ἄριστον αἶνον δι' εὐσέβειαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄρ', ὦ γυναικες, ὀρθά τ' εἰσηκούσαμεν,
 ὀρθῶς θ' ὁδοιποροῦμεν ἐνθα χρῆζομεν;

ΧΟ. τί δ' ἐξερευνῆς, καὶ τί βουληθῆεις πάροι; 1100

ΟΡ. Αἰγισθον, ἐνθ' ὤκηκεν, ἱστορῶ πάλαι. 1080

ΧΟ. ἀλλ' εὐθ' ἰκάνεις γὰρ φράσας ἀξήμιος.

ΟΡ. τίς οὖν ἂν ὑμῶν τοῖς ἔσω φράσειεν ἂν
 ἡμῶν ποθεινὴν κοινόπουν παρουσίαν;

ΧΟ. ἦδ', εἰ τὸν ἀρχιστόν γε κηρύσσειν χρεῶν. 1105

ΟΡ. ἴθ', ὦ γύναι, δήλωσον εἰσελθοῦσ', ὅτι 1085
 Φωκῆς ματεύουσ' ἄνδρες Αἰγισθόν τινες.

ΗΛ. οἴμοι τάλαιν', οὐ δὴ ποθ' ἦς ἠκούσαμεν
 φήμης φέροντες ἐμφανῆ τεκμήρια;

ΟΡ. οὐκ οἶδα τὴν σὴν κληθόν'. ἀλλὰ μοι γέρον 1110

ter pietatem.“ De locutione ἐν
 μοῖρα βεβηκέναι confer supra
 1039 seq.

V. 1076. ἄριστον αἶνον δι'
 ἐνσέβειαν scripsi. Libri habent
 ἀρίστα τὰ διὸς εὐσέβεια. Schol-
 iasta commemorat variam lectio-
 nem ταξηνός i. e. τῶ Ζηνός εὐ-
 σεβεία ad restituendos numeros
 inventam. Non in Iovem, sed in
 patrem pietate insignis est Elec-
 tra. Cf. 968. Cum ἀριστον αἶνον
 cf. O. C. 707 αἶνον — κράτι-
 στον.

V. 1077 seqq. Schol. θανα-
 στη ἢ οἰκονομία τοῦ ποιητοῦ,
 μὴ ἅμα τῇ ἀπαγγελίᾳ τοῦ θα-
 νατοῦ κομίσαι τὰ λείψανα, ἵνα
 εὐλογος πρόφασις τῆς παρόδου
 γένηται τῷ Ὀρέστῃ, καὶ παρ-
 ατὰ ὁ ἀναγνωρισμὸς πρὸς
 αὐξήσιν τοῦ πάθους. Ὀρέστης
 πάρεστιν σὺν τῷ Πυλάδῃ κο-
 μίζων τὰ λείψανα τῶν λογο-
 ποιουμένων ὅστων ἑαυτοῦ.

V. 1080. ὤκηκεν] Non du-
 bium est, quin οἰκῶ non tantum
 „habito“, sed etiam „sedem pono
 in aliquo loco“ vel „habitatam
 aliquo concedo“ significaverit.
 Hinc erit ὠκηκέναι „habitatam
 concessisse“ vel „sedem po-
 suisse“, i. e. habitare. Cf. Eu-

rip. Med. 1359 καὶ Σκύλλαν,
 ἢ Τυρσητὸν ὤκησεν πέδον.
 Rhos. 972 Βακχον προφητης,
 ὅστε Παγγαῖον πέτραν ὤκησε
 σεμνός τοῖσιν εἰδόσιν θεός.
 De verbo ἱστορῶ confer O. R.
 1113.

V. 1081. Schol. ἀξήμιος· ἀλη-
 θῆς καὶ οὐχ ὑπέχων ζημίαν
 τοῦ ψεύδους. Dicitur ὁ φρά-
 σας is, qui ei indicarat habitare
 ibi, ubi iam versatur, Aegisthum.

V. 1082. τοῖς ἔσω] Exspecta-
 veris τοῖς ἐνδο. Sed vide ad
 Ant. 489.

V. 1083. Schol. rec. ἡμῶν —
 παρουσίαν· τὴν ἐπιθυμητὴν
 παρουσίαν ἡμῶν, τῶν ὀμοῦ
 ὁδοιπορησάντων. Simillime dic-
 tum v. 1392 δολιόπους ἀργός,
 Trach. 58 ἀρτίπους θρωσκει.
 Adde Ai. 872 ἡμῶν γε ναὸς
 κοινόπουλον ὀμίλλαν, Eur. Alc.
 606 ἀνδρῶν Φεραίων εὐμενῆς
 παρουσία, Aristoph. Eccl. 110
 γυναικῶν θηλύφραξ ξυνουσία.

V. 1084. Schol. αὐτῆ ἢ Ἠλέ-
 κτρα, εἰ τὸν ἀρχιστέα, τὸν
 συγγενῆ, εἰσαγγέλλειν πρόπον
 ἐστίν.

V. 1089. τὴν σὴν κληθόνα]
 Vide ad v. 1020 et Matth. §466, 3.
 Huic usui pronominis σός cum

- ἔφειτ' Ὀρέστου Στρόφιος ἀγγεῖλαι πέρι. 1090
 ΗΛ. τί δ' ἔστιν, ὦ ξέν'; ὡς μ' ὑπέροχεται φόβος.
 ΟΡ. φέροντες αὐτοῦ σμικρὰ λείψαν' ἐν βραχεῖ
 τεύχει θανόντος, ὡς ὄρας, κομίζομεν.
 ΗΛ. οὐ γὰρ τάλαινα, τοῦτ' ἐκεῖν' ἤδη σαφές 1115
 πρόχειρον ἄχθος, ὡς ἔοικε, δέρομαι. 1095
 ΟΡ. εἶπερ τι κλαίεις τῶν Ὀρεστέων κακῶν,
 τόδ' ἄγρος ἰσθι σῶμα τοῦκείνου στέρον.
 ΗΛ. ὦ ξεῖνε, δός νυν, πρὸς θεῶν, εἶπερ τόδε
 κέκευθεν αὐτὸν τεῦχος, ἐς χεῖρας λαβεῖν, 1120
 ὅπως ἐμαντήν καὶ γένος τὸ πᾶν ὁμοῦ 1100
 ξὺν τῆδε κλαύσω κάποδύρωμαι σποδῶ.
 ΟΡ. δόθ', ἦτις ἔστί, προσφέροντες. οὐ γὰρ ὡς

contemptus quidam inesse solet, ut Ant. 573 ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέγος, Phil. 1251 ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν οὐ παρβῶ φόβον, Eur. Heracl. 284 τὸ σὸν γὰρ ἄγρος οὐ δέδοικ' ἐγώ, etiam hic Orestes simulato fastidio Electrae verba naso suspendere aduncō putandus est.

V. 1090. Στρόφιος] Notum est ad hunc, cum Agamemno occideretur, missum Orestem per Electram esse ibique educatum cum filio illius, Pylade, unde summa inter eum et Orestem amicitia orta est. Ceterum vide quae ad v. 45 annotata sunt.

V. 1092 seq. φέροντες — κομίζομεν] Etsi brevis poetae dicere licuit, tamen non idem utroque hoc verbo significatum est. Nam φέρειν λείψανα dicitur is, qui manu tenet urnam, κομίζειν autem, qui affert, traditurus ei, ad quem accesserit. Expectaveris tamen προσήκομεν pro κομίζομεν. Ceterum nota βραχὺ τεύχος de vasculo parvo dictum. Sic etiam v. 757.

V. 1094 seq. τοῦτ' ἐκεῖν' ἤδη — δέρομαι] Id est: „hoc ergo, quod meis oculis manu te gestare video, iam est illud onus“, i. e. urna illa, quam allatum iri supra v. 757 seqq. paedagogus nuntiabat. Schol. rec. πρόχειρον· ἀντι τοῦ ἐπὶ χειρῶν. Ita etiam πρό

χειρῶν dictum esse constat sic, ut idem fere esset atque ἐν χερσὶ. Cf. Matth. § 575 extr. Deinde σαφές iunge cum δέρομαι, quod similiter dictum atque infra 1366 ταῦτα δειξοσιν σαφῆ. Adde v. 18 seq. Porro perapte ἄχθος hic praegnanter dictam, ita ut et animi onus, sive molestiam, sollicitudinem, et urnam illam significet, quam Orestes afferebat.

V. 1096. εἶπερ τι — κακῶν] Genetivum vulgo videntur ex τι pronomine aptum iudicasse, quod statui nequit. Regitur potius verbo κλαίεις, quod dolendi significatum habens rectissime cum casu genetivo iunctum est. Sic ἐπαλεγεῖν τινος dixit Eurip. Suppl. 58 ὅσον ἐπαλεγο μελέα τῶν φθιμένων οὓς ἔτενον. Alia attulit Matth. § 368 a. Krueg. II § 47, 21, 2.

V. 1098. δός νυν] Facile apparet νὺν particula Electram hoc significare: „cum commovear malis Orestis“.

V. 1099. κέκευθεν] Transitive dictum, ut apud Euripidem. Nam Aesch. Sept. adv. Th. 575 et Soph. Electr. 868, Ant. 911 et O. C. 1523 intransitivum est. NEVIUS.

V. 1102. δόθ' — προσφέροντες] Recte scholiasta εἰκός αὐτοῖς ἐπεσθαί τινας. Tum ἦτις idem est atque quod vulgo dici-

- ἐν δυσμενεῖα γ' οὐδ' ἐπαίτεται τόδε,
 ἀλλ' ἢ φίλων τις ἢ πρὸς αἵματος φύσιν. 1125
 ΗΛ. ὦ φιλάτου μνημεῖον ἀνθρώπων ἐμοὶ 1105
 ψυχῆς Ὀρέστου λοιπόν, ὡς σ' ἀπ' ἐλπίδων,
 οὐχ ὄνπερ ἐξέπεμπον, εἰσεδεξάμην.
 νὺν μὲν γὰρ οὐδὲν ὄντα βαστάζω χερσὶν·
 δόμων δέ σ', ὦ παῖ, λαμπρόν ἐξέπεμψ' ἐγώ. 1130

tur ἡτισοῦν. De omisso pronomine αὐτῆ dictum ad Phil. 137 seqq.

V. 1103. ἐν δυσμενεῖα γ' οὐδ' I. e. δυσμενῆς γ' οὐσα. Vide quae ad O. R. 987 annotata sunt. Tum τόδε est: ἐς χεῖρας λαβεῖν τὸ τεύχος.

V. 1104. πρὸς αἵματος] Intellege quod praecessit τις. Est autem πρὸς αἵματος τις idem atque συγγενῆς τις. Cf. Ai. 1277. Tum φύσιν per abundantiam quandam additum similiter ut v. 325. De accusativo ad Ai. 1231 dictum est. Ceterum hic v. aliquid molesti habet, ut recte eum O. Jahnius delevisse videatur.

V. 1105. seqq. Aul. Gellius N. A. VII 5 haec memoriae prodidit: *Histrion in terra Graecia fuit fama celebri, qui gestibus et vocis claritudine et venustate ceteris antestabat. Nomen fuisse aiunt Polum. Tragoedias poetarum nobilium scite atque asservate acitavit. Is Polus unice amatum filium morte amisit. Eum luctum quoniam satis visus est eluxisse, rediit ad quaestum artis. In eo tempore Athenis Electram Sophoclis acturus gestare urnam quasi cum Orestis ossibus debebat. Ita compositum fabulae argumentum est, ut veluti fratris reliquias ferens Electra compleret commiseraturque interitum eius, qui per vim extinctus existimatur. Igitur Polus lugubri habitu Electrae indutus ossa atque urnam e sepulcro tulit filii, et quasi Orestis amplexus, opplevit omnia non simulacris neque imitantis, sed luctu atque lamentis veris et spirantibus. Ita que cum agi fabula videretur,*

dolor actus est. Adde quae Plutarchus vit. Demosth. c. 28 de Polo illo narravit.

V. 1106 sq. Schol. ψυχῆς Ὀρέστου λοιπόν· λαβούσα τὸ τεύχος φησὶν. ὑπερφωδῶς δὲ ἔχει τῆ διαθέσει, λαβούσαν καὶ βαστάζουσαν τὰ ὅσα ὀδυροσθαί. Idem affert Hom. II, τ 288 ζῶν μὲν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίηθεν ἰούσα· νὺν δέ σε τεθνηῶτα νικάνομαι, ὄρχαμε λαῶν. De locutione ἀπ' ἐλπίδων, „praeter spem“, „secus atque speraveram“ vide Matth. § 572.

Ibid. οὐχ ὄνπερ] Triclinius: *δέον εἰπεῖν, αἴσπερ ἐξέπεμπον, πρὸς τὸ ἐλπίδων ἐτροσφεν.* Similia attractionis exempla attulit Bernhardy Synt. p. 299 seqq. Non recte Mehlhornius mens in dissertatione, quam de schematis ἀπὸ κοινοῦ ratione et usu quodam in Graeca lingua scripsit, p. 6 hunc locum sic explicat: *ὡς σε οὐκ ἀπὸ τούτων ἐλπίδων εἰσεδεξάμην, ἀφ' ὧν ἐξέπεμπον.* Neque enim, ut cetera mittam, dici potest ἀπὸ τινος ἐλπίδος εἰσεδέχεσθαι τινα, ita, ut sit „cum aliqua spe aliquem recipere“. — Addit Neuius: *similis abundantia est voc. negat. in formula μᾶλλον vel οὐ μᾶλλον ἢ οὐ, de qua Matth. § 455, not. 3 d, et Buttmanus Excurs. XI in Demosthenis or. Midianam.*

V. 1109. λαμπρόν] Oppositum est verbis οὐδὲν ὄντα, in versu praecedente positus. Quibus cum significetur „extinctus“, hoc verbo apparet significari „flourentem, vigentem“. Fr. Jacobsius confert Theodorid. in Anth. Pal. VI 156 πάξι δ' ἴσος ἀστέρη λάμπει et II. § 401 de Astya-

ὡς ὄφελον πάροινθεν ἐκλιπεῖν βίον, 1110
 πρὶν ἐς ξένην σε γαῖαν ἐκπέμψαι, χεροῖν
 κλέψασα ταῖνδε, κάνασώσασθαι φόνου,
 ὅπως θανόν ἐκείσο τῇ τόθ' ἡμέρα,
 τύμβου πατρῶου κοινὸν εἰληχῶς μέρος. 1135
 νῦν δ' ἐκτός οἴκων κἀπὶ γῆς ἄλλης φρυγᾶς 1115
 κακῶς ἀπώλου σῆς κασιγνήτης δίχα·
 κοῦτ' ἐν φίλαισι χερσὶν ἢ τάλαιν' ἐγὼ
 λουτροῖς σ' ἐκόσμησ', οὔτε παμφλέκτου πυρός
 ἀνειλόμην, ὡς εἰκός, ἄθλιον βάρος. 1140
 ἀλλ' ἐν ξέναισι χερσὶ κηδευθεῖς, τάλας, 1120
 σμικρὸς προσήκεις ὄγκος ἐν σμικροῦ κῦτει.
 οἴμοι τάλαινα τῆς ἐμῆς πάλαι τροφῆς
 ἀνωφελήτου, τὴν ἐγὼ θάμ' ἀμφὶ σοὶ
 πόνῳ γλυκεῖ παρέδχον. οὔτε γὰρ ποτε 1145

nacte: ἀλίγιον ἀστέρι καλῶ.
 — Versus 1108, 1109 ut inutiles expungit Nauckius, quibus delectis id quoque opportune cadit, quod ἐκπέμψει non ter intra pauca versus repetitur.

V. 1113. ὅπως — ἐκείσο] „ut iacuisses“. Cfr. syntaxin nostram § 142. Krueg. I § 54, 8, 8.

V. 1116. Schol. σῆς κασιγνήτης δίχα· οἶον, τῆς μόνης σου κηδομένης. ὅλα δὲ ἐπιτεταται τῷ πάθει διὰ τὸ παρεῖναι τὸν Ὀρέστην, ὡς καὶ Πηνελόπη παρόντα Ὀδυσσεῖα θρηνηῖ παρ' Ὀμήρω (Od. τ 209), ἐν οἷς φησιν „ἔον ἄνδρα παρήμενον“.

V. 1123. τὴν] Cf. Matth. § 292 et O. C. 34 seq. cum annotatione mea.

V. 1118. παμφλέκτου πυρός] Simillime Ant. 1006 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν. De genetivo vide Matth. § 354 ζ et Krueg. II § 46, 1, 6.

V. 1119. ἀνειλόμην] Confert Neuius Eurip. Suppl. 471 ἀναιρεῖσθαι νεκρούς, ibid. 1166 ὁρᾷτε παῖδας τούσδ' ἔχοντας ἐν χεροῖν πατέρων ἀρίστων σώμαθ', ὧν ἀνειλόμην. Wesseling. ad Herodot. IX 27, 4 et Sturz. Lex. Xenophontum.

V. 1121. Suidas v. ὄγκος· τὸ βάρος. Σοφοκλήης „μικρὸς — κῦτει“ περὶ τῶν Ὀρέστων λειψάνων. Inde perspicitur Hesychii glossam κῦτος· σῶμα, ὄγκος, χώρημα, βάθος conflatam esse e duobus huius loci scholiis: κῦτος· χώρημα et ὄγκος· βάρος, σῶμα.

V. 1122. τῆς ἐμῆς κτλ.] De genetivo vide Matth. § 371 et Krueg. I § 47, 3, 2. — Haec et quae sequuntur in memoria revocant ea quae nutrix Orestis apud Aeschylum Cho. 745 sqq. lamentatur et exponit.

V. 1123. τὴν] Cf. Matth. § 292 et O. C. 34 seq. cum annotatione mea.

V. 1124 seqq. οὔτε γὰρ ποτε — προσηυδωμην αἰεί] Paucis si comprehendere sensum volueris, hoc dicit Electra: „ego et mater et nutrix et soror tibi fui“. Cf. Hom. II. ζ 429 seq. Ἐκτορ, ἀτὰρ σὺ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ, ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δὲ μοι θαλερὸς παρακοίτης, Aesch. Cho. 237 ὦ τεραπνὸν ὄμμα τέσσαρας μοίρας ἔχον ἐμοί· προσανδᾶν δ' ἔσι ἀναγκαιῶς ἔχον πατέρα τε καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι δέπει στεργηθρον· ἢ δὲ πανθίως ἐχθαιρεται· καὶ τῆς τυθείσης νηλεῶς ὁμοσπόρον·

μητρὸς σὺ γ' ἦσθα μᾶλλον ἢ κάμου φίλος, 1125
 οὔθ' οἱ κατ' οἶκον ἦσαν, ἀλλ' ἐγὼ τροφός·
 ἐγὼ δ' ἀδελφῆ σοὶ προσηυδωμην αἰεί.
 νῦν δ' ἐκλείοιπε ταῦτ' ἐν ἡμέρα μᾶ
 θανόντι σὺν σοί. πάντα γὰρ συναρπάσας, 1150
 θύελλ' ὅπως, βέβηκας· οἴχεται πατήρ· 1130
 τέθνηκ' ἐγὼ· σὺ φροῦδος αὐτὸς εἰ θανόν.
 γελῶσι δ' ἐχθροί· μαινεται δ' ὑφ' ἡδονῆς
 μήτηρ ἀμήτωρ, ἧς ἐμοὶ σὺ πολλάκις
 φήμας λάθρα προύπεμψες ὡς φανόμενος 1155
 τιμωρὸς αὐτός. ἀλλὰ ταῦτ' ὁ δυστυχῆς 1135
 δαίμων ὁ σὸς τε κάμους ἐξαφείλετο,
 ὅς σ' ᾤδέ μοι προύπεμψεν ἀντὶ φιλιότητος·

πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθ', ἐμοὶ
 σέβας φέρων, Eur. Heracl. 229
 γενοῦ δὲ τοῦδε συγγενῆς, γε-
 νοῦ φίλος πατὴρ ἀδελφὸς δε-
 σπότης.

V. 1125. μητρὸς — κάμου φίλος] De genetivo cf. Matth. § 433, de καὶ particula § 620, 2. Krueg. I § 69, 32, 13. Recte tamen adnotat Dindorfius: „Quid dici hic debuerit, sensit unus ex scholiasticis ἐγὼ σοὶ μᾶλλον ἤμην μήτηρ ἦπερ ἢ Κλυταιμῆστρα. Quod Sophocles dixisse videtur ἢ κάμου τέκος, non φίλος“. Verum nullo modo ferri potest τέκος. Aptius sit μᾶλλον ἀγκαλιόματα.

V. 1127. ἐγὼ δ' ἀδελφῆ κτλ.] Sic in loco Homeri quem ad v. 1124 sqq. attulimus: σὺ δὲ — παρακοίτης, in loco Aeschyli πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθα, in loco Euripidis γενοῦ δὲ τοῦδε συγγενῆς.

V. 1128 seqq. νῦν δ' ἐκλείοιπε — βέβηκας] Omnem laborem et operam, quam in educando Oreste posuerit, eo mortuo iam perisse dicit, eiusque sententiae hanc causam affert, quod illo perempto tota sit exstincta domus (πάντα γὰρ — βέβηκας), cuius ipsius gloriam splendoremque pristinum ut aliquando ulciscenda caede Agamemnonis restitueret, tanta cum cura Orestem fovet.

Soph. Trag. Vol. II. Sect. I.

V. 1130. βέβηκας] Idem quod οἴχει.

V. 1130 seq. οἴχεται πατήρ· θανόν] Explicat his verbis, cur, quod ante dixit, tota domus iam interisse existimanda sit. In quibus verbis quo sensu se mortuam esse dicat, non opus est ut explanem. Neque illud mirum est, quod Chrysothemidem non numerat. Vide ad 101.

V. 1131. ἐγὼ· σὺ pro ἐγὼ σοὶ· scripsit Esfurdus.

Ibid. αὐτός] I. e. ipse, a quo vindictam sumi et redintegrari gloriam familiae convenit. De locutione φροῦδος θανόν ad O. R. 930 monitum est.

V. 1133. μήτηρ ἀμήτωρ] Sic Ai. 665 ἄδωρα δῶρα, O. R. 1214 γάμον ἄγαμον, Phil. 534 ἄοικον εἰσοίχησιν, ibid. 848 ὑπνος ἄυπνος. Similia ad Ant. 500 seq. annotata sunt.

Ibid. ἦς] Triclinius τὸ „ἦς“ πρὸς τὸ „τιμωρὸς“ συναπτέον, καὶ μὴ τὴν „περὶ“ λάβης ἔξωθεν, ὡς τινες τῶν ἀμαθῶν.

V. 1135. αὐτός] Praemittebas nuntios ut ipse mox venturus.

V. 1137 sq. ἀντὶ φιλιότητος — ἀνωφελῆ] Cf. Aesch. Ag. 442 ἀντὶ δὲ φρωτῶν τευγῆ καὶ σποδὸς εἰς ἐκάστου δόμου ἀποκνεῖται. Ceterum προύπεμψεν paulo post προύπεμψες alio quidem sensu usurpatum aliquid molesti habet, ut nesciam an hic

μορφῆς σποδόν τε καὶ σκιὰν ἀνωφελῆ.

οἴμοι μοι.

1160

ὦ δέμας οἰκτρόν.

1140

φεῦ, φεῦ.

ὦ δεινότητας,

οἴμοι μοι,

πεμφθεὶς κελεύθους, φίλταθ', ὡς μ' ἀπώλεσας·
ἀπώλεσας δῆτ', ὦ κασίγνητον κάρα.

1145

τοιγὰρ σὺ δέξα μ' ἐς τὸ σὸν τίδε στέροζ,

1165

τὴν μηδὲν εἰς τὸ μηδέν, ὡς ξὺν σοὶ κάτω

ναίω τὸ λοιπόν. καὶ γὰρ ἠρίκ' ἦσθ' ἄνω,

ξὺν σοὶ μετρίχον τῶν ἴσων, καὶ νῦν ποθῶ

τοῦ σοῦ θανούσα μὴ' πολέπεσθαι τάφου.

1150

τοὺς γὰρ θανόντας οὐχ ὄρω λυπονμένους.

1170

XO. θνητοῦ πέφυκας πατρός, Ἥλεκτρα, φρόνει.

θνητὸς δ' Ὀρέστης ὥστε μὴ λίσαν στένε.

[πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.]

OP. φεῦ, φεῦ, τί λέξω; ποῖ λόγων ἀμυχανῶν

1155

quoque ut alibi verbum minus notum *προουσελεῖν* oblitteratum sit poetaque scripserit: *ος σ' ὡδε προουσελεῖσεν* (ὡδ' ἐπροουσελεῖσεν) i. e. „qui ita te deturpavit, ut ex carissima forma cinis factus sis“.

V. 1140. ὦ δέμας]. Cf. v. 57.

V. 1144 seq. ὡς μ' — δῆτ'] Sic Phil. 761 *ἰὼ ἰὼ δύστηνε σὺ· δύστηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανεῖς*. Simillimus δῆτα particulae usus est, cum in colloquio alter alterius dicta confirmans ei vocabulo, quod pro affirmatione est, particulam illam addit, ut supra v. 843 et infra v. 1455.

V. 1147. τὴν μηδέν] Sic Ai. 1231 ὁ μηδέν et Eurip. Phoen. 598 ὁ οὐδέν dictum.

V. 1150. τοῦ σοῦ — μὴ' πολέπεσθαι τάφου] Recte monet Elmsleius ad Eur. Med. 35 ἀπολείπεσθαι τινος non „deserere rem“, sed „privari re“ significare. Non privari autem sepulcro alicuius dicitur qui particeps fit sepulcri alicuius, id est, qui in eodem cum aliquo tumulto con-

ditur. Eodem sensu accipienda sunt Electrae verba v. 1210 posita, τῆς σῆς — ταφῆς. Duo autem hic optat Electra, et ut nunc moriatur et ut in eodem cum fratre sepulcro condatur.

V. 1151. τοὺς γὰρ κτλ.] Similiter Trach. 1173 τοὺς γὰρ θανούσαι μόχθος οὐ προσγίγνεται.

V. 1152. Schol. *πιθανῶς πρόσκειται τὸ ὄνομα τῆς Ἥλεκτρας, ἵνα μὲθ' Ὀρέστης· οὐ γὰρ μόνη ἦν αὐτῷ ἀδελφή. τοῖς δὲ κοινοῖς βοήθημασι χρῆται ὁ χορός ἐν τῇ παραγορᾷ*. Ceterum recte monet Hermannus hoc dici a choro: *θνητὸς μὲν ὁ πατήρ, θνητὸς δ' Ὀρέστης ἦν*.

V. 1154. Hunc versum hoc loco admodum inutilem Theod. Bergk in Zimmerm. Mus. Stud. Ant. Nr. 120 anni 1835 p. 961 sq. Euripidis esse, male ab interprete huc adscriptum, satis probavit.

V. 1155 seq. Schol. *ἀναγκαῖον ἐμφανισθῆναι τὸν Ὀρέστην· διεφθάρη γὰρ ἂν τὸ συνεκτικὸν τῆς ὑποθέσεως, σιωπῶντος αὐτοῦ*.

ἔλθω; κρατεῖν γὰρ οὐκέτι γλώσσης σθένω.

ΗΛ. τί δ' ἔσχες ἄλλος; πρὸς τί τοῦτ' εἰπὼν κυρεῖς;

OP. ἢ σὸν τὸ κλεινὸν εἶδος Ἥλεκτρας τόδε;

ΗΛ. τόδ' ἔστ' ἐκεῖνο, καὶ μάλ' ἀθλίως ἔχον.

OP. οἴμοι ταλαίνης ἄρα τῆσδε συμφορᾶς.

1160

ΗΛ. οὐ δῆ ποτ', ὦ ξέν', ἀμφ' ἐμοὶ στένεις τάδε;

1180

OP. ὦ σῶμ' ἀτίμως κἀθέως ἐφθαρμένον.

ΗΛ. οὔτοι ποτ' ἄλλην ἢ' με δυσφημείς, ξένε.

OP. φεῦ τῆς ἀνύμφου δυσμύρου τε σῆς τροφῆς.

ΗΛ. τί μοὶ ποτ', ὦ ξέν', ὧδ' ἐπισκοπῶν στένεις;

1165

OP. ὡς οὐκ ἄρ' ἔβδη τῶν ἐμῶν οἰδὲν κακῶν.

1185

ΗΛ. ἐν τῷ διέγνων τοῦτο τῶν εἰρημένων;

OP. ὄρων σε πολλοῖς ἐμπρέπουσαν ἄλγεσιν.

[Ibid. *ποι λόγων* — ἔλθω;] Recte videtur Hermannus monuisse genetiivum *λόγων* et ad *ποι* et ad *ἀμυχανῶν* referendum esse. De locutione *κρατεῖν γλώσσης* confer Eurip. *Helen*. 1388 *κρατεῖν στόματος*.

V. 1157. τί δ' ἔσχες ἄλλος;] Aor. ut in *τί ἤλγησας*; Cf. Krueg. I § 53, 6, 3.

V. 1159. Schol. *τοῦτο δύναται μὲν καὶ ἡ Ἥλεκτρα λέγειν. εὐπρεπέστερον δὲ τῷ χορῷ περικεῖται, ἵνα μὴ περὶ τοῦ ἐαντῆς εἶδους εἴπη τι. θανατωσὶς δὲ τὴν μὲν Κλυταιμῆστραν ἀπὸ τοῦ λαμποῦ σχήματος ὁ ἄγγελος ἐγγνώρισεν* (v. 664) *οὐτος δὲ οὐ γινώσκει τὴν Ἥλεκτραν* διὰ τὸ κεκαῶσθαι τὸ σῶμα. — De καὶ μάλ' vide ad v. 1430.

V. 1160—1166. οἴμοι — οὐδὲν κακῶν] Egregie poeta Orestem, ubi Electram esse, quacum loquatur, audit, miserrimo eius habitu tanto percussum obstupefactumque dolore esse facit, ut, quamvis quater ab ea rogatus, quid gemat, tamen ne verbo quidem respondens quattuor continuis versibus non nisi deformem eius speciem deplorat. — Similima ratio est Aiac. 359 seqq., ad quem locum vide quae annotata sunt.

V. 1161. οὐ δῆ ποτ' κτλ.] *Οὐ δῆ* particulis in interroga-

tionem utitur is, qui de eo, quod esse suspicatur, ita quaerit ex altero, ut id esse vix videatur credere posse. Itaque nostro sermone οὐ δῆ reddere liceat „*doch nicht*“, et οὐ δῆ ποτε „*doch nicht gar*.“ Cf. huius fab. 1108. 1202. Trach. 668. 876. Phil. 900. *Οὐ δῆ ποτ* dictum Antig. 381. Vide etiam Matth. § 610, 6.

V. 1162. ἀτίμως κἀθέως] Cf. O. R. 254 *γῆς ὡδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης*.

V. 1164. τῆς ἀνύμφου — τροφῆς] Cf. v. 165 seq. De vocabulo *τροφῆ* confer Ai. 499 *δουλίαν ἔξειν τροφήν*.

V. 1166. τῶν ἐμῶν — κακῶν] Suis malis facile apparet Orestem miseram in qua soror erat condicionem significare. Cf. v. 1201. De ὡς ἄρα ad Ant. 1157 monitum est.

V. 1168. ἐμπρέπουσαν ἄλγεσιν] Falso quidam interpretum hoc dici putat, generosam indolem Electrae in ipsis malis ferendis effulsisse. Neque dissimilis Passovii explicatio huius loci est, sub v. *ἐμπρέπω* proposita. Atqui illustrat his verbis Orestes, cur, quod modo posuit, mala sua se prorsus ignorasse dicat. Eius sententiae profecto non potest eam rationem reddere, quod interim Electrae generosa in malis perferendis indoles effulserit, sed hanc et reddit et reddere debet.

ΗΛ. καὶ μὴν ὄρεῖς γε παῦρα τῶν ἐμῶν κακῶν.
 ΟΡ. καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τῶνδ' ἐτ' ἐχθίω βλέπειν; 1170
 ΗΛ. ὀδοῦνεκ' εἰμὶ τοῖς φρονεῦσι σύντροφος. 1190
 ΟΡ. τοῖς τοῦ; πόθεν τοῦτ' ἐξεσήμηνας κακόν;
 ΗΛ. τοῖς πατρός. εἴτα τοῖσδε δουλεύω βίᾳ.
 ΟΡ. τίς γὰρ σ' ἀνάγκη τῆδε προτρέπει βροτῶν;
 ΗΛ. μήτηρ καλεῖται, μητρὶ δ' οὐδὲν ἔξισοί. 1175
 ΟΡ. τί δρωῖσα; πότερα χερσίν, ἢ λύμῃ βίου; 1195
 ΗΛ. καὶ χερσὶ καὶ λύμαισι καὶ πᾶσιν κακοῖς.
 ΟΡ. οὐδ' οὐπαρήξων, οὐδ' ὁ κωλύσων πάρα;
 ΗΛ. οὐ δῖθ' ὅς ἦν γὰρ μοι, σὺ προὔθηκας σποδόν.
 ΟΡ. ὦ δύσποτμ', ὡς ὄρων σ' ἐποικτείρω πάλαι. 1180
 ΗΛ. μόνος βροτῶν νυν ἴσθ' ἐποικτείρας ποτέ. 1200
 ΟΡ. μόνος γὰρ ἦκω τοῖς ἴσοις ἀλγῶν κακοῖς.
 ΗΛ. οὐ δὴ ποθ' ἡμῖν ξυγγενῆς ἦκεις ποδέν;

quod pluribus insignem doloribus Electram esse videat. Tenendum tamen participio *ἐμπρέπουσαν*, id quod non inest in Latino adiectivo insignem, hoc assignificari, pro venustate ac vigore iisque ornamentis, qualia virginum esse soleant, Electram summos sustinere dolores, quibus premi eam ex misero eius habitu appareat. Itaque mala, quibus laborabat, veluti ornamenta eius dicuntur esse. — Addit Fr. Jacobsius: „non virginali, ut par erat, ornatu, sed plurimis malis cinctam et instructam“. Compara Aesch. Chœph. 12 *δηγγυρις* — *φάρεσι μελαγχίμοις πρέπουσα*, et de Electra ib. 17 *πένθει λυγρῶ πρέπουσαν*.

V. 1172. *πόθεν* — *κακόν*.] Neque Brunckius haec intellexit, qui vertit: „quid istud significas mali?“ neque Neuius, qui con-ferri Math. § 661, 1 iusserit. Immo hoc dicit: „unde ortum est hoc quod significasti malum?“ i. e. a quibus caedes, quam dicis, perpetrata est? Respondet autem Electra v. 1173 tantum ad priorem Orestis interrogationem, *τοῖς τοῦ*;

V. 1174. *τίς γὰρ σ'* — *βροτῶν*.] Sensum hunc esse certum est: „quisnam tibi mortalium

hanc necessitatem imposuit?“ De locutione *ἀνάγκη προτρέπειν τινά*, „aliquem in servitutem conicere“, licet comparare Homericum *ἔχει προτραπέσθαι*. Neque illud dubium est, quin *ἀνάγκη τῆδε* Orestes significet *τῶ δουλεύειν*, quo verbo modo usa Electra fuit. Conferenda quae ad Aiac. 477 annotavimus. Nota autem locutio est *εἰς ἀνάγκην κείμεθα*, „in servitutem incidimus“. De producta prima syllaba verbi *προτρέπει* vid. Elmsl. Cens. Eurip. Suppl. Hermann. v. 296. Reiskius *προστρέπει* coniecit.

V. 1175. Schol. *μητρὶ δ' οὐδὲν ἔξισοί· οὐκ ἴσα πρᾶσσει τῶ τῆς μητρὸς ὀνόματι*. Brunckius neutrali significatu dictum putavit. Comparant Thucyd. VI 87 *ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς Συνακοσίοις ἀντὶ τοῦ αἰεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀντεπιβουλεύσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοῖου μεταλάβετε*, ubi scholiasta: *ἐξισωθέντες καὶ ὁμοιωθέντες*.

V. 1176. *ἢ λύμῃ βίου*] Ea fere dicit, quae supra v. 1190 sequi exposuit.

V. 1182. *τοῖς ἴσοις*] Scilicet ut frater. Cf. Aesch. Chœ. 222 *κᾶν τοῖς ἐμοῖς ἄρ'· εἶπερ ἐν γε τοῖσι σοῖς*.

ΟΡ. ἐγὼ φράσαιμ' ἂν, εἰ τὸ τῶνδ' εὖνονν πάρα.
 ΗΛ. ἀλλ' ἔστιν εὖνονν, ὅσπερ πρὸς πιστὰς ἐρεῖς. 1185
 ΟΡ. μέδεις τόδ' ἄγρος νῦν, ὅπως τὸ πᾶν μάθῃς. 1205
 ΗΛ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τοῦτό μ' ἐργάσῃ, ξένε.
 ΟΡ. πιδου λέγοντι, κοῦχ ἄμαρτήσῃ ποτέ.
 ΗΛ. μή, πρὸς γενείου, μ' ἐξέλη τὰ φίλτατα.
 ΟΡ. οὐ φημ' ἔάσειν. 1190
 ΗΛ. ὦ τάλαιν' ἐγὼ σέθεν,
 Ὅρεῖστα, τῆς σῆς εἰ στερήσομαι ταφῆς. 1210
 ΟΡ. εὐφρημα φῶνει. πρὸς δίκης γὰρ οὐ στένεις.
 ΗΛ. πῶς τὸν θανόντ' ἀδελφὸν οὐ δίκῃ στένω;
 ΟΡ. οὐ σοι προσήκει τῆνδε προσφωνεῖν φάτιν.
 ΗΛ. οὕτως ἄτιμός εἰμι τοῦ τεθνηκότος; 1195
 ΟΡ. ἄτιμος οὐδενὸς σὺ· τοῦτο δ' οὐχὶ σόν. 1215
 ΗΛ. εἶπερ γ' Ὅρεῖστος σῶμα βαστάζω τόδε.
 ΟΡ. ἀλλ' οὐκ Ὅρεῖστος, πλὴν λόγῳ γ' ἠσκημένον.
 ΗΛ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνου τοῦ ταλαιπώρου τάφος;
 ΟΡ. οὐκ ἔστι. τοῦ γὰρ ζῶντος οὐκ ἔστιν τάφος. 1200
 ΗΛ. πῶς εἶπας, ὦ παῖ; 1220

V. 1183. *οὐ δὴ ποθ'*] Vide quae de harum particularum significatu ad v. 1161 monita sunt. Ceterum recte, puto, scholiasta rec.: *ποθέν· ἀπό τινος μέρους, οὐ τόπον, ἀλλὰ γένους*. Vide ad O. C. 210.

V. 1184. *τὸ τῶνδε*] I. e. *αἰδέ*. Cf. Matth. § 285, 2.

V. 1188. *κοῦχ ἄμαρτήσῃ ποτέ*] Non recte Brunckius: „nec peccabis unquam“. Immo hoc dicit: „neque non consequere quod volueris“. Cf. O. R. 621 et Phil. 95.

V. 1189. *μ' ἐξέλη* restituit Elmsleius ad O. R. 1522 et ad Eur. Heracl. 977. Libri exhibent *μῆ ξέλη*. Cf. Eur. Alc. 69 *βίᾳ γυναικα τῆνδε σ' ἐξαιρήσεται*.

V. 1190 seq. *ὦ τάλαιν' — ταφῆς*] Genetivus *σέθεν*, qui aptus est a verbo *τάλαινα* (vide ad v. 1122), quid significet, explicatur verbis: *τῆς σῆς — ταφῆς*, quorum sensus hic videtur esse: „si prohibebor, quominus ossa tua sepeliam“, i. e. in sepulchro gentis nostrae condam.

V. 1192. *εὐφρημα φῶνει*] Omnis infausti deprecatio est. Vide quae ad Trach. 175 exposuimus. Tum *πρὸς δίκης* sensu non differt ab eo, quod in responsione posuit Electra *δίκῃ*, sed aliter cogitatum est, ita ut *πρὸς δίκης* fere nobis sit „von Rechtswegen“, *δίκῃ* autem „mit Recht.“ Cf. Krueg. II § 68, 37, 7.

V. 1194 sq. *οὐ σοι προσήκει κτλ.*] Hoc dicit Orestes: „non convenit hac voce appellare fratrem vel me“. Intellegit autem vocem *θανόντα*. Electra cum nihil nisi „ita alloqui fratrem“ percipiat, putat indignam se duci fratre sive procul a fratre haberi. De locutione *προσφωνεῖν φάτιν τινά* cf. Krueg. II § 46, 12, 1, de *ἄτιμον εἶναι τινος* Matth. § 339. Krueg. I § 47, 26, 10.

V. 1196. *τοῦτο δ' οὐχὶ σόν*] Recte Brunckius: „sed hoc, quod manu tenes, nihil ad te pertinet“.

V. 1198. Schol. *ἠσκημένον· κατασκευασμένον· ἀσκήματα γὰρ τὰ κατασκευάσματα*. Cf. v. 452.

- OP. ψεύδος οὐδὲν ὦν λέγω.
 ΗΛ. ἢ ζῆ γὰρ ἀνήρ;
 OP. εἴπερ ἐμψυχός γ' ἐγώ.
 ΗΛ. ἢ γὰρ σὺ κείνος;
 OP. τήνδε προσβλέψασά μου
 σφραγίδα πατρός, ἐκμαθ', εἰ σαφῆ λέγω.
 ΗΛ. ὦ φίλτατον φῶς.
 OP. φίλτατον, συμμαρτυρῶ. 1205
 ΗΛ. ὦ φθέρμ', ἀφίκου;
 OP. μηκέτ' ἄλλοθεν πύθῃ. 1225
 ΗΛ. ἔχω σε χερσίν;
 OP. ὡς τὰ λοιπ' ἐχοις αἰεί.
 ΗΛ. ὦ φίλταται γυναικες, ὦ πολίτιδες,
 ὄρατ' Ὀρέστην τόνδε, μηχαναῖσι μὲν
 θανόντα, νῦν δὲ μηχαναῖς σεσωμένον. 1210
 ΧΟ. ὄρωμεν, ὦ παί, καπὶ συμφοραῖσί μοι 1230
 γεγηθὸς ἔρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

V. 1204. Schol. σφραγίδα· τὸν δακτύλιον. De duplici genetivo vide Matth. § 380 not. 1.

V. 1205. ὦ φίλτατον φῶς] Schaefero et hic et v. 1354 φῶς non lucis sive diei, sed viri significationem videtur habere, collatis aliquot locis Homericis, qualis est: ἦλθεες, Τηλέμαχε, γλυκερόν φῶς. At non intellegitur, quomodo Orestes, si Electra, quod Schaeferus putat, dixisset, respondere potuerit: φίλτατον, συμμαρτυρῶ. Ex quibus verbis satis apparere iudico φῶς „lucem“ significare. Simillime dictum Philoct. 530 seq. ὦ φίλτατον μὲν ἡμαρ, ἦδιστος δ' ἀνῆρ, φίλοι δὲ ναῦται, πῶς ἂν ὕμιν ἐμφανῆς ἔργον γενοίμην, ὡς μ' ἔθεσθε προσφιλή. De re cf. Propert. III 14, 5 nec sic (scil. gavisam) Electra, salvum cum adspexit Orestem, Cuius falsa tenens severat ossa soror.

V. 1206. ὦ φθέρμ', ἀφίκου;] Vix opus est, ut moneam Electram pro tanto in quo est animi affectu nulla fere interposita pausa pronuntiasse verba haec: ὦ φίλτ. φῶς, ὦ φθ., ἀφίκου; ἔχω σε χερσίν; Ex quo apparet recte

facere qui cum scholiasta ad verba ὦ φθέρμα ex antecedentibus verbis assumant adiectivum φίλτατον. De ipsa autem allocutione ὦ φθέρμα cf. Ai. 14 et O. C. 863.

Ibidem. μηκέτ' ἄλλοθεν πύθῃ] Hoc videtur dicere Orestes: „non iam ex nuntiis tibi sciscitandum est me adventurum esse, sed ipse tibi hoc nuntio, me advenisse“.

V. 1209 seq. μηχαναῖσι μὲν — σεσωμένον] Dicitur Orestes μηχαναῖς θανόν, quod perisse simulatus erat a paedagogo, μηχαναῖς σεσωμένος, quod Orestis ipsius fraude factum est, ut salvus et incolumis in domum paternam redire posset.

V. 1211. καπὶ συμφοραῖσί μοι] Eustathius p. 647, 38 (509, 23) συμφορὰ σὺ μόνον ἀποτρόπαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθή, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ' ἀγαθῷ τὸ „ἐπὶ συμφοραῖς γεγηθὸς ἔρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο“.

V. 1212. γεγηθὸς δάκρυον] Epitheton ab eo qui lacrimat ad lacrimam translatum. Cf. Eur. El. 126 πολὺδάκρυον ἄδονάν. De

(στροφῆ.)

- ΗΛ. ἰὼ γοναί,
 γοναί σωμαίων ἐμοὶ φιλτάτων,
 ἐμόλετ' ἀρτίως, 1215
 ἐφηίρετ', ἦλθετ', εἶδεθ' οὓς ἐχρηῖζετε. 1235
 OP. πάρεσμεν' ἀλλὰ σίγ' ἐχουσα πρόσμενε.
 ΗΛ. τί δ' ἔστιν;
 OP. σιγᾶν ἄμεινον, μή τις ἐνδοθεν κλήῃ.
 ΗΛ. μὰ τὰν Ἄρτεμιν τὰν ἀδμήτ' αἰεί, 1220
 τόδε μὲν οὐποτ' ἀξιώσω τρέσαι 1240
 περισσὸν ἄχθος ἐνδον γυναικῶν ὄν αἰεί.
 OP. ὄρα γε μέντοι, κἂν γυναιξίν ὡς Ἄρης
 ἔνεστιν' εὐ' δ' ἐξοισθα πειραθεῖσά που. 1225

sententia cf. Aesch. Ag. 282 γὰρ ἄμ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλομένη.

V. 1214. Schol. γοναί σωμαίων· ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ, γονῆ σώματος ἐμοὶ φιλτάτων, Ἀγαμέμνονος. De numero plurali ad v. 1051 dictum est. Γονῆ de filio usurpatum etiam Ant. 641 et O. C. 1192. De nomine σώματος vide ad O. R. 624 annotata.

V. 1216. Schol. εἶδεθ' οὓς ἐχρηῖζετε· ἀντὶ τοῦ ἐμῆ. Verbi ἦλθετ' post ἐμόλετε satis inutilis tollendi causa Heimsoethius coniecit ἐφηίρετ', εἶδεθ', εἶλεθ', Gleditschius ἐφηίρετ', εἶδετ', εἶλεθ'.

V. 1217. Schol. ἀλλὰ σίγ' ἐχουσα πρόσμενε· ἀντὶ τοῦ σίγα, ἕως ἂν κατὰ νοῦν ἀποβῆ τὸ πᾶν.

V. 1219 seq. Schol. παρᾶκειται ἐκᾶστο τὸ οἰκεῖον. ἢ μὲν γὰρ, γυνῆ τε οὓσα καὶ παρὰ προσδοκίαν εὐτυχοῦσα, θρασυτέρα ἐστίν, ὃ δὲ ἀσφαλῆς διὰ τὸ νῦν πρότερον ἐπιχειρεῖν τοιοῦτω κινδύνῳ.

V. 1220. μὰ τὰν scripsit Hartungus: La habet ἀλλ' οὐ τὰν (aliquot apographa ἀλλ' οὐ μὰ τὰν). Mihi ἀλλ' ex μὰ ortum esse videtur. — τὰν ἀδμήτ' αἰεί restituit Blaydesius: in libris legitur τὰν αἰεὶν ἀδμήταν. Cf. O. C. 1056 ἀδμήτας ἀδελφάς.

V. 1221 seq. τόδε μὲν — ὄν

αἰεί] Optime Brunckius mihi haec sic interpretatus videtur esse: „nunquam metuendum existimabo inutile illud domi semper desidens mulierum pondus“. Cf. Ai. 758 τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα, fragm. 682 ὦ θυητὸν ἀνδρῶν καὶ ταλαίπωρον γένος· ὡς οὐδὲν ἐσμεν πλὴν σκιάς ἐοικότες, βάρος περισσὸν γῆς ἀναστρωφόμενοι, quibus verbis apparet poetam Homericum illud ἐτάσιον ἄχθος ἀρούρης reminisci. Nemo facile accesserit Hermanno sic haec interpretanti: „nimiam severitatem“. Minus etiam probo Neuii explicationem, qui ἄχθος de uno Aegistho dictum arbitratus post ἐνδον comma posuit genitivumque γυναικῶν ab ὄν participio aptum iudicavit, coll. Eurip. El. 931 πᾶσιν δ' ἐν Ἀργείοισιν ἦκουες τάδε· ὃ τῆς γυναικός, οὐχὶ τάνδρος ἢ γυνῆ. Aegisthum enim non esse domi sciebat Electra. Cf. v. 1308 seq. Itaque certum est Clytaemestram hic significari. Sic etiam scholiasta: ἢ ἀπότασις πρὸς Κλυταιμῆστραν· ὄρα δέ, εἰ οἰκεία ταῦτα τῇ Ἠλέκτρῃ, παρόντος Ὀρέστον, ὅποτε καὶ μόνῃ οὓσα τοσοῦτον ἐθρασύνετο.

V. 1224. Schol. ὄρα γρ μὲν δή· ἐπὶ τὴν Κλυταιμῆστραν τείνων φησίν, ὅτι τὸν Ἀγαμέμνονα ἀνείλεν.

- ΗΛ. ὄτοτοτοτοί, τοτοί,
ἀνέφελον ἐνέβαλες οὔποτε καταλύσιμον,
οὐδέ ποτε λησόμενον ἀμέτερον 1230
οἶον ἔφην κακόν. 1250
- ΟΡ. ἔξοιδα, παῖ, ταῦτ'· ἀλλ' ὅταν παρουσία
φράζῃ, τότ' ἔργων τῶνδε μεμνησθαι χρεῶν.
(ἀντιστρ.)
- ΗΛ. ὁ πᾶς ἐμοὶ
ὁ πᾶς ἂν πρόποι παρῶν ἐννέπειν 1235
τάδε δίκαι χρόνος. 1255
μόλις γὰρ ἔσχον νῦν ἐλεύθερον στόμα.
- ΟΡ. ἔξυμφημι κάρῳ. τοιγαροῦν σφῶζον τόδε.

V. 1226 seqq. Schol. ὄτοτοτοί: ἐπεὶ περὶ ὑπέμνησεν αὐτὴν τῆς τοῦ πατρὸς ἀναιρέσεως διὰ τῶν προειρημένων δύο στίχων, φησὶν, ὅτι ἐνέβαλες μοι κακόν ἀνέφελον, καλυφθῆναι μὴ δυνάμενον, ἀνίστατον, ὡς εἰ ἔφη διάδηλον κακόν.

V. 1229. ἐνέβαλες pro ἐπέβαλες ex schol. restituit Hartungus. Cf. locutionem λόγον ἐμβάλλειν ut Plat. Reip. l. I p. 344 D οἶον ἐμβάλων λόγον ἐν νῶ ἔχεις ἀπιέναι et sententiam Antig. 857 ἐφανσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας.

V. 1230. οὐδέ ποτε λησόμενον] Iam Triclinius passive dictum esse monuit λησόμενον pro ἐπιλησθησόμενον. Scholiasta interpretatur: λήθης τυχεῖν μὴ δυνάμενον.

V. 1231. οἶον ἔφην] Haec verba cum ἀνέφελον ita coniungi debent, ut sensus sit: „nubibus non obductum, sed apertum, quale natura est“. Cf. Demosth. V § 9 ὁρθῶς καὶ δικαίως, οἷά περ ἦν, ἀποφανθέντα.

V. 1232 seq. ἔξοιδα, παῖ, ταῦτ' pro ἔξοιδα καὶ ταῦτ' scripsit Meinekius.

Ibid. Schol. ἀλλ' ὅταν παρουσία: ὅταν ἐπιτροπή ὁ καιρὸς καὶ καλῆ ἢ ὀπότεν ἢ παρουσία τούτων ἢ καὶ ὁ καιρὸς ἐπιτήδειος. τὸ γὰρ διεξιέναι τὰ κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα δι' ὄχλου ἦν τοῖς θεαταῖς ἐπιστά-

μένοις τὸ πᾶν καὶ περιμένοναι ἰδεῖν τὰ ἐξ Ὀρέστου γινόμενα. Hermannus: „Sensus est“, inquit: „ubi res praesens admoneretur, tum haec recordari oportebit“. De locutione παρουσία φράζει comparare licet v. 39 καιρὸς εἰσάγει.

V. 1235. πρόποι — ἐννέπειν] De verbo πρόποι personaliter posito vide similia apud Matth. § 297.

V. 1238. Schol. σφῶζον τόδε ποῖον; τὸ ἐλευθεροστομεῖν τοιγαροῦν ἀντέχον τῆς ἐλευθεροστομίας. Contra haec Hermannus: „Pessima haec interpretatio. Ubi Orestes monuerat non esse tempus memorandae patris caedi, Electra nullum esse tempus ait, quo id sibi non dicendum putet, hoc significans, ne nunc quidem id importunum esse. Orestes, aliter eius verba interpretans, recte, inquit, ais, quodvis tempus huic rei convenire; itaque mane in hac sententia et differ in aliud tempus quae nunc non opportuna sunt. De verbo σφῶζεσθαι hac significatione usurpato v. Elmsl. ad Eur. Bacch. 791⁴. At Hermannus potius errare verisimiliter scholiastae interpretationem esse facile potest probari. Sed sufficere iussisse lectorem ad sequentia τί δρῶσα; animum advertere. Itaque sensus hic est: „noli igitur committere, ut libertatem vix concessam amittas“.

- ΗΛ. τί δρῶσα;
ΟΡ. οὐ μὴ ᾄσθι καιρὸς, μὴ μακρὰν βούλου λέγειν. 1240
- ΗΛ. τίς οὖν ἀξίαν, σοῦ γε πεφηνότος, 1260
μεταβάλουτ' ἐν ᾧδε σιγὰν λόγων;
ἐπεὶ σε νῦν ἀφράστως ἀέλπτως τ' ἔσειδον.
- ΟΡ. τότ' εἶδες, ὅτε θεοὶ μ' ἐπάτρυναν μολεῖν. 1245
- - - - -
- ΗΛ. ἐφρασας ὑπερτέραν 1265
τῆς πάρος ἐτι χάριτος, εἰ σε θεὸς ἐπόρισεν
ἀμέτερα πρὸς μέλαθρα· δαιμόνιον 1250
αὐτὸ τίθημ' ἐγώ. 1270
- ΟΡ. τὰ μὲν σ' ὀκνῶ χαίρουσαν εἰργασθῆναι, τὰ δὲ
δέδοικα λίαν ἠδονῆν νικωμένην.

(ἐπαφδός.)

- ΗΛ. ἰὼ χρόνῳ μακρῷ φιλιτάταν ὁδὸν 1255
ἐπαξιώσας ᾧδὲ μοι φανῆναι,
μὴ τί με, πολύπονον ᾧδ' ἰδῶν, 1275
- ΟΡ. τί μὴ ποιήσω;
- ΗΛ. μὴ μ' ἀποστερήσης

V. 1240. μὴ μακρὰν — λέγειν] Similiter dictum Ai. 1040 μὴ τεινε μακρὰν, et O. R. 220 οὐ γὰρ ἂν μακρὰν ἔχενον, Trachin. 317 οὐδ' ἀνιστόρον μακρὰν. Cf. Lobeck. ad Aiac. v. 1040 ed. sec.

V. 1241 seq. τίς οὖν — λόγων;] Scholiasta τίς ἂν, φησὶ, σοῦ φανέντος, δικαίως ἔλοιτο ἀντι λόγων σιωπῆν. Libri exhibent ἀξίαν γε σοῦ: correxit et sensum et numeros iuvans Seidlerus.

V. 1245. τότ' εἶδες — μολεῖν] Orestes respiciens ad ea, quae modo dixit Electra, ἐπεὶ σε νῦν ἀφράστως ἀέλπτως τ' ἔσειδον, hoc dicit, se accessisse, simulatque a dis iussu in patriam redire sit et caedem patris ulcisci, prius igitur ab Electra videri nequivisse.

Ibid. ἐπάτρυναν Reiskius restituit. Libri ὄτρυναν. Triclinius θεοὶ γέ μ' ὄτρυναν. Post hunc versum trimetrum excidisse antistrophica ratione cognoscitur, ut primus monuit Heathius. Her-

mannus eius versus hanc fere sententiam fuisse suspicatur: αὐτοὶ γεγῶτες τῆσδε τῆς ὁδοῦ βραβῆς. Fortasse altero versu prioris sensus magis explanabatur, velut si poetam his verbis usum esse putamus: ἰδόντες αὐτὸν τόνδε καιρὸν χρόνον.

V. 1247. Schol. τῆς πάρος χάριτος· τῆς σῆς παρουσίας. Tum de verbi ἐπόρισεν usu confer O. C. 1458 Θῆσθα πόροι.

V. 1252. τὰ μὲν — τὰ δέ] Vide Matth. § 288 not. 2.

V. 1254 seq. φιλιτάταν ὁδὸν — φανῆναι] Sic Ai. 877 τῆν ἀφ' ἧλίον βολῶν κέλευθον — φανείς.

V. 1257. τί μὴ ποιήσω] Cf. Krueg. I § 54, 2. 3.

V. 1257 seq. Schol. μὴ ἀποστερήσης με, φησὶ, τοῦ μεθέσθαι τῶν προσώπων καὶ ἀπαλλαγῆναι μετὰ ἠδονῆς, ὅπερ μοι παρέσται ἐπιπλέον μετεχουσίῃ σου καὶ ἀπολαύσει· οὕτω γὰρ ἀπαλλαγῆσομαι μετὰ ἠδονῆς· ἐὰν δὲ ἤδη ἀποστερήσης σαυτοῦ, μετὰ λύπης ἀπαλλαγῆσο-

- τῶν σῶν προσώπων ἡδονὰν μεθέσθαι.
 OP. ἢ κάρτα κὰν ἄλλοισι θυμοίμην ἰδῶν.
 ΗΛ. ξυνανεῖς; 1260
 OP. τί μὴν οὐ;
 ΗΛ. ᾧ φίλ', ἀνίξ' ἐκλυον ἄν
 ἐγὼ οὐδ' ἄν ἤλπισ' ἀνδάν,
 ἔσχον ὄργαν ἄναυδον
 οὐδὲ σὺν βοᾷ τάλαινα. 1265
 νῦν δ' ἔχω σε' προουφάνης δὲ
 φιλάτατον ἔχων πρόσοψιν,
 ἄς ἐγὼ οὐδ' ἄν ἐν κακοῖς λαθοίμην.
 OP. τὰ μὲν περισσεύοντα τῶν λόγων ἄφες,
 καὶ μήτε μήτηρ ὡς κακὴ δίδασκέ με, 1270
 μήθ' ὡς πατρώαν κτῆσιν Αἰγισθοῦς δόμων 1290
 ἀντλεῖ, τὰ δ' ἔχει, τὰ δὲ διασπείρει μάτην.
 ἔργον γὰρ ἄν σοι καιρὸν ἐξείργοι λόγος.
 ἂ δ' ἀρμόσει μοι τῷ παρόντι νῦν χρόνῳ,
 σήμαιν', ὅπου φανέντες ἢ κεκρυμμένοι 1275

μαι. Vix dubium videtur, quin in eo codice, quem scholiasta usurparit, ἡδονὰν scriptum fuerit. Vulgatum recte, opinor, Hermannus sic explicat, ut accusativus ἡδονὰν aptus sit ex verbo ἀποστερήσεως, infinitivus autem μεθέσθαι explicativus ille sit, de quo Porsonus ad Eur. Med. 1396 et Matth. § 532 d exposuerunt.

V. 1259. Schol. ἄλλοισι τοῖς μὴ χαίρουσι τῇ ἐμῇ παρουσίᾳ. Hoc dicit: „immo etiam aliis irascerer, si viderem eos velle te meo aspectu privare“.

V. 1261. τί μὴν οὐ;] Apte Seidlerus comparavit Rhés. 706 δοκεῖς γάρ; — τί μὴν οὐ;

V. 1262. Libri exhibent ᾧ φίλαι, ἐκλυον quae corrupta esse et sensu et numeris docemur. Neque enim video, cur chorum Electra hic allocuta esse statuenda sit, et certum videtur, verbis ἔσχον ὄργαν ἄναυδον apodosin constitutam esse. Itaque scripsisse poetam probabile est ᾧ φίλ', ὅτ' ἐκλυον vel potius, id

quod etiam Blaydesio in mentem venit, ᾧ φίλ', ἀνίξ' ἐκλυον.

V. 1263. ἀνδάν] I. e. vocem tuam qua nuntiatum est Orestem vivere.

V. 1264 seq. ἔσχον ὄργαν ἄναυδον] Electra dicit: „ita animo commota sum, ut obmutescerem, non vociferarer“. Post σὺν βοᾷ in libris legitur κλύουσα, quod cum Neuius delevimus ut sensui, constructioni, numeris parum aptum. Est autem ὄργαν σὺν βοᾷ ut ὄργαν ἄναυδον dictum. De οὐδὲ vide ad v. 980.

V. 1270. Cf. quae ad v. 1232 seq. adnotata sunt.

V. 1273. Schol. ἀφαιρεῖται γὰρ, φησὶν, τὴν εὐκαιρίαν τῶν μελλόντων πραγμάτων τῶν λόγων ἢ ἀδολεσχία. Ex qua interpretatione recte, opinor, Brunckius collegit legisse scholiastam ἔργον γὰρ κτλ., quod ipsum ante Reiskius reponi voluerat. Libri dant χρόνον γὰρ.

V. 1274. ἂ δ' ἀρμόσει] De intransitiva huius verbi significatione ad Ant. 1295 seq. dictum est.

- γελῶντας ἐχθροὺς παύσομεν τῇ νῦν ὀδῷ. 1295
 οὕτως δ', ὅπως μήτηρ σε μὴ πικρῶσεται
 φαιδρῷ προσώπῳ, νῶν ἐπελθόντων δόμων,
 ἀλλ' ὡς ἐπ' ἄτη τῇ μάτην λελεγμένη
 στενάξ'. ὅταν γὰρ εὐτυχήσωμεν, τότε 1280
 χαίρειν παρέσται καὶ γελᾶν ἔλευθέρως. 1300
 ΗΛ. ἀλλ', ᾧ κασίγνηθ', ᾧδ', ὅπως καὶ σοὶ φίλον,
 καὶ τοῦτον ἔσται τῆδ' ἐπεὶ τὰς ἡδονὰς
 πρὸς σοῦ λαβοῦσα κοῦκ ἐμας ἐκτησάμην.
 κοῦδ' ἄν σε λυπήσασα δεξαίμην βραχὺν 1285
 αὐτῇ μέρ' εὐρεῖν κέρδος. οὐ γὰρ ἄν καλῶς 1305
 ὑπηρετοίην τῷ παρόντι δαίμονι.
 ἀλλ' οἶσθα μὲν τάνθενδε, πῶς γὰρ οὐ; κλύων,

V. 1276. γελῶντας ἐχθροὺς παύσομεν] Facile apparet „facere, ut hostes ridere desinant“, nihil fere aliud esse quam „occidere interfectores Agamemnonis“. Cf. v. 1153.

V. 1277 seq. οὕτως δ', ὅπως κτλ.] Hoc dicere videtur: „ita autem age, ut ne“, sive „cave autem, ne mater te laeto vultu agnoscat (i. e. ne, quid mente agites, ex laeto tuo vultu mater intellegat), nobis domum ingressis“. Nam ad οὕτως non tam σήμαινε ex antecedentibus assumendum, quam quod interpret graecus, cuius glossam Brunckius attulit, supplet, σκόπει, ποίει. Vide Matth. § 623, 2. Krneg. I § 54, 8, 7. Ceterum, quanquam νῶν ἐπελθόντων de Oreste et Pylade dictum esse Hermannus concedo, qui conferri v. 1372 seqq. iussit, tamen illud manifestum est, sic loqui Orestem, ut secum et Pylade ingredi domum Electram velit. Qui enim laeto vultu Electra conspici a Clytaemestra potuit, quam domi versantem Orestes cum Pylade aggredi parat, nisi si ipsa simul cum illis introibat? Introisse autem eam scimus. Cf. 1398—1403.

V. 1279. τῇ μάτην λελεγμένη] Sic supra 63 λόγῳ μάτην δηγήσοντας. Vide ad v. 629.

V. 1282 seq. ᾧδ', ὅπως καὶ — ἔσται τῆδ'] De καὶ particula in priore membro posita ad O. C. 53 monitum est. Praeterea facile intelleges abundantia locutionis ᾧδε — τῆδε, quam Schaeferus notavit, maiorem orationi vim conciliatam esse. Similiter nos dicimus: „so wie du willst, ganz so will auch ich“. Cf. Phil. 289 πρὸς δὲ τοῦθ', ὁ μοι βάλει — ἄτρακτος, αὐτὸς ἄν τάλας εἰλυμένην — πρὸς τοῦτ' ἄν.

V. 1283 seq. ἐπεὶ τὰς ἡδονὰς — ἐκτησάμην] I. e. ἐπεὶ τὰς ἡδονὰς, ἄς ἐκτησάμην, πρὸς σοῦ ἔλαβον κτλ.

V. 1285 seq. δεξαίμην — εὐρεῖν] Δέχομαι sequente infinitivo sic, ut sit βούλομαι, a prosaicis potissimum scriptoribus frequentatur. Neque praeter hunc locum ita eo verbo Sophocles usus est.

V. 1286. εὐρεῖν κέρδος] Similiter supra δησὶν εὐρεῖν v. 1061 dictum.

V. 1288. ἀλλ' οἶσθα μὲν κτλ.] Scholiasta εἰκὸς γὰρ καὶ ἔξωθεν ταῦτα πεπύσθαι τὸν Ὀρέστην. Non recte. Nam κλύων non est „quoniam audivisti“, sed „cum nunc a me audis“. De re cf. v. 310 seqq. De τάνθενδε comparat Neuius v. 1339. O. R. 1267. O. C. 476. Phil. 895.

ὄθεινεκ' Αἰγισθος μὲν οὐ κατὰ στέγας,
μήτηρ δ' ἐν οἴκοις ἦν σὺ μὴ δείσης
ποθ', ὡς 1290
γέλῳτι φαιδρὸν τοῦμὸν ὄψεται κάρα. 1310
μῖσός τε γὰρ παλαιὸν ἐντέτηκέ μοι,
κάπει σ' ἐβείδον, οὐ ποτ' ἐκλήξω χαρᾶ
δακρυροοῦσα. πῶς γὰρ ἂν λήξαιμι' ἐγώ,
ἥτις μᾶ σε τῆδ' ὄδῳ θανόντα τε 1295
καὶ ζῶντ' ἐβείδον; εἰργασαι δέ μ' ἄσχοπα 1315
ὄστ', εἰ πατήρ μοι ζῶν ἴκοιτο, μηκέτ' ἂν
τέρας νομίζειν αὐτό, πιστεύειν δ' ὄραν,
ὅτ' οὖν τοιαύτην ἡμῖν ἐξήκεις ὁδόν,
ἄρχ' αὐτός, ὡς σοι θυμός. ὡς ἐγὼ μόνη 1300
οὐκ ἂν δυοῖν ἤμαρτον· ἢ γὰρ ἂν καλῶς 1320

V. 1290. ἦν σὺ μὴ δείσης — ὡς κτλ.] De constructione vide Schaeferi Melet. cr. p. 113, Elmsl. ad Eur. Heracl. 250, Matth. § 520 not. 1 et Krueg. I § 54, 8, 11.

V. 1291. κάρα] Eustath. ad Hom. II, δ 142 p. 455 τῷ τοῦ ὄλον ὀνόματι ὀνομάζων τὸ μέρος ὃ τρόπῳ καὶ βούς τὸ δέμα, ἢ βύρα δηλαδῆ, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ „γέλῳτι φαιδρὸν κάρα“ ἦτοι πρόσωπον.

V. 1292. ἐντέτηκέ μοι] Elegans metaphora, qua odium aut cupidus, tanquam infusa cera, animo adhaerere dicitur. Lucianus in morte Peregrini p. 346 τοσοῦτος ἔρωσ τῆς δόξης ἐντέτηκεν αὐτῷ. [Aelian. H. A. I 32 ἢ δεινὸν κακὸν — ἐχθρὰ καὶ μῖσος συμφυεῖς, εἴπερ οὖν καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐντέτηκεν. Iulian. p. 130 C ἐντέτηκέ μοι δεινὸς τοῦ θεοῦ πόθος. F. I.] Est haec forma passim usitata; rarior vero inversa, qua animus rei „infundit“, id est „intabescere“ dicitur, ut Trach. 463 εἰ κάρτ' ἐντακείη τῷ φιλεῖν. BR.

V. 1293. χαρᾶ ex Schaeferi coniectura Melet. cr. p. 113 proposita scripsi. Libri χαρᾶς. Tuetur id Hermannus, locum hunc sic explicans: συνεχῶς χαιρήσω δακρυροῦσα. Dissimile est autem quod Euripides Med. 457,

quem locum Neniuss attulit, dixit: σὺ δ' οὐκ ἀνιείς μορίας, λέγους' αἰεὶ κακῶς τυράννοισ.

V. 1295. Eleganter et speciose coniecit Meklerus τῆδ' ὀλωλόθ' ἡμέρα. At verba τοιαύτην ὁδόν v. 1299 ad hunc versum respicere videntur, ut ὄδῳ abesse non possit.

V. 1296. ἄσχοπα] Vide ad v. 848.

V. 1298. τέρας νομίζειν] De nomine τέρας confer Ant. 374.

V. 1300 seq. ὡς ἐγὼ μόνη — ἤμαρτον] Breviter videtur dixisse, hoc significans: „nam me quidem ad omnia paratissimam habebis, quae, si sola fuisset, alterutrum horum consecuta essem“. De locutione δυοῖν ἤμαρτον adscriptis Hermannus Thucyd. I 33 μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμάρτων, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι, et Andoc. de myst. 20 ἐν ᾧ δυοῖν τοῖν μεγίστων κακοῖν οὐκ ἦν αὐτῷ ἀμάρτειν ἢ γὰρ, ἐμοῦ δόξαντος τὰ ὄντα μνηῦσαι κατ' ἐκείνου ὑπ' ἐμοῦ ἀποθανεῖν, ἢ αὐτῷ σωθέντι ἐμὲ ἀποκτείναι. Addo Eur. Or. 1151 δυοῖν γὰρ οὐ σφαλέντες ἔξομεν κλέος, καλῶς θανόντες ἢ καλῶς σεσωμένοι et quem locum nemodum interpretum recte

ἔσωσ' ἐμαυτήν, ἢ καλῶς ἀπωλόμην.
OP. σιγᾶν ἐπήνεσ' ὡς ἐπ' ἐξόδῳ κλύω
τῶν ἐνδοθεν χωροῦντος.
HA. εἶσιτ', ὦ ξένοι,
ἄλλως τε καὶ φέροντες οἳ ἂν οὔτε τις 1305
δόμων ἀπόσαιτ' οὔτ' ἂν ἠσθεῖη λαβῶν. 1305

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἔπειτα μῶροι καὶ φρενῶν τητῶμενοι,
πότερα παρ' οὐδὲν τοῦ βίου κήδεσθ' ἐτι,
ἢ νοῦς ἐνεστιν οὔτις ὑμῖν ἐγγενῆς,
ὅτ' οὐ παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν αὐτοῖσιν
κακοῖς 1310

videtur intellexisse. Trach. 100 δισσαῖσιν ἀπέροις κλιθεῖς.

V. 1303 seq. σιγᾶν ἐπήνεσ' κτλ.] Scholiasta τοῦ παιδαγωγοῦ μέλλοντος ἐξίεναι, ὁ Ὀρέστης ἀισθόμενος τοῦ φόβου, ἀγνοῶν κελύει αὐτὴν σιγᾶν διὸ καὶ Ἠλέκτρα ὡς ξένοις διαλέγεται. — Τινὲς τὸν χορὸν φασὶ λέγειν ταῦτα. Ab Oreste haec dicta esse videtur etiam ex v. 1236 apparere. De verbis ὡς ἐπ' ἐξόδῳ confer Trach. 532. Tum in participio χωροῦντος latet pronomen τινός. Cf. Matth. § 295. Froehlichius ἐπήνεσ', ὡς ἐπ' ἐξόδῳ τινός coniecit.

V. 1304. εἶσιτ', ὦ ξένοι] Recte Camerarius: „artificiose hoc factum. Cum enim nesciret, quisnam adventaret, simulat Electra se ignorare adesse Orestem, et tanquam hospites externos iubet ingredi“. Hoc artificium Sophocles sumpsit ab Aeschylō. Similiter enim Cho. 726 chorus de Oreste: εἰκεν ἀνὴρ ὁ ξένος τεύχειν κακά, ad quem locum schol. adnotat: ξένον τὸν Ὀρέστην καλεῖ, ἵνα δόξασιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα.

V. 1305 seq. ἄλλως τε καὶ — λαβῶν] Hermannus: „Ea respondet Electra, quae sine periculo audire possint domestici. In quibus notanda usitata tragicis ambiguitas. Nam domesticos haec de cinere mortui Orestis

intelligere necesse est; ipsa de vivo intellegit, qui acceptus amicis, metuendus hostibus redierit“. Immo in eo posita est ambiguitas, quod Electra, cum dicit cineres Orestis, qui afferebantur, neque relicturos esse suos neque laetos accepturos, hoc assignificat, mortem, quae videbatur afferri, neque depulsurum facile a se quenquam esse, neque laetum accepturum. — Alia istiusmodi ambiguitatis exempla ad Al. 973 attuli.

V. 1307. Ἔπειτα μῶροι] De locutione πλείστα μῶροι ad Philoct. 252 diximus.

Ibid. τητῶμενοι] Non recte vulgo praesens τητᾶσθαι explicant „privari“. Significat potius „orbum esse“, „carere“, non tantum apud Sophoclem, qui usurpavit id verbum haec fab. 265. O. C. 1200. 1618. Phil. 383, sed etiam apud ceteros poetas. Hinc recte τητῶμενος a scholiastis explicatur ἔστερημένος.

V. 1308. παρ' οὐδὲν] „nihil“. Vide ad O. R. 954.

V. 1309. Schol. ἐγγενῆς· ἐγγεγεννημένος, ἢ ἄξιος τοῦ γένους. Prior vera interpretatio est. Similiter scholiasta recentior explicat ἐμφντος.

V. 1310. Schol. rec. ὅτ' οὐ παρ' αὐτοῖς· ὅτε οὐ πλησίον αὐτῶν, ἀλλ' ἐντὸς αὐτῶν τῶν κινδύνων τῶν μεγίστων ὄντες.

τοῖσιν μεγίστοις ὄντες οὐ γινώσκετε; 1330
 ἀλλ' εἰ σταθμοῖσι τοῖσδε μὴ κύρον ἐγὼ
 πάλαι φυλάσσω, ἦν ἂν ὑμῖν ἐν δόμοις
 τὰ δρώμεν' ὑμῶν πρόσθεν ἢ τὰ σώματα.
 νῦν δ' εἰλάβειαν τῶνδε προὔθεμν ἐγὼ. 1315
 καὶ νῦν ἀπαλλαγθέντε τῶν μακρῶν λόγων 1335
 καὶ τῆς ἀπλήστου τῆσδε σὺν χαρᾷ βοῆς,
 εἶσω παρῆλθεθ', ὡς τὸ μὲν μέλλειν κακὸν
 ἐν τοῖς τοιούτοις ἔστ', ἀπηλλάχθαι δ' ἀκμή.

OP. πῶς οὖν ἔχει τὰν τεῦθεν εἰσιόντι μοι; 1320
 ΠΑ. καλῶς. ὑπάρχει γὰρ σε μὴ γινῶναι τινα. 1340
 OP. ἤγγειλας, ὡς ἔοικέ, μ' ὡς τεθνηκότα.
 ΠΑ. εἰς τῶν ἐν Αἴδου μάνθαν' ἐνθάδ' ὦν ἀνήρ.

V. 1312. Schol. rec. ἀλλ' εἰ σταθμοῖσι' ἀλλ' εἰ μὴ ἐν μακροῦ ἐφύλασσω ἐγὼ ἐν ταῖς παραστάσι. Vocabulo σταθμοῖς significantur „postes“, qui, ut pars pro toto, pro ianua commemorati sunt. Intus enim in domo ad ianuam custodis partes agebat paedagogus. De dativo loci ad O. C. 309 seq. monitum est.

V. 1313 seq. Schol. ἦν ἂν ὑμῖν ἐν δόμοις' οἶον ποῖν ἰδεῖν τὰ σώματα ὑμῶν οἱ ἐχθροὶ ἔγνωσαν ἂν τὰ βουλευμένα τῆς ψυχῆς. Aptè scholiasta τὰ δρώμενα explicat τὰ βουλευμένα. Nam significat τὰ δρώμενα „ea, quae suscipiuntur, geruntur, fiunt, i. e. consilia, conatus, res“. De participio substantivi loco usurpato et propterea cum genetivo constructo vide Krueg. I § 43, 4, 28 et ad Thuc. I 36, 1. De τὰ δρώμενα ita usurpato cf. huius fab. 85. O. C. 1144 οὐ γὰρ λόγοισι — μάλλον ἢ τοῖς δρωμένοις. Ibid. 1644 μανθάνων τὰ δρώμενα. Trach. 588. Eur. Phoen. 1334 ὅς πάν ἄγγελεῖ τὸ δρώμενον. 1358 εἰδέναι τὰ δρώμενα. Iph. T. 1295 εἰδέναι τὰ δρώμενα. Rhes. 76 ποῖν μαθεῖν τὸ δρώμενον. Denique de τὰ σώματα supra ad V. 1214 monitum est.

V. 1315. νῦν δ' εἰλάβειαν — ἐγὼ] I. e. νῦν δὲ ἠελάβηθην

τάδε sive τόδε. Vide quae ad O. C. 462 notata sunt. De toto versu, quo idem fere dicitur atque praecedentibus verbis, σταθμοῖσι τοῖσδε ἐκύρον φυλάσσω, confer O. R. 258 cum annotatione nostra.

V. 1318 seq. ὡς τὸ μὲν μέλλειν — ἀκμή] Hoc dicit: nam istiusmodi res cum aguntur, non cunctandum est, sed opus aggrediendum, ut quam primum transactum sit. Cf. v. 22.

V. 1321. ὑπάρχει — γινῶναι τινα] Coniunctum cum infinitivo ὑπάρχει eodem modo, quo saepe συμβαίνει vel συνέβη iungitur. Sic γίνεσθαι cum infinitivo iungitur cum alibi tum apud Xen. Cyr. V 2, 12 εὐχονται πᾶσι θεοῖς γενέσθαι ποτὲ ἐπιδείξασθαι, ὡς πιστοὶ μὲν εἰσιν οὐδὲν ἦτον ἐμοῦ τοῖς φίλοις. Cf. etiam Phil. 656 αἶ' ἔστιν ὥστε κἀγγύθεν θέαν λαβεῖν.

V. 1322. ἤγγειλας — ὡς τεθνηκότα] Sic O. R. 955 seq. Cf. Matth. § 569, 5. Krueg. II § 56, 4, 4. Deinde, quamquam ad aures asperius accidit ὡς particula iterata, tamen in ea re minime haerendum. Sic Antig. 735 ὄρεῖς τὸδ' ὡς εἰσηκας ὡς ἄγαν νέος; Trach. 394 διδάξον, ὡς ἐρηποντος, ὡς ὄρεῖς, ἐμοῦ. Ibid. 1241 οἴμοι, τὰχ, ὡς ἔοικας, ὡς νοσεῖς φανεῖς.

OP. γλίουσιν ἐν τούτοισιν; ἢ τίνες λόγοι;
 ΠΑ. τελουμένων, εἶποιμ' ἂν' ὡς δὲ νῦν ἔχει, 1325
 καλῶς τὰ κείνων πάντα, καὶ τὰ μὴ καλῶς. 1345
 ΗΛ. τίς οὗτος ἔστ', ἀδελφέ; πρὸς θεῶν, φράσον.
 OP. οὐχὶ ξυνιείς;
 ΗΛ. οὐδέ γ' ἐς θυμὸν φέρω.
 OP. οὐκ οἶσθ', ὅτῳ μ' ἔδωκας εἰς χεῖρας ποτε;
 ΗΛ. ποῖω; τί φωνεῖς; 1330
 OP. οὐ τὸ Φωκίαν πέδον
 ὑπεξέπεμφθην σῆ προμηθία χεροῖν. 1350
 ΗΛ. ἢ κείνος οὗτος, ὃν ποτ' ἐκ πολλῶν ἐγὼ
 μόνον προσηῦρον πιστὸν ἐν πατρὸς φόνῳ;
 OP. ὅδ' ἔστι. μὴ μ' ἔλεγχε πλείοσιν λόγοις.
 ΗΛ. ὦ φίλτατον φῶς, ὦ μόνος σωτῆρ δόμων 1335
 Ἀγαμέμνονος, πῶς ἤλθες; ἢ σὺ κείνος εἶ, 1355
 ὃς τόνδε κἀμ' ἔσωσας ἐκ πολλῶν πόνων;
 ὦ φίλταται μὲν χεῖρες, ἥδιστον δ' ἔχων

V. 1324. γλίουσιν scripsi pro χείρουσιν. Vulgo χείρουσιν ita regitur, ut ex deterioribus libris ὄνν προ ἐν recipiatur. At idem vitium libros occupavit Trach. 1119 ἐν οἷς χείρουσιν προθυμῆ, ubi non potest ἐν in ὄνν mutari. De locutione γλίειν ἐν τινι cf. Aesch. Cho. 137 ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι γλίουσιν μέγα.

V. 1325. τελουμένων] Cf. Matth. § 563. Krueg. I § 53, 1, 3. Schol. θαναμαστῶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐπιπλέον διατρέβειν, ὡς καὶ Ὀρέστης ἐν τοῖς ἐμπροσθεν. „τὰ μὲν περισεύοντα τῶν λόγων ἄφες“ (v. 1288). Ὁ δὲ νοῦς; καὶ τὰ μὴ καλῶς, ἀλλὰ κακῶς αὐτοῖς ἔχοντα, καὶ αὐτὰ νῦν καλῶς ἔχει, ἕως οὐδέπω τιμωρίας τυγχάνουσιν' ἀπερ λεγόμενα πρὸς ἄκρον ἔστι παροξυντικά. Rectius Hermannus haec sic explicat: „ut nunc res se habet, bene omnia quod ad illos attinet, etiam quae non bene“, i. e. „opportuna vobis omnia sunt, etiam scelestum Clytaemestrae de morte Orestis gaudium ex eoque maxima securitas“.

V. 1327. Schol. τίς οὗτος ἔστ',

ἀδελφέ: οὐκ ἠρώτησε τοῦτο Ὀρέστην πρότερον ἢ Ἠλέκτρα ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἀλλ' ἐφύλαξεν νῦν ὁ ποιητῆς εἰς ἕτερον ἀναγνωρισμὸν.

V. 1328. οὐδέ γ' — φέρω] Proprie: „ne in mentem quidem venit“, i. e. ne divinare quidem possum. Cf. O. R. 975 μὴ νῦν ἐτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλης. De γὲ particula cf. O. C. 1743 μηδέ γε μάτενε.

V. 1330 seq. Schol. οὐ τὸ Φωκίαν πέδον' οὐ χεροῖν εἰς τὸ Φωκίαν πέδον ὑπεξέπεμφθην σῆ προμηθία. De accusativo τὸ πέδον vide Matth. § 409 a et Krueg. I § 46, 1, 1.

V. 1335. ὦ φίλτατον φῶς] Cf. 1205.

V. 1338 seq. ὦ φίλταται — ὑπηρέτημα] Manus senis dicit dilectissimas, quod iis e caede patris Orestem servaverit (v. 1348. 1350), pedum autem ministerium dulcissimum, quod in Phocidem Orestem detulerit, dulcissimum officium eo itinere Electrae praestans. Ne quis autem cum Bothio miretur, quod poeta ὦ φίλταται μ. χεῖρες κτλ. scribere maluerit, quam quod ille ponen-

ποδῶν ὑπηρέτημα, πῶς οὕτω πάλαι
 ξυνῶν μ' ἔληθες, οὐδ' ἔφαινες, ἀλλά με 1340
 λόγοις ἀπώλλυς, ἐργ' ἔχων ἠιδιστ' ἐμοί; 1360
 χαῖρ', ὃ πάτερ· πατέρα γὰρ εἰδορᾶν δοκῶ
 χαῖρ'. ἴσθι δ', ὡς μάλιστα σ' ἀνθρώπων ἐγὼ
 ἠχθῆρα κἀφίλησ' ἐν ἡμέρα μιᾷ.

ΠΑΙ. ἀρκεῖν δοκεῖ μοι. τοὺς γὰρ ἐν μέσῳ λόγους 1345
 πολλαὶ κυκλοῦνται νύκτες ἡμέραι τ' ἴσαι, 1365
 αἶ ταῦτά σοι δείξουσιν, Ἡλέκτρα, σαφῆ.
 σαφῶν δ' ἐννέπω γὰρ τοῖν παρεστώτοι, ὅτι
 νῦν καιρὸς ἐρθεῖν· νῦν Κλυταιμῆστρα μόνη
 νῦν οὕτις ἀνδρῶν ἐνδον· εἰ δ' ἐφέξετον, 1350
 φροντίζεθ' ὡς τούτοις τε καὶ σοφωτέροις 1370
 ἄλλοισι τούτων πλείοσιν μαχόμενοι.

ΟΡ. οὐκ ἂν μακρῶν ἔθ' ἡμῖν οὐδὲν ἂν λόγων,

dum putavit, ὃ φιλάτας μ.
 χείρας κτλ., tenendum est rectis-
 sime manus hominis dilectissimi,
 cum apprehendere soleamus, ap-
 pellari et posse et solere, pedes
 autem hominum vel exoptatissime
 advenientium, cum apprehendi
 non soleant amoris testificandi
 causa, ne appellare quidem un-
 quam sanis hominibus visum
 esse. Ceterum non improbable
 est Electram haec dicentem ipsas
 senis manus apprehendisse. Di-
 cit autem hoc: „o tu, qui mihi
 propter officium, quod mihi prae-
 stitisti, carissimus es.“

V. 1340. Schol. rec. οὐδ'
 ἔφαινες· οὐδ' ἐδείκνυς, σαν-
 τον δηλονότι. Rectius ξυνόντα
 σαντόν.

V. 1341. [ἐργ' ἔχων] Cf. 60. O.
 C. 782 λόγῳ μὲν ἐσθλά, τοῖσι
 δ' ἐργοῖσιν κακά.

V. 1342. Meliores numeros re-
 stituit Nauckius scribens: χαῖρ',
 ὃ πάτερ μοι· πατέρα γὰρ σ'
 ὁρᾶν δοκῶ.

V. 1345. τοὺς γὰρ ἐν μέσῳ
 λόγους] Proprie: quae dici pos-
 sint de iis, quae acciderunt inter
 discessum et reditum meum, i. e.
 quae interea acciderunt.

V. 1345 seqq. τοὺς γὰρ —
 σαφῆ] Accusativus τοὺς λόγους
 aptus est ex verbo δείξουσιν,

ita ut πολλαὶ κυκλοῦνται νύκτες
 — αἶ hoc sensu dicitur sit:
 πολλαὶ νύκτες καὶ πολλαὶ ἡμέ-
 ραι κυκλοῦμεναι. De tota lo-
 cutione confer Oed. Col. 619 seq.
 et Ant. 1064 seq.

V. 1347. αἶ ταῦτα — σαφῆ] Pronomen ταῦτα ex abundantia
 positum; nam accusativus a verbo
 δείξουσιν pendens iam v. 1345
 praecessit, qui cum sit masculi
 generis, ex regula syntactica
 debebat hic sequi τούτους — σα-
 φεῖς. Sed ita Graeci saepius
 neutris utuntur. In Xenoph. Anab.
 5, 10 extr. τοῦτο referendum
 videtur ad μελίνης. Cf. Hein-
 dorf. ad Plat. Phaedr. p. 221 et
 quae nuper ad Theocr. p. 219
 notavi. SCHAEF. Adde Matth.
 § 439 not. I. coll. § 472, 1. a.
 Scholiasta: ταῦτα τὰ κατ' ἐμέ,
 φησίν.

V. 1349. Schol. ἐνταῦθα ἀνε-
 κάλυψε τὸ χροῖσιμον τῆς ἀπο-
 δημίας Ἀλγίσθον. Cf. v. 312 seq.

V. 1350. εἰ δ' ἐφέξετον] Sic
 Phil. 539 ἐπίσχετον, μάθωμεν.
 O. C. 856 ἐπίσχετος αὐτοῦ, ξείνε.

V. 1351. Pro σοφωτέροις for-
 τασσε προφερετέροις scribendum.

V. 1353 seqq. οὐκ ἂν — χω-
 ρεῖν ἔσω] Verba τὸδ' εἶη τοῦρ-
 γον tenendum est et cum gene-
 tivo coniuncta esse μακρῶν λό-

Ἡυλάδῃ, τὸδ' εἶη τοῦργον, ἀλλ' ὅσον τάχος
 χωρεῖν ἔσω, πατρῶα προσκύνσανθ' ἔδη 1355
 θεῶν, ὅσοιπερ πρόπυλα ναίουσιν τάδε. 1375
 ΗΛ. ἄναξ Ἄπολλον, ἴλεως αὐτοῖν κλύε,
 ἐμοῦ τε πρὸς τούτοισιν, ἢ σε πολλὰ δη
 ἀφ' ὧν ἔχοιμι λιπαρεῖ προύστην χερί.
 νῦν δ', ὃ Λύκει' Ἄπολλον, ἐξ οἶων ἔχω 1360
 αἰτῶ, προπίτνω, λίσσομαι, γενοῦ πρόφρων 1380
 ἡμῖν ἀρωγὸς τῶνδε τῶν βουλευμάτων,
 καὶ δείξον ἀνθρώποισι τάπιτίμια
 τῆς δυσσεβείας οἷα δωροῦνται θεοί.

(στροφῆ.)

ΧΟ. Ἰδεθ', ὅπου προνέμεται

1365

γαν et cum infinitivo χωρεῖν
 ἔσω. Locutionem autem οὐδὲν
 ἔργον ἐστὶ μακρῶν λόγων com-
 parare licet cum Phil. 12 ἀκμή
 γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων.
 De locutione ἔργον ἐστὶ χωρεῖν
 ἔσω confer Ai. 11 cum annotatione
 mea. Ceterum bene Nauckius ἐν-
 δέον pro οὐδὲν ἂν proposuit.

V. 1355 seq. πατρῶα πρ. ἔδη
 θεῶν κτλ.] Recte Musgravius
 interpretatur ἔδη „simulacra, sta-
 tuas“, afferens Hesychium: ἔδος·
 — ἀγάλμα. Clem. Alexandrin.
 Strom. lib. V. p. 662 τὸ τῆς
 Ἀθηνᾶς ἔδος ὑπαιθρον ἀφώ-
 ρισαν. Callim. fragm. 105. Adde
 O. R. 885 δαιμόνων ἔδη σέβων.
 Isocrat. de Permutat. § 2 τὸ
 τῆς Ἀθηνᾶς ἔδος ἐργασάμενον.
 Plutarch. Pericl. c. 13 ὁ δὲ Φει-
 δίας εἰργάζετο μὲν τῆς θεοῦ
 τὸ χρυσοῦν ἔδος, ad quem lo-
 com cf. Xylander. Pollux. Onom.
 I 7 p. 5 ed. Dind.: αὐτὰ δὲ ἅ
 θεραπεύομεν ἀγάλματα, ξόανα,
 ἔδη θεῶν, εἰκασματα θεῶν,
 εἰκόνες, μιμητὰ τυπώματα,
 εἶδη, ἰδέαι. O. Maeller. ad Aesch.
 Eum. p. 155 not. 9. Non du-
 bium autem, quin Apollinis po-
 tissimum statua intellegenda sit,
 cuius dei auxilium implorasse
 Orestem et Pyladem ex sequen-
 tibus Electrae verbis cognoscitur.
 Cf. quae ad Ant. 1163 seq. an-
 notata sunt. Postremo πατρῶα
 ἔδη θεῶν eodem modo dictum,

quo v. 1371 τοῦμὸν φρενῶν
 ὄνειρον. Vide ad v. 1054.

V. 1357 seqq. ἄναξ Ἄπολλον
 κτλ.] Dicit haec Electra, dum
 supplices Orestes et Pylades ad
 Apollinem taciti preces faciunt.

V. 1358 seq. ἢ σε — προῦ-
 στην χερί] De usu verbi προ-
 στήναι monitum iam ad O. C.
 1166. De πολλὰ δὴ vide supra
 v. 507.

V. 1359. ἀφ' ὧν ἔχοιμι] „iis
 rebus, quas habebam“, veluti
 quas commemorat v. 450 seqq.

V. 1360. ἐξ οἶων ἔχω] „Solis
 verbis“. Non enim sacra tum
 in promptu erant, Aliter schol.
 ὡς δυνάμεως ἔχω.

V. 1363. Schol. τάπιτίμια·
 τοὺς μισθοὺς. Cf. Eur. Hec.
 1086 δρᾶσαντι δ' ἀλσχερὰ δεινὰ
 τάπιτίμια δαίμων ἔδωκεν. He-
 rod. IV 80 τοῖσι δὲ παρακτεο-
 μένοισι ξεινικοὺς νόμους τοι-
 αῦτα ἐπιτίμια διδοῦσι.

V. 1365—1378. Cum Orestes
 et Pylades, quos secuta Electra
 est, in domum intrassent, chorus,
 id quod omnes spectatores apud
 animam suam cogitare convenit,
 violentam caedem iam perpetra-
 tum iri canit; iam enim nefario-
 rum scelorum vindices Furias
 intus versari paratumque Orestem
 esse, Mercurii tutela adiutum,
 Agamemnonis caedem per insi-
 dias ulcisci.

V. 1365. Ἰδεθ'] Recte scho-

τὸ δυσέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης. 1385
 βεβᾶσιν ἄρτι δωμάτων ὑπόστεγοι
 μετάδρομοι κακῶν πανουργημάτων
 ἄφνικτοι κύνες·
 ὥστ' οὐ μακρὰν ἐτ' ἀμμενεῖ 1370
 τοῦμόν φρενῶν ὄνειρον αἰωρούμενον. 1390

(ἀντιστρ.)

παράγεται γὰρ ἐνέρω
 δολιόπους ἀρωγὸς εἶδω στέγας,

liasta: τὸ „ἴδετε“ πρὸς ἀλλή-
 λας φασὶν αἰ ἀπὸ τοῦ χοροῦ.
 Vide quae ad Trach. 207 seq.
 annotata sunt.

V. 1365 seq. ὄπον — Ἄρης] Notum est Martis nomine saepe eum significari deum, qui auctor caedis cuiusvis pestisque sit. Cf. v. 1423 et inprimis Aesch. Ag. 1508 πατρόθεν δὲ συλλήπτωρ γένοιτ' ἂν ἀλάστορ. λιάζεται δ' ὁμοσπόροις ἐπιρροαῖσιν αἰμάτων μέλας Ἄρης, ὅποι δίκην προβαίνων πάχνα κορυβοβόρῃ παρέξει, quo loco similiter Mars deus est quasi gentilis vindex qui in gentem usque saevit, dum funesta scelera satis puniantur. Ut hoc sensu apud Aeschylum προβαίνειν, ita hic προνέμεσθαι usurpatum est. Quamobrem probanda videntur, quae Fr. Jacobsius scripsit: „προνέμεται est „progreditur“, ducta imagine a pecoribus inter pascendum progredientibus. Non multum ablu- dit imago Homericā, qua pugnan- tes hostemque caedentes compara- rantur cum messoribus, II. 1 67 seqq., cui imagini similis est locus in Antig. 601. Cum αἷμα sit „caedes“, epitheton δυσέρι- στον explicandum videtur per δῶμαχον, nisi est „infestum, inimicum“, aucta vocis vi addito δῶσ. „Videte, quomodo Mars infestissimam sive ineluctabilem caedem spirans, i. e. caedi in- tentus, progreditur“.

V. 1367. δωμάτων ὑπόστεγοι] De abundantia locutionis confer Math. § 339 et ad Oed. R. 189.

Prosaicus scriptor dixisset εἰς τὸ δῶμα.

V. 1368. μετάδρομοι κακῶν παν.] De genetivo vide quae Matth. § 344 vel Krueg. II § 47, 26, 6 exposuit.

V. 1369. Schol. ἄφνικτοι κύ- νες: ἦτοι εἰς τὸν Ὀρέστην ἀποτείνεται ἐν τῷ „ἄφνικτοι κύνες“, ἢ ἐπὶ τῶν Ἐρινύων· εἰσηλθόν εἰς τὸν οἶκον αἰ Ἐρι- νύες, ἃς οὐκ ἔστι φνεῖν. Ma- nifestum est Furias significatas esse. Nam de Oreste antistropha demum agitur. Furias autem can- nes dici notum est. Cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Choeph. 911 et ad O. R. 386.

V. 1370 seq. Schol. ὥστ' οὐ μακρὰν ἐτ' ἀμμενεῖ: οὐ περὶ τοῦ ὄνειρον τῆς Κλυταιμῆστρας φησὶ, τοῦτο γὰρ βίαιον, ἀλλὰ τοῦτο φησὶν ἂ κατ' ἐμνητήν ὄνειροπόλον, οὐκ εἰς μακρὰν ἔσται μετέωρα, ἀλλ' εὐθέως τελεσθήσεται. Scholiasta rec. ὥστε οὐκέτι ἐπὶ πολὺ ἀναμέ- νει προσδοκώμενον τὸ ὄνειρον τῶν ἐμῶν φρενῶν, τουτέστιν ἢ φαντασία, ἣν ἐφαντάζοντο αἰ ἐμαὶ φρένες. De forma lo- quendi τοῦμόν φρενῶν ὄνειρον vide Matth. § 446 not. 1.

V. 1372 seq. παράγεται — στέγας] Rursus falso scholiasta ambigit, utrum Furia an Orestes intellegendus sit. Qui sequentia consideraverit, non posse nisi de Oreste haec dicta accipi perspiciet. Is dicitur ἐνέρω ἀρω- γός, i. e. „ultor Agamemnonis“. Cf. O. R. 126 λαῖον δ' ὀλωλό-

ἀρχαίοπλουτα πατρὸς εἰς ἐδῶλια,
 νεακόνητον αἷμα χειροῖν ἔχων· 1375
 ὁ Μαίας δὲ παῖς 1395
 ἐπὶ σφ' ἄγει, δόλον σκότῳ

τος οὐδεις ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγγίγνετο. In παράγεται prae- positio eandem vim habet quam in παρειθεῖν v. 1337. De adie- ctivo δολιόπους vide ad 1083.

V. 1374. Schol. ἐδῶλια· ἐδρά- σματα, ἀρχαῖα οἰκήματα.

V. 1375. νεακόνητον αἷμα — ἔχων] Hermannus metri causa νεοκόνητον scribendum esse ar- bitratus haec sic interpretatur: „recens profuso sanguine manus conspersas habens“, et non levem accedere auctoritatem ait ab imi- tatione Euripidis in El. 1172 ἀλλ' οὐδὲ, μητρὸς νεοφόνους ἐν αἵ- μασι πεφρυμένοι, βαινουσιν ἐξ οἴκων πόδα. At, ut cetera mittam, ex quibus appareat neque νεοκόνητον scribi a Sophocle hic potuisse, neque sensum huius loci eum esse posse, quem Her- mannus esse putat, illud profecto manifestissimum est, sanguine conspersas manus habere non posse ullo pacto Orestem hic dici, qui nondum perpetraverit caedem, sed tantum intrasse domum di- catur eo consilio, ut caedem per- petret. Longe alia ratio loci Eu- ripidei est. Itaque hoc iam cer- tum est, αἷμα χειροῖν ἔχειν non posse proprio sensu dictum esse. Qua de causa aut corrupta haec verba esse necesse est, quod nego equidem, aut sic explicanda, ut αἷμα, qua significatione saepe usurpari a poetis notum est, „caedem“ significet. Caedem au- tem manu tenere quis est quin videat egregie chorum pro eo in quo est animi affectu eum dicere, qui manu id teneat, quo caedem aliis inferat? Quod quid potest aliud hic esse aut cogitari quam „gladius“? Quam ob rem nullam esse offensionem apparet in adie- ctivo νεακόνητον, aptissime eum vocabulo αἷμα composito, gladii significationem quodam- modo habente. Confirmatur au-

tem haec interpretatio non solum a scholiasta, qui ad haec verba hoc annotavit: τὸ ξίφος τὸ ἠκο- νημένον εἰς αἷμα καὶ φόνον, sed etiam ab Hesychio, Suida et grammatico in Bekk. Anecd. T. I p. 356, 20, αἷμα a Sophocle pro μάχαιρα dictum esse monen- tibus. Non plane dissimile est, quod gladius ab eodem Sophocle aliisque Graecis σφαγὸς dictus est. Vide ad Ai. 796. [Vix cre- dibile est, Sophoclem abusionem qualis est νεακόνητον αἷμα ad- misisse. Grammaticorum autem glossae nihil aliud demonstrant quam corruptelam vetustiore[m] quam corruptelam vetustiore[m] esse, de qua re vide quae in Berol. actis hebdomad. philol. a. 1884 p. 897 sqq. collegi. Accedit quod parum probabiliter Neuius vocabuli νεακόνητον syllabam secundam ancipitem esse statuit collatis quae Lobeckius ad Phryn. p. 701 sqq. exposuit. Medela loci incerta. Unum certum videtur, Heathium, qui νεακόνητον, αἷ, μάχαιραν φέρον coniecit, recte αἷμα χειροῖν ex μάχαιραν repe- tivisse. Numeris aptissime Heim- soethius χερὶ νεακονῆ μάχα- ραν φέρον proposuit].

V. 1376 seqq. Schol. ὁ Μαίας δὲ παῖς: ὁ Ἐριῆς αὐτὸν ἄγει πρὸς αὐτὸ τὸ τέμα, κατακρύ- φτας σκότω τὸν ὄπ' αὐτοῦ γι- νόμενον δόλον. De hoc Mer- curii munere confer quos Neuius adscripsit locos, Phil. 133. Iliad. ω 336, 680. Aeschyl. Choeph. 808 ἐνλλάβοι δ' ἐνδίκως παῖς ὁ Μαίας ἐπεὶ φορώτατος προᾶ- ξιν οὐρίαν θέλων. ἄσκοπον δ' ἔπος λέγω· νύκτα τ' ὀμμά- των σκότον φέρει, καθ' ἡμέ- ραν δ' οὐδὲν ἐμφανεστερος. Rhos. 216 ἀλλ' εὖ σ' ὁ Μαίας παῖς ἐνεῖσε καὶ πάλιν πέμ- ψειν Ἐριῆς, ὅς γε φηλητῶν ἀνάξ.

V. 1377. ἐπὶ σφ' ἄγει scripsi

κρύψας, πρὸς αὐτὸ τέραμα, κούκεί' ἀμμένει.

(στροφή.)

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ φίλταται γυναῖκες, ἄνδρες ἀντίκα.

τελοῖσι τοῦτον ἄλλα σίγα πρόσμενε. 1380

ΧΟ. πῶς δῆ; τί νῦν πράσσουνσιν; 1400

ΗΛ. ἢ μὲν ἐς τάφον

λέβητα κοσμεῖ, τὸ δ' ἐφέστατον πέλας.

ΧΟ. σὺ δ' ἐκτὸς ἤξας πρὸς τί;

ΗΛ. φρουρήσουσ', ὅπως

Αἰγισθος ἡμᾶς μὴ λάθῃ μολῶν ἔσω.

ΚΑΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ.

αἰαί' ἰὼ στέγαι 1385

φίλων ἔρημοι, τῶν δ' ἀπολλύντων πλεία. 1405

ΗΛ. βοᾷ τις ἔνδον. οὐκ ἀκούετ', ὦ φίλοι;

ΧΟ. ἤκουσ' ἀνήκουστα δύστανος, ὥστε φρῖξα.

ΚΑ. οἴμοι τάλαιν', Αἰγισθε, ποῦ ποτ' ὦν κρυεῖς;

ΗΛ. ἰδοὺ μάλ' αὐθροεῖ τις. 1390 1410

ΚΑ. ὦ τέκνον, τέκνον,

cum Neuo. La habet Ἐρημῆσφ' ἐξάγει superscripto ut videtur ἐξ (corr. a m. rec. in ἐπάγει). Ex glossemate nomen Ἐρημῆσφ' in textum venisse et ex scholio et inde apparet, quod in La verbis ὁ Μαίας δὲ παῖς adscriptum est Ἐρημῆσφ'.

V. 1379 seq. Ἦ φίλταται γυναῖκες κτλ.] Scholiasta ἐξερχομένη ταῦτά φησιν.

V. 1381. Schol. ἐς τάφον· εἰς τὸ περιδείκνον τὸ ἐπὶ τῷ Ὁρέστῃ δοκοῦντι ἀπολωλέναι. V. 1382. λέβητα] „urnam“, in qua esse cineres Orestis putabantur. Cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Choeph. 674.

V. 1383. σὺ δ' ἐκτὸς ἤξας πρὸς τί;] Scholiasta ἐν τούτοις δῆλον, ὅτι εἰσῆλθεν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἢ Ἠλέκτρα.

V. 1385. Schol. αἰαί' ἰὼ στέγαι: ἔθος ἔχουσι τὰ γεγονότα ἔνδον ἀπαγγέλλειν τοῖς ἐξω οἱ ἄγγελοι· νῦν δὲ διὰ τὸ μὴ

διατροῖβειν ἐν τῷ δράματι οὐκ ἐποίησεν. τούτῳ γὰρ προκείμενον τὸ κατὰ τὴν Ἠλέκτραν ἐστὶ πάθος· νῦν τοίνυν βοᾶσθης ἐν τῇ ἀναιρέσει τῆς Κλυταιμῆστρας ἀκούει ὁ θεατῆς, καὶ ἐνεργέστερον τὸ πρᾶγμα γίνεται ἢ δι' ἄγγελου σημαίνον. καὶ τὸ μὲν φορτικὸν τῆς ὄψεως ἀπεσι, τὸ δὲ ἐναργῆς οὐδὲν ἦσσαν καὶ διὰ τῆς βοῆς ἐπραγματεύσατο.

V. 1386. Schol. φίλων ἔρημοι· ὁ λόγος ἀποτείνεται πρὸς Αἰγισθον.

V. 1388. Schol. οἰκεῖον τὸ διανόημα γυναικῶν. τὸ δὲ „ἀνήκουστα“ οὐχ ὡς καταγινώσκουσαι τοῦ Ὁρέστου φασίν, ἀλλὰ πᾶν τὸ πρᾶγμα ἐκτρεπόμενα. Triclinius: ἦτοι ἂ οὐ δύναται τις ἀκούειν. πᾶσι γὰρ αἱ τῶν φωνουμένων βοαί, κἂν ἐχθροὶ ᾖσι, δῖος καὶ ὑποστολήν ἀκούμεναι φέρουσιν.

V. 1390. ἰδοὺ μάλ' αὐ] Vide

οἴκτειρε τὴν τεκοῦσαν.

ΗΛ. ἄλλ' οὐκ ἐκ σέθεν

ᾧπτερεθ' οὔτος, οὐδ' ὁ γεννήσας πατήρ.

ΧΟ. ὦ Πέλοπος γενεὰ τάλαινα, νῦν σε

μοῖρα καθαμερία φθίνει, φθίνει.

ΚΑ. ὦμοι πέπληγμα. 1395 1415

ΗΛ. παίσον, εἰ σθένεις, διπλῆν

ΚΑ. ὦμοι μάλ' αὐθις.

ΗΛ. εἰ γὰρ Αἰγισθῶ θ' ὀμοῦ.

ΧΟ. τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ γὰρ ὕπαι κείμενοι.

παλίρροντον γὰρ αἶμ' ὑπεξαίρουσι τῶν κτανόντων

οἱ πάλαι θανόντες. 1420

(ἀντιστρ.)

ΧΟ. καὶ μὴν πάρεσιν οἶδε· φοινία δὲ χεῖρ 1400

quae ad O. C. 1466 annotata sunt.

V. 1392. ὁ γεννήσας πατήρ] De hac locutione ad v. 334 seq. monitum est.

V. 1393 sq. ὦ Πέλοπος γενεὰ] Sic quod in libris legitur ὦ πόλις, ὦ γενεὰ egregie emendavit Gomperzius. In proximo versu

quia activa verbi φθίνειν significatio, quam scholiasta agnoscit interpretatione κατὰ ταύτην σε τὴν ἡμέραν ἢ μοῖρα εἰς φθοραν καὶ ἐλάττωσιν ἄγει, suspecta est, Hermannus scripsit φθίνειν φθίνειν. Verum etiam verborum μοῖρά (ἐστίν) κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν σε φθίνειν sensus, cum interitu Clytaemestrae gens Pelopidarum non consumatur, sed liberetur, incommodus est et abhorret ab eis, quae chorus postremis fabulae verbis praedicat. Fortasse poeta scripsit νῦν σὴ μοῖρα . . φθίνει πόνων i. e. „tua sors laborum evanescit“. Adiectivum καθαμερία poetice positum pro κατ' ἄμαρ, ut est Oed. C. 1079 τελεῖ Ζεὺς τι κατ' ἄμαρ, significat „hodie“.

V. 1395. παίσον — διπλῆν] I. e. πληγῆν. Vide quae ad Ant. 1286 seq. annotata sunt.

V. 1396. εἰ γὰρ Αἰγισθῶ θ' ὀμοῦ] I. e. „utinam vox tua esset

ὦ μοι μάλ' αὐθις Αἰγισθῶ θ' ὀμοῦ“.

V. 1397. τελοῦσ' ἀραί] Intransitive dictum τελεῖν, ut Aesch. Sept. adv. Th. 646 τάχ' εἰσόμεσθα τάπισμ' ὅποι τελεῖ. Choeph. 1019 οὐ γὰρ οἶδ' ὅπη τελεῖ.

V. 1398 seq. Schol. ὑπεξαίρουσι. ἐκχέουσι τὸ αἶμα τῶν φωνουσάντων οἱ φωνουθέντες. Non accurata haec explicatio est. Neque enim ὑπεξαίρειν significare „effundere“, neque genitivus τῶν κτανόντων e substantivo αἶμα mea sententia aptus esse potest. Immo mihi quidem αἶμα ὑπεξαίρειν τινος similiter dictum videtur atque Homericum ψυχὴν ἐξαιρεῖσθαι τινος (Il. ω 754) vel θυμὸν ἐξαιρεῖσθαι μελέων (Od. λ 200), ita ut αἶμα non tantum sanguinis, sed etiam animae significationem habeat, cui posteriori potissimum significationi accommodatum sit verbum ὑπεξαίρειν. De adiectivo παλίρροντον, quod significat: „sic ut vicissim fluat“, i. e. „vindictae sumendae causa“, adscripsit Bothius Eur. Herc. 739 ἰὼ, ἰὼ, δῖνα καὶ θεῶν παλίρρους πότμος, et El. 1155 παλίρρους δὲ τανδ' ὑπάγεται δῖνα διαδρόμον λέχους.

στάξει θυηλῆς Ἄρεος, οὐδ' ἔγω φέγειν.
 ΗΛ. Ὁρέστα, πῶς κυρεῖτε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τῶν δόμοισι μὲν
 καλῶς, Ἀπόλλων εἰ καλῶς ἐθέσπισεν. 1425

ΗΛ. τέθνηκεν ἡ τάλαινα;

ΟΡ. μηκέτ' ἐκφοβοῦ,
 μητροῦν ὧς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ. 1405

V. 1401. στάξει θυηλῆς Ἄρεος] Vide quae ad v. 1365 sq. annotata sunt et cf. Aesch. Sept. 230 τούτω γὰρ Ἄρης βόσκειται φόνου βροτῶν.

Ibid. φέγειν restituit Erfurdianus. Libri λέγειν.

V. 1402. κυρεῖτε pro κυρεῖ de Reisigii coniectura scripsi. Cf. Phil. 440 ἀναξίου μὲν φωτὸς ἐξερήσομαι — τί νῦν κυρεῖ.

V. 1403. Schol. Ἀπόλλων εἰ καλῶς ἐθέσπισεν: ὅλον οὐκ ἀπ' ἔμαντοῦ ἐπιβαλλόμενος ἐπραξά, ἀλλὰ πειθόμενος τῷ θεῷ.

V. 1405. μητροῦν — λῆμ'] I. e. τὸ τῆς μητρὸς λῆμα. Vide quae ad Ai. 134 annotata sunt. De locutione μὴ ἐκφοβοῦ, ὧς σε ἀτιμάσει, iam ad v. 1290 monitum est. Post hunc versum deesse duos versus Electrae et unum Orestis, item post v. 1406 unum versum Orestis excidisse Hermannus suspicatur, qui ad v. 1379 haec annotavit: „Responsionem versuum, quae hinc est, animadvertit quidem Erfurdianus personarumque descriptionem meliorem dedit, sed falsus est in eo, quod, cum quattuor versus deesse animadvertisset, eorum quartum post v. 1409 excidisse statuit. Etenim id ei re iterum iterumque perpensa assentior planeque persuasum habeo, conturbari carminis antistrophici rationem, nisi intercidisse illos quattuor versus credamus. Nam ut non commemorem lacunosum hoc carmen esse aperte e v. 1409 cognosci, ipsi illi loci, in quibus aliquid perisse putamus, eius-

modi sunt, ut res ipsa ratioque colloqui aliquid deesse arguat. Horum locorum primus est post v. 1405, ubi quis non expectet exclamare Electram: ἰὼ ἰὼ Δίκα, et addere aliquid, quo matrem merito poenas dedisse occisi mariti dicat, id autem confirmari deinde ab Oreste? Alter hiatus est post v. 1406, ubi, aliter quam consueverunt tragici colloquia adornare, statim id, quod chorus dixerat, iteratur ab Electra, non interposito Orestis aliquo dicto. Atque hunc tacere tanto magis mirum foret, quod, quamvis sedulo monitus, ut abeat, tamen, priusquam id facit, multa etiam loquitur alia. Quare mihi vix videtur dubitari posse, quin ille, ubi a choro conspectum audivit Aegisthum, tale quid dixerit: ἀλλ' ἐξέλικτό γ', ὧς παρεσκευάσθη. Ita vero apte iam monet Electra: ὦ παῖδες, οὐκ ἄφορον; Constat autem carmen ex duabus deinceps strophis earumque antistrophis, ita ut quae in prima stropa chori vel Clytaemestrae verba sunt, in antistropa sint Electrae, praeter primos duos antistrophae versus, qui, ut haec ipsa responsionis lex observari posset, necessario chori esse debebant, quae autem Electra habet in stropa, in antistropa data sunt Oresti. In secunda stropa et antistropa chorus sibi ipsi pariterque Electra respondent, sed in antistropa Orestis verba sunt quae in stropa fuerant Clytaemestrae, cuius ille in mortuae locum successit. Nemo negabit pleraque horum valde pro-

ΧΟ. παύσασθε. λεύσσω γὰρ Αἰγισθον ἐκ προδῆλου.

ΗΛ. ὦ παῖδες, οὐκ ἄφορον; 1430

ΟΡ. εἰσορᾶτε ποῦ

τὸν ἄνδρ';

ΗΛ. ἐφ' ἡμῖν οὗτος ἐκ προαστίου

χωρεῖ γεγηθῶς * * * * *

ΧΟ. βᾶτε κατ' ἀντιθύρων ὄσον τάχιστα, 1410

νῦν, τὰ πρὶν εὖ θέμενοι, τὰδ' ὧς πάλιν.

ΟΡ. θάρσει· τελοῦμεν. 1435

ΗΛ. ἦ νοεῖς, ἐπειγέ νυν.

ΟΡ. καὶ δὴ βέβηκα.

ΗΛ. τὰνθάδ' ἂν μέλοιτ' ἐμοί.

ΧΟ. δι' ὠτὸς ἂν παυρὰ γ' ὧς ἡπίως ἐννέπειν

babilter disputata esse. Neque tamen in omnibus assentior. Ita non crediderim istiusmodi quid, quale Hermannus putat, ab Oreste post v. 1406 dici potuisse. Nam abire se paratum esse statim post ostendit. Deinde vel sponte apparet minime id ipsum, quod chorus v. 1406 dixit, continuo ab Electra iterari verbis ὦ παῖδες, οὐκ ἄφορον;

V. 1406. ἐκ προδῆλου] Cf. Matth. § 574 Krueg. I § 43, 4, 5. Ceterum in promptu est videre chorum hoc versu tantum, ut colloqui desinant, Oresti et Electrae suadere, cum contra Electra verbis sequentibus, ὦ — ἄφορον, secedere Orestem et Pyladem iubeat.

V. 1407. οὐκ ἄφορον] Vide quae ad O. R. 1115 notata sunt. Plene dictum Ai. 369 οὐκ ἄφορον ἐννεμεῖ πόδα;

V. 1407 seq. εἰσορᾶτε ποῦ τὸν ἄνδρ';] Non dubium videtur, quin eo consilio, ubi conspiciatur Aegisthus, quaerat Orestes, ut, quo abeundum sibi sit, ut Aegisthum lateat, intellegat. — In sequentibus οὗτος dictum ut v. 6 et 1474 αὕτη.

V. 1409. Post γεγηθῶς Bruckius versum sesquialterum excidisse statuit. Hermannus huiusmodi quid a poeta additum fuisse putat: κάρτα σὺν σπονδῇ ποδός. Fortasse aliquid gravius

memor eorum quae Aeschylus Cho. 766 sqq. habet, poeta scripserat velut: χωρεῖ γεγηθῶς ὠδ', ἔρημος ὦν δορός.

V. 1410. κατ' ἀντιθύρων] Est ἀντιθύρων locus in aedibus interior oppositus foribus; vide Lucian. Alexandro 16 vol. II p. 224 et Hemsterh. Append. Animadv. p. 15. HERM.

V. 1411. Schol. νῦν τὰ πρὶν εὖ θέμενοι: τὰ μὲν ποῖν εὖ θέμενοι, τὰ κατὰ τὴν Κλυταιμίστραν, ὧς καὶ ὕστερον εὖ εἶη τὰ κατὰ Αἰγισθον. Hermannus potius ex verbo θέμενοι cogitatione assumendum θέσθε monet, ut sensus hic sit: introite quam celerrime, ut, qui priora recte gesseritis, nunc haec iterum bene geratis. — De imperfecta oratione cf. Porson. ad Eur. Or. 1035 ibique Schaefer. et L. Doederlinus de brachylog. p. 11, de εὖ θέσθαι O. R. 633 et Thucyd. I 25 ἐν ἀπόρῳ εἰχοντο θέσθαι τὸ παρόν.

V. 1412. ἦ νοεῖς, ἐπειγέ] Verba ἦ νοεῖς vulgo Oresti continnata Electrae tribuit Erfurdianus stropa ductus. Sensus esse: „illuc nunc, quo cogitas, propera“ monuit Hermannus. De ἐπειγέ intransitive usurpato monuit Porson. ad Eur. Or. 288.

V. 1413. μέλοιτο] Sic v. 74.

V. 1414. Schol. δι' ὠτὸς ἂν παυρὰ γε: μὴ ἀνατεταμένως

πρὸς ἄνδρα τόνδε συμφέροι, λαθραίων ὡς
 ὀρούση 1415 1440
 πρὸς δίκας ἀγῶνα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Τίς οἶδεν ὑμῶν, ποῦ ποθ' οἱ Φωκῆς ξένοι,
 οὓς φασ' Ὀρέστην ἡμῖν ἀγγεῖλαι βίον
 λειοπόθ' ἱππικοῖσιν ἐν ναυαγίοις;
 σέ τοι, σέ κρίνω, ναὶ σέ, τὴν ἐν τῷ πάρος 1445
 χρόνῳ θρασεῖαν· ὡς μάλιστα σοι μέλειν 1421
 οἶμαι, μάλιστα δ' ἂν κατειδυῖαν φράσαι.

ΗΛ. ξξοῖδα. πῶς γὰρ οὐχί; συμφορᾶς γὰρ ἂν
 ἐξωθεν εἴην τῶν ἐμῶν τῆς φιλιότητος.

ΑΙΓ. ποῦ δῆτ' ἂν εἴεν οἱ ξένοι; δίδασκέ με. 1425 1450

ΗΛ. ἐνδον. φίλης γὰρ προξένου κατήνυσαν.

ΑΙΓ. ἦ καὶ θανόντ' ἤγγειλαν ὡς ἐτητύμως;

ΗΛ. οὐκ· ἀλλὰ κἀπέδειξαν, οὐ λόγῳ μόνον.

φθίγγεσθαι, ἀλλ' ἐλαφρῶς·
 ἐν τῷ (lege ὡς ἐν τῷ „εἰς οὓς)
 λαλεῖν δεῖ μηδὲ μὴνύειν λό-
 γον.“ Verba ὡς ἠπίως recte puto
 a glossatoribus explicata esse:
 λαν πρᾶως. Vulgo enim fero-
 cem se Electra in parentes gere-
 bat, θρασεῖαν, quod ipsi obicit
 statim post Aegisthus. Nunc
 autem ut miti animo pauca le-
 viter Aegistho dicat, chorus Elec-
 trae praecipit. De locutione ὡς
 ἠπίως confer Viger. p. 563 et
 Passov. Lex. Gr. sub voce ὡς
 A. II, 3, a. Sic statim post
 v. 1452 ὡς ἐτητύμως.

V. 1415 seq. λαθραίων ὡς
 — ἀγῶνα] Scholiasta ὅπως ἂν
 ἀπατηθεῖς ἐπίση εἰς τὸν
 ἀγῶνα τῆς δίκης τὸν λάθρα
 κατ' αὐτοῦ γινόμενον.

V. 1419. ἱππικοῖσιν ἐν ναυα-
 γίοις] Vide quae ad v. 717 an-
 notata sunt.

V. 1420. κρίνω] interrogo.
 Exempla plura huius usus ad
 Ant. 397 allata sunt.

V. 1423 seq. συμφορᾶς —
 τῆς φιλιότητος] Iam a Johnsono
 monitum est in omnibus, quae
 dicat Electra usque ad v. 1440,

quaesitam ambiguitatem esse. Ita
 hoc loco cum dicit: „sortis enim
 meorum mihi carissimae expers
 essem“, verbis συμφορᾶς τῆς
 φιλιότητος ipsa significat exopta-
 tissimam sortem fratris et vivi
 et reducis et vindicis scelerum,
 ab Aegistho autem intellegi vult
 condicionem sive casum suorum,
 qui sibi maximae curae sit, i. e.
 mortem fratris. — De locutione
 ἔξω εἶναι τινος monitum ad
 Philoct. 886 est. Quod autem
 pro ἔξω positum ἔξωθεν est, de
 eo supra ad v. 1041 dictum est.
 Cf. Eur. El. 901 φόβον γ' ἔξω-
 θεν εἶ.

V. 1426. φίλης γὰρ προξέ-
 νου κατήνυσαν] Dicit Electra:
 „contra propinquam hospitam
 rem perpetraverunt“, audit Aeg-
 isthus: „amica cum hospita sit,
 deverterunt“.

V. 1427. ὡς ἐτητύμως] Vide
 quae modo ad v. 1414 dicta sunt.

V. 1428. ἀλλὰ κἀπέδειξαν
 — μόνον] Adverte locutionem
 insolentiore. Nam pro sub-
 stantivo λόγῳ expectaveris ver-
 bum, veluti ἤγγειλαν. Atta-
 men inest in verbo ἐπέδειξαν

ΑΙΓ. πάρεστ' ἄρ' ἡμῖν, ὥστε κάμφανῃ μαθεῖν;

ΗΛ. πάρεστι δῆτα, καὶ μάλ' ἄζηλος θεά. 1430 1455

ΑΙΓ. ἦ πολλὰ χαίρειν μ' εἶπας οὐκ εἰωθότως.

ΗΛ. χαίροις ἂν, εἴ σοι χαρὰ τυγχάνοι τάδε.

ΑΙΓ. οἶγειν ἄνωγα, κἀναδεικνύναι πέλας

πᾶσιν Μυκηναίοισιν Ἀργείοις θ' ὄραν,

ὡς, εἴ τις αὐτῶν ἐλπίσιν κεναῖς πάρος 1435 1460

ἐξήγρετ' ἀνδρὸς τοῦδε, νῦν ὄρων νεκρὸν

στόμια δέχεται τάμά, μηδὲ πρὸς βίαν,

ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχῶν, φύση φρένας.

ΗΛ. καὶ δὴ τελεῖται τὰπ' ἐμοῦ. τῷ γὰρ χρόνῳ

simul haec significatio: „re pro-
 barunt“, sc. eum mortuum esse.

V. 1429. πάρεστ' ἄρ' ἡμῖν
 κτλ.] „Licetne nobis“. Cf. de
 addito ὥστε Phil. 656 ἄρ' ἔστιν,
 ὥστε κἀγγύθεν θεῖαν λαβεῖν;
 V. 1430. πάρεστι δῆτα] De
 δῆτα particula ad v. 1144 seq.
 monitum est; de καὶ μάλα cfr.
 v. 1178 et Schaefer. ad Dionys.
 Hal. de Comp. p. 332 seq.

V. 1431. ἦ πολλὰ χαίρειν μ'
 εἶπας] Recte monet Neuius pro-
 prie significare: „multum me lae-
 tari iussisti“.

V. 1432. χαίροις ἂν] Dictum
 similiter atque infra v. 1491 χα-
 ροῖς ἂν. Vide ad v. 624.

V. 1433 seq. Schol. κελύσει
 ὁ Αἰγισθος ἐμφανῶς δεικνύ-
 σθαι τὸ σῶμα τοῦ Ὀρέστου,
 οἱ δὲ ἐπιδεικνύουσι τὸ τῆς
 Κλυταίμης σπέρμα.

Ibid. οἶγειν ego scripsi pro
 σιγᾶν, πέλας pro πύλας Reis-
 kius proposuit. Ad ἀναδεικνύναι
 ultro suppletur τὸν θανόντα. De
 addito infinitivo ὄραν confer O. R.
 765 γένος δ' ἄτλητον ἀνθρώ-
 ποισι δηλώσοιμ' ὄραν.

V. 1435 seq. ἐλπίσιν — ἀν-
 δρὸς τοῦδε] De locutione ἐλπίς
 ἀνδρὸς ad v. 818 seq. moni-
 tum est.

V. 1437 sq. στόμια δέχεται
 τάμά] Cf. quae Aegisthus apud
 Aesch. Ag. 1639 dicit: τὸν δὲ
 μὴ πειθάνορα ζεύξω βαρελαῖς
 οὔτι μὴ σειραφόρον κριθῶντα
 πᾶλον.

Ibidem. μηδὲ πρὸς βίαν —
 φύση φρένας] Recte scholiasta
 rec. μηδὲ βιαίως καὶ μετὰ
 ἀνάγκης φύση φρένας, τουτ-
 ἔστι σαφρονήση, ἐμοῦ τυχῶν
 κολαστοῦ. De locutione φύση
 φρένας ad O. C. 801 seq. dictum
 est, de participio aoristi ad huius
 fab. 1063. Verbum προστυχεῖν
 eodem sensu hic posuit poeta,
 quo alibi τυχεῖν usurpatur. Vide
 Advers. in Phil. p. 83 seqq.

V. 1439. καὶ δὴ τελεῖται
 τὰπ' ἐμοῦ] De καὶ δὴ particu-
 culis ad v. 310, de τὰπ' ἐμοῦ
 ad O. C. 1610 expositum est.
 Hoc ergo dicit: „iamiam perfici-
 tur quod meum est“, sive „quod
 a me proficisci potest“. Ceterum
 recte Hermannus, Ambiguitas,
 inquit, in his verbis est. Ipsa
 enim fores aperire putanda est,
 idque Aegistho videri debet his
 verbis dicere; sed chorus et spec-
 tatores hoc eam velle sciunt effeci,
 quod in sua potestate sit, ut in-
 sidiis circumveniat Aegisthum.

V. 1439 seq. τῷ γὰρ χρόνῳ
 — κελύσοισιν] Hic quoque am-
 bigue dictum τοῖς κελύσοισιν,
 quo vocabulo Aegisthus se signifi-
 ficari putat, Electra autem Ore-
 stem significavit. — Deinde no-
 tandum συμφέρειν τινὶ a poe-
 tis dramaticis pro συμφέρεσθαι
 τινὶ usurpari, sic ut „applicare
 se alicui“, „consentire cum ali-
 quo“ significet. Scholiasta rec.
 ad hunc locum: ἐνταῦθα τὸ
 συμφέρειν οὐ τὸ λυσιτελεῖν,

νοῦν ἔσχον, ὥστε συμφέρειν τοῖς κρείσσοσιν. 1440 1465

AI. ὦ Ζεῦ, δέδορκα φάσμι' ἄνευ θεοῦ μὲν οὐ πεπτωκός, εἰ δ' ἔπεστι νέμεσις, οὐ λέγω. χαλαῖτε πᾶν κάλυμ' ἀπ' ὀφθαλμῶν, ὅπως τὸ συγγενές τοι κάπ' ἐμοῦ θρήνων τύχη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὐτὸς σὺ βάσταξ' οὐκ ἐμὸν τόδ', ἀλλὰ σόν, 1445 1470

τὸ ταῦθ' ὄραῖν τε καὶ προσηγορεῖν φίλος.

AI. ἀλλ' εὐ παραινείς, κάπιπείσομαι' σὺ δέ, εἴ που κατ' οἶκόν μοι Κλυταιμῆστρα, κάλει.

OP. αὐτὴ πέλας σοῦ. μηκέτ' ἄλλοσε σκόπει.

AI. οἴμοι, τί λεύσω; 1450 1475

OP. τίνα φοβῆ; τίν' ἀγνοεῖς;

ἀλλὰ τὸ συμφέρεσθαι φησι καὶ συμφωνεῖν. Ita Ai. 430 τίς ἄν ποτ' ᾤεθ' ὡδ' ἐπώνυμον τοῦ μὸν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς; Aristoph. Lysistr. 165 οὐ γὰρ οὐδέ ποτ' εὐφρανθήσεται ἄνηρ, ἐὰν μὴ τῇ γυναικὶ συμφέρη. Eurip. Med. 13 αὐτὴ τε πάντα συμφέροσ' Ἰάσωνι. — Denique adverte supra νοῦν ἔχειν cum simplici infinitivo iunctum esse v. 1013 αὐτῇ δὲ νοῦν σχῆς ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ, — τοῖς κρατούσιν ἐκινᾶσθαι, coll. Aiac. 1264. Illud significat: „disce oboedire potentiōribus“, hoc „tantum didici, ut me applicem potentiōribus“. Simillimum est discrimen locutionum: ἐμέλησέ μοι, ὅπως τοῦτο εἰδέσθην, et ἐμέλησέ μοι, ὥστε τοῦτο εἰδέσθην, quarum prior significat: „curae mihi fuit, ut hoc scirem“, i. e. studui huius rei scientiam mihi parare, posterior autem: „curae mihi hoc fuit, ita ut sciam“. Cf. Xen. Cyr. VI 3, 19.

V. 1441 seq. ἄνευ θεοῦ μὲν οὐ] Sic correxerit librorum scripturam ἄνευ φθόνου μὲν οὐ Gomperzius. Cf. Aesch. Pers. 164 ὄλβον ὃν Λαρεῖος ἤφεν οὐκ ἄνευ θεῶν τινος, Eur. Bacch.

764 ἐτραυμάτιζον — γυναῖκες ἄνδρας, οὐκ ἄνευ θεῶν τινος, Iph. A. 809 δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρωσ τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν. — Adverte, quam egregie poeta Aegisthū in haec potissimum verba erumpere fecerit, cum Orestis se corpus videre putaret, sed Clytaemestrae corpus videret. — Postremo de locutione οὐ λέγω „indictum volo“ significante cf. Hermann. ad Vig. p. 756.

V. 1445. Schol. rec. βάσταξ' αἶψα τὸ κάλυμμα. Ne hic quidem βαστάζειν significat „tolere“, sed „manibus attrahere“, nobis „angreifen“. Nam quod eo consilio attrahabat velamentum Aegisthus, ut tolleret aut removeret, ex eo non sequitur „tollendi“ significatu βαστάζειν hic usurpatum esse. Vide ad Phil. 684 seq.

V. 1446. Ut mox Orestes unum versum habet, ita etiam hoc versum facile caremus, quem expungit Tournierius.

V. 1449. αὐτῇ] Dictum ut supra v. 1408 οὗτος.

V. 1451. ἐν μέσοις ἀρκεστάτοις] Notum est ἀρκεν de insidiis dici.

AI. τίνων ποτ' ἀνδρῶν ἐν μέσοις ἀρκεστάτοις πέπτωχ' ὁ τλήμων;

OP. οὐ γὰρ αἰσθάνη πάλα, ζῶντας θανοῦσιν οὐνεκ' ἀνταυδᾶς ἴσα;

AI. οἴμοι, ξυνηῖκα τοῦπος. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὄδ' οὐκ Ὀρέστης ἔσθ' ὁ προσφρωνῶν ἐμέ. 1455 1480

OP. καὶ μάντις ὢν ἄριστος ἐσφάλλον πάλα;

AI. ὄλωλα δὴ θείλαιος. ἀλλά μοι πάρες κᾶν σμικρὸν εἰπεῖν.

HA. μὴ πέρα λέγειν ἔα, πρὸς θεῶν, ἀδελφέ, μηδὲ μηκύνειν λόγους.

τί γὰρ βροτῶν ἄν σὺν κακοῖς μειμιγμένων 1480 1485 θνήσκειν ὁ μέλλον τοῦ χρόνου κέρδος φέροι; ἀλλ' ὡς τάχιστα κτεῖνε, καὶ κτανῶν πρόθεσ ταφεῦσιν, ὧν τόνδ' εἰκός ἐστι τυγχάνειν,

V. 1452 seq. οὐ γὰρ — ἴσα;] „Non ergo dudum sensisti te vivos aequo ut si mortui essent alloqui“? i. e. quae quasi mortuo Orestis dixisti, dixisse vivo. HERM. Cf. Aesch. Cho. 885 OP. τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω. ΚΑΤΤ. οὐ γὰρ ξυνηῖκα τοῦπος ἐξ αἰνιγμάτων.

V. 1456. καὶ μάντις — πάλα;] „Et cum vates optimus sis, tam diu fallebare“? Quod cum ironia dictum hoc sensu: „quod nunc demum acute vides, dudum debebas praevidere, te sceleris tui poenas mihi soluturum esse“, i. e. sero tu vates factus es. Vide quae ad v. 1474 annotata sunt. De καὶ particula confer Ant. 1102. Philoct. 921 et Xen. Cyr. VI 3, 22 καὶ τις εἶπε τῶν μυριάδων, καὶ δοκοῦμέν σοι, ἐφη. ὦ Κῦρε, ἱκανῶς ἔξιν εἰς τοσοῦτος τεταγμένοι πρὸς οὐτῶ βαθειαν φάλαγγα; De simili latinae „et“ copulae usu exposuit Handius Tursell. T. II p. 492 seqq.

V. 1458. κᾶν σμικρὸν] Conferri Neuius Buttman. ad Demosth. Mid. 15 iubet.

Ibid. μὴ πέρα λέγειν ἔα] Scholiasta περιπέση γὰρ καὶ ἀπί-

θανος διατριβὴ πρὸς τῷ τέλει ἐκτείνειν λόγους. Confer Antig. 577 seqq.

V. 1460 seq. τί γὰρ βροτῶν — φέροι;] Genetivus est participii βροτῶν — μειμιγμένων, dictumque σὺν κακοῖς μειμιγμένων pro eo quod vulgo dicitur κακοῖς συμμειμιγμένων, de qua locutione ad Ant. 1289 dictum est. Deinde notanda locutio est τοῦ χρόνου κέρδος τι φέρειν, significans proprie: „aliquid lucrari facere, quod tempus afferat“, i. e. hoc loco: „differenda morte aliquid lucrari“. Denique de usu verbi activi φέρειν monitum iam ad v. 1069. Hos duos versus ut et sententia et verbis parum aptos secluserit Dindorfius.

V. 1462 seq. πρόθεσ — τυγχάνειν] Scholiasta οἰωνοῖς καὶ κνσί πρόθεσ αὐτόν. Vide quae ad Ant. 1062 annotata sunt. Cf. Eur. El. 893 seqq., ubi Orestes Electrae dicit ἦ καὶ γὰρ οὐ λόγοισιν, ἀλλ' ἔργοις κτανῶν Ἀργισθόν' ὡς δὲ τῷ σάφ' εἰδέναι τάδε προσώμεν, αὐτὸν τὸν θανόντα σοι φέρω, ὃν, εἴτε χεῖρεις, θηροῖν ἀρπαγὴν πρόθεσ, ἢ σὺλλον οἰωνοῖσιν, αἰδέερος τέκνοις, πῆξασ' ἔρεισαν σκόλοπι, et Hom. Od. γ 256 seq.

ἄποπτον ἡμῶν. ὡς ἐμοὶ τόδ' ἂν κακὸν
μόνον γένοιτο τῶν πάσαι λυτήριον. 1465 1490

OP. χωροῖς ἂν εἶσω σὺν τάχει. λόγων γὰρ οὐ
νῦν ἔστιν ἄγων, ἀλλὰ σῆς ψυχῆς περί.

AI. τί δ' ἐς δόμους ἄγεις με; πῶς, τόδ' εἰ καλὸν
τοῦτογον, σκότου δεῖ, κοῦ πρόχειρος εἶ κτανεῖν;

OP. μὴ τάσσε' ἡρώει δ' ἐνθάπερ κατέκτανες 1470 1495
πατέρα τὸν ἁμόν, ὡς ἂν ἐν ταυτῷ θάνης.

AI. ἦ πᾶσ' ἀνάγκη τήνδε τὴν στέγην ἰδεῖν
τὰ τ' ὄντα καὶ μέλλοντα Πελοπιδῶν κακά;

OP. τὰ γούν σ' ἐγὼ σοὶ μάντις εἰμὶ τῶνδ' ἄρκος.

AI. ἀλλ' οὐ πατρῴαν τὴν τέγγην ἐκόμπασας. 1475 1500

OP. πόλλ' ἀντιφωνεῖς, ἦ δ' ὁδὸς βραδύνεται.
ἀλλ' ἔρω'.

AI. ὑψηροῦ.

OP. σοὶ βαδιστέον πάρος.

AI. ἦ μὴ φύγω σε;

OP. μὴ μὲν οὖν καθ' ἡδονὴν
θάνης· φυλάξαι δεῖ με τοῦτό σοι πικρόν.

V. 1464. ἄποπτον ἡμῶν] Dicitur ἄποπτος et passive et active: „non conspicuus“ et „non conspicuus“. Passive positum, ut hic, Ai. 15, active O. R. 762 ὡς πλείστον εἴη τοῦδ' ἄποπτος ἄστεως. Sic ἄκλαυτος significat et „non lacrimatus“ (Ant. 29 et alibi) et „non lacrimans“ (huius fab. 912). Alia vide a Mehlhornio meo ad Anacreont. p. 242 collecta.

V. 1465. λυτήριον] Vide v. 622 cum annotatione nostra.

V. 1466. χωροῖς ἂν] Imperativi instar esse etiam ad v. 1432 monitum est.

V. 1469. κοῦ πρόχειρος εἶ κτανεῖν] Eodem modo πρόχειρος, nisi quod cum dativo iunctum est, ab Euripide usurpatum Herc. 161 τῆ φωνῆ πρόχειρος ἦν.

V. 1470. Schol. μὴ τάσσε' μὴ ἐπίτασσε. πρόφασιν ἰκανὴν εὔρε τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐμφανεῖ φρονεῖσαι αὐτόν.

V. 1472. ἦ πᾶσ' ἀνάγκη] Vide

quae de usu pronominis πᾶς ad Ant. 770 notata sunt.

V. 1473. Triclinius: καὶ μέλλοντα· τοῦτο λέγει, ὥσπερ προμαντευόμενος, ἐν' ἀπολυθῆ, ἐκφοβῶν αὐτοὺς διὰ τοῦτο.

V. 1474. τὰ γούν — ἄρκος] Cum dicit: „tu certe in his aedibus moriere; hoc ego tibi vaticinor, vates optimus“, hoc significat: „me autem hic ab aliquo, tuam caedem ulturo, interfectum iri tu noli praedicere velle, qui pessimus vates fueris“, respiciens ad ea, quae v. 1456 dixerat. — De elisione α litterae in σα pronomine ad Phil. 337 monitum est. — De ἄρκος cfr. Aesch. Ag. 1499 οὐ κομπάσαιμ' ἂν θεσφάτων γνώμων ἄρκος εἶναι.

V. 1475. ἀλλ' οὐ — ἐκόμπασας] Acerbe et breviter dixit hoc significans: „non video, qui artem vaticinandi iactare possis, qua, si patri tuo similis es, te praeditum esse non credibile est. Ille enim nihil praesagiens a nobis dolo captus est“.

χορὴν δ' εὐθύς εἶναι τήνδε τοῖς πᾶσιν δίκην, 1480
ὅστις πέρα πράσσειν τι τῶν νόμων θέλοι, 1506
κτείνειν. τὸ γὰρ πανοῦργον οὐκ ἂν ἦν πολὺ.

XO. ὦ σπέριμ' Ἀτρείως, ὡς πολλὰ παθὼν
δι' ἐλευθερίας μόλις ἐξῆλθες,
τῆ νῦν ὄρημ' τελεωθέν.

1485 1510

V. 1480. δίκην] „proenam“. Vide quae ad v. 570 annotata sunt. Poeta in mentem revocare videtur verba Homeri Od. α 46 καὶ λην κείνους γε οἰκίτι κείται ὀλέθρον· ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὁ τις τοιαῦτά γε θέξει.

V. 1481. ὅστις — θέλοι] „qui-cumque velle“ sive „quoties quis vellet“. Deinde de numero singulari ὅστις ad pluralem τοῖς πᾶσιν referendo dictum ad Ai. 741 est. — De locutione πράσσειν τι πέρα τῶν νόμων confer Demosth. Arist. II 802, 22 ὥστε παρὰ τοὺς νόμους τι τοὺς κειμένους ὑμῖν πράξει. Libri habent πράσσειν γε. Quod scripsi πράσσειν τι, etiam apud Nicephorum Basilacum (in Walzii Rhet. vol. I p. 461), qui v. 1480, 1481, 1482 affert, inventum est.

V. 1482. κτείνειν] Gl. λέγω τὸ κτείνειν. Apponitur enim ad praecedens τήνδε δίκην. BR.

Ibid. Schol. rec. τὸ γὰρ πανοῦργον ἦγον ἢ πανουργία. Vide ad Phil. 83. Probabilius tamen mihi videtur homines potius scelestos quam scelus hic significari. Sic Phil. 443 καὶ πῶς τὰ μὲν πανοῦργα καὶ παλιντριβῆ χαίρονσ' (οἱ θεοὶ) ἀναστρέφοντες ἐξ Ἰδίου, τὰ δὲ δίκαια καὶ τὰ χρηστὰ ἀποστελλουσ' ἀεί. Tum πολὺ significat „multum“, nobis „zahlreich“. Ita στρατεύματα πολὺ dicitur exercitus, qui multorum militum est, ἔθνος πολὺ (Xen. Cyr. V 2, 25)

natio, quae multis hominibus constat, et alia eiusdem generis plurima. — Ceterum his dictis consentaneum est Orestem cum Py-lade et Electra, caedem Aegistho illaturum, praeeunte illo aedes regias intrasse. Qui cum scena discessissent, chorus extremos tres versus recitavit.

V. 1483 seq. ὡς πολλὰ — ἐξῆλθες] Scholiasta ἀντὶ τοῦ μετὰ πολλῶν καμάτων μόλις ἠλευθερώθησ. Verba δι' ἐλ. ἐξῆλθες significant: „libera evasisi“. Cf. Matth. § 580 c. Krueg. I § 68, 22, 2.

V. 1485. τῆ νῦν ὄρημ' τελεωθέν] Ibidem, qui liberi dicti sunt evasisse, Orestes et Electra, cum dicuntur τῆ νῦν ὄρημ' τελεωθέν, hoc nunc impetu consummati, non dubium videtur, quin libertas potissimum eorum illo in Aegisthum facto impetu consummata sive penitus restituta esse significetur. Non recte Brunckius τῆ νῦν ὄρημ' „hoc itinere“ interpretatus est. — Aperte hic de progenie Atræi consummata epilodus Choephororum clausulae, qua Aeschylus spectantium animos ad tertiam trilogiae fabulam advertit his: νῦν δ' αὖ τρίτος ἠλθέ ποθεν σωτήρ, ἦ μόνον εἶπω; ποῖ δῆτα κτανεῖ, ποῖ καταλήξει μετακοιμισθὲν μένος ἄτης; oppositus est et diversitatem argumenti una fabula conclusi illustrat.

Appendix.

In Argumento verba παιδαγωγός — ἐν Ἄργει induxit We. (i. e. alter editor). V. 21 βεβήκαμεν coniecit We. 51 ἔφη θεός proposuit Wu. (i. e. prior editor). 85 νίκης τ' ὄνησιν We. 183 schol. διαταμιεύομαι We. 279 schol. ἀρνύματα We. 291 τίσουσ' ἔτι We. 296 seq. ἐγὼ — αἰεὶ ποτε πανστῆρα τούτων Wu. 477 σὺν We. 483 τῶνδ' ἐ τοι θράσος Wu. 488 schol. κίνδονοι We. 519 καμῶν τότε (vel ποτε) Wu. 551 τὰ πολλὰ πνεύματ' (vel κύματ') ἦκ' ἐν We. 560 οὐ γὰρ ἤλυσις Wu. 575 delet Wu. 580 seq. delet We. 697 κλήρους Wu. 706 ἤφριζον <ἀμπυκτῆρσιν> We. 760 μολοῖς We. 828 μὴ δῆτ' We. 861 ἐναργής We. 862 καὶ σὺ Wu. 872 μαθοῦσά με We. 907 τε Wu. 940 delet Wu. 1009 πάσχειν κακὰ We. 1053 ὄνοστά We. 1076 ἄριστον αἶνον δι' εὐσέβειαν We. 1093 προσήκομεν We. 1125 ἀγκαλίσματα We. 1137 ὅς σ' ὦδε προσέλησεν We. 1262 ὦ φίλ', ὅτ' Wu. , ὦ φίλ', ἀνίκ' We. 1324 χλίουσιν ἐν We. 1351 προφερετέροις We. 1393 seq. σῆ... φθίνει πόνον We. 1414 schol. ὡς ἐν τῷ εἰς οὓς We. 1433 οἴγειν We. 1481 τι Wu.

METRA

QUIBUS

SOPHOCLES IN HAC FABULA USUS VIDETUR.

Vss. 1—85 trimetri iambici, excepto v. 77, qui antispastus est.

Vss. 86—102 systema anapaesticum, cuius primus versus monometer, tertius et quartus dimetri catalectici sunt.

Vss. 120—134.

120 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ glyconeus polyschem. (Herm. El. p. 525).
 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ duo glyconei, quorum in altero pro extremo iambo positus est antispastus.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ tetram. dactyl.
 idem.

125 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ trim. iamb.
 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ antispast. et penth. iamb.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ trim. dact.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ tetram. dact.
 idem.

130 idem.

idem.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ antisp. et tetr. dact.
 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ dim. iamb. cat.
 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ penth. iamb.

Vss. 150—167.

150 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ dim. anap. cat.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ dim. iamb. brachyc.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ duo penthem. iamb.

idem.

$\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ hexam. dact.

155 $\underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}, \underline{\text{—}} \underline{\text{—}} \underline{\text{—}}$ dim. iamb. cat.

— 0 0, 0 1 1 — iamb. et antisp.
idem.
1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 tetram. dact.
— 0 0 0 0, 0 1 0 0, 0 1 1 — trim. iamb. cat.

160 — 0 0 0 0 0, 0 1 0 0, 0 1 1 — idem.
0 1 0 0 0, 0 1 0 0 — qualis v. 152.
1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 tetram. dact.
idem.
idem.

165 idem.
0 1 1 1, 0 1 — antisp. et iam.
0 1 0 0, 0 1 0 0 — dim. iamb. hyperc.

Vss. 186—189 systema liberiorum anapaestorum, qui spondiaci appellari solent. Eorum primus et ultimus dimetri sunt catalectici, medii acatalecti. Vide de hoc numerorum genere Seidler, ad Eurip. Troad. 122 et Herm. El. p. 384. Epit. p. 147, qui recte negavit ubique antistrophicos hos anapaestos esse, quae fuit Seidleri sententia. Ita non sunt antistrophici, qui infra positi sunt v. 226—228 et 232—235.

Vss. 190—193 dimetri anapaestici legitimi et dimeter troch. brachycatalectus sive versus ithyphallicus, de quo vide Hermann. El. p. 94 seq.

Vss. 194—205.

— 1 1 —, — 1 1 — 0 — dim. anap.
195 — 1 1 —, — 1 1 0 — dim. anap. cat.
— 1 1 —, — 1 1 — — dim. anap.
— 1 1 — — monom. anap.
— 0 0 0 0 0 — dochm.
0 0 1 1 —, 0 0 1 1 — — dim. anap.
200 — 0 0 0 0, 1 0 0 — diiamb. et cret.
0 0 0 0 0 0 0 0 — dim. troch. cat.
— 0 0 0 0, 0 1 0 0 — dim. iamb.

idem.
1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 tetram. dact.
0 0 0 0, 0 1 0 0 — dim. iamb. cat.
Vss. 226—228 dimetri anapaestici catalectici.
Vss. 229 et sequens tetrametri dactylici.
Vss. 231—235 dimetri anapaestici liberiores.

Vss. 236—243.

1 0 0 1 0 — dact. et cret.
1 0 0 1 0, 1 0 0 1 0 — iidem.
1 0 0 0 — monom. troch. hyperc.
240 idem.
1 —, 1 0 0 —, 0 — glyconeus.

— 1 0 — — penthem. iamb.
0 1 1 1, 0 1 0 0 — antisp. et penth. iamb.
V. 244—464 trimetri iambici.

Vss. 465—477.

465 — 1 —, 1 0 0 —, 1 0 0 — dim. chori. cum basi.
— 1 —, 1 0 0 —, 0 1 — moloss., chori., iamb.
1 0 — 0 — — ithyphallicus.
0 1 0 —, 0 0 0 0 —, 0 1 0 — trim. iamb.
0 1 0 0 —, 0 1 0 0 0 — penth. iamb. et dim. iamb. brachyc.
470 — 1 0 — 0 — dim. iamb. brachyc.
1 0 0 0 0 0 —, 1 0 0 0 0 0 — lagaoed. (dactylo et troch. constans).
— 1 0 —, — 1 0 — — dim. iamb. hyperc.
— 1 1 0 1 — dochm.
475 — 1 0 —, 0 1 0 0 — dim. iamb. hyperc.
— 1 1 0 1 — dochm.
— 1 0 0 0 0 — 0 —, 1 0 0 — 1 0 —.

V. 477 pariter atque O. R. 1066 ed. meae ante Sophoclem a me Lipsiae anno 1825 editum vulgò in duos divisi versus legentur hoc modo:

ἄ νιν κατέπεφεν ἀ-
σχίσταῖς ἐν ἀλκίαις.
λήϊε Φοῖβε, σοὶ
δὲ ταῦτ' ἀπέστ' εἴη.

Neque, cur ita discerpti fuerint, latebit eum, qui versus antistrophicos compararit. Ego vero iam olim in edit. Lips. monui coniungendos eos versus in unum esse, ita ut unus ille duobus ordinibus constet, quorum prior sit logaoedicus, praeposita anacrusi, posterior ex cretico et trochaeo compositus. Iam nihil habet offensionis, quod ultima lagaoedici ordinis nunc longa, nunc brevis est longaeque brevis respondet, ut et hoc loco et O. R. 1066 factum est. Ceterum plures reperiuntur in Sophoclis tragoediis versus simili metro compositi. Ita non infrequens est haec forma:

0 —, 1 0 0 0 0 — 0 —, 1 0 0 0 0 0 —,

coll. O. R. 858 seq. et 860 seq. Trachin. 624 seq. et 943 seq., vel ommissa anacrusi:

1 0 0 0 0 — 0 —, 1 0 0 0 0 0 —,

quo metro constat huius fab. v. 471. Simillimum est metrum, quo usus Cratinus est, constans ex logaoedico ordine cum anacrusi et ithyphallico:

0 —, 1 0 0 0 0 — 0 —, 1 0 0 0 0 —,

de quo exposuit Herm. El. p. 594. Epit. p. 211.

Vss. 491—502, exceptis v. 494 et 500, qui sunt cretici, et v. 502, in quo antispasto paeon praemissus est, constant singuli ex antispasto et iambo, nunc in tribrachum, nunc in dactylum, nunc in spondeum mutato. Idem numeri usurpati sunt a Sophocle huius

fab. 156. 157. O. C. 1448. Trach. 818. 819. 1065. 1066. Phil.
815. 818. 819.

Vss. 503—809. trimetri iambici.

Vss. 810—821.

810 — — — — — } unus versus est, constans ex
— — — — — } dipod. iamb. et tetram. chori.
— — — — — } hyperc.

— — — — — chori. hyperc. cum anacr.

— — — — — ionicus a min.

— — — — — qualis v. 812.

815 — — — — — arsis nuda.

— — — — — qualis v. 812.

— — — — — ion. a minore.

— — — — — dim. chori. cum anaerusi.

820 — — — — — tetram. chori.

— — — — — chori. cum trochaeo.

Vss. 834—843.

— — — — — cret. et trochaei.

835 — — — — — dim. anap.

— — — — — idem.

— — — — — dim. anap. cat.

— — — — — qualis 821.

— — — — — dim. creticus.

840 — — — — — dochm.

— — — — — iamb.

— — — — — iambelegus.

— — — — — logaoedicus.

Vss. 854—1040 trimetri iambici.

V. 1041—1052.

— — — — — logaoedicus praemisso diiambo.

— — — — — Anacreonteus.

— — — — — idem.

— — — — — idem.

1045 — — — — — logaoedicus cum duplici anacr.

— — — — — glyconeus.

— — — — — idem.

— — — — — pherecr. (glyc. cat.).

— — — — — logaoedicus.

1050 — — — — — Anacreonteus.

— — — — — idem.

— — — — — qualis v. 1045.

Vss. 1065—1070.

1065 — — — — — trim. dactyl. cat.

— — — — — duo epitr. et cret.

— — — — — trim. dactyl. cat.

— — — — — dim. cret. cum anacr. et ithyph.

— — — — — tetram. iamb.

1070 — — — — — duo penthem. iamb.

Vss. 1077—1138 trimetri iambici.

Vss. 1139—1143.

— — — — — molossus.

1140 — — — — — monom. anap.

— — — — — anapaestus.

— — — — — qualis v. 1140.

— — — — — qualis v. 1139.

Vss. 1144—1212 trimetri iambici.

Vss. 1213—1233.

— — — — — dipod. iamb.

— — — — — dim. dochm.

1215 — — — — — dochm.

— — — — — trim. iamb.

idem.

— — — — — bacchius.

— — — — — trim. iamb.

1220 — — — — — dim. dochm.

— — — — — dim. dochm.

— — — — — dim. iamb. brachyc., cret., duo troch.

1224 trimeter iamb.

1225 idem.

— — — — — dim. iamb. brachyc.

— — — — — dim. dochm.

1230 — — — — — trim. cret.

— — — — — dochmius.

trim. iamb.

idem.

Vss. 1254—1268.

— — — — — iambi et trochaei.

1255 — — — — — trim. iamb. cat.

— — — — — dim. iamb.

— — — — — qualis v. 1255.

idem.

trim. iambicus.

1260 — — — — — bacchius.

idem.

— — — — — dim. troch. cat.

— — — — — dim. iamb. cat.

— — — — — cret. et ditroch.

1265 — — — — — dim. troch.

— — — — — idem.

$\bar{1} \cup \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \cup$ idem.
 $\bar{1} \cup \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \cup \bar{1}$ trim. troch. brachyc.
 Vss. 1269—1364 trimetri iambici.

Vss. 1365—1371.

1365 $\cup \cup \cup \bar{1}, \cup \cup \cup \bar{1}$ dim. cret.
 $\cup \cup \cup \bar{1} \cup, \cup \bar{1} \cup \cup$ dim. dochm.
 trim. iamb.
 $\cup \cup \cup \bar{1} \cup, \cup \bar{1} \cup \cup$ dim. dochm.
 $\cup \bar{1} \cup \cup \cup$ dochm.

1370 $\cup \bar{1} \cup \cup, \cup \bar{1} \cup \cup$ dim. iamb.
 $\bar{1} \bar{1} \cup \cup, \cup \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \bar{1} \cup \cup$ trim. iamb.
 Vss. 1379—1384 trimetri iambici.

Vss. 1385—1399.

1385 $\cup \bar{1} \cup \cup \cup$ dim. iamb. brachyc.
 trim. iambicus.
 idem.
 $\cup \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \cup \bar{1}$ dip. iamb., cret., troch.
 trim. iamb.

1390 idem.

idem.

idem.

$\bar{1} \cup \cup \cup \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \cup \bar{1}$ logaoedicus.

$\bar{1} \cup \cup \cup \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \cup \bar{1}$ logaoedicus.

1395 trim. iamb.

idem.

$\cup \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \cup \cup \bar{1}, \bar{1} \cup \cup$ dip. iamb. et trim. cret.

$\cup \bar{1} \cup \cup, \cup \bar{1} \cup \cup, \bar{1} \bar{1} \cup \cup, \cup \bar{1} \bar{1}$ tetram. iamb. cat.

$\bar{1} \cup \cup \cup \bar{1} \cup$ ithyphall.

Vss. 1417—1428 trimetri iambici.

Vss. 1483—1485 systema anapaesticum, quod constat dimetris.